

Nenskra Hydropower Project

Supplementary Social & Environmental Studies Disclosure

Public Consultation Report Annexes

October 2017

Annex 1

Project Brochures

მიწების შესყიდვა და საბრუნავო საშუალებების აღდგენა

ქ. მარჯანიშვილის 6, 4-5 სართ.
თბილისი 0102, საქართველო
ტელ: (0 32) 2 430 421

info@nenskrahydro.ge
www.nenskrahydro.ge

საკრონოებო კოდექსის მიერ შესასყიდი მიწები

ნების კერა ჰეტი სახელმწიფო მნიშვნელობის მქონე რთული ინფრასტრუქტურული პროექტია, რომელიც ნებისკრასა და ნაკრას ხეობებში მონათ რთვორივ მუდმივ, ისე დროებითი სარგებლობას საჭიროებს.

სხვა ფართობამბტბაბი პროექტებისგან განსხვავებით, იგი ადგილობრივი მოსახლეობის ფიზიკურ გა- დასახლება არ ითვალისწინებს.

მინს გამაყენებამე მთლიანი მოთხოვნა აბეამდე 861 ჰექტრითაა შეფასებული, მათგან 407 ჰა – მუდმივი, ხოლო 454 – დროებითი სარგებლობისთვის.

მინს ყველა ნაკვეთი, რომელიც დროებით ან მუდმივადაა საჭირო, დამკვეთდებასრებს შემყიდვის პრო- ცესს, რომლის პრივილეგია პროექტის განმახორციელებელმა კომპანიამ – სააქციო საზოგადოება „ნენ- სკრა ჰიდროქ“ საქართველოა მოახრობასთან მჭიდრო თანამშრომლობით გამსაღწერა, დროებითი სარ- გებლობისთვის განკუთვნილი ნაკვეთები ჰქვას სამშენებლო სამუშაოების დასრულების შემდგომ რეაბი- ლიტრებული იქნება.

შემატებული დონისძიებები

მინს დაკავშირე გამოწვეული ზიანის მინიშნამდე შესაძორებლად კომპანიამ შემდეგი შემატბილებელი დონისძიებების ინიცირება მოახდინა:

- **ჰეტის შენობა:** მისი განლაგებისთვის რამდენიმე ვარსანი იქნა შენაკვლილი და საბოლოოდ შეიჩნა ის, რომელსაც ყველაზე მჭირე სოციალური ზემოქმედება ექნება.
- **საბორები:** მშენებლობის ადგილები და დროებითი ნაგებობები საბორებზე ნდობას არ შემდუდას.
- **ნენკრას გზა:** მისთვის ადგილი ისე შეიჩნა, რომ გზების არსებული ძელი მესობდორედ გაიზარდა.
- **სხვა:** ნაკრას გზის განახლების პროექტი, ასევე 110 კვ ვადამდემზ ხანისა და 35 კვ მოშასახენუ ხანის პრო- ექტები, სადგურის მშენობის სამშენებლო ბანაკი და სამშენებლო ნარჩენების განთავსების ადგილები ადგილობრივ თემებთან მჭიდრო კონსულტაციის რეჟიმში შეიჩნევა. რათა მოსახლეობის საბორეო სამუშაოებზე არასასურველი ზემოქმედება მინიშნამდე იყოს დაყვანილი.

გამოთმადობის ქვეშ მოქცეული ობაბები

მთლიანობაში პროექტის ზემოქმედების ქვეშ 80 ოჯახი ექნება.

კომპენსაციის გადების პირობები და საბორეო სამუშაოების ადგილის გეგმა პროექტის ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულ ობაბებთან გამჭვირვალე კომსულტაციებისა და მოლაპარაკების რეჟიმში გახივის საგნია.

მინისა და აბთივების შეფასება

ადგილზე იმ ალტერნატიული მინის ეკანისობის გაბი, რომლითაც პროექტის განხორციელებით გამოწ- ვეული დანაკარგი უნდა ჩანაცვლდეს, ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულ ოჯახებს სრული ჩანაცვლით დორე- ბულების ტოლფასი ფუდადი კომპენსაცია გააბედებათ.

აქტივების (მინის, ნაგებობების, ენობლიანი და მრავალწლიანი კულტურების) დორებულება დამოუკიდუ- ბელმა ოფიციალურმა შემფასებელმა საბორო დორებულების, რეგონის კონტესტისა და მოავგრობის მი- ერ ჩატარებული სამისი კვლევის შესახებ ინფორმაციის გათვალისწინებით შეაფასა.

აქტივების ინვენტარიზაცია განხორციელდა ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული ოჯახების უშუალო ჩართულო- ბით, რაც ინვენტარიზაციის აქტივებზე მათი ხელმძღვრებით დასტურდება. ამჟამად მიმდინარეობს ამ ოჯახე- ბისთვის საკომპენსაციო პაკეტების გაყნობა და შესაბამისი შეთანხმების გაფორმება.

ვის აქვს მინის კომპენსაციის მიღების უფლება

ფინანსური კომპენსაცია გადაედებათ იმ მინებისა და აქტივების მფლობელებს, რომლებიც ეკვე რეგისტი- რირებული, ან შესაძლებელია, დაკანონდეს.

შემწილია ე.წ. „უფლებების მატროი“, რომელიც განსაზღვრავს ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულ რთულ მოსახლეს აქვს კომპენსაციის მიღების უფლება. კომპენსაციებისა და საბორეო სამუშაოების ადგილების

პროგრამა ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულ ოჯახებთან კონსულტაციების გბით შეიქნა და მათი განახლებაც ამავე გბით მოხდება.

კომპენსაციის ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული ყველა პირი მიიღებს, განთქრეულად სამართლებრივი სტა- ტუსისა, მათ მონათ:

- პირები, რომლებიც მინს ნაკვეთებს ლეგალურად ფლობენ;
- პირები, რომლებსაც მინის ნაკვეთები ლეგალიზებული არ აქვთ, მაგრამ გააჩნიათ მათი ფლობის უფ- ლების დამადასტურებელი საბორები, ან, სპეციალულის კანონმდებლობის თანახმად, მინის აღიარე- ბად მფლობელებს ნაწილადგეზნ და, შესაბამისად, მინის დარეგისტრირება შეუძლიათ, ამ კატეგორი- ის პირებს საბოლოოდ კომპანია დამხორებას გაუწევს მინების რეგისტრაციამში, რათა ხელი შეუწყოს მათთვის კომპენსაციის დროულად გადახდასა და მინების პროექტისთვის გადაცემას. გადასახადებს და ოპერაციების ხარჯებს პროექტი უბრუნეფყოფა.
- პირები, რომლებსაც არ გააჩნიათ რამე ფორმალური სამართლებრივი უფლება, ან აღიარებული ან აღიარებელი უფლებები.

საბრნებო სამუშაოების ადგილის პროგრამა

სასრისეო სამუშაოებების ადგილის პროგრამა ხელმისაწვდომი იქნება ოჯახებისთვის, რომლებმაც და- კარგეს საკუთარი მინა. იგი შედგება სამი დონისგან.

სასრისეო სამუშაოების ადგილის პირელი დონე – ოჯახები, რომლებიც მნიშვნელოვანი ზემოქმედების ქვეშ არ ხვდებიან:

სასრისეოს საკვების ან მის შესაბნად თანხის დროებითი მინოდება გარდასავალი პერიოდის განმავლო- ბაში, ეს არის პერიოდი, როდესაც ა) საბრნებო სამუშაოების ადგილის აქტივობები მუშადება, მაგრამ ჯერ არ არის აღიქმებული და ბ) საბორები მიუწვდომელია სამუშაოების გაბი – ეს დრო ჰეოცეს დროებითი ზემოქმედების ქვეშ მყოფი საბორების რეაბილიტაციის პერიოდს. გარდასავალი პერიოდის დამგემილი ხანგრძლივობა 7 წელია.

სასრისეო სამუშაოების ადგილის მეორე დონე – ოჯახები, რომლებმაც შესასავლის 10%-ზე მეტი, მაგ- რამ 20%-ზე ნაკლები დაკარგეს.

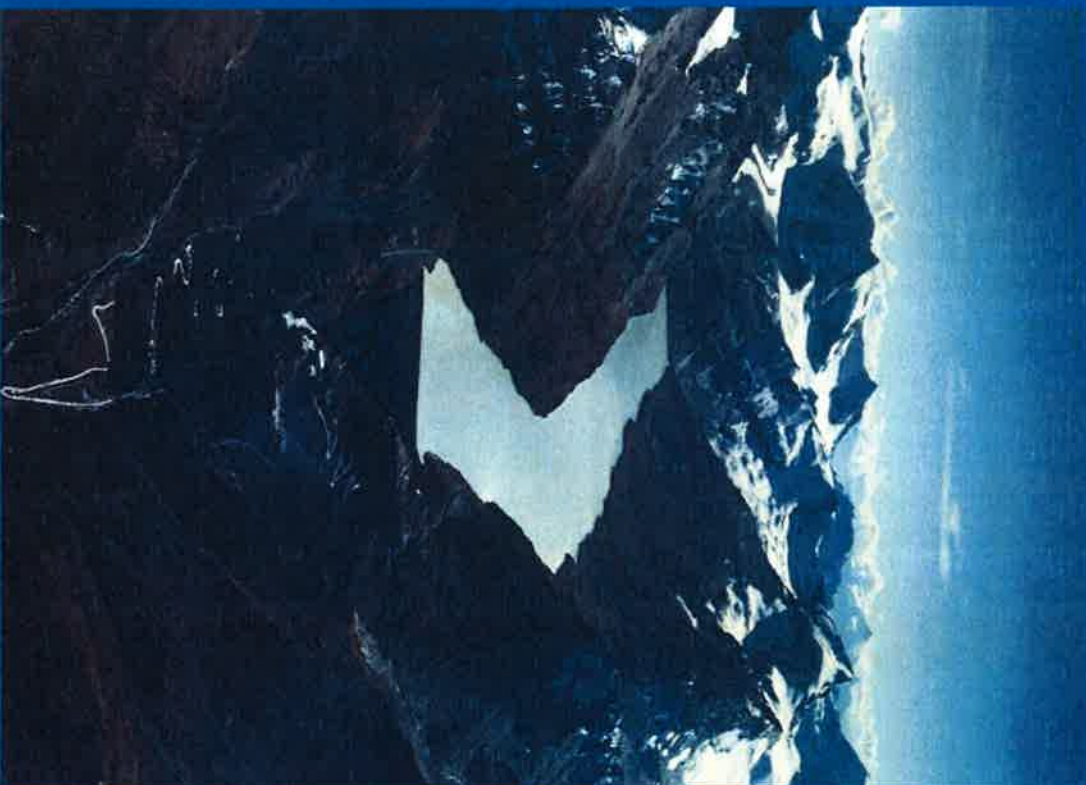
სასრისეოს საკვების ან მის შესაბნად თანხის დროებითი მინოდება გარდასავალი პერიოდის განმავლო- ბაში და საბრნებო სამუშაოების ადგილის პროგრამით უბრუნეფყოფა, რომელიც შეიძლება, მოიცავ- დეს შემდეგს:

- პრეფერენციები დაქირავებისას და უნარების ტრენინგები;
- დახმარება მიღებული ფინანსური კომპენსაციის მართებაში;
- დახმარება არსებული ეკონომიკური აქტივობების გაუმჯობესებაში (სასოფლო-სამეურნეო ნარბობა, მეფუტკრეობა, თხილის წარბობა, მეთევზეობა);
- ზემოსავლის ალტერნატიული წყაროების განვითარებისკენ მიმართული ინიციატივების მხარდაჭერა;
- ქვემო მებულის საბორების დაკარგვით დაზარალებული ადმინისტრაციისთვის, პროექტის ზემოქმედების ქვეშ არმყოფი ადგილებისკენ არსებული მილიკების გაუმჯობესება;
- დახმარება მინის ნაკვეთების დაკანონებაში.

სასრისეო სამუშაოების ადგილის მესამე დონე – ოჯახები, რომლებმაც შემოსავლის 20%-ზე მეტი და- კარგეს

სასრისეოს საკვების ან მის შესაბნად საჭირო თანხის დროებითი მინოდება გარდასავალი პერიოდის გან- მაგლობაში, ასევე უბრუნეფყოფა საბრნებო სამუშაოების ადგილის პროგრამით, რომელიც მოიცავს შემდეგ კომპონენტებს:

- დახმარება საჭიროლის საკვების არსებული წარბობის გაზრდაში;
- დახმარება თხილის მოყვანისა და რეალიზების განვითარებაში;
- დახმარება მეფუტკრეობისა და თაფლის რეალიზების განვითარებაში;
- დახმარება მებაღეობის განვითარებაში.

საინჟინერო-კონსტრუქციო, მშენებლო-მშენებლობითი, კონსტრუქციული და ინჟინერული სამსახური
საქმის სფეროში 2000 წ. დაიწყო.

 JSC Nenskra Hydro

ქ. გარეჯშიშვილის 6, 4-5 სართ.
თბილისი 0102, საქართველო
ფონ: + (0 32) 2 430 421

info@nenskrahydro.ge
www.nenskrahydro.ge

კახეთის უსაფრთხოების უზრუნველყოფა

 JSC Nenskra Hydro

 K water

 **საპროექტო
გრუპი**

ნენსკრის ჰიდროელექტროსადგურის პროექტი

ნენსკრის ჰიდროელექტროსადგურის დანიშნულებაა, საგრძნობლად შეამციროს ელექტროენერგიის იმპორტის საჭიროება ჰიდროელა-ზამორის პერიოდში და ამით ხელა შეუწყოს საქართველოს ენერგოელაგვიდენლობის განმტკიცებას.

ნენსკრა ჰესის დადგენილი სიმაღლაერე - 280 მეტრ, ხოლო წლიური გამომტანებაა 17200, 00 მეგავტსი იქნება. ჰესის ინფრასტრუქტურის უმნიშვნელოუბისი ნაწილაა 125 მ სიმაღლისა და 870 მ სიგანის ქვაყარე კაშხალი ასეაღუბის ეკრანით. სწორედ კაშხლის წყალთბობა ნენსკრა ჰესი შეიძენგლობა-ზამორის პერიოდშიაც იმუნებას - ანუ იმ დროს, როდესაც საქართველო ელექტროენერგიის მნიშა დეფიციტს განიცდის.

კაშხალიან ჰიდროელექტროსადგური, რთული ინფრასტრუქტურული პროექტია, მრავალი კომუნენტიით. მსგავსი პროექტების განთარცელებისას მთავარი პრობლემები ბუნებრივი გარემოს და მისახლეობის უსაფრთხოუბაა.

პროექტის ძირითადი ინვესტორი - კორეის წყლის რესურსების კორპორაცია K-water ("ჰეი უოთერი") უკან 50 წელა, ნაშნბებითი აბრეცელებს მაღალი სიროელის ინფრასტრუქტურული პროექტის წყლის რესურსების მაროებს სდენოში. კომპანია მრავალი დანიშნულების 16 კაშხალს მართავს. მას 24 ქვეყანაში 67 პროექტი აქვს განხორცელებული. ქართველ პარტნიორთან - სს „საპარტნიორო ფონდთან" ერთად „ჰეი უოთერი" პირდაპირი ინტერესია, პირველ რიგში, შექნას ყოველმხრივი უსაფრთხო ინფრასტრუქტურა.

სწორედ ამიტომ პროექტში ჩართული ყველა მხარე საკუთდავლოდ შეიწნა. პირველ რიგში, ალანშიზაცია პროექტის ტექნიკური კონსულტანტის - გეოკაროელი კომპანია Suncy-ს როლი.

კომპანია Suncy - 90-წლიანი გათრდინილია

შეუცხროული კომპანია Suncy 1926 წელს დაარსდა. ის 5 კონტინენტზე აბერირებს და აღიარებული ექსპერტია კაშხლების უსაფრთხოებას სდენოში რეგირე მშობლურ გეოგრაფიაში. ასევე სამშენებლო საქელებში-ფრმ, მთა მორის ჩინება, სადაც კაშხლები რაოდენობა 30 000-ს აღწევს. Suncy ამ დარგში ექსპერტად დაიწროა. კომპანია 150 მეტრზე მაღალი 20-ზე მეტი კაშხალი აქვს აშენებული სხვადასხვა ქვეყანაში, ხშირ შემთხვევაში - მაღალმთიან რეგიონებში.

Suncy-ს ერთ-ერთი უახლესი პროექტი გეოგრაფიაში განთარცელებდა: 2017 წელს კომპანია 80-მეტრიანი კაშხლის - Vieux Emmonsoy-ის მშენებლობა დაასრულა, რომელიც 900 მეტრ დადგენილი სიმაღლაის Nante de Diance ჰესის ინფრასტრუქტურის ნაწილს წარმოადგენს.

კომპანია კარგად იცნის ანთულ რეალობას, რადგანაც უკან 20 წელია, საქართველოში მოდენეროს, ყველაფერი 1990-იან წლებში დაიწყო, როდესაც გეოგრაფის მთავრობამ ენერგეტიკის რეაბილიტაცია დაფინანსა, Suncy-მ კი განთარცელება, მას შემდეგ კომპანია იმუნავა იგივე პეტიონი, როგორცესაა ურცელაჰეი, დარიალი ჰესი და სხვა.

Suncy ერთ-ერთი პირველი კომპანია იყო, რომელიც ნენსკრა ჰესის პროექტში ჩართო - მაშინ ჯერ კიდევ პროექტის მთამშენებლობის შემწეაა მთმდინარეობდა. ამჟამად Suncy სპაროებში კომპანის, სს „ნენსკრა ჰიდროს" შიერ ტექნიკურ კონსულტანტად არის დატარავებული. სწორედ Suncy უბრუნეაფოფს ნენსკრა ჰესის კაშხლის უსაფრთხოებას.

დასთუკიდეაბალ ექსკავრთთა საბრთაშორისო ჰეული

Suncy-ს შიერ წარმოდგენილი კვლევების შედეგები დასოკიდეულ ექსკავრტთა საერთაშორისო ჰეულმა შეაფასა, რომლის შემადგენლობაშიც იგნენ სამცხალასტეში ავსტრალიადან. გეოგრაფიიდან და დიდი მტრბანეითიდან, თავად ჰეული კი საქრთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტების შიერ იყო შემთავაზებული.

ჰიდროენერგეტიკის და კაშხლების დარგში ექსკავრტთა ჰეულს დაევაა, შეეფასებინა, რამდენად შეეფასებება ნენსკრის ჰიდროელექტროსადგურის პროექტი საერთაშორისო კრეკიკას კაშხლის უსაფრთხოების ყველა ასპექტის - პროექტის კონსონენტების უსაფრთხო პროექტირებისა და აშენების, მათი ეფექტიაში ექსალუბაციისა და მოვლა-შენახვის თეალასპროით.

განხილვა ძალზე მასშტაბირი იყო. ექსკავრტებმა შეისწავლეს პროექტთან დაკავშირებული ყველა არსებული სროთუე, რომელიც გადაჭრის საჭიროება, რათა პროექტი საერთაშორისო კრეკიკის შესაბამისად განხორცეილდეს. ექსკავრტთა ჰეულმა მშენებელი კომპანის საპროექტო შეთავაზებების რამდენიმე ვარიანტი განხილვა, გრნაკოვრებული ყოიადლება განახილდა კაშხლისა და პროექტის უსაფრთხოების ასპექტებზე. კერძოდ, კაშხალზე, ასეაღბებტორის მასალაზე, სპირკვეულში წყლის გაყოფის ალკეიებში, წყალსადგებში, გავრბებზე და ბენებრივი მოვლენების რისკების შეფასებაზე.

საპროექტო შეთავაზების საბოლოო ვერსიაზე, რომელიც ექსკავრტთა ჰეულის ყველა რეკომენდაციას ითვალისწინებდა, მშენებელმა კომპანია იმუნება 2016 წლის დეკემბერში დაასრულა.

ექსკავრტთა ჰეულის სროთუე დასკვნა ხელმისაწვდომია საპროექტო კომპანის ვებგვერდზე www.nenskra.ge.

კაშხალი მდინარე ნენსკრაზე

ნენსკრის კაშხლის სიმაღლე - 125 მ, სიგრძე კი - 870 მ იქნება. იგი მდინარე ნენსკრის ხედა წელში განთავსდება და ხეულის 176 მდნო მოცეულობის წყალსაცავს, სარგის ხედაპირის 2,7 კმ ფართობით.

შედარებისთვის, ენერგეტიკის თაღოვანი კაშხლის სიმაღლე 271,5 მეტრია, სიგრძე - 680 მ, წყალსაცავის მოცეულობა - 1110 მლნ მ³, ხოლო სარგის ხედაპირის ფართობი - 13,3 კმ².

ენერგეტიკისგან განსხვავებით, ნენსკრა ჰესის კაშხლის ნაგებობა არ იქნება შესრულებული ბეტონისგან - ეს ქვა-ნაყარი კაშხალი იქნება ასეაღბის ეკრანით.

კაშხლის უსაფრთხოების ორი საკვანძო პრინციპი

კაშხლის უსაფრთხოება ორ ძირითად პრინციპს ეფუძნება: სწორი დაპროექტება, ყველა შესაძლებელი ბუნებრივი მოვლენის გათვალისწინებით და შედეგში მონივრინგი - როგორც მშენებლობისას, ასევე ექსკავრტებში-ში შესეულის შემდეგ.

ნენსკრა ჰესის დაპროექტებისას ხედმწენით იყო გათვალისწინებული რეგორინოთვის დამახასიათებელი ყველა მტრბრივი მოვლენი მოვლება, როგორცესაა ზევი, მენყერი, წყალდენობა და მინისქეტი.

უსაფრთხოების უბრუნეაფოფის შიერი პრინციპი მონივრინგია. აქ იგველისხმება არა მარტო კაშხლის, არა-შედ ჰესის ინფრასტრუქტურაში შემავალი ყველა სხვა შენობა-ნგებობის შედმივი მონიტორინგი, რაც ამა თუ იმ ელემენტის მოულოდნელად მწყობრიდან გასეულის ან სერიოზული დამახინების ალბათობას გამოიყვებას.

დუბილური ინფორმაცია კაშხლის უსაფრთხოების შესახებ ისაღუე პროექტის ბუნერი და სოციალური გატრებზე ბეუქმედობის ანგარიშის მე-ე ტომში. ბუნებრივი მოვლენები და კაშხლის უსაფრთხოება - იგი ხელმისაწვდომია საპროექტო კომპანის ვებგვერდზე www.nenskra.ge.

თემათი გაწვითაბების პრეტმტაბა

ქ. მაგანბიშვილის 6, 4-5 სართ.
თბილისი 0102, საქართველო
ტელ.: + (0 32) 2 430 421
info@nenskrahydro.ge
www.nenskrahydro.ge

ენსპირა ჰესის როლი თემის მდგრად განვითარებაში

კომპანია თვალისწინებს, რომ პროექტი უპირველესად საქართველოს მოუ-ტანს დიდ სარგებელს, კერძოდ, ქვეყნის ენერგოდამოუკიდებლობას მნიშვნე-ლოვნად ააბალებს. სამქობო საზოგადოება „ნემსკრა ჰიდრო“ აკნობიერებს იმასაც, რომ ნემსკრასა და ნაკრას ხეობების მოსახლეობას უფლება აქვს, პირ-დაპირი ფულადი კომპენსაციების გარდა, ისარგებლოს დამატებითი სიკეთე-ბით, რომელიც პროექტის განხორციელების შედეგად წარმოიქმნება.

მეხოთიქეულის გათვალისწინებით, შეიქმნა და განხორციელდება თემის გან-ვითარების პროგრამა. მისი მიზანია, ხელი შეუწყოს ჯებერისა და ნაკრას მო-სახლეობას, მაქსიმალურად ეფექტურად გამოიყენოს პროექტის განხორციე-ლების შედეგად წარმოქმნილი შესაძლებლობები ამ გზით ადგილობრივები სავითარი უბარ-ჩევებისა და მდგომარეობის გაუმჯობესებას შემდეგნაირ

მრჩეველთა სავო და პროორითეობის განსახვრთა

თემის განვითარების პროგრამის მრჩეველთა სავჭო ამ პროგრამის მოთვრავებული ძალაა სავჭოს ნევერებს თავად თემი მისივე წარმომადგენლებისგან შეარჩევს. სავჭოს ნევერობა არ იქნება ანაზღაურებადი და დაეუქმნება ნებაყოფლობითი პრინციპს. იგი ხელმისაწვდომია თემის იმ წარმომადგენლებსათვის, რომელთაც თემის განვითარებაში ნეველის შეტანა სურთ.

მრჩეველთა სავჭის წევრთა შესარჩევად შემდეგი მენიწიში, რომელიც უბრენეველყოფს, რომ კომპანისა ზესტი ინფორმაცია მიეწოდოს თემის რეალური პროორითეობის თაობაზე:

ნაბიუი 1	ნაბიუი 2	ნაბიუი 3	ნაბიუი 4
სავთოი შესმედრების დროს თემის ნევერებისთვის მრჩეველთა სავჭოს ჩამოყ-ლიშების იდიობა და მისი ზერჩევის გზების შესახებ ინფორმაციის მოწოდება	ადგილობრივთა ჩარევა თითოეული თემიდან მრჩეველთა სავჭის წარ-მომადგენლის ზერჩევის პროცესში	თემის განვითარების პრო-გრამის მრჩეველთა სავჭის დადგენება	შეპრობა, მრჩეველთა სავ-ჭოსთან თემების რეალური პროორითეობის ფასად-გენად

სავჭო მჭიდრო კოორინაციოში იმუშავებს თემის ნევერებთან იმ პროგრამების განსახვდრად, რომლებიც რეა-ლური სარგებელს მოუტანს მოსახლეობას.

ყველა პროგრამა განსახვდელად წარედგინება სამთვალეურთ სავჭოს, რომლის შემადგენლობაში იქნება: მესობის მუნიციპალიტეტის განვდლის ნარმომადგენლები ჯებერსა და ნაკრამი, ასევე მესობის მუნიციპალიტეტის სავნეულობა და თავად სავრეებო კომპანის წარმომადგენლები.

საბოლოო გადამწვევებლბას სამთვალეურთ სავჭო შემდეგი კრეტერიუმების გათვალისწინებით მიიღებს: გა-დაუდებელი სავჭორობა, პროორითეობა, სოციალური და ეკოლოგიური ზემოქმედება, მზანშენიწილობა, საბიუჯეტო ხელმისაწვდომობა

თემის განვითარების პროგრამით მოცული სფეროები

2016 წელს არასამთავრობო ორგანიზაციამ „მსოფლიო გამოცდილება საქართველოსთვის“ (WEG) ჩაატარა კვლევა და მოამზადა დასკვნა სახელწოდებით „თემის საჭიროებების შეფასება“. ამ დოკუმენტის საფუძველზე სა-პროექტო კომპანამ განსახვდრა შემდეგი სფეროები, რომლებიც თემის განვითარების პროგრამის ფარგლებში დაფინანსდება:

- განათლებისა და ტრენინგების ხელმისაწვდომობის უბრენეველყოფით თემის ნევერთა შესაძლებლობების გაზრდა;
- ინფრასტრუქტურის განვითარება;
- სოფლის მეურნეობის განვითარება;
- ტურიზმის განვითარება;
- ახალგაზრდობის განვითარება;
- ქალთა გაძლეერების სპეციალური პროგრამები

თემის განვითარების პროგრამის მრჩეველთა სავჭოს მიერ გადამწვევებულების მიუღბის პროცესი გამჭვრადე იქნება, თემი მას წლოური ანგარიშების საშუალებით გაეცნობა, რომლებიც ხელმისაწვდომი იქნება ადგილობრივ საინფორმაციო ცენტრებში.

თემის განვითარების პროგრამის სტრუქტურა და განხორციელების წესი კვლავაც განხილვის საგანია. სავჭოს ნევერებს სამომავლოდ პროგრამაში ცვალალებების შეტანა შეუძლებათ, პროგრამის პროორითეობის განსახვდრა ცოცხალი პროცესია, რომელშიც სავჭოს ყველა წევრს შეეძლება მონაწილეობა.

Transparency from the project impact to the local community, and the local stakeholders.

Main Mitigations

Impact mitigation is a high priority for the project. The project team is committed to ensuring that the project is implemented in a way that minimizes the negative impacts on the environment and the local community. The project team will work closely with the local community and the relevant authorities to develop and implement a comprehensive impact mitigation plan. The project team will also ensure that the project is implemented in a way that is transparent and accountable to the local community.

AIR AND CLIMATE CHANGE

Impacts of the Project

The project will have a significant impact on the local environment, particularly in terms of air quality and climate change. The project team will work closely with the local community and the relevant authorities to develop and implement a comprehensive impact mitigation plan.

Main Mitigations

The project team will implement a range of measures to minimize the impact of the project on the local environment. These measures include: using low-carbon construction materials; implementing energy-efficient construction practices; and implementing measures to reduce the project's carbon footprint.

FLORAL AND WILDLIFE SPECIES

Impacts of the Project

The project will have a significant impact on the local environment, particularly in terms of the impact on floral and wildlife species. The project team will work closely with the local community and the relevant authorities to develop and implement a comprehensive impact mitigation plan.

Main Mitigations

The project team will implement a range of measures to minimize the impact of the project on the local environment. These measures include: using low-carbon construction materials; implementing energy-efficient construction practices; and implementing measures to reduce the project's carbon footprint.

RIVER FISH AND AQUATIC BIODIVERSITY

Impacts of the Project

The project will have a significant impact on the local environment, particularly in terms of the impact on river fish and aquatic biodiversity. The project team will work closely with the local community and the relevant authorities to develop and implement a comprehensive impact mitigation plan.

Main Mitigations

The project team will implement a range of measures to minimize the impact of the project on the local environment. These measures include: using low-carbon construction materials; implementing energy-efficient construction practices; and implementing measures to reduce the project's carbon footprint.

JSC Nenskra Hydro
 10, Kakhulashvili Street, 01000 Tbilisi, Georgia
 Tel: +995 312 312 312
 Email: info@nenskrahydro.ge
 Website: www.nenskrahydro.ge

გარემოსდაცვითი უსაფრთხო
 ნენსკრა ჰესი

Environmentally-sound
Nenskra HPP

K water
 PARTNERSHIP
 FIRM

JSC Nenskra Hydro

პ. მარჯანიშვილის 6, 4-5 სართ.
თბილისი 0102, საქართველო
ფელ.: +995 322 430 421
info@nenskrahydro.ge
www.nenskrahydro.ge

JSC Nenskra Hydro

რას

გარეუადგენს
მაგსარაჰენი?

Why Nenskra HPP?

K water

**PARTNERSHIP
FUND**

[illegible]

რის ნაბრძოლმანს ნაინკარაჲსი?

Q1 Will the Nenskra dam be overtopped by large amount of water during floods which may damage it?

A No. The dimensions of the surface and bottom spillways are large enough to prevent dam overtopping by Probable Maximum Flood (PMF) 110 m³/s, which is 3.57 times more than 10 000 years return flood 300 m³/s. This indicates that even the historically greatest flood will not affect the dam negatively.

Q2 Is it true that the Nenskra Dam will be damaged by a strong earthquake?

A Certainly not. The dam is designed as a nonhazardous structure even during the strongest Maximum Credible Earthquake (MCE) - 7.2 on the Richter scale (approximately more than 10 points on a Mercalli scale). The strength of the Nenskra dam was analyzed for all maximum possible loads theoretically and its model has been tested in a centrifuge.

Q3 Can the snow avalanches and mudflows pose problems for the Nenskra dam?

A In general, the specialists have assessed the risk of snow avalanches and mudflows for the dam and reservoir as "Moderate". Damage to the dam is unlikely, however, the experts do not rule out the possibility of minor damages to the upstream and downstream slopes of a dam, on the right bank of the river. It is possible that the spillway will be temporarily blocked as well. In any case, the dam does not pose a serious threat.

Q4 Can the rock mass collapse and rockfalls damage the Nenskra dam?

A In general, the specialists have assessed the risk of rock mass collapse and rockfall for the dam and reservoir as "Low". Damage to the dam is unlikely, however, the experts do not rule out this possibility. If local damages occur, they will have nothing to do with the overall strength and stability of the dam. The situation is a little different at the exit portal of the Nakra transfer tunnel, which is located close to the Nenskra reservoir. Some bare rock zones are identified in the upper half of the reservoir on the right slope. Although there are some signs of a rock mass collapse, dam and reservoir do not pose a serious threat.

Q5 Can the glacial lake breakthrough damage the Nenskra dam?

A The specialists have assessed the risk of the glacial lake breakthrough for the dam and reservoir as "Very Low". Any damage to the dam is therefore practically impossible. In general, the floods caused by the breakthrough of the glacial lakes rarely happen, and therefore they are not taken into account as a potential risk. When the volume of the reservoir is much greater than the volume of the glacial lakes (Nenskra case), glacial lake water easily passes through the spillway structures.

Q6 Is there a possibility of a strong destructive earthquake due to the reservoir impoundment?

A Low probability. It is generally accepted that earthquakes are triggered by reservoir impoundment (Reservoir Triggered Seismicity-RTS) mostly by the change in soil pore pressure due to seepage. When considering the natural stress environment of the Nenskra reservoir and the nature of the underlying rocks, the conditions appear relatively favorable for minimizing the scale of potential RTS at the Nenskra reservoir. Nevertheless, the possibility of occurrence of some RTS cannot be fully excluded. At present, there is no feasible way to assess the maximum magnitude of RTS earthquakes, but events with a magnitude of slightly more than 4.5 on the Richter scale must be regarded as possible. To put this into context, earthquakes with a magnitude in the range of 3 to 3.9 are classified as "minor", and magnitudes in the range of 4 to 4.9 are classified as "light". Seismic events in the range of 2.5 to 5.4 are often felt, but do not cause damage.

Q7 Is there a risk of the Nenskra dam failure due to rupture of the asphaltic protective face on the upstream slope?

A Practically no, because the asphaltic face is designed to withstand the necessary hydraulic and seismic loads, avalanches, rockfalls, etc. Risk will be minimized by the following safeguards

1. The dam construction is subject to strict supervision to ensure that the construction method follows the design and execution plan to ensure that settling of the dam core materials will not occur;
2. The dam is constructed with monitoring systems to control changes in stability;
3. Once constructed, the dam structure is subject to regular monitoring;

4. If the stability of the dam is in question, the bottom outlet gate will be opened and the reservoir water level lowered. Civil works to remediate the dam can then be carried out.

Q8 Will the Nenskra dam rupture due to the foundation erosion?

A In the absence of the safeguards, the passage of water through the layer of alluvial deposit under the dam could cause an important breach to be formed under the dam, and this could lead to the dam rupture. Therefore, the following safeguards are going to be put in place:

1. A cut-off wall in the alluvial deposits upstream of the dam structure and to a depth of 85 m up to EL 1225 m below the base of the dam will be constructed;
2. The grouting will be injected into the bed rock to reduce permeability;
3. The groundwater monitoring wells will be installed around the dam structure, and the groundwater pressure will be monitored;
4. If necessary, the reservoir water level will be lowered and the remediation works will be carried out.

Q9 Will there be a catastrophic flooding due to a spillage of the reservoir downstream the dam?

A Certainly not. During a typical year, no spillage of the reservoir water via the spillway is expected, and no sudden intermittent variations in the flow rate are expected. A typical year occurs 8 years out of every 10 years. During a wet year, the Nenskra will be affected by the spillage of reservoir water via the dam spillway during the month of August. It is estimated that the spillage will be in the order of 10 – 20 m³/s for a duration of about 2-4 hours and potentially occurring every day when the reservoir is full and most probably in August, but also possibly in July or September. Hence, the possibility of catastrophic flooding equals zero.

Q10 Is it true that the transported sediments will completely disappear after the Nenskra river damming, and the catastrophic erosion of the riverbed will occur?

A Practically no. It is true that downstream the dam there will be a reduction of the amount of solid material input into the river compared to baseline conditions, and the river will have less capacity to transport the solid material, but it is expected that there will be a negligible change to sediment inflow to the Nenskra from the run-of-river hydropower schemes on the Nenskra downstream tributaries. Thus, the cumulative impact the Nenskra riverbed geomorphology is therefore of negligible magnitude and is not significant.

Q11 Will the threat of landslides increase after construction of the dam?

A No. As research shows, all natural risks will remain at the today's level (without the dam being there).

Q12 Is it expected that the dam will cause floods?

A Certainly not. On the contrary, the dam will perform the flood protection functions for the communities and infrastructure.

Q13 Will there be a collapse of the dam due to the reservoir's first impoundment?

A No, because the reservoir's first impoundment will be done slowly and gradually (layer-by-layer) according to the plan drawn up in advance. In this situation, Dam will be operated as a type of run of river by bottom outlet, in order to keep water level below EL1320m for protecting the dam from overtopping, and hence the dam collapse is excluded.

Q14 Is the Nenskra dam foundations strong enough?

A Certainly so. In general, the rock-fill dams are built on bedrock, as well as the relatively weak foundations. From the strength and stability point of view, these types of dams belong to the most reliable dams. The Nenskra dam will be built on the riverbed alluvium. Its physical, mechanical and filtration characteristics are completely satisfactory. However, the more anti-filtering actions will be done in the foundation.

Q15 Is there a risk of the cofferdam failure?

A The coffer dams may fail due to internal and external erosion of the coffer dam material, foundation erosion causing water to pass under the coffer dam structure and seismic

loading. In fact, there will be no risk of coffer dam failure due to a number of safeguards. Some of them are as follows:

1. Risk assessment of internal erosion of the coffer dams, including mitigation measures, shall be carried out.
2. Risk assessment of external erosion of the coffer dam, including mitigation measures, shall be carried out.
3. Risk assessment of the foundation's erosion of the coffer dam, including mitigation measures, shall be carried out.
4. Geotechnical studies of the dam site have been undertaken, including confirmation that the dam foundation is not susceptible to liquefaction in case the seismic events occur.

Q16 **Is there a risk of catastrophic flood in the Nakra River, which may endanger the Nakra village?**

To minimize the risk of flooding of the Nakra village, the following actions will be put in place:

1. A partial or total "cleaning" of the Lekverai alluvial fan, to remove solid material that could be transported into the Nakra River in the event of flood.
2. The diversion of a section of the Nakra River at the confluence with the Lekverai. The river is to be diverted to a cleared channel that is created on the existing right bank of the river.
3. Protection of the left bank of the Nakra River opposite the right bank of the river to prevent continued erosion of the slope which is causing the localized landslides.
4. Two options (i) construction of a sediment-retaining dam structure to prevent solid material transported by the Lekverai torrent being deposited onto the alluvial fan and into the Nakra. There should be regular removal of the accumulated solid material upstream of the sediment

trap, or (ii) the Lekverai alluvial fan is not controlled but is regularly "cleaned" and the riverbed of the Nakra is also cleaned and the appropriate alignment maintained after each significant flood event which causes important movement of solid material.

Q17 **Will the climate change affect the Nenskra reservoir flood control process?**

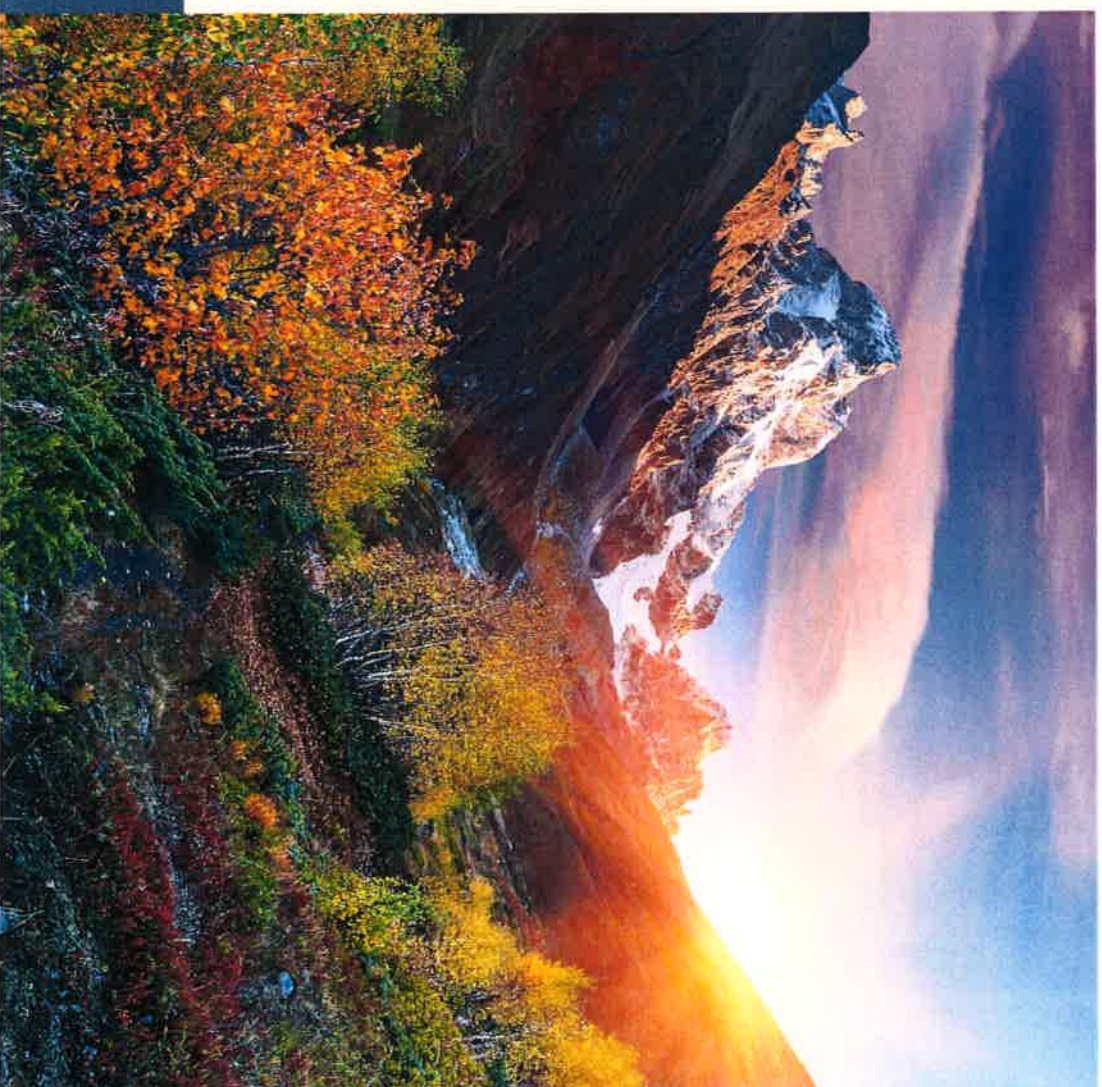
No, because according to international estimations, the Nenskra river runoff practically will not be increased until 2050. Rather, it will be increased by only 0.5%. As for the 2050-2100 interval, it is considered that the runoff will be reduced by about 9%. The Nenskra dam spillway is designed for 101 m/s, which is a very large reserve. Therefore, the flood management will not encounter any problems. Humidity may be slightly raised while temperature may be lowered in the summer and autumn. In general, this change will have no impact on the flood control process.

Q18 **Is it true that turbine noise and post-turbine water flow noise will negatively affect health of the local people?**

Certainly not. There will practically be no noise outside the power plant. Inside the power plant, noise will be within the acceptable limits (around 95 dB nearby the turbine pit and less than 70 dB - in the control room). As for the water flow noise, the noise-attenuating walls are decided to be built. This will effectively reduce the noise level.

Q19 **Is it true that people might be affected by the electromagnetic radiation nearby the transmission lines? What is planned to prevent this problem?**

The transmission line route will avoid homes and residential areas. There will be a safe distance between transmission lines and any home, and the transmission lines will be designed to comply with the European Industry Standards (EIS). The residual impact will therefore be negligible.

მინის ნაკვეთების
შეძენისა
და საბრუნავო საშუალებათა
აღდგენის გეგმა

Land Acquisition and
Livelihood Restoration Plan

ბ. მარჯანიშვილის 6, 4-5 სართ.
თბილისი 0102, საქართველო
6, Marjanishvili St., floor 4-5, Tbilisi, 0102, Georgia
ტელ./Tel.: + 995 322 430 421
info@nenskrahydro.ge
www.nenskrahydro.ge

Households significantly affected	Households severely impacted
Preferential hiring and skills training	All of the beside measures
Assistance to management of received financial compensation	Assistance to develop sustainable livestock production
Support to improve/improve existing economic activities	97% GEL allowance
Support for initiatives to develop alternative sources of income	Assistance to grow and sell hazelnuts
Assistance for legalization of land ownership	Assistance to develop beekeeping and sale of honey
	Assistance to develop market gardening

Endorsement of the compensation values by the affected people.

- Unit rates are made public and disclosed
- The affected people and the Project should agree on the compensation package in writing
- In case the affected people disagree with valuation result, they can resort to the Grievance Redress Mechanism
- If no possible amicable agreement between both parties can't be found, then the expropriation process will be initiated.

addition of the compensation for lost, additional measures are planned to be offered to all affected households that are loosing pasture land (temporarily or permanently). Some households will be significantly affected while others will be severely affected. These measures are so called livelihood restoration measure.

THE PROCESS

- Defining who is affected

To determine who is affected or not, an impact assessment is conducted in the areas where the project requires land. All households affected and their affected assets can be found in details in the report. The results of the impact assessment define the mitigation measures.

Who is eligible:

- Persons with formal legal rights to land lost in its entirety or in part;
- Persons who lost the land they occupy or use in its entirety or in part who have no formal rights to such land, but who have claim to such lands that are recognize or recognizable under national laws;
- Persons who lost the land they occupy in its entirety or in part who have neither formal legal rights nor recognized or recognizable claims to such land.

Mitigation measures for eligible households

- 1 Full replacement cost for all lost assets based on valuation of assets
Compensation values established for loss of land, houses, ancillary structures and buildings, crops and trees.
 - Calculation costs was based on:
 - Market value at the time of dispossession, in the Project's area (Mestia Municipality);
 - Transaction and/or legalization costs;
 - Transitional and restoration (land preparation and/or reconstruction) costs, and

- Other applicable payments
- 2 Other mitigation measures:

- The EPC contractor will
 - Define and implement measure to ensure appropriate health and safety conditions for the households residing near by the Powerhouse during construction phase.
 - Maintain access to pasture land above the location of the Powerhouse, up the Memuli River. Any by-pass tracks or measures define to maintain access will be discussed and agreed with the affected households
 - Restore the land used for construction purposes to its previous state
 - Ensure access to both river sides at the Powerhouse area
 - The displacement of graves on the consent of the resident will be made in compliance with the Georgian sanitary code, in respect of religious aspects and all costs paid by the Project
 - A by-pass bridge in the Nakra valley construction area will be made available. The location will be discussed with the local communities

- The existing tracks used to access the Skchvandiri and Zeda Memuli Pasture area will be improved
 - The Project will provide assistance for the people without land title in order to register their land
 - Vulnerable households will receive special assistance to restore the livelihoods and specific vulnerability allowance
 - Once the dam is build a cattle track by-passing the reservoir to regain access to the Marzatchala pasture area.
- 3 Livelihood restoration program

- All households loosing pasture land (temporarily or permanently) will receive a transitional fodder supply during 7 years (in cash or in kind)
- Additional measures

მნიშვნელოვანი ზემოქმედების ევმზ მოქოულილი ოპახეპი		მწვამე ზემოქმედების ევმზ მოქოულილი ოპახეპი
უნარ-ჩვევების აბამალღებელი ტრენინგი	ყველა ჩამოთვლილი ღონისძიება, რომელიც განკუთვნილია მნიშვნელოვანი ზემოქმედებისა.	
დაბმარება მიღებული ფინანსური კომპენსაციის მართვამი	დაბმარება მდგრადი მეცხოველეობის განვითარებაში	
არსებული ეკორომეკური საქმინოების გაუტოების მბარდაჭერა	ფულადი დაბმარება 978 ლარის ოდენობით	
ალტერნატიული შემოსავლის წყაროების განვითარების ინიციატივების მბარდაჭერა	დაბმარება თხილის მოყვანასა და რეალიზაციამი	
დაბმარება მიწამე საკუთრების უფლების ლეგალიზაციამი	დაბმარება მუდუტკრეობის განვითარებასა და თაფლის რეალიზაციამი	
	დაბმარება მეპალეობის განვითარებაში	

ზემოქმედების ქვეშ მოყოლილ ოპახებთან/ინოვებებთან საკომპენსაციო შეთავაზების შეთანხმება:

- შეფასების პროცესებში და განაკვეთები იქნება გასაჯაროვებული.
- ზემოქმედებამი მოყოლილ ოპახები/ინოვებები და პროექტი წერილობით უნდა შეთანხმებენ საკომპენსაციო პაკეტზე.
- იმ შემთხვევამი, თუ ზემოქმედების ქვეშ მოყოლილ ადამიანები არ თთანხმებიან შეფასების შედეგს, მეუძლიათ მიმართონ პრეტენზიების დაკმაყოფილების შეუანინძა.
- თუ მბარებმა შორის ვერ მოიღწევა შეთანხმება მოლაპარაკების გით, დაინება იძულებითი გასხვისების პროცესი.

Development rhythms with disturbance in the environment and on people socio-economic states, as a matter of fact. JSC Nenskra Hydro Project(JSCNHP) as a development project recognize its impacts on both environment/landscape and on people livelihood.

The Project has been developed following the international best practices and the LALRP is been implemented according to principles and objectives of Lenders policies and procedures dealing with involuntary resettlement, which are IFC PS5, EBRD's PR5, EIB Environmental and Social Standards 6 and the ADB's SP5 2. This means that the Project design has followed the following principles:

- Avoid or when unavoidable, minimize and mitigate impacts of involuntary resettlement of affected persons resulting from the implementation of the Project;
- Provide full and accurate information about the project, and afford Project Affected People (PAP) meaningful opportunities for participation in design, implementation and monitoring, with particular attention paid to the requirements of vulnerable people;
- Ensure that people who are adversely affected are fully compensated and successfully resettled; the livelihoods of people affected by economic displacement are re-established, and that their standard of living is wherever possible improved, and that the livelihoods of poor and vulnerable households are improved to standards above the national poverty line;
- Prevent the impoverishment of affected persons as a consequence of compulsory land acquisition or loss of livelihood due to project activities;
- Make certain that all affected persons are informed of the resettlement process and are aware of the grievance resolution system available through the project and;
- Provide, when needed, additional assistance to vulnerable people.

The measures and more details in the "Nenskra Hydropower Project-Supplementary Environmental & Social Studies"- Volume 9- Land Acquisition & Livelihood Restoration Plan, are proposed to PAP are aligned with the above principles.

They cover the areas (land and households) at the proposed areas for 1) dam and reservoir, 2) the powerhouse, 3) the Nakra diversion weir, 4) the operator's village and, 5) Nenskra access road upgrading works. As other Projects components will be finalized, same principles and measure will be applied to those future PAP.

As a result of this Project implementation, some lands and assets will be permanently or temporarily lost. In

ამ პროექტის გახანგრძლივების მიუხედავ, ზოგიერთი მონაწილე აცხადებს, რომ მათი მიზანმიმართული დაგეგმვა, რომელიც მოიცავს მათთვის საჭირო ინფორმაციას, მათთვის უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე მათთვის საჭირო ინფორმაციის მიწოდება. ამიტომ, ზოგიერთი მონაწილე აცხადებს, რომ მათთვის საჭირო ინფორმაციის მიწოდება უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე მათთვის საჭირო ინფორმაციის მიწოდება.

პროცესი

იმის განსაზღვრა, თუ ვინაა მიმღებმედიების ქვეშ

- იმის განსაზღვრებად, თუ რაოდენ ძლიერია გემოქმედების ეფექტი და ვინ არა, პრაქტიკოსთაგანს საჭიროა ტერმინული მიხედულება. ყველა ოჯახი და შესაბამისად ამათი ქონება, რომელიც გემოქმედების განმარტების ანგარიშში დამატებულია აზრის ასახვად, გემოქმედების შედეგების განსაზღვრავს უმნიშვნელოდ. ღონისძიებები.

ვინ აკმაყოფილებს ამ კრიტერიუმებს:

- პირები, რომელთაც ფორმალური სამართლებრივი უფლებების აქვთ და ამიტომ, მინამე მთლიანად ან ნაწილობრივ, პირები, რომლებმაც დაკარგეს მინა, რომელიც დაკავშირული ჰქონდათ ან იყვნენ მთლიანად ან ნაწილობრივ, რომლებსაც არ გააჩნიათ ფორმალური უფლებები ანგარიშის მიხედვით, მაგრამ აქვთ მხედველობა მინებში. პირები აღიარებული არიან ადამიანური უფლებები განორეცხვების შესაბამისად.
- პირები, რომლებსაც დაკარგეს მინა, რომელიც მათთან მთლიანად ან ნაწილობრივ, რომლებსაც არც ფორმალური უფლებები აქვთ ან აღიარებული არ არის ადამიანური უფლებების მიხედვით, მაგრამ მინებში.
- უფრო მეტი უფლებები აქვთ ან აღიარებული არ არის ადამიანური უფლებების მიხედვით, მაგრამ მინებში.

შემაზრდებელი ღონისძიებები ოჯახებისათვის, რომელთაც აკმაყოფილებენ ამ კრიტერიუმებს

- ყველა დამკვეთი აქტივის სრული ჩანაცვლებითი ღირებულება აქტივების შეფასების საფუძველზე

Երևանի քաղաքապետարանի քաղաքացիական ծառայության ղեկավար Գևորգ Բաբայանը:

- ღირებულებების განმარტება ეფუძნება:

- საპროექტო უსაფრთხოებაში (შეხვედრის შეწყვეტის შემთხვევაში) მიწაზე საპროექტოების დაკარგვის მომენტში ტანსაცმელს დაზიანებდა;
- ტრანზაქციის ან/და დემალიტაციის ხატუბი;
- მაღალმანძის და ადგიანის (მიწის მომზადება ან/და წყურწყურების) ხატუბი და სხვა მოქმედი მაღალმანძები;

- 2 სხვა შემაჯავებელი ღონისძიებები:
- კონსტანტინე, ჩემივეს განახლებების მიზნებლობას უბრუნვდა.

- [illegible]

- Զապառեալացիները մեծապես հաջողությամբ օգտագործեցին իրենց զինվորական օգնությունը՝ իրենց հայրենիքը պաշտպանելու համար։

- სტოკოლმშია და მცველი ღაზახები მითითებენ სპეციალურ დახმარებას სააჩხუბო საშუალებების აღსადგენად და პოვნა რეზერვუარების დახმარებას სტოკოლმში სპეციალური გზით.

- კაშვილის ამცენებისთანავე, პირუტყვის სასიანჯულო, ერეკლეშვილის შვიდმოციოთი ბილიკი აღდგმება და მინიჭდება სამთავარს დაუპატიჟებლად.

- [illegible]

Induction Sessions:

- Safety rules on Worksite
- Protection of areas adjacent to Worksite
- Risks relating to communicable diseases
- Basic health: combating waterborne diseases, improving hygiene
- Emergency response procedures of evacuation
- Relation with the local communities

Technical Training:

- Training in the skills needed for tasks requiring a work permit
- Training in first aid and transporting the injured
- Ability to drive on rough ground

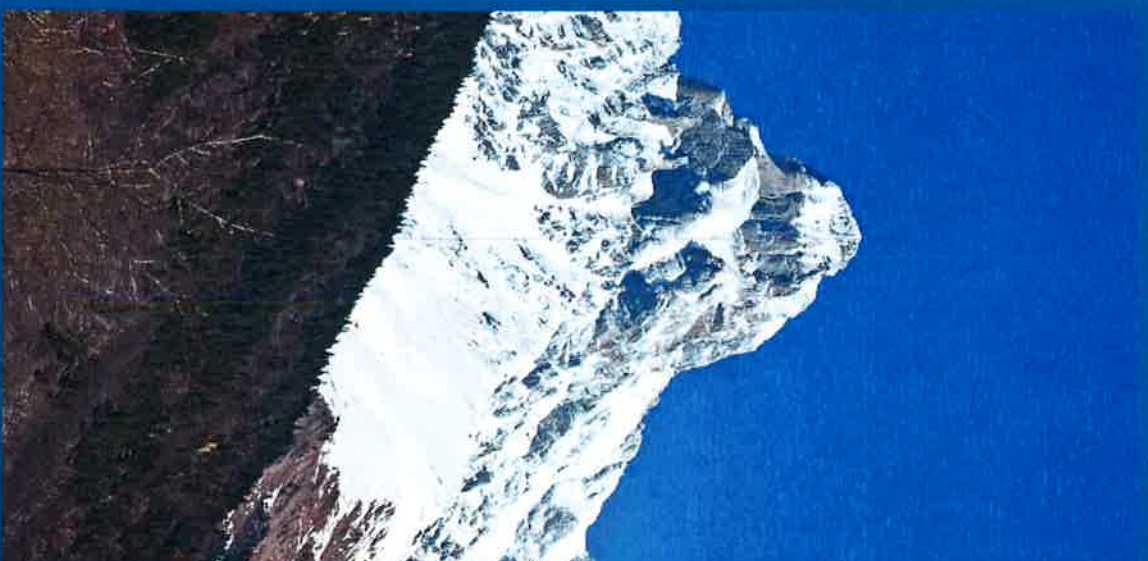
Trainings provided by the Project

Through Community Investment Plan Project will offer skills development trainings: vocational trainings, computer skills, English language classes and etc.

Transportation

Local employees not housed in the camps will have access to daily collective transport which ensures the safe transportation of people.

On the basis of equal opportunity principle and to protect the right of individual to apply and work possible applicants should visit the recruitment offices and fill their employments form individually. All applications will be registered and kept in controlled databases for future referrals.

JSC Nenskra Hydro

პ. მარჯანიშვილის 6, 4-5 სართ.

თბილისი 0102, სამკრთველო

6, Marjanishvili St., floor 4-5, Tbilisi, 0102, Georgia

ბეჭ./ტელ.: +995 322 430 421

info@nenskrahydro.ge

www.nenskrahydro.ge

ადგილობრივი
მოსახლეობის
დასაქმებლად
და სხვადასხვა უნარების განვითარება

Local Employment
and Skills Development

[illegible][illegible]

Միտքը միտքի մեծագույն զորակների և անհատների համար անհրաժեշտ է, որպեսզի նրանք կարողանան իրենց համար անհրաժեշտ բաները գտնել և օգտագործել:

ნუნსპარკი ნაკარძი და აგრეთვე ნიქიტაში გაიხსნება დაქირავების ადგილდარჩევი ლუკაებში, ჩოქი მოსახლეობაში მიეწოდება ინფორმაცია სამშობლო ადგილებზე, მოთხოვნები კვალიშეკვამები და ადგილდარჩევი სამშობლო განაცხადების სიგებზე

უზრუნველყოფილი ძრავინგები

თანამხანაგო ზეგავლენებთან ერთად, სახელმწიფო, და პირდაპირი კავშირის ქვეყნის, და საზოგადოება, რომელიც მათთან გახსნისათვის და იწვევს, ზეგავლენის გამოხატულება უნდა იქნეს. თანამხანაგოების ოჯახების და თავიდან შეიძლება განსწავლეს, ფართო, ყველა განსწავლეს ოჯახის რეაქციის ოჯახების და ზეგავლენის კონტროლირებად მითითებით, ბავშვები, ზონისგან გამოუყენებლობის.

- [illegible]

[illegible]

Խաբուշտիկը յուրաքանչեւ մեղանկարների տեսքից կարող է ծնունդ առնել Եւրոպայում, զանազան ժանրերի քանդակների միջակայքում, հետաքննելով (սկզբնական, քաղաքական) գծանքը, ուղեգծերը, քիմի, քաղաքական հիմքերը:

ՀԱՅԳԵՂՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԲԱՆԿԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

Local population is considered by JSC Nenskra Hydro as a top priority, accordingly it will share the benefits created by the Project with local communities. One of the most important benefit of the Project is employment.

Local recruitment is defined as the number of positions actually allocated to people residing in the Mestia Municipality and for all citizens of Georgia. Preference will be given to the affected communities in Nenskra and Nakra valleys. Project will ensure a fair distribution of local recruitment between Nenskra and Nakra communities.

Recruitment through the construction phase

UNSKILLED POSITIONS:

The Project will aim at 100% of unskilled workers recruited from the local area (the Nenskra and Nakra valleys) if available. If not available, the recruitment will be extended to the nearest villages in the Mestia Municipality and the Svaneti region.

SEMI-SKILLED POSITIONS:

The Project will aim at 50% of semi-skilled workers are recruited from Mestia Municipality and 75% from Georgia.

Recruitment through the operation phase

The Project anticipate job losses resulting from the Project's transition from construction to operation. The plan will be prepared and implemented in line with national law and good industry practice and based on the principles of non-discrimination.

The Project will aim at 80% of all recruited workers are from Georgia.

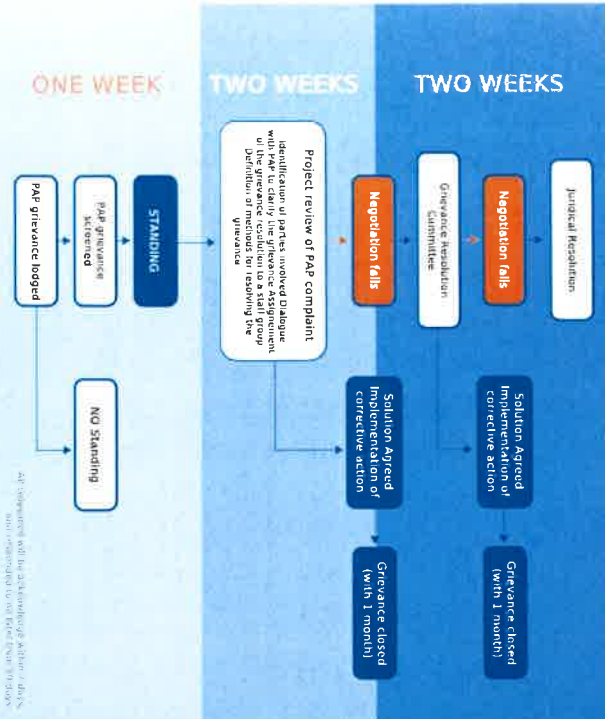
The Project will encourage women and youth employment as much as possible and will have an equal opportunity for them to be employed in the Project.

Recruiting Offices

Local recruitment offices will be established in Nerisčia, Nakra and also in Mestia in order to provide information on job vacancies, qualification required and lists local job applications.

Trainings provided by EPC Contractor

Training programs will be prepared and implemented for all the workforce of the Project. Initial training will be provided for each job description. Two kinds of training will be offered: induction sessions and technical training.

JSC Nenskra Hydro
 ქ. გორჯიანის ქუჩის 6, 4-5 სართ.
 მთიანეთი 0102, საქართველო
 G. Javakhiashvili St., Floor 4-5, Tbilisi 0102, Georgia
 0200, Tel. + 995 422 430 420
 info@nenskrahydro.ge
 www.nenskrahydro.ge

პროექტის
გამხივი
 მექანიზმი
 JSC Nenskra HPP Grievances Mechanism

პროექტის გასაჩივრების მექანიზმი

ეს დოკუმენტი განსაზღვრავს პროექტის განხორციელების განმავლობაში საპროექტო დონაზე გასაჩივრების მექანიზმს, რომელიც ამატდება პროექტის დოკუმენტაციას.

- საპროექტო დონაზე გასაჩივრების მექანიზმი
- პროექტის განხორციელების განმავლობაში საპროექტო დონაზე გასაჩივრების მექანიზმი
- პროექტის განხორციელების განმავლობაში საპროექტო დონაზე გასაჩივრების მექანიზმი

გასაჩივრების პროცესი

საპროექტო დონაზე

საპროექტო დონაზე გასაჩივრების მექანიზმი

- პროექტის განხორციელების განმავლობაში საპროექტო დონაზე გასაჩივრების მექანიზმი
- პროექტის განხორციელების განმავლობაში საპროექტო დონაზე გასაჩივრების მექანიზმი
- პროექტის განხორციელების განმავლობაში საპროექტო დონაზე გასაჩივრების მექანიზმი
- პროექტის განხორციელების განმავლობაში საპროექტო დონაზე გასაჩივრების მექანიზმი

საპროექტო დონაზე

საპროექტო დონაზე გასაჩივრების მექანიზმი

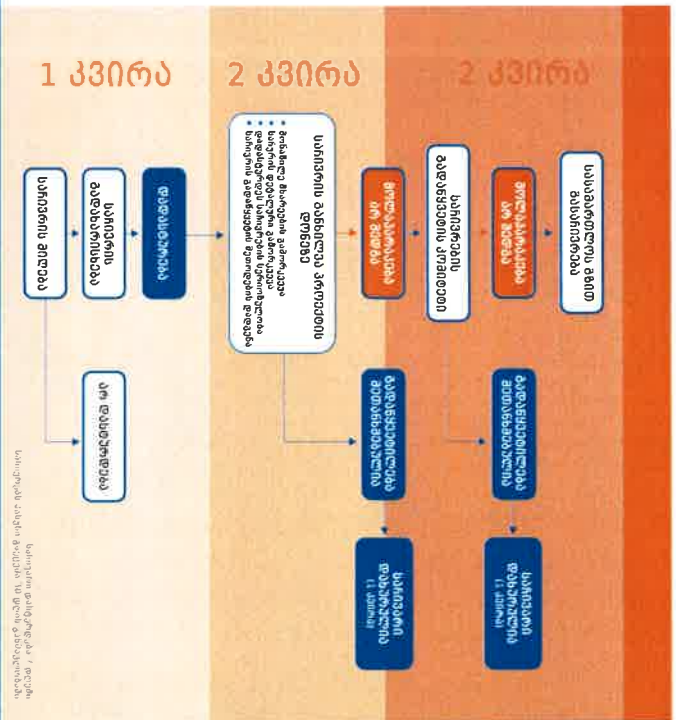
საპროექტო დონაზე გასაჩივრების მექანიზმი

საპროექტო დონაზე

1 კვირა

2 კვირა

2 კვირა

NENSKRA HPP GRIEVANCES MECHANISM

- Grievance review: Grievance review is a process that allows project stakeholders to express their concerns and seek resolution.
- Grievance resolution: Grievance resolution is a process that allows project stakeholders to express their concerns and seek resolution.
- Grievance resolution: Grievance resolution is a process that allows project stakeholders to express their concerns and seek resolution.

RECEIPT OF COMPLAINTS

- Receipt of complaints: Receipt of complaints is a process that allows project stakeholders to express their concerns and seek resolution.
- Receipt of complaints: Receipt of complaints is a process that allows project stakeholders to express their concerns and seek resolution.
- Receipt of complaints: Receipt of complaints is a process that allows project stakeholders to express their concerns and seek resolution.

GRIEVANCE RESOLUTION COMMITTEE

- Grievance resolution committee: Grievance resolution committee is a process that allows project stakeholders to express their concerns and seek resolution.
- Grievance resolution committee: Grievance resolution committee is a process that allows project stakeholders to express their concerns and seek resolution.
- Grievance resolution committee: Grievance resolution committee is a process that allows project stakeholders to express their concerns and seek resolution.

SCREENING FOR STANDING

- Screening for standing: Screening for standing is a process that allows project stakeholders to express their concerns and seek resolution.
- Screening for standing: Screening for standing is a process that allows project stakeholders to express their concerns and seek resolution.
- Screening for standing: Screening for standing is a process that allows project stakeholders to express their concerns and seek resolution.

WORKERS GRIEVANCE MECHANISM

- Workers grievance mechanism: Workers grievance mechanism is a process that allows project stakeholders to express their concerns and seek resolution.
- Workers grievance mechanism: Workers grievance mechanism is a process that allows project stakeholders to express their concerns and seek resolution.
- Workers grievance mechanism: Workers grievance mechanism is a process that allows project stakeholders to express their concerns and seek resolution.

Annex 2

Project Photographs

Public Consultation with NGO and Government Representatives, April 27, 2017, Tbilisi,
Hotel Biltmore

Public Consultation with Svans living in Tbilisi, April 28, 2017, Hotel Radisson Blue

Open House Session, August 22, 2017, Village Chuberi

Open House Session, August 23, 2017, Village Chuberi

Open House Session, August 24,2017, Village Nankra

Annex 3

Open House Session

Feedback from the Communities

The following section summarises the opinion of the stakeholders that attended the 3-day Open House session.

#	Stakeholder group	Participating in this meeting was a good use of my time	In what other ways would you like the Project Team to communicate the project to you?	What is your vision for the Project?	How could the work of the Project team contribute to your vision?	What are your concerns about the future of the Project Area?	How do you see your participation in this project?	What are the characteristics of the decision-making process that you think will work best?	What topics would you like to be discussed or focused on next?
1	Community Member	Strongly agree	Direct meetings. Actually, the meetings have already been held. Local population is already informed and only beginning of the construction works is left.	This project is important not only for me but for the whole village and what is more, it is important for the country economic development. Hope, Chuberi will develop at last.	The team should consider local population demands. For instance, we need shops, restaurants, recreation and entertainment places, parks. Chuberi village has a potential to be developed and to become touristic zone.	Those people who even after so many informative meetings have no idea what the project is about and what are the problems.	Now the most important for the project is to start. When it starts I will actively participate in a way I will be of any use as I am an active and young.	The best way is to take into consideration local population viewpoints. It is necessary to create a PR team from the local population and this team will deliver information to locals.	What will be done and how Chuberi village will be developed.
2	Community Member	Strongly agree	Newsletters	Extremely positive	Implementation of infrastructural projects.	Delay of starting of construction works is the main reason of delay of the project itself.	I am ready to be one of the participants of the project.	The best decision is starting the construction works.	N/A
3	Community Member	Agree	Direct meetings	The project is successfully implemented if the company will take care of community members and conditions of the local population will be improved	The project team must actively cooperate with local community to significantly decrease important problems.	Unstable relations with the local community	I can be one of the members of the council for community development. I can clearly identify and show all the problems of the village.	Friendly attitude to the community members and giving them equal opportunities.	Good study conditions for children and employment opportunities for youth.

4	Local government (elected, appointed or staff)	Strongly agree	Direct meetings	Positive	N/A	Delay of the project	I will be happy to be one of the participants.	Timely start of the project.	Employment of locals and infrastructural development.
5	Community Member	Strongly agree	Meetings	Positive	N/A	Delayed process	I would like to work.	Timely start of the project.	Community development
6	Business/business association/private sector	Neutral	Direct meetings	I have great expectation regarding the project and I hope I won't be disappointed.	The project team can significantly contribute if it has a will to do so.	Not only me but everyone think that main problem of the project is its delay	N/A	Direct meetings	Village infrastructural development
7	Community Member	Strongly agree	Direct meeting and construction process acceleration.	I think this project will be important and beneficial for the locals and for the country.	I like how the Nenskra's Geo team works and I wish to see the locals in this team.	I think that more work is needed for starting the project because it is already very delayed	N/A	Maximum involvement of the community and very active village development committee.	More attention to women
8	University/College/Academia	Neutral	Everything good and in maximum quantities	Good yet	To contribute somehow	Delay of the project	As actively as possible	People employment.	N/A
9	Community Member	Strongly agree	Newsletters	I hope this project creates better living conditions for the locals and future generation.	First they must consider locals' demands and psychology	Finances	I can contribute to social issues.	Timely start of the project and people employment	Women involvement and employment
10	Community Member	Disagree	N/A	Negative	Leave us alone	Project is disastrous for Svaneti	You go away, we stay.	Do not finance it	We can manage without you
11	Community Member	Agree	Meetings, newsletters, brochures, videos, media involvement	Positive	With employment of locals	Delay in time	I want to start work and everything will be okay.	Creation of village committee and its properly work	Welfare of the village
12	Community Member	Strongly agree	N/A	We all hope that project will not be delayed any longer and	Employment of the locals transparently	N/A	N/A	N/A	N/A

				it will start the date agreed today.							
13	Local government (elected, appointed or staff)	Agree	Direct meetings	Positive	Positive	Inactivity	It is necessary	Start of construction	Number of topics		
14	Community Member	Strongly agree	Direct meetings	I have great expectations. I think this project materially strengthens local population	More work should be done regarding meetings with people and telling them all the truth.	Financing. People are waiting for jobs.	If I have a chance, I will do everything for the project and our welfare.	Interaction with people and more work.	Pushing forward women rights		
15	Community Member	Agree	Direct meetings	I am looking forward to start of the project.	Active intercourse with people.	Financing	I strongly wish to participate in the project.	More attempts and more work on the project.	Infrastructural topics		
16	Community Member	Disagree	Any kind of meetings is acceptable for me for obtaining comprehensive information.	I think that before this project starts solar panels will become the source of energy and there will be no need to construct the dam which is very dangerous for village people.	I think it is much better to implement other projects that are more useful for people, for example: development of tourism, construction of waste processing plants and many other projects that save Svaneti beauty, water, air and nature from destruction.	The main obstacles of the project were start of the process without informing the population and without agreement with them.	I and my family members cannot join the project.	The best way is to stop implementation of the project. If the project continues, agreement with local population	Answer to all questions we have, more involvement of locals in working process in order to improve their social conditions and stop leakage of money from Chuberi.		
17	Community Member	Agree	Direct meetings	Positive	N/A	Satisfaction of locals' needs.	I'd like to be employed.	Improvement of infrastructure in the gorge, creation of fire brigade, waste management, hospital, police station, bank, reconstruction of	N/A		

18	Community Member	Agree	Direct meetings	Hopeful	I trust experts.	Time factor	I am willing to work.	school and kindergarten buildings agreement	Road repair
19	Community Member	Strongly agree	Meetings	I am hopeful	To fulfil the promise.	N/A	Want to be useful	Time factor	Employment
20	Community Member	Strongly agree	Direct meetings	I am hopeful	I trust experts.	Time factor	I will work	agreement	Road repair
21	Community Member	Agree	Direct meetings	Positive	Frequent meetings	Problems in intercourse with locals.	With employment and involvement in the project	Close contacts with locals.	Rehabilitation of village power supply; central sewage and water system for the village; rehabilitation of roads.
22	Community Member	Strongly disagree	Public Forum	positive	Improvement of infrastructure	N/A	N/A	employment	Infrastructure development, employment and safety
23	Community Member	Agree	Direct meetings	Positive	Maximum involvement of locals	Not considering legitimate requirement of locals and unequal payment for foreigners and locals.	I will participate according to my specialty and experience.	Fairness and justice. The maximum clarity	More detailed information about the financing infrastructure projects in communities.
24	Community Member	Agree	Direct meetings	I think this project will be beneficial for village population	The village people must be employed and have salaries in compliance with international standards.	Insufficient information	To employ me according to my specialty will be beneficial for the project.	Timely start of the construction works to show to opponent that the project is really implemented and it is not a farce.	I can express my viewpoint regarding different topics and participate in the discussions.

Annex 4

Stakeholder Correspondence

To: The head of the Civil Society Unit of the
European Bank for Reconstruction and Development
Ms. Biljana Radonjic Ker-Lindsay

The European Investment Bank

The Asian Development Bank

From: The Nakra and Chuberi communities

S t a t e m e n t

We understand that the European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) has received a letter that claims to collectively represent the full support of the Chuberi and Nakra communities for the Nenskra hydropower project. However our representative and the head of the oath committee of Chuberi, Gari Chkhvimiani, attended the EBRD's annual meeting in Cyprus and was unable to see a copy of this letter in order to verify whether the signatures really belonged to Chuberi and Nakra residents.

As signatories of this letter, we reaffirm our stance against the Nenskra project as it is currently planned on the territories of the Chuberi and Nakra communities and will resist anyone in implementing this project.

Last year we received promises that our demands would be taken into account, and we were promised that the EBRD would provide space for these issues to be discussed.

Yet in April, 2017 the Company (JSC "Nenskra Hydro") organised public hearings in Tbilisi, Chuberi and Nakra where it presented an updated version of the project that did not provide responses to key questions we have raised. Our concerns remain about the justification for the project, the price of electricity generated by the plant, project-related risks and benefits, customary ownership of lands and compensation issues (including on forests, pastures and agricultural lands).

Quite the contrary, the documents provided by the company do not recognise we Svans as indigenous people, despite the fact that we have our own language, unique legal system, traditions and customs that have been preserved for ages. We fully assert our identity as indigenous peoples as defined by bank policies. As a result the company already received from the state more than 90 ha of lands as state owned without even considering appropriate to consult with us. The policy on indigenous peoples should protect our rights and defend our customary lands from capture by the company and the state. Our representative Gari Chkhvimiani informs us that unfortunately EBRD does not our position nor does it plan to change its approach.

For these reasons we believe that until we are afforded the protection of an indigenous peoples policy, the international financial institutions will shoulder the same guilt as the company and state in their activities. We will no longer allow anyone to implement the Nenskra project and ask you not to fund this project as it violates our rights as indigenous peoples.

Sincerely yours,

Chuberi and Nakra communities, Mestia Municipality, Upper Svaneti, Georgia

ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკის
სამოქალაქო საზოგადოების ჩართულობის განყოფილების ხელმძღვანელს
ქალბატონ ბილიანა რადონჯიკ კერ-ლინდსეის

ევროპის საინვესტიციო ბანკს

აზიის განვითარების ბანკს

მესტიის მუნიციპალიტეტის ჭუბერისა და ნაკრას თემის მოსახლეობის

მ ი მ ა რ თ ვ ა

როგორც ჩვენთვის გახდა ცნობილი, ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკში ჭუბერის თემიდან მოგივიდათ კოლექტიური წერილი, სადაც ხელმოწერები სრულ მხარდაჭერას უცხადებენ ნენსკრა ჰესის პროექტს და ამტკიცებენ, რომ გამოაჩვენა ჭუბერისა და ნაკრას თემების მაცხოვრებლების უმრავლესობის პოზიციას. სამწუხაროდ, ჩვენმა წარმომადგენელმა და ჭუბერის ნაფიტა საბჭოს თავმჯდომარემ, გარი ჩხვიშიანმა, რომელიც ესწრებოდა ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკის ყოველწლიურ შეხვედრას კვიპროსში, ვერ შეძლო აღნიშნული წერილის მოპოვება თქვენი ბანკის წარმომადგენლებისგან, რათა მომხდარიყო ადგილზე გადამოწმება, თურამდენად წარმომადგენლებმა ხელმოწერა უშუალოდ ჭუბერისა და ნაკრას თემებს და ხომ არ მოხდა ხელმოწერების გაყალბება. ამასთან, საინტერესო იყო თავად წერილის შინაარსიც, რაზეც შეგროვდა ხელმოწერები.

პირდაპირ გვინდა განგიცხადოთ, რომ ჩვენ, წერილზე ხელმოწერნი ვეწინააღმდეგებით წარმოდგენილი ტექნიკური პარამეტრებით ნენსკრა ჰესის პროექტის განხორციელებას ჭუბერისა და ნაკრას თემების ტერიტორიებზე და არ მივცემთ პროექტის განხორციელების საშუალებას არავის.

შარშან ჩვენ მივიღეთ თქვენი დაპირება, რომ გაითვალისწინებდით ჩვენს მოთხოვნებს და მოგვაწოდებდით განმარტებებს პრობლემურ საკითხებთან დაკავშირებით. ამასთან, მოგვეცემოდა საშუალება, დაგვეყენებინა თქვენთან ის პრობლემები, რის გამოც ვეწინააღმდეგებით პროექტს.

მართალია ა.წ. აპრილში კომპანიამ მოაწყო საჯარო განხილვები თბილისში, ჭუბერსა და ნაკრაში, სადაც კომპანიამ წარმოადგინა პროექტის განახლებული ვარიანტი, თუმცა სამწუხაროდ, ჩვენ ვერ მოვისმინეთ არგუმენტირებული პასუხები ვერცერთ კონკრეტულ და მნიშვნელოვან

შეკითხვაზე. კითხვები კი უკავშირდებოდა ისეთ საკითხებს, როგორიცაა პროექტის საჭიროება, დენის შესასყიდი ფასი, პროექტთან დაკავშირებული საფრთხეები და სარგებელი, მიწის ტრადიციულ მფლობელობა და მისი კომპენსაციის საკითხები (ტყეები, საძოვრები, საფარგულები).

უფრო მეტიც, გამოქვეყნებული დოკუმენტებით ირკვევა, რომ თურმე კომპანია ჩვენ, სვანებს არ გვთვლის ძირძველმკვიდრ მოსახლეობად, მიუხედავად იმისა რომ გაგვაჩნია ჩვენი ენა, უნიკალური სვანური სამართალი, ტრადიციები, რომელსაც დღემდე ვიცავთ და შესაბამისად, სრულად ვაკმაყოფილებთ იმ მოთხოვნებს, რაც განსაზღვრულია არამართმკვიდრი მოსახლეობასთან მიმართებაში არსებულ ბანკის პოლიტიკის დოკუმენტში. შედეგად, კომპანიამ სახელმწიფოსგან უკვე მიიღო 90 ჰექტარზე მეტი მიწა, როგორც სახელმწიფო საკუთრება, ისე რომ ჩვენთან კონსულტაციაც კი არ ჩათვალეს საჭიროდ. მკვიდრი მოსახლეობის პოლიტიკის გამოყენება კი საშუალებას მოგვცემდა უკეთესად დაგვეცვა ჩვენი უფლებები და აგვერიდებინა ჩვენს ტრადიციულ საკუთრებაში არსებული მიწების (ტყე, საძოვარი, სასოფლო-სამეურნეო საფარგული) მიტაცება. ჩვენი წარმომადგენლის გარი ჩხვიმიანის მოწოდებული ინფორმაციით, სამწუხაროდ ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკიც სრულად იზიარებს კომპანიის პოზიციას და არ აპირებს მის შეცვლას.

აღნიშნულის გამო მიგვაჩნია, რომ მანამ სანამ არ მოხდება ჩვენს მიმართ მკვიდრი მოსახლეობის პოლიტიკის გამოყენება, კომპანიის და სახელმწიფოს მხრიდან ჩადენილ ყველა უკანონო ქმედებაზე პასუხისმგებლობას იზიარებს როგორც ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკი, ისე პროექტის დაფინანსებით დაინტერესებული სხვა საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტი.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე ჩვენ ქვემოთ ხელმოწერნი არავის მივცემთ ნენსკრა ჰესის პროექტის განხორციელების საშუალებას და თქვენც მოგიწოდებთ, არ დააფინანსოთ აღნიშნული პროექტი და არ გახდეთ ჩვენი, სვანების როგორც მკვიდრი მოსახლეობის უფლებების დარღვევის თანამონაწილე.

პატივისცემით,

მესტიის მუნიციპალიტეტის ჭუბურისა და ნაკრას თემის მოსახლეობა:

N	სახელი, გვარი	თარიღი	სოფელი	ხელმოწერა
1	ლელა ჩხეციანი	2.06.2017	ჭყნეთი	ლელა ჩხეციანი
2	მარი ჩხვიმიანი	2.06.2017	ჭყნეთი	მარი ჩხვიმიანი
3	დავით პეტეხაძე	2.06.2017	ჭყნეთი	დავით პეტეხაძე
4	როზა ჩხვიმიანი	02.06.2017	ჭყნეთი	როზა ჩხვიმიანი
5	ნათო სუბარი	02.06.2017	ჭყნეთი	ნათო სუბარი
6	ხათუნა ანსიანი	2.06.2017	ჭუბუხი	ხათუნა ანსიანი

ვიზიტიანი მანა 595-53-27-21. ZAZA-VIBLioni@mail.ru

გარი ჩხვიმიანი 595-27-44-45

სპაჩიკა ვაღრაძე

N	სახელი, გვარი	თარიღი	სოფელი	ხელმოწერა
7	შანიას სოფლიანი	01.06.2017	ჭოტური	მ. ს. შანიას
8	მუხსაყანა ინგოვანი	30.07.1930	ჭოტური	მ. ს. შანიას
9	ახმა ნახსავაძე	2.06.2017	ჭოტური	მ. ს. შანიას
10	გიორგი სეზოიანი	2.06.2017	ჭოტური	მ. ს. შანიას
11	ვახე ჩხვიძიანი	2.06.17	ჭოტური	მ. ს. შანიას
12	ჩხვიძიანი ჯიქია	2.06.17	ჭოტური	მ. ს. შანიას
13	კუჩიანი ნინო	2.06.2017	ჭოტური	მ. ს. შანიას
14	ჩხვიძიანი დედა	2.06.17	ჭოტური	მ. ს. შანიას
15	სოფლიანი ირმა	2.06.17	ჭოტური	მ. ს. შანიას
16	მამუკა შანიას	2.06.17	ჭოტური	მ. ს. შანიას
17	ივთევან შანიას	2.06.17	ჭოტური	მ. ს. შანიას
18	სოფლიანი ვარკეთილი	4.06.17	ჭოტური	მ. ს. შანიას
19	ივთევან ჩხვიძიანი	4.06.17	ჭოტური	მ. ს. შანიას
20	თამარ ინგოვანი	4.06.17	ჭოტური	მ. ს. შანიას
21	ვაჟა სეზოიანი	4.06.17	ჭოტური	მ. ს. შანიას
22	ივთევან ჩხვიძიანი	4.06.17	ჭოტური	მ. ს. შანიას
23	დედა სეზოიანი	4.06.17	ჭოტური	მ. ს. შანიას
24	ნინო ჩხვიძიანი	5.06.17	ჭოტური	მ. ს. შანიას
25	მარტოვილი ვარკეთილი	5.06.17	ჭოტური	მ. ს. შანიას
26	მამუკა ჩხვიძიანი	5.06.17	ჭოტური	მ. ს. შანიას
27	ვაჟა სეზოიანი	5.06.17	ჭოტური	მ. ს. შანიას
28	მამუკა სეზოიანი	5.06.17	ჭოტური	მ. ს. შანიას
29	ნინო ჩხვიძიანი	6.06.17	ჭოტური	მ. ს. შანიას
30	ვაჟა სეზოიანი	6.06.17	ჭოტური	მ. ს. შანიას
31	ნინო ჩხვიძიანი	9.06.17	ჭოტური	მ. ს. შანიას

N	სახელი, გვარი	თარიღი	სოფელი	ხელმოწერა
32	ლევან შუკერი	9.06.2017		გ. შუკერი
33	კობლანი ზაზა	9.06.2017	ჭყბუაძე	გ. შუკერი
34	ახლიანი ვაჟა	09.06.2017	ჭყბუაძე	გ. შუკერი
35	სინჯოშვილი დანი	09.06.2017	ჭყბუაძე	გ. შუკერი
36	ახლიანი ქეთი	09.06.2017	ჭყბუაძე	გ. შუკერი
37	ახლიანი ვახან	09.06.2017	ჭყბუაძე	გ. შუკერი
38	გომიშვილი დანი	09.06.2017	ჭყბუაძე	გ. შუკერი
39	სვამირაძე მერი	09.06.2017	ჭყბუაძე	გ. შუკერი
40	გ. შუკერი	9.06.2017	ჭყბუაძე	გ. შუკერი
41	გამბაჩიშვილი	9.06.2017	ჭყბუაძე	გ. შუკერი
42	სამუხაძე მერი	9.06.2017	ჭყბუაძე	გ. შუკერი
43	სამუხაძე მერი	9.06.2017	ჭყბუაძე	გ. შუკერი
44	სამუხაძე მერი	9.06.2017	ჭყბუაძე	გ. შუკერი
45	სამუხაძე მერი	9.06.2017	ჭყბუაძე	გ. შუკერი
46	სამუხაძე მერი	9.06.2017	ჭყბუაძე	გ. შუკერი
47	სამუხაძე მერი	9.06.2017	ჭყბუაძე	გ. შუკერი
48	სამუხაძე მერი	9.06.2017	ჭყბუაძე	გ. შუკერი
49	სამუხაძე მერი	9.06.2017	ჭყბუაძე	გ. შუკერი
50	სამუხაძე მერი	9.06.2017	ჭყბუაძე	გ. შუკერი
51	სამუხაძე მერი	9.06.2017	ჭყბუაძე	გ. შუკერი
52	სამუხაძე მერი	9.06.2017	ჭყბუაძე	გ. შუკერი
53	სამუხაძე მერი	9.06.2017	ჭყბუაძე	გ. შუკერი
54	სამუხაძე მერი	9.06.2017	ჭყბუაძე	გ. შუკერი
55	სამუხაძე მერი	9.06.2017	ჭყბუაძე	გ. შუკერი
56	სამუხაძე მერი	9.06.2017	ჭყბუაძე	გ. შუკერი

N	სახელი, გვარი	თარიღი	სოფელი	ხელმოწერა
57	ჩხვიძრის ზორა	09.06.17	ჭყბური	მ. ჩხაძე
58	მუხომბ ვიქტორ	09.06.17	ჭყბური	მ. მუხომბ
59	მამუკა ვახუშტი	09.06.17	ჭყბური	ი. ვახუშტი
60	შაჩიკაძე ნათა	09.06.17	ჭყბური	ნ. შაჩიკაძე
61	ყაფარი სედე	09.06.17	ჭყბური	ს. ყაფარი
62	ყინფიქიანი შვეტა	09.06.17	ჭყბური	შ. ყინფიქიანი
63	ყაფარი თევზანი	09.06.17	ჭყბური	თ. ყაფარი
64	ყაფარი თევზი	09.06.17	ჭყბური	მ. ყაფარი
65	ყაფარი თაყაი	09.06.17	ჭყბური	მ. ყაფარი
66	ყაფარი ვიქტორ	09.06.17	ჭყბური	მ. ყაფარი
67	ყაფარი გეგა	09.06.17	ჭყბური	მ. ყაფარი
68	აგნისიძე შანი	09.06.17	ჭყბური	მ. აგნისიძე
69	მამუკა ჩხვიძრე	09.06.17	ჭყბური	მ. ჩხვიძრე
70	დერი ჩხვიძრე	09.06.17	ჭყბური	მ. ჩხვიძრე
71	შელა სინდულოძე	09.06.17	ჭყბური	მ. შელა
72	ვახუშტი მამუკა	09.06.17	ჭყბური	მ. ვახუშტი
73	ჩხვიძრის დიდი	09.06.17	ჭყბური	მ. ჩხვიძრე
74	გვამაძე კონსტანტინე	09.06.17	ჭყბური	მ. გვამაძე
75	დანი ჩხვიძრე	09.06.17	ჭყბური	მ. დანი
76	მამუკა ჩხვიძრე	09.06.17	ჭყბური	მ. მამუკა
77	მამუკა ჩხვიძრე	9.06.17	ჭყბური	მ. მამუკა
78	მამუკა ჩხვიძრე	9.06.17	ჭყბური	მ. მამუკა
79	მამუკა ჩხვიძრე	9.06.17	ჭყბური	მ. მამუკა
80	მამუკა ჩხვიძრე	9.06.17	ჭყბური	მ. მამუკა
81	მამუკა ჩხვიძრე	9.06.17	ჭყბური	მ. მამუკა
82	მამუკა ჩხვიძრე	9.06.17	ჭყბური	მ. მამუკა

N	სახელი, გვარი	თარიღი	სოფელი	ხელმოწერა
83.	შაია ნახსევრიძე	09.06.17	ჭუბუჩი	შ. ნახევრიძე
84	გახაშვილი ნინო	09.06.17	ჭუბუჩი	ნ. გახაშვილი
85.	ნაყარი ნინო	9.06.17	ჭუბუჩი	ნ. ნაყარი
86.	ნანო ჯორჯიანი	9.06.17	ჭუბუჩი	ნ. ჯორჯიანი
87.	მეზო მხატვარი	9.06.17	ჭუბუჩი	მ. მხატვარი
88.	ბაგრატიონი ნინო	9.06.17	ჭუბუჩი	ნ. ბაგრატიონი
89.	ახუნა კიბია	9.06.17	ჭუბუჩი	ა. კიბია
90.	ჭაჭვანიძე თეო	9.06.2017	ჭუბუჩი	თ. ჭაჭვანიძე
91.	მაჩიძე სიმონი	9.06.2017	ჭუბუჩი	ს. მაჩიძე
92.	ჭაჭვანიძე ნინო	9.06.2017	ჭუბუჩი	ნ. ჭაჭვანიძე
93.	მეზო მხატვარი	9.06.2017	ჭუბუჩი	მ. მხატვარი
94.	კოსტოშვილი ნინო	9.06.2017	ჭუბუჩი	ნ. კოსტოშვილი
95.	კახიძე ნახსევრიძე	09.06.2017	ჭუბუჩი	ნ. კახიძე
96.	კახა ვარდანი	9.06.2017	ჭუბუჩი	ვ. კახა
97.	ქაიხაძე ნინო	9.06.2017	ჭუბუჩი	ნ. ქაიხაძე
98.	თენგიზი მუხომიძე	9.06.2017	ჭუბუჩი	მ. თენგიზი
99.	ლუბა მჭედლი	9.06.2017	ჭუბუჩი	ლ. მჭედლი
100.	ნინო მახსევრიძე	9.06.2017	ჭუბუჩი	ნ. მახსევრიძე
101.	ლუბა მახსევრიძე	09.06.2017	ჭუბუჩი	ლ. მახსევრიძე
102.	მეზო მხატვარი	09.06.2017	ჭუბუჩი	მ. მხატვარი
103.	თამარი ვაჭაშვილი	09.06.17	ჭუბუჩი	თ. ვაჭაშვილი
104.	ნაინა ვაჭაშვილი	09.06.17	ჭუბუჩი	ნ. ვაჭაშვილი
105.	ნინო კიბია	09.06.17	ჭუბუჩი	ნ. კიბია
106.	ნინო მახსევრიძე	09.06.17	ჭუბუჩი	ნ. მახსევრიძე
107.	გიორგი მახსევრიძე	09.06.17	ჭუბუჩი	გ. მახსევრიძე

N	სახელი, გვარი	თარიღი	სოფელი	ხელმოწერა
108	პერბა ვიწროთი	02.06.2017	ჭყბუჩი	მ. ვიწროთი
109	ოყუჩი ვიწროთი	2.06.17	ჭყბუჩი	მ. ვიწროთი
110	ნუჯი ვიწროთი	02.06.17	ჭყბუჩი	ნ. ვიწროთი
121	ოხრა ვიწროთი	2.06.17	ჭყბუჩი	მ. ვიწროთი
112	ჭოყოქოა ვიწროთი	2.06.17	ჭყბუჩი	მ. ვიწროთი
113	შაია ხევაძიანი	2.06.17	ჭყბუჩი	მ. ხევაძიანი
114	ჭიბოთი ვიწროთი	2.06.17	ჭყბუჩი	მ. ვიწროთი
215	იხა ღიბიძე	02.06.17	ჭყბუჩი	ი. ღიბიძე
216	ლომე ვიწროთი	02.06.17	ჭყბუჩი	მ. ვიწროთი
117	ვიწროთი ლომი	02.06.17	ჭყბუჩი	მ. ვიწროთი
118	რათი ვიწროთი	02.06.17	ჭყბუჩი	მ. ვიწროთი
119	შ. ილია შიშ	02.06.17	ჭყბუჩი	მ. ილია
120	კიკიძე რატი	02.06.17	ჭყბუჩი	რ. კიკიძე
121	ვიწროთი შიშ	02.06	ჭყბუჩი	მ. ვიწროთი
122	ქიხიძე ვიწროთი	02.06	ჭყბუჩი	მ. ვიწროთი
123	ქიხიძე ვიწროთი	02-06-2017	ჭყბუჩი	მ. ვიწროთი
124	ვახანი სპიტი	02-06-2017	ჭყბუჩი	მ. ვახანი
125	საქიხიძე ვიწროთი	02-06-2017	ჭყბუჩი	მ. ვიწროთი
126	ვიწროთი ვიწროთი	02-06-2017	ჭყბუჩი	მ. ვიწროთი
127	ხინკელი ვიწროთი	02.06.17	ჭყბუჩი	მ. ხინკელი
128	სინკელი ვიწროთი	02.06.2017	ჭყბუჩი	მ. სინკელი
129	ხინკელი ვიწროთი	02.06.2017	ჭყბუჩი	მ. ხინკელი
130	სინკელი ვიწროთი	02-06-2017	ჭყბუჩი	მ. სინკელი
131	სინკელი ვიწროთი	02-06-2017	ჭყბუჩი	მ. სინკელი
132	სინკელი ვიწროთი	02-06-2017	ჭყბუჩი	მ. სინკელი

N	სახელი, გვარი	თარიღი	სოფელი	ხელმოწერა
133	ბრუნა გუჭუჩიძე	02.06.2017	ჭყუჭუ	ბ. გუჭუჩიძე
134	საბა ანდიაძე	02.06.2017	ჭყუჭუ	ს. ანდიაძე
135	ლევან ქსიანი	02.06.2017	ჭყუჭუ	ლ. ქსიანი
136	გიორგი სხედიანი	02.06.2017	ჭყუჭუ	გ. სხედიანი
137	გიორგი სხედიანი	02.06.2017	ჭყუჭუ	გ. სხედიანი
138	ილია კობახიძე	02.06.2017	ჭყუჭუ	ი. კობახიძე
139	გიორგი ხუციშვილი	02.06.2017	ჭყუჭუ	გ. ხუციშვილი
140	ილია კობახიძე	02.06.2017	ჭყუჭუ	ი. კობახიძე
141	გიორგი ხუციშვილი	02.06.2017	ჭყუჭუ	გ. ხუციშვილი
142	გიორგი ხუციშვილი	02.06.2017	ჭყუჭუ	გ. ხუციშვილი
143	ილია კობახიძე	02.06.2017	ჭყუჭუ	ი. კობახიძე
144	გიორგი ხუციშვილი	02.06.2017	ჭყუჭუ	გ. ხუციშვილი
145	ილია კობახიძე	02.06.2017	ჭყუჭუ	ი. კობახიძე
146	გიორგი ხუციშვილი	02.06.2017	ჭყუჭუ	გ. ხუციშვილი
147	ილია კობახიძე	02.06.2017	ჭყუჭუ	ი. კობახიძე
148	გიორგი ხუციშვილი	02.06.2017	ჭყუჭუ	გ. ხუციშვილი
149	ილია კობახიძე	02.06.2017	ჭყუჭუ	ი. კობახიძე
150	გიორგი ხუციშვილი	02.06.2017	ჭყუჭუ	გ. ხუციშვილი
151	ილია კობახიძე	02.06.2017	ჭყუჭუ	ი. კობახიძე
152	გიორგი ხუციშვილი	02.06.2017	ჭყუჭუ	გ. ხუციშვილი
153	ილია კობახიძე	02.06.2017	ჭყუჭუ	ი. კობახიძე
154	გიორგი ხუციშვილი	02.06.2017	ჭყუჭუ	გ. ხუციშვილი
155	ილია კობახიძე	02.06.2017	ჭყუჭუ	ი. კობახიძე
156	გიორგი ხუციშვილი	02.06.2017	ჭყუჭუ	გ. ხუციშვილი
157	ილია კობახიძე	02.06.2017	ჭყუჭუ	ი. კობახიძე

N	სახელი, გვარი	თარიღი	სოფელი	ხელმოწერა
158	ქაჯი ვიქტორი	9.06.17	ჭყბუჩი	ქაჯი ვიქტორი
159	ჭყბუჩი სიმონი	9.06.17	ჭყბუჩი	ჭყბუჩი სიმონი
160	მიწაძე სიმონი	9.06.17	ჭყბუჩი	მიწაძე სიმონი
161	ქაჯი დიმიტრი	9.06.17	ჭყბუჩი	ქაჯი დიმიტრი
162	ქაჯი რეზა	9-06-17	ჭყბუჩი	ქაჯი რეზა
163	ანდრეასი ქაჯი	9-06-17	ჭყბუჩი	ანდრეასი ქაჯი
164	ქაჯი სიმონი	9-06-17	ჭყბუჩი	ქაჯი სიმონი
165	ქაჯი სიმონი	9-06-17	ჭყბუჩი	ქაჯი სიმონი
166	ქაჯი ვიქტორი	9-06-17	ჭყბუჩი	ქაჯი ვიქტორი
167	ქაჯი ნიკოლოზი	9-06-17	ჭყბუჩი	ქაჯი ნიკოლოზი
168	ქაჯი ნიკოლოზი	9-06-17	ჭყბუჩი	ქაჯი ნიკოლოზი
169	ქაჯი სიმონი	9-06-17	ჭყბუჩი	ქაჯი სიმონი
170	ქაჯი სიმონი	9.06.17	ჭყბუჩი	ქაჯი სიმონი
171	ქაჯი სიმონი	9.06.17	ჭყბუჩი	ქაჯი სიმონი
172	ქაჯი სიმონი	9.06.2017	ჭყბუჩი	ქაჯი სიმონი
173	ქაჯი სიმონი	9.06.2017	ჭყბუჩი	ქაჯი სიმონი
174	ქაჯი სიმონი	9.06.2017	ჭყბუჩი	ქაჯი სიმონი
175	ქაჯი სიმონი	9.06.2017	ჭყბუჩი	ქაჯი სიმონი
176	ქაჯი სიმონი	9.06.2017	ჭყბუჩი	ქაჯი სიმონი
177	ქაჯი სიმონი	9.06.2017	ჭყბუჩი	ქაჯი სიმონი
178	ქაჯი სიმონი	10.10.2017	ჭყბუჩი	ქაჯი სიმონი
179	ქაჯი სიმონი	9.06.2017	ჭყბუჩი	ქაჯი სიმონი
180	ქაჯი სიმონი	9.06.2017	ჭყბუჩი	ქაჯი სიმონი
181	ქაჯი სიმონი	9.06.2017	ჭყბუჩი	ქაჯი სიმონი
182	ქაჯი სიმონი	10.09.2017	ჭყბუჩი	ქაჯი სიმონი

[illegible]

შეკითხვაზე. კითხვები კი უკავშირდებოდა ისეთ საკითხებს, როგორიცაა პროექტის საჭიროება, დენის შესასყიდი ფასი, პროექტთან დაკავშირებული საფრთხეები და სარგებელი, მიწის ტრადიციულ მფლობელობა და მისი კომპენსაციის საკითხები (ტყეები, საძოვრები, სავარგულები).

უფრო მეტიც, გამოქვეყნებული დოკუმენტებით ირკვევა, რომ თურმე კომპანია ჩვენ, სვანებს არ გვთვლის ძირძველმკვიდრ მოსახლეობად, მიუხედავად იმისა რომ გაგვაჩნია ჩვენი ენა, უნიკალური სვანური სამართალი, ტრადიციები, რომელსაც დღემდე ვიცავთ და შესაბამისად, სრულად ვაკმაყოფილებთ იმ მოთხოვნებს, რაც განსაზღვრულია არამარტომკვიდრი მოსახლეობასთან მიმართებაში არსებულ ბანკის პოლიტიკის დოკუმენტში. შედეგად, კომპანიამ სახელმწიფოსგან უკვე მიიღო 90 ჰექტარზე მეტი მიწა, როგორც სახელმწიფო საკუთრება, ისე რომ ჩვენთან კონსულტაციაც კი არ ჩათვალეს საჭიროდ. მკვიდრი მოსახლეობის პოლიტიკის გამოყენება კი საშუალებას მოგვცემდა უკეთესად დაგვეცვა ჩვენი უფლებები და აგვერიდებინა ჩვენს ტრადიციულ საკუთრებაში არსებული მიწების (ტყე, საძოვარი, სასოფლო-სამეურნეო სავარგული) მიტაცება. ჩვენი წარმომადგენლის გარი ჩხვიმიანის მოწოდებული ინფორმაციით, სამწუხაროდ ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკიც სრულად იზიარებს კომპანიის პოზიციას და არ აპირებს მის შეცვლას.

აღნიშნულის გამო მიგვაჩნია, რომ მანამ სანამ არ მოხდება ჩვენს მიმართ მკვიდრი მოსახლეობის პოლიტიკის გამოყენება, კომპანიის და სახელმწიფოს მხრიდან ჩადენილ ყველა უკანონო ქმედებაზე პასუხისმგებლობას იზიარებს როგორც ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკი, ისე პროექტის დაფინანსებით დაინტერესებული სხვა საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტი.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე ჩვენ ქვემოთ ხელმოწერნი არავისმიცემთ ნენსკრა ჰესის პროექტის განხორციელების საშუალებას და თქვენც მოგიწოდებთ, არ დააფინანსოთ აღნიშნული პროექტი და არ გახდეთ ჩვენი, სვანების როგორც მკვიდრი მოსახლეობის უფლებების დარღვევის თანამონაწილე.

პატივისცემით,

მესტიის მუნიციპალიტეტის ჭუბერისა და ნაკრას თემის მოსახლეობა:

N	სახელი, გვარი	თარიღი	სოფელი	ხელმოწერა
1	საქუა ჯანაიანი	15.06.17	სენჯი	ს.საქუა
2	ჩიშა ჩხვიანი	15.06.17	სენჯი	მ.ჩიშა
3	ვინჯა მკვირვაიანი	15.06.17	სენჯი	ვ.ვინჯა
4	საღომა ჩხვიანი	15.06.17	სენჯი	ს.ჩხვიანი
5	გაბრიელ კონდელიაშვილი	15.06.17	ს.სენჯი	გ.კონდელიაშვილი
6	ამიძე ჩხვიანი	15.06.17	სენჯი	ამიძე

[illegible]

[illegible]

ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკის
სამოქალაქო საზოგადოების ჩართულობის განყოფილების ხელმძღვანელს
ქალბატონ ბილიანა რადონჟიკ კერ-ლინდსეის

ევროპის საინვესტიციო ბანკს

აზიის განვითარების ბანკს

მესტიის მუნიციპალიტეტის ჭუბერისა და ნაკრას თემის მოსახლეობის

მ ი მ ა რ თ ვ ა

როგორც ჩვენთვის გახდა ცნობილი, ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკში ჭუბერის თემიდან მოგივიდათ კოლექტიური წერილი, სადაც ხელმომწერები სრულ მხარდაჭერას უცხადებენ ნენსკრა ჰესის პროექტს და ამტკიცებენ, რომ გამოხატავენ ჭუბერისა და ნაკრას თემების მაცხოვრებლების უმრავლესობის პოზიციას. სამწუხაროდ, ჩვენმა წარმომადგენელმა და ჭუბერის ნაფიცთა საბჭოს თავმჯდომარემ, გარი ჩხვიმიანმა, რომელიც ესწრებოდა ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკის ყოველწლიურ შეხვედრას კვიპროსში, ვერ შეძლო აღნიშნული წერილის მოპოვება თქვენი ბანკის წარმომადგენლებისგან, რათა მომხდარიყო ადგილზე გადამოწმება, თურამდენად წარმოდგენდნენ ხელმომწერნი უშუალოდ ჭუბერისა და ნაკრას თემებს და ხომ არ მოხდა ხელმოწერების გაყალბება. ამასთან, საინტერესო იყო თავად წერილის შინაარსიც, რაზეც შეგროვდა ხელმოწერები.

პირდაპირ გვინდა განგიცხადოთ, რომ ჩვენ, წერილზე ხელმომწერნი ვეწინააღმდეგებით წარმოდგენილი ტექნიკური პარამეტრებით ნენსკრა ჰესის პროექტის განხორციელებას ჭუბერისა და ნაკრას თემების ტერიტორიებზე და არ მივცემთ პროექტის განხორციელების საშუალებას არავის.

შარშან ჩვენ მივიღეთ თქვენი დაპირება, რომ გაითვალისწინებდით ჩვენს მოთხოვნებს და მოგვაწოდებდით გასმარტებებს პრობლემურ საკითხებთან დაკავშირებით. ამასთან, მოგვეცემოდა საშუალება, დაგვეყენებია თქვენთან ის პრობლემები, რის გამოც ვეწინააღმდეგებით პროექტს.

მართალია ა.წ. აპრილში კომპანიამ მოაწყო საჯარო განხილვები თბილისში, ჭუბერსა და ნაკრაში, სადაც კომპანიამ წარმოადგინა პროექტის განახლებული ვარიანტი, თუმცა სამწუხაროდ, ჩვენ ვერ მოვისმინეთ არგუმენტირებული პასუხები ვერცერთ კონკრეტულ და მნიშვნელოვან

შეკითხვაზე. კითხვები კი უკავშირდებოდა ისეთ საკითხებს, როგორიცაა პროექტის საჭიროება, დენის შესასყიდი ფასი, პროექტთან დაკავშირებული საფრთხეები და სარგებელი, მიწის ტრადიციულ მფლობელობა და მისი კომპენსაციის საკითხები (ტყეები, საძოვრები, სავარგულები).

უფრო მეტიც, გამოქვეყნებული დოკუმენტებით ირკვევა, რომ თურმე კომპანია ჩვენ, სვანებს არ გვთვლის ძირძველ მკვიდრ მოსახლეობად, მიუხედავად იმისა რომ გაგვაჩნია ჩვენი ენა, უნიკალური სვანური სამართალი, ტრადიციები, რომელსაც დღემდე ვიცავთ და შესაბამისად, სრულად ვაკმაყოფილებთ იმ მოთხოვნებს, რაც განსაზღვრულია არამარტო მკვიდრი მოსახლეობასთან მიმართებაში არსებულ ბანკის პოლიტიკის დოკუმენტში. შედეგად, კომპანიამ სახელმწიფოსგან უკვე მიიღო 90 ჰექტარზე მეტი მიწა, როგორც სახელმწიფო საკუთრება, ისე რომ ჩვენთან კონსულტაციაც კი არ ჩათვალეს საჭიროდ. მკვიდრი მოსახლეობის პოლიტიკის გამოყენება კი საშუალებას მოგვცემდა უკეთესად დაგვეცვა ჩვენი უფლებები და აგვერიდებინა ჩვენს ტრადიციულ საკუთრებაში არსებული მიწების (ტყე, საძოვარი, სასოფლო-სამეურნეო სავარგული) მიტაცება. ჩვენი წარმომადგენლის გარი ჩხვიმიანის მოწოდებული ინფორმაციით, სამწუხაროდ ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკიც სრულად იზიარებს კომპანიის პოზიციას და არ აპირებს მის შეცვლას.

აღნიშნულის გამო მიგვაჩნია, რომ მანამ სანამ არ მოხდება ჩვენს მიმართ მკვიდრი მოსახლეობის პოლიტიკის გამოყენება, კომპანიის და სახელმწიფოს მხრიდან ჩადენილ ყველა უკანონო ქმედებაზე პასუხისმგებლობას იზიარებს როგორც ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკი, ისე პროექტის დაფინანსებით დაინტერესებული სხვა საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტი.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე ჩვენ ქვემოთ ხელმოწერნი არავის მივცემთ ნენსკრა ჰესის პროექტის განხორციელების საშუალებას და თქვენც მოგიწოდებთ, არ დააფინანსოთ აღნიშნული პროექტი და არ გახდეთ ჩვენი, სვანების როგორც მკვიდრი მოსახლეობის უფლებების დარღვევის თანამონაწილე.

პატივისცემით,

მესტიის მუნიციპალიტეტის ჭუბურისა და ნაკრას თემის მოსახლეობა:

N	სახელი, გვარი	თარიღი	სოფელი	ხელმოწერა
	მამუკაძე ქეთევანი	4-ივნისი	ნაკრა	ქეთევანი
	წარსკოვი ვანო	4-ივნისი	ნაკრა	წარსკოვი
	სოსო მახვარი	4-ივნისი	ნაკრა	სოსო
	გუდიაშვილი სერგო	4-ივნისი	ნაკრა	გუდიაშვილი
	ნაზარაძე ვიქტორ	4-ივნისი	ნაკრა	ნაზარაძე
	მამუკაძე ს. ნიკოლოზ	4-ივნისი	ნაკრა	მამუკაძე

შეკითხვაზე. კითხვები კი უკავშირდებოდა ისეთ საკითხებს, როგორიცაა პროექტის საჭიროება, დენის შესასყიდი ფასი, პროექტთან დაკავშირებული საფრთხეები და სარგებელი, მიწის ტრადიციულ მფლობელობა და მისი კომპენსაციის საკითხები (ტყეები, საძოვრები, სავარგულები).

უფრო მეტიც, გამოქვეყნებული დოკუმენტებით ირკვევა, რომ თურმე კომპანია ჩვენ, სვანებს არ გვთვლის ძირძველ მკვიდრ მოსახლეობად. მიუხედავად იმისა რომ გაგვაჩნია ჩვენი ენა, უნიკალური სვანური სამართალი, ტრადიციები, რომელსაც დღემდე ვიცავთ და შესაბამისად, სრულად ვაკმაყოფილებთ იმ მოთხოვნებს, რაც განსაზღვრულია არამარტო მკვიდრი მოსახლეობასთან მიმართებაში არსებულ ბანკის პოლიტიკის დოკუმენტში. შედეგად, კომპანიამ სახელმწიფოსგან უკვე მიიღო 90 ჰექტარზე მეტი მიწა, როგორც სახელმწიფო საკუთრება, ისე რომ ჩვენთან კონსულტაციაც კი არ ჩათვალეს საჭიროდ. მკვიდრი მოსახლეობის პოლიტიკის გამოყენება კი საშუალებას მოგვცემდა უკეთესად დაგვეცვა ჩვენი უფლებები და აგვერიდებინა ჩვენს ტრადიციულ საკუთრებაში არსებული მიწების (ტყე, საძოვარი, სასოფლო-სამეურნეო სავარგული) მიტაცება. ჩვენი წარმომადგენლის გარი ჩხვიმიანის მოწოდებული ინფორმაციით, სამწუხაროდ ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკიც სრულად იზიარებს კომპანიის პოზიციას და არ აპირებს მის შეცვლას.

აღნიშნულის გამო მიგვაჩნია, რომ მანამ სანამ არ მოხდება ჩვენს მიმართ მკვიდრი მოსახლეობის პოლიტიკის გამოყენება, კომპანიის და სახელმწიფოს მხრიდან ჩადენილ ყველა უკანონო ქმედებაზე პასუხისმგებლობას იზიარებს როგორც ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკი, ისე პროექტის დაფინანსებით დაინტერესებული სხვა საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტი.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე ჩვენ ქვემოთ ხელმოწერნი არავის მივცემთ ნენსკრა ჰესის პროექტის განხორციელების საშუალებას და თქვენც მოგიწოდებთ, არ დააფინანსოთ აღნიშნული პროექტი და არ გახდეთ ჩვენი. სვანების როგორც მკვიდრი მოსახლეობის უფლებების დარღვევის თანამონაწილე.

პატივისცემით,

მესტიის მუნიციპალიტეტის ჭუბურისა და ნაკრას თემის მოსახლეობა:

N	სახელი, გვარი	თარიღი	სოფელი	ხელმოწერა
	ირმა გუგუშვიანი	03-06-2017	ნახრ 5	ი. გუგუშვიანი
	ბაია ჰვიტანი	03-06-2017	ნახრ 5	ბ. ჰვიტანი
	გიორგი ჭანჭიჭიანი	14-06-2017	ნახრ 5	გ. ჭანჭიჭიანი
	ლიზა ჭანჭიჭიანი	15-06-2017	ნახრ 5	ლ. ჭანჭიჭიანი
	ქეთევან ჭანჭიჭიანი		ნახრ 5	ქ. ჭანჭიჭიანი
	ემა ჩხიკვაძე	20-06-2017	ნახრ 5	ე. ჩხიკვაძე

[illegible]

[illegible]

N	სახელი, გვარი	თარიღი	სოფელი	ხელმოწერა
0122	სამუშაიძე	03.06.2014	ნაჩხა	რ.სამუშაიძე
	ზურაბიძე	02.06.2014	ნაჩხა	ზ.ზურაბიძე
	მანუჩარ ქუჩიშვილი	05.06.2014	ნაჩხა	მ.ქუჩიშვილი
	მ. მუხი	05.06.2014	ნაჩხა	მ.მუხი
	მამია	12.06.2014	ნაჩხა	მ.მამია
	გიორგი ქიქოძე	12.06.2014	ნაჩხა	გ.ქიქოძე
	მამია	12.06.2014	ნაჩხა	მ.მამია
	გიორგი ქიქოძე	15.06.2014	ნაჩხა	გ.ქიქოძე

N	სახელი, გვარი	თარიღი	სოფელი	ხელმოწერა
1	სოფიო შიგვლიაძე	2.06.2017	საჩხა	ს. შიგვ
2	ნათა ვაჩიშვილი	2.06.2017	საჩხა	ნ. ვაჩიშ
3	ნინო ვაჩიშვილი	2.06.2017	საჩხა	ნ. ვაჩიშ
4	პაატა ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	პ. ქიბ
5	ნინო ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	ნ. ქიბ
6	ნინო ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	ნ. ქიბ
7	მედი ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	მ. ქიბ
8	ნინო ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	ნ. ქიბ
9	ნინო ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	ნ. ქიბ
10	ნინო ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	ნ. ქიბ
11	ნინო ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	ნ. ქიბ
12	ნინო ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	ნ. ქიბ
13	ნინო ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	ნ. ქიბ
14	ნინო ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	ნ. ქიბ
15	ნინო ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	ნ. ქიბ
16	ნინო ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	ნ. ქიბ
17	ნინო ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	ნ. ქიბ
18	ნინო ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	ნ. ქიბ
19	ნინო ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	ნ. ქიბ
20	ნინო ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	ნ. ქიბ
21	ნინო ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	ნ. ქიბ
22	ნინო ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	ნ. ქიბ
23	ნინო ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	ნ. ქიბ
24	ნინო ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	ნ. ქიბ
25	ნინო ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	ნ. ქიბ
26	ნინო ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	ნ. ქიბ
27	ნინო ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	ნ. ქიბ
28	ნინო ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	ნ. ქიბ
29	ნინო ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	ნ. ქიბ
30	ნინო ქიბრაძე	2.06.2017	საჩხა	ნ. ქიბ

Annex 5

Reports Prepared by Bankwatch July 2017

And September 2017

Strasbourg, 18 August 2017
[files21e_2017.docx]

T-PVS/Files (2017) 21

CONVENTION ON THE CONSERVATION OF EUROPEAN WILDLIFE
AND NATURAL HABITATS

Standing Committee

37th meeting
Strasbourg, 5-8 December 2017

Other complaints

**Possible threat to “Svaneti 1” Candidate
Emerald Site (GE0000012) from Nenskra
Hydro Power Plant development
(Georgia)**

- REPORT BY THE COMPLAINANT -

*Document prepared by
the Green Alternative (Georgia) and the Balkani Wildlife Society (Bulgaria)*

*This document will not be distributed at the meeting. Please bring this copy.
Ce document ne sera plus distribué en réunion. Prière de vous munir de cet exemplaire.*

31 July 2017

**COMPLAINT NO. 2016/9 - POSSIBLE THREAT TO “SVANETI 1” CANDIDATE
EMERALD SITE (GE0000012) FROM NENSKRA HYDRO POWER PLANT
DEVELOPMENT (GEORGIA).**

Balkani Wildlife Society was asked to support with biodiversity expertise Association Green Alternative, complainant of Complaint No. 2016/9 - Possible threat to “Svaneti 1” Candidate Emerald Site (GE0000012) from Nenskra Hydro Power Plant development (Georgia). Balkani experts have carried out biodiversity surveys in the areas of the planned Nenskra Hydropower Project and Adjaraistsqali Hydropower Project in June 2016, October 2016, April 2017, July 2017.

In light of Balkani’s findings, presented below and in the attached reports, we would like to ask the Bureau of the Standing Committee to the Bern Convention to include the Complaint No. 2016/9 on the agenda of the next Standing Committee of the Bern Convention with proposals to:

- 1) Open a file and send recommendations to the Georgian government to stop the development of the Nenskra project until Georgia will not provide evidence to be ready and willing to protect the precious candidate Emerald site and to involve local people in decision making.
- 2) Send a fact finding mission in 2018, which should research the mismatch of information that complainants provide, on one side, and the Georgian authorities, on the other side.

Our information shows a severe infringement of Article 4 of the Bern Convention: *"Each Contracting Party shall take appropriate and necessary legislative and administrative measures to ensure the conservation of the habitats of the wild flora and fauna species, especially those specified in Appendices I and II, and the conservation of endangered natural habitats"* regarding the following species:

Eurasian otter, Eurasian lynx, brown bear, Persian leopard, West Caucasian tur, booted eagle, Caucasian snowcock, Caucasian grouse, green sandpiper, red-breasted flycatcher, Caucasus Chiffchaff, green leaf-warbler, Dinnik's viper, several fish species

And natural habitats:

Caucasian *Fagus* forests, Riverine scrub, Continental humid meadows, Montane river gravel habitats, Unvegetated river gravel banks, Moist or wet tall-herb and fern fringes and meadows, Ponto-Caucasian montane *Alnus* galleries, Euxinian ravine forests, Nordmann's fir forests.

We believe that this is a priority case as Nenskra project promoters have approached for financial support several International Financial Institutions which have committed to apply the Bern Convention and EU substantive environmental standards (Habitats Directive, Birds Directive, Water Framework Directive). In September two banks – the European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) and the Asian Infrastructure and Investment Bank (AIIB) – are due to make decisions on financing, which if positive will result in the prompt start of construction activities. Meanwhile, a lot of exploratory and preparation works are being carried out, causing already adverse impacts on the environment and preventing local communities’ traditional land use.

We would also like to stress that this a case not only of general violation of article 4 of the Bern Convention, but also a case where the Nenskra project is located in territories removed from the “Svaneti 1” candidate Emerald site (GE0000012) without any scientific biological or environmental justification. The Georgian Government has disregarded the procedures for evaluation of sufficiency of the proposed Emerald sites as adopted by the Standing Committee in 2013 (T-PVS/PA (2013) 13), when in February 2016 (a month after a meeting with the project promoter) it changed the borders of the site without any scientific proof. There are no conservation plans for these territories as they were also removed from the proposed new national park (Svaneti Protected Area) leaving no alternative for local people, such as sustainable tourism development. The Chuberi and Nakra communities have

signed a Collective statement regarding the Nenskra hydropower plant with more than 300 signatures against the project.

Last but not least we have proved significant impacts of other HPP in Georgia during construction phase that we expect to happen also in the Nenskra case.

Please find enclosed the following documents when deciding how to proceed with the case on the Nenskra project:

1. Review of key biodiversity and environmental problems of Nenskra Hydropower Project (June 2017). Report ordered by Association Green Alternative, prepared by BALKANI Wildlife Society. 15 pp.
2. Report on the importance of the territories excluded from the “Svaneti 1” candidate Emerald site (July 2017). Report ordered by Association Green Alternative, prepared by BALKANI Wildlife Society. 14 pp.
3. Report on environmental problems of Shuakhevi Hydro Power Plant, Adjara, Georgia. Report ordered by Association Green Alternative, prepared by BALKANI Wildlife Society. 13 pp.

David Chipashvili - Association Green Alternative (Georgia)

Andrey Ralev - Balkani Wildlife Society (Bulgaria)

REPORT
ON THE IMPORTANCE OF THE TERRITORIES EXCLUDED FROM “SVANETI 1”
CANDIDATE EMERALD SITE

commissioned by Association Green Alternative, Georgia
prepared by BALKANI Wildlife Society, Bulgaria

Andrey Ralev, Elena Tsingarska-Sedefcheva, Kostadin Valchev, Simeon Arangelov, Andrey Kovatchev

July 2017

INTRODUCTION

Balkani Wildlife Society were asked to support with biodiversity expertise Association Green Alternative, complainant of Complaint No. 2016/9 - Possible threat to “Svaneti 1” candidate Emerald site (GE0000012) from Nenskra Hydro Power Plant development (Georgia).

The area of the Nenskra Hydropower Project (Nenskra HPP) is included into the adopted Emerald site GE0000012 "Svaneti 1". The first compilation was done in November 2010, adoption as ASCI was done at the biogeographical seminar held in Tbilisi on 27- 29th of May 2015.

In January 2016 the Georgian Government amended borders of the site GE0000012 "Svaneti 1" and significantly reduced its area to 37 930 ha – more than 5 times less than its initial size. The whole project area was excluded from the site. The Resolution 4 habitats assessed with insufficient major (IN MAJ) and insufficient minor (IN MIN) are excluded and also key habitats of the 3 species of mammals already evaluated during the seminar are excluded. Such amendment of the site borders violates the procedures performed according to the document T-PVS/PA (2013) 13 of the Standing Committee of the Bern Convention and makes them meaningless.

Authors of the Environmental and Social Impact Assessment of Nenskra HPP and the Supplementary Package claim that *"habitats present in the area are not considered to be highly threatened or unique ecosystems"* and that *"habitats present had been subject to grazing and logging; leading to degraded habitats"*.

The purpose of the current document is to give additional data on the importance of the Nenskra and Nakra valleys and to prove that the reduction of the Emerald site area was done without any scientific biological or environmental justification.

METHODS:

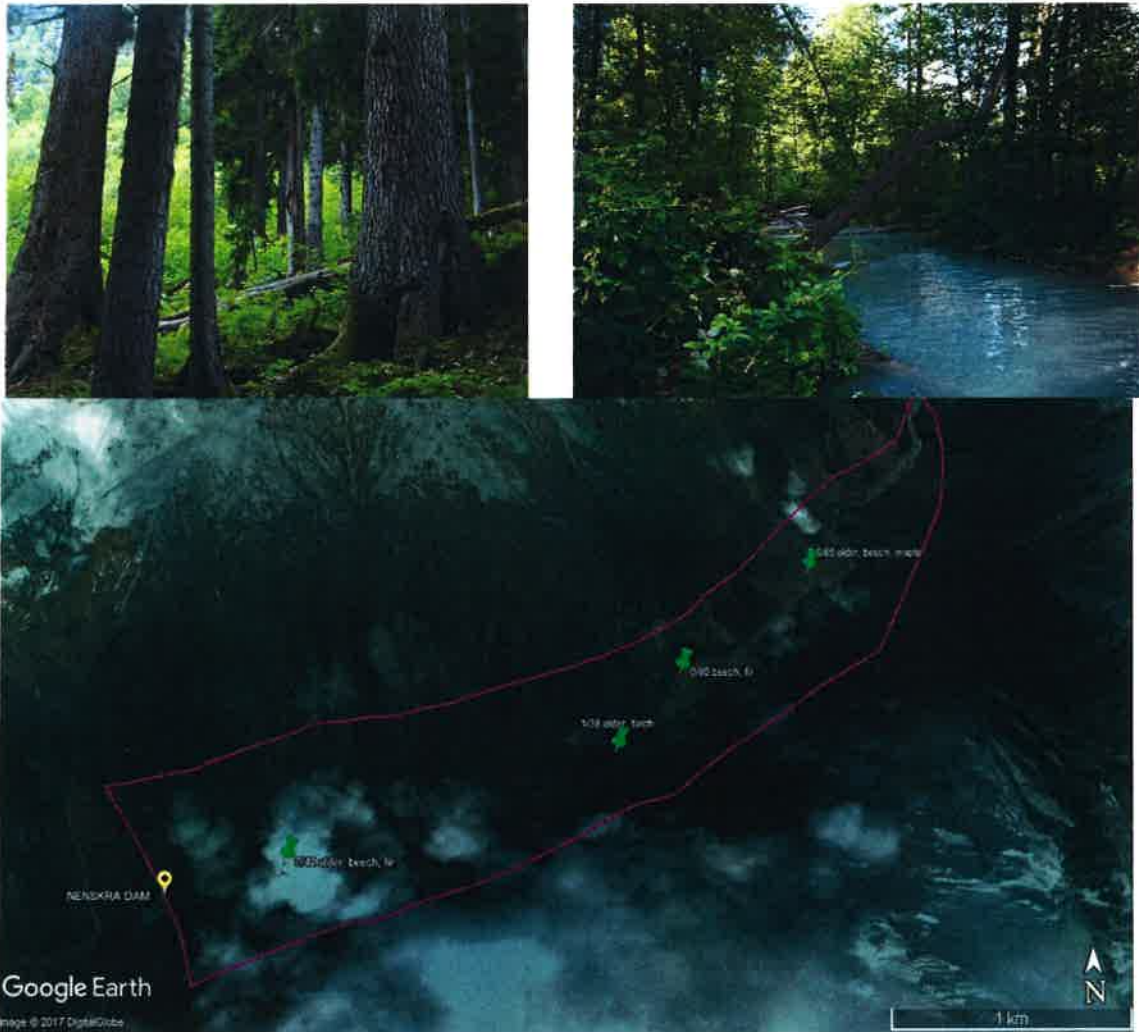
Experts of Balkani Wildlife Society carried on biodiversity surveys on bird species, mammal species and natural habitats in the areas of Nenskra and Nakra valleys, Upper Svaneti, Georgia in June 2016, October 2016, April 2017, July 2017. Field surveys were complemented with literature review and questionnaires with people who visit the natural habitats regularly for determining the relative number of mammals and fish and aquatic fauna in the most favorable habitats for them and for identifying threats to their conservation.

RESULTS AND CONCLUSIONS:

Forest habitats:

A total of 4 plots 30x30 meters were studied in the area of the Nenskra dam and 2 in the upper Nakra valley. The plots were selected randomly close to existing roads or paths as these are the areas where logging was possible in the past. In 5 of the plots there was no logging. In only 1 plot there was a single cut alder tree (64 years old). Big percentage of forests are old-growth or even pristine, especially in the Nenskra dam area.

Plot №	Main tree species	Total trees	Cut trees	EUNIS Habitat
1	Alder, beech, fir	42	0	G1.127
2	Alder, birch	38	1	G1.127
3	Beech, fir	80	0	G1.6H
4	Beech, alder, maple	65	0	G1.6H
5	Beech, chestnut	32	0	G1.6H
6	Alder	45	0	G1.127

A total of 12 trees logged were examined. Most of them were cut in the last 2 years during construction of new roads for the Nenskra HPP.

Tree №	Area	Species	Age (years)
1	Nenskra bellow dam	Caucasian fir	150
2	Nenskra dam	Oriental beech	147
3	Nenskra dam	Caucasian alder	135
4	Nenskra dam	Oriental beech	152
5	Nenskra dam	Oriental beech	164
6	Nenskra dam	Oriental beech	137
7	Nenskra dam	Caucasian fir	205

Most of the trees in the Nenskra dam site die because of natural causes leaving enough deadwood for wildlife (and firewood for local people). This is an unique ecosystem not found in Europe anymore.

CONCLUSION:

The Nenskra and Nakra valleys still hold some of the most representative forests in Svaneti and Georgia. Large areas are covered by pristine and old-growth forests inaccessible for logging. Access to the upper parts of the valleys is restricted by rivers, avalanches, landslides, rock crags and steep slopes not only for vehicles, but often even for horses. The road network is very limited and border areas have played an important conservation role during the centuries.

The only registered logging was close to the roads mainly for the need of local communities (fire wood, building). Even accessible forests are in favorable conservation status - there are no artificial plantations, clearcuts or large-area logging. Selective forestry has been carried on in a sustainable way - taking out individual trees and leaving a multi-age forest. This logging has not negatively impacted on the local, natural, diverse forest ecosystems.

Alluvial forests with *Alnus barbata* in the Nenskra Dam site and along the Nenskra and Nakra rivers and their tributaries are very well preserved with very limited logging. Grazing does not change the favorable conservation status of the habitat as it is extensive and comparably limited number of livestock is grazed.

The ecosystems along Nenskra and Nakra rivers represent unique ecosystems providing optimal conditions for many endangered species and habitats. Typical is very limited human impact – extensive livestock breeding which has probably lasted for thousands of years and has no significant negative impact. So all (forest) habitats in the Nenskra and Nakra valleys should be included in the "Svaneti 1" Emerald site.

Non-forest habitats:

Transects from 700 up to 2800 meters above sea level were carried on in the Nenskra and Nakra valleys to assess the variety and conservation status of habitats excluded from the "Svaneti 1" candidate Emerald site.

A great variety of riparian, scrub, grassland, wetland and rocky habitats are present in the two valleys (more than 25 habitats from Resolution 4 of the Bern Convention¹). This is due to the different altitudes varying from 550 to 3996 meters (Shtavler Peak), different terrain, geological formations and rock base. The area is a biodiversity hotspot with many endemic species of plants and animals.

¹ <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&id=1475213&direct=true>

In the Nenskra dam area we discovered the EU Habitats Directive Annex 1 habitat **3230 Alpine rivers and their ligneous vegetation with *Myricaria germanica*** which is a specific subtype of EUNIS habitat F9.1 Riverine scrub². Georgia has an important global role in protecting this habitat and no compensation for its loss is possible.

CONCLUSIONS:

Non-forest habitats in the Nenskra and Nakra valleys are in favorable conservation status with many inaccessible areas or areas visited rarely by border guards and herders. The scale of non-fragmented habitats is huge. If these habitats are excluded the integrity of the Emerald site will be lost.

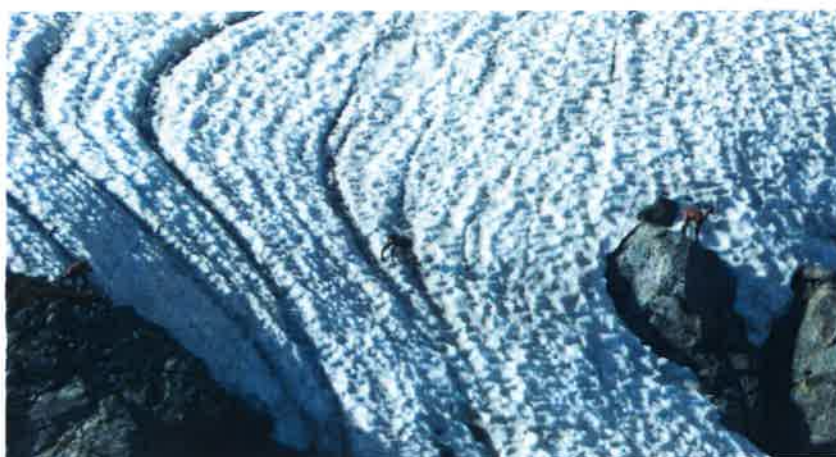
Mammal species:

The following rare and protected species were registered in specialized surveys between 13th and 15th of 2017:

Date	Area	Species	Description
15-07-2017	Between Nenskra and Nakra	Brown bear (<i>Ursus arctos</i>)	Scat
15-07-2017	Between Nenskra and Nakra	West Caucasian tur (<i>Capra caucasica</i>)	Scat discovered in many areas
15-07-2017	Between Nenskra and Nakra	West Caucasian tur (<i>Capra</i>	A group of 12 observed

² <http://eunis.eea.europa.eu/habitats/10074>

		<i>caucasica</i>)	
13-07-2017	Nenskra dam site	Brown bear (<i>Ursus arctos</i>)	12 cm wide footprint, female
13-07-2017	Nenskra dam site	Brown bear (<i>Ursus arctos</i>)	14 cm wide footprint, male
13-07-2017	Nenskra dam site	Brown bear (<i>Ursus arctos</i>)	9 cm wide footprint, young
12-07-2017	West of Nenskra dam site	Brown bear (<i>Ursus arctos</i>)	Herdsman
14-07-2017	West of Nenskra dam site	Wild cat (<i>Felis silvestris</i>)	Footprint
14-07-2017	West of Nenskra dam site	Caucasian chamois (<i>R. rupicapra caucasica</i>)	5 females and 3 young observed for 2 days
15-07-2017	West of Nenskra dam site	West Caucasian tur (<i>Capra caucasica</i>)	1 female observed

A total of 13 questionnaires were made with local people that often visit the mountains. All knew there were bear, wolf, West Caucasian tur and chamois in the vicinity of their settlements. Only one person from Mestia was not sure of the presence of lynx. 6 people indicated there was no leopard in their area, 3 didn't know. 4 people had some information about the species. A school teacher said that there was information from more than 10 years of a leopard coming from Abkhazia. A farmer/hunter from Nakra and a herdsman from Chuberi knew of case or cases leopard was seen chasing tur at the Nenskra pass. Another person from Nakra saw huge feline footprints on snow in winter high in the mountains. These were not lynx footprints, as everybody is familiar with them. Specialized surveys with at least 20 camera-traps are needed in order to find proof of the presence of the Persian leopard in Svaneti.

№	Settlement	Date	Bear	Wolf	Lynx	Leopard	Tur	Chamois
1	Nakra	13.7.2017	YES	YES	YES	NO	YES	YES
2	Chuberi/Zgurishi	14.7.2017	YES	YES	YES	YES	YES	YES
3	Nakra	14.7.2017	YES	YES	YES	YES	YES	YES
4	Mestia	14.7.2017	YES	YES	?	?	YES	YES
5	Nakra	15.7.2017	YES	YES	YES	NO	YES	YES
6	Chuberi/Zgurishi	15.7.2017	YES	YES	YES	NO	YES	YES
7	Chuberi/Tita	15.7.2017	YES	YES	YES	NO	YES	YES
8	Nakra	17.7.2017	YES	YES	YES	YES	YES	YES
9	Nakra	17.7.2017	YES	YES	YES	NO	YES	YES
10	Chuberi/Letsperi	18.7.2017	YES	YES	YES	YES	YES	YES
11	Chuberi/Zemo Marghi	18.7.2017	YES	YES	YES	?	YES	YES
12	Khaishi/Lukhi	18.7.2017	YES	YES	YES	NO	YES	YES
13	Becho	18.7.2017	YES	YES	YES	?	YES	YES

The Nenskra dam site was shown by 3 persons as the best place for bears. Bears, bear scats and footprints could be observed an average of 11-30 times per year per person. The same observations for wolf and tur were on average 3-10 per year, lynx - once in 3 years, chamois - 11-30 per year. More than 30 Caucasian grouses could be seen per year.

The questionnaires also showed that attacks on livestock ranged between 1-2 in Mestia and more than 25 per year in the settlements of Nenskra and Nakra valleys. Bears created most of the problems.

CONCLUSIONS:

The habitats along Nenskra and Nakra rivers and surrounding slopes, cliffs and peaks are of high quality for the endemic West Caucasian tur, Caucasian chamois, Caucasian grouse and Caucasian snowcock and for the species preying on them. The registered density is lower than the carrying capacity of the habitats. The main reason for this, according to the interviewees is lack of protection. The low density of ungulates influences negatively also their predators, some of which are very rare and endangered such as Persian leopard.

Poaching by local people and border guards is a problem with estimated 40 to 60 percent of households having a hunting gun in a region where no legal hunting is allowed. Bear is killed for food, to protect livestock and for self-protection. Accidental shooting, leg-hold traps and pursuing of bears in their winter dens are common hunting practices. Illegal hunting carried out by non-local people coming from big cities such as Tbilisi, Zugdidi, etc. was also reported.

Hunting for food of West Caucasian tur and chamois is common in the area. If effective anti-poaching measures are implemented, the populations will quickly recover as there are excellent sub-alpine and alpine habitats for both species which are also very important food base for endangered predator such as leopard, Bearded vulture, etc.

If the Nenskra HPP is built and the Nenskra and Nakra valleys are excluded from the Emerald site and the proposed national park, the large mammal populations will continue to decrease and could lead to the complete extinction in the area of the globally-threatened West Caucasian tur and Persian leopard. Building new roads (maintained year-round) and related facilities for the Nenskra HPP will facilitate the access and increase the poaching, especially by non-local people. Very limited effective management of populations and anti-poaching measures could be implemented in that case.

BIRD SPECIES:

A great variety of endemic, protected and rare bird species were registered in June 2016, October 2016 and July 2017. On the 15th of July a bearded vulture (*Gypaetus barbatus*) was photographed between Nakra and Nenskra valley, north of Shtavler peak. We assume it nests nearby as the breeding

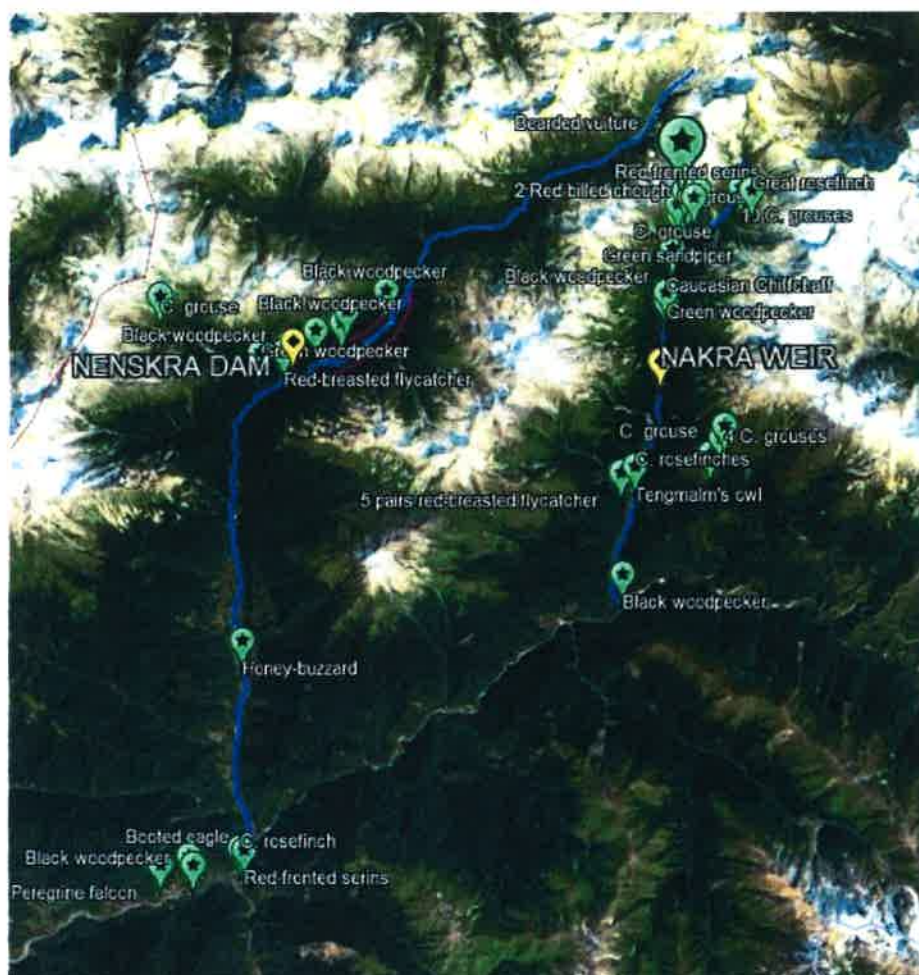
season extends after the end of July. The species was assessed insufficient moderate (IN MOD) for Georgia during the Emerald biogeographical Seminar for bird species 1-2 December 2016 in Tbilisi. The territory of this pair should be included in the Emerald network.

Other species with insufficient coverage in the Emerald network in Georgia³ have important population in the territories excluded from "Svaneti 1" Emerald site: honey-buzzard (*Pernis apivorus*), black kite (*Milvus migrans*), griffon vulture (*Gyps fulvus*), golden eagle (*Aquila chrysaetos*), booted eagle (*Hieraaetus pennatus*), peregrine falcon (*Falco peregrinus*), black woodpecker (*Dryocopus martius*), red-breasted flycatcher (*Ficedula parva*), Krüper's nuthatch (*Sitta krueperi*). For the booted eagle (spotted by our experts in two locations) more forest sites should be added according to the seminar, taking into account that almost all forests from Svaneti 1 Emerald site were excluded without scientific proof.

³ <https://rm.coe.int/16806f40b0>

The Emerald network in Georgia is insufficient for protecting the bird species of European importance. For several species a bigger Emerald site in Svaneti is needed if favorable conservation status is to be ensured.

A single individual of Dinnik's viper was spotted on the 14th July 2017 at 1580 meter above sea level and only 1.6 km west of the planned Nenskra dam. The species is endemic to the Great Caucasus and vulnerable according to IUCN⁴. It was not assessed in the Environmental and Social Impact Assessment of Nenskra HPP, even though the project could have important impacts.

Fishing for trout is an important food source for local people. More than 80 fishermen were counted by our experts in July 2017 at the Nenskra river, half of them in the Nenskra Dam site. People from all around Svaneti gather at this site, known for being the best in the region. All fishermen claim to catch more than 5 kg of trout in the best days. Fish from the rivers Nakra and Nenskra are important regular food (protein) supply for the local communities with survive in general with very low incomes and producing most of their food themselves (agriculture, livestock breeding, fishing). In another studies case, during the building of Shuakhevi HPP the fish has significantly decreased and even extinct to some part of the river. If that happens to the Nenskra area, this important food source will be lost here, too.

4 <http://maps.iucnredlist.org/map.html?id=23001>

Otter is difficult to spot in a big fast-flowing river, but local people with fishponds in Chuberi have seen the species twice. We assume that the species is present in the area, but the population should be studied when water levels are low. Now most of the tracks (excrements) could not be observed due to the high level of the water.

Building of Nenskra HPP will exterminate the aquatic fauna below the dam, weir and tunnel like it happened with Shuakhevi HPP in Adjara, SW Georgia, during construction phase.

REVIEW OF KEY BIODIVERSITY AND ENVIRONMENTAL PROBLEMS OF NENSKRA HYDROPOWER PROJECT

“Biodiversity Impact Assessment” is a separate volume within the Supplementary Package. As in the case of other parts, assessments are of very poor quality: surveys were made mostly in September 2015 when the period was not appropriate for most of the species, endangered species threatened by enhanced permeability of the habitat were not evaluated at all, no real survey on fish species has been made. A review of key biodiversity and environmental problems follows, taking into account the Environmental and Social Impact Assessment, 2015 (ESIA), the Supplementary Package, 2017 (SP) and the Bern Convention complaint, 2016.

1. EU AND INTERNATIONAL SUBSTANTIVE ENVIRONMENTAL STANDARDS INFRINGEMENTS:

The Nenskra HPP does not meet EU and international substantive environmental standards and, subsequently, EBRD and EIB standards.⁵

1.1. The project has already provoked the violation by the Georgian Government of Article 4, point 1 and 2, Article 5 and Article 6 of the Bern Convention. Complaint No. 2016/9 - Possible threat to “Svaneti 1” Candidate Emerald Site (GE0000012) from Nenskra Hydro Power Plant development (Georgia) is being currently assessed by the Standing Committee of the Bern Convention. The construction permit could lead to destroying significant protected habitats and species from Resolution No. 4 (1996) and Resolution No. 6 (1998) of the Standing Committee of the Bern Convention situated in Emerald Site GE0000012 "Svaneti 1" as adopted at the Biogeographical Seminar held between 27th and 29th of May 2015. The Emerald site included most of the Nenskra HPP area - Nenskra River, headrace tunnel, power house, Nakra intake, Nakra transfer tunnel and half of Nenskra Dam and reservoir, as well as most of the roads and transmission lines. **Moreover Georgian Government disregarded procedures for evaluation of sufficiency of proposed Emerald sites as adopted by the Standing Committee in 2013 (T-PVS/PA (2013) 13), when in February 2016 (a month after a meeting with project promoter) excluded from Emerald Site GE0000012 "Svaneti 1" all territories part of Nenskra HPP⁶.**

1.2. The project is also an infringement of Art. 4 of the Habitats Directive by using criteria of a non-scientific nature for excluding the area of Nenskra HPP from the Emerald site. The Emerald Network is an ecological network which was launched by the Council of Europe in compliance with Resolution 3 of the Bern Convention adopted in 1998. It is based on the same principles as Natura 2000, and represents its *de facto* extension to non-EU countries⁷. When selecting sites for inclusion in the list (of potential Natura 2000 and respectively - Emerald sites) the states should follow three conditions:

- only criteria of a scientific nature may guide the choice of the sites to be proposed;
- the sites proposed must provide a geographical cover which is homogeneous and representative of the entire territory of each state (...);
- the list must be complete, that is to say, each state must propose a number of sites which will ensure sufficient representation of all the natural habitat types listed in Annex I and all the

⁵ "The EBRD, as a signatory to the European Principles for the Environment, is committed to promoting the adoption of EU environmental principles, practices and substantive standards by EBRD-financed projects, where these can be applied at the project level, regardless of their geographical location. When host country regulations differ from EU substantive environmental standards, projects will be expected to meet whichever is more stringent." Art. 7. of the Environmental and Social Policy (ESP) <http://www.ebrd.com/news/publications/policies/environmental-and-social-policy-esp.html>

⁶ ES Nenskra_Vol 4_Biodiversity_Feb 2017, page 121

⁷ <http://biodiversity.europa.eu/topics/protected-areas>

species' habitats listed in Annex II to the Directive (respectively Resolutions of the Bern Convention for non-member states) which exist on its territory.⁸

1.3. If the project is carried on it will additionally lead to infringement of Art.6 of the Habitats Directive. It will lead to drastic impacts on 9 habitats and 8 species from Resolution No. 4 (1996) and Resolution No. 6 (1998) of the Standing Committee of the Bern Convention found in Svaneti 1 Emerald site.

1.4. The project could also lead to the violation of Article 8 of the Convention on Biological Diversity by affecting populations of globally endangered species - Western Tur (*Capra caucasica*, endangered species⁹), Persian leopard (*Panthera pardus saxicolor*, critically endangered in the region¹⁰) and Caucasian grouse (*Lyrurus mlokosiewiczii*, near threatened¹¹).

2. ENVIRONMENTAL AND SOCIAL IMPACT ASSESSMENT PROCEDURE INFRINGEMENTS:

2.1. Construction permit was issued before consultation and evaluation procedures were finalized.

2.2. Construction started in 2016 before biological, geological and social surveys were finalized and the Supplementary Package was issued. The construction works included renovation of existing roads, building of new roads, building of permanent settlements for workers, etc.

2.3. Alternatives for the project design were not evaluated - according to Supplementary Environmental & Social Studies, Volume 2, Project Definition (page 6) "project identification had largely been completed, and elements of the Project fixed (in two confidential documents from 2010 and 2011)". "The objective of the present chapter is not to justify, a posteriori, why the proposed Nenskra HPP is the least-impact alternative to achieve the power production objectives required by the Government. There are other considerations such as politics preference (...) which have - and will - prevail(ed)". Afterwards in the 2015 ESIA and 2017 Supplementary Studies all environmental and social impacts were evaluated only for Alternative 1: Nenskra Storage and Nakra Diversion Project. This is an infringement of Georgian and EU Legislation as all alternatives should have been evaluated before choosing the alternative that will not have a significant environmental and social impact.

2.4. There were "conceptual changes in the design since the completion of the feasibility study and issue of the 2015 ESIA" with slight modifications of some project parts. No new Environmental Permit has been awarded though.

3. UNCLEAR DESCRIPTION OF THE PROJECT AND OF OTHER PROJECTS:

Even after the Supplementary Package was made public there are uncertainties in the project design, construction and operation, as well as in other hydropower projects, which do not allow to evaluate the environmental and social impacts:

3.1. It is unclear how much water will the project use. Monthly flows of Nenskra and Nakra Rivers are missing. The lack of specific on-site studies has unsuccessfully been compensated by hydrological modeling done as part of the ESIA. If there is no monthly information on the inflow to Nenskra Dam and Nakra diversion tunnel - impact over riparian ecosystems downstream cannot be evaluated.

3.2. Precise description of the operation regime is lacking.

3.3. Any description of Enguri Hydropower Plant is lacking - current operation regime, change in the operation regime expected if Nenskra HPP is built, current impacts on the Enguri River below and above the Enguri Dam. In fact there is absolutely no information on the current biological value of Enguri River below and above the Enguri Dam.

⁸ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61999CJ0220>

⁹ <http://www.iucnredlist.org/details/3794/0>

¹⁰ <http://www.iucnredlist.org/details/15954/3>

¹¹ <http://www.iucnredlist.org/details/22679483/0>

4 ESIA AND SUPPLEMENTARY PACKAGE OF POOR QUALITY

4.1 Insufficient and inadequate field surveys to evaluate the impacts on biodiversity:

4.1.1. Key species were not evaluated: Persian Leopard (*Panthera pardus saxicolor* , endangered subspecies assessed by IUCN), Caucasian Tur (*Capra caucasica*, endangered species endemic to the western part of the Great Caucasus Mountains), Booted Eagle (*Hieraetus pennatus*), Red-breasted Flycatcher (*Ficedula parva*), Caucasus Chiffchaff (*Phylloscopus lorenzii*), Caucasian Snowcock (*Tetraogallus caucasicus*), Caucasian Grouse (*Lyrurus mlokosiewiczii*, near threatened species). Fish species were not evaluated at all (except habitat survey of trout), as well as many reptiles, amphibians and invertebrates.

4.1.2. No survey on fish species was made at all - "Accurate estimation of the population and density of fish within the Nenskra and Nakra rivers is not possible without employing standard quantitative fish survey techniques. One such technique is based upon electrofishing (...) However at the time of survey (2015) electrofishing in Georgia was illegal so could not be undertaken (...)." ¹² It is obvious that other quantitative techniques could have been used as they were proposed in the Mitigation Strategy: box traps, casting net, fishing rods, trotlines and seine netting.

4.1.3. Key habitats were not evaluated: Riverine scrub (EUNIS code F9.1), Continental humid meadows (EUNIS code E3.46), Montane river gravel habitats (EUNIS C3.552), Unvegetated river gravel banks (EUNIS C3.62), Continental river bank tall-herb communities dominated by *Filipendula* (EUNIS code E5.414), Continental tall-herb communities of humid meadows (EUNIS code E5.423), Euxinian ravine forests (EUNIS code G1.A47). The habitat Ponto-Caucasian montane *Alnus* galleries (EUNIS code G1.127) was only mentioned.

4.1.4. Field surveys were conducted in inappropriate season for many species and habitats. It is stated that "the investigations were conducted from August to November 2015 and additional surveys in May to June 2016 in the project-affected area. (...) The (May/June) surveys were designed to search for Eurasian lynx and brown bear at a watershed level"¹³. **Breeding birds were not evaluated at all as breeding season in the Caucasus Mountains ends in June or July depending on the species. Plants flowering in spring/early summer and grassland habitats could not be evaluated according to internationally recognized methodology.**

4.1.5. Geographical insufficiency of the surveys: for many species and habitats only the area of the Nenskra Dam is investigated but not the Nenskra and Nakra valleys above the water catchments (problem with increased accessibility for sensitive habitats and species). The 17 km of Nenskra River (17 km) between the dam and the confluence with Enguri and 9 km of Nakra River between the catchment and confluence with Enguri were investigated very roughly, not taking into account all project impacts: drastic change in hydrological regime and extreme floods, drastic change in temperature, sedimentation and oxygen regime, future change in microclimate (that could lead to change in the vegetation of both valleys). The Enguri River was not surveyed at all.

4.1.6. Lack of quantitative data - there is no data on number of breeding pairs of bird species, areas of river habitats or alluvial forests to be affected, etc.

4.2. False mitigation strategy:

Most of the mitigation, enhancement and compensation measures are not really planned, but additional "monitoring", "inventory", "mapping" and "surveys" are proposed before the on-site measures. This means that the most important impacts of the project on biodiversity are not de facto assessed (or have been hidden):

4.2.1. There is no idea how large is the population of the endemic plant *Paracynoglossum imeretinum* that will be destroyed at the reservoir site.

4.2.2. The real value of the habitats is unknown, so additional detailed floristic inventory and habitat loss areas mapping and survey is proposed.

¹² ES Nenskra_Vol 4_Biodiversity_Feb 2017, page 103

¹³ ES Nenskra_Vol 4_Biodiversity_Feb 2017, page 5

4.2.3. Monitoring brown bear populations is proposed but no anti-poaching measures.

4.2.4. Only trees which have been certified nest free will be felled during breeding season, but it is unclear what will be the methodology to assess each and every tree. No bird surveys during breeding season were done until now.

4.2.5. Potential effects on downstream biodiversity are not understood. *"After a number of years of operation, the first reservoir sediment flushing operation will be required. As part of the preparation for this event an impact assessment will be performed to understand the potential effects which may occur on downstream biodiversity."*¹⁴

4.2.6. Invertebrates sampling for Nenskra and Nakra Rivers, using European Union (EU) standard methods (EN ISO 5667-3, ISO 7828, EN ISO 8689) is proposed for the future, but no base information is available.

4.2.7. A negotiation with the Government is proposed to identify *"conservation project(s) to (part) fund to aid in the creation of the proposed Svaneti Protected Area"*. But the protected area boundaries were modified before its creation in order to exclude the Nenskra and Nakra valleys.

5. MOST SIGNIFICANT RISKS FOR BIODIVERSITY:

5.1 Impact on habitats:

5.1.1. Nine habitats of European importance will be affected by the project. From 2% to 12% of the total area of distribution of those habitats in Svaneti will be destroyed or will suffer severe degradation. For more information on the impacts on these habitats see Bern Convention complaint and Appendix 1.

All these habitats should be considered of conservation concern as they are listed in Resolution No. 4 (1996) of the Standing Committee of the Bern Convention. Annex 1 of EC Habitats Directive is still not updated with all Caucasian habitats, so should not be considered. The 9 habitats also contain viable populations of Georgian Red List species - lynx, brown bear, brown trout, etc.

The assessments in the ESIA and SP documents that the *"habitats present in the CHAA are not considered to be highly threatened or unique ecosystems"*¹⁵ and *"the area in which the reservoir is to be located, while forested, has been modified by man and so does not represent pristine natural habitat"*¹⁶ are either a result of poor quality field work or are manipulated. Photos provided in the ESIA, Supplementary Package and Bern Convention complaint clearly show that the project will affect some unique ecosystems - pristine and old-growth forests, natural river and riparian habitats and semi-natural grassland habitats in favorable conservation status because of the sustainable use by local people through the centuries.

5.1.2. For habitat Caucasian beech forests (EUNIS code G1.6H, called in the Supplementary Package Colchic relic broad-leaved mixed forest) in the area affected by the Nenskra Dam stands of old growth forests predominate, because of inaccessible slopes.

¹⁴ ES Nenskra_Vol 4_Biodiversity_Feb 2017, page 157

¹⁵ ES Nenskra_Vol 4_Biodiversity_Feb 2017, page 117

¹⁶ ES Nenskra_Vol 4_Biodiversity_Feb 2017, page 150

The expected impact of the project will be significant related to direct destruction due to road and dam construction and especially flooding after the dam construction. The direct destruction of the habitat will occupy an area of about 200 ha, which is about 7% of the total area of the habitat in Svaneti. The construction of new roads for the project have already destroyed several hectares of old-growth beech forests.

5.1.3. Possibly the most representative stands of alluvial forests in Svaneti (EUNIS code G1.127 - Ponto-Caucasian montane *Alnus* galleries) will be affected. Large part of the Nenskra Dam area is covered by an unique forest of *Alnus barbata* and the river banks of Nenskra and Nakra Rivers are covered with *Alnus* galleries. Botanical descriptions during the environmental impact assessment procedures didn't show any scientific prove of the degradation of the habitat as stated in the Supplementary Package¹⁷.

5.1.4. Riverine and riparian habitats are not assessed as the impacts over them will be irreversible. Riverine scrub (F9.1, 17,5 ha affected), Montane river gravel habitats (C3.552, 16 ha affected), Unvegetated river gravel banks (C3.62, 60 ha affected) and Continental river bank tall-herb communities (E5.414, 30 ha affected) will be destroyed not only because of the Nenskra Dam, but also over the 17 km of Nenskra River downstream and 9 km of Nakra River because of complete change in hydrological and sedimentation regime. **The mandatory ecological flow for Nenskra River will be only 5% of the average annual flow. For Nakra River it will be 13%.** The impacts on Enguri River habitats up to Enguri Dam should also be significant because of unpredictable operation of Nenskra powerhouse causing floods totally different from natural.

¹⁷ ES Nenskra_Vol 4_Biodiversity_Feb 2017, page 117

5.2 Impacts on plants

5.2.1. One of less than 20 locations in the world where the Georgian endemic Imeretian hound's tongue (*Paracynoglossum imeretinum*) is found would be destroyed at the Nenskra reservoir site. Only one individual plant was found, but this is because of inappropriate survey season. The conclusion that "the habitat is not considered critical for this species as it is likely to sustain a population less than 1% of the global population" has no scientific proof.

5.2.2. The Great Caucasian Mountains are a biodiversity hotspot and many other Caucasian endemic plants will be destroyed. No assessment is made.

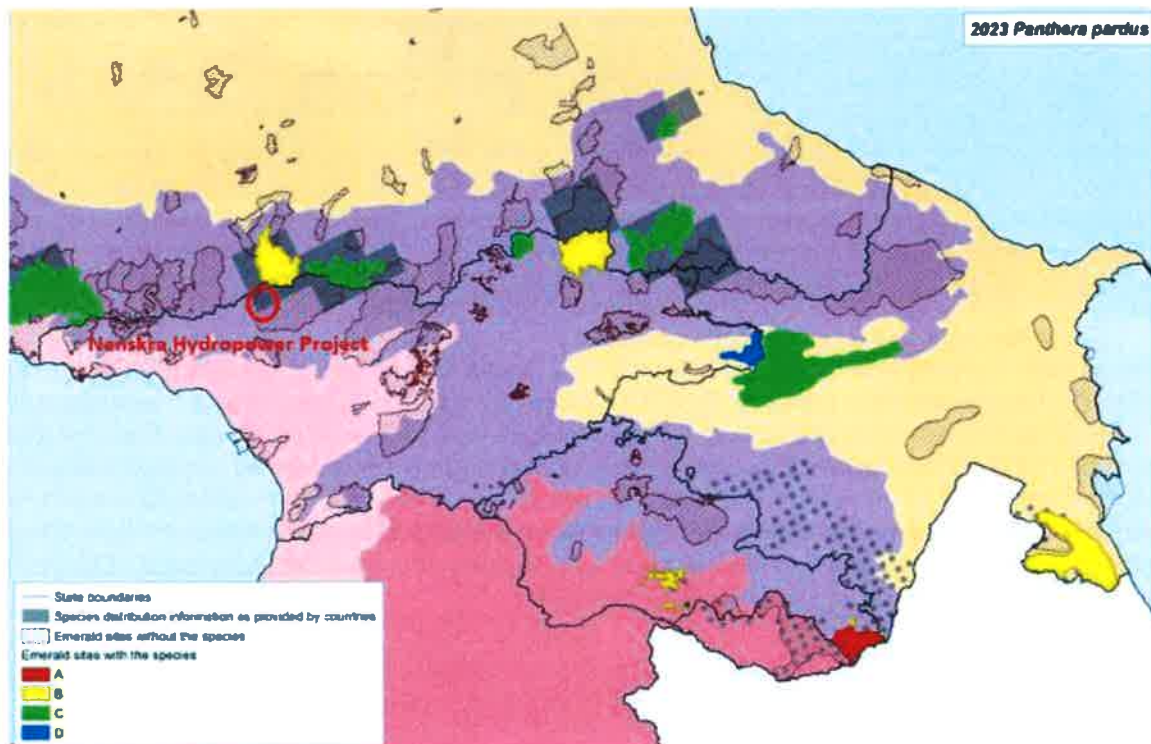
5.3 Impact on mammals

5.3.1. Even with the limited data collected it was proven that the area of the Nenskra reservoir is core area of great importance for the brown bear with as many as 14 signs of the species found in 2015 and 2016. The conclusions that the impacts are not significant are not justified with any scientific methodology and we assume this is made in order not to change the location of the reservoir. No special surveys were made to search for bear, wolf and lynx dens, so there is no proof that reproduction areas for these species will not be affected by the project.

Direct destruction of habitats, increased disturbance and poaching will affect the population in the upper Nenskra and Nakra valleys, our estimation is for 4-6% of brown bear and 7-10% of lynx population in Svaneti.

5.3.2. The most significant impact on mammals is the increased permeability of the habitat. New roads will be constructed and existing ones will be rehabilitated. Roads will be maintained all-year-round giving access to the upper parts of Nenskra and Nakra valleys. Permanent human presence associated with the project (500-600 people during construction for 4.5 years, 50-60 people during operation), lack of real control on poaching in Georgia and lack of any anti-poaching measure could lead to the disappearing of two endangered species - the West Caucasian tur and the Persian leopard.

According to data provided by the Russian Federation - the Leopard is present in the Great Caucasus just north of the construction site of Nenskra Hydropower Project:

Interviews with local hunters and shepherds from Nakra and Chuberi communities made in October 2016 show that the species is present in the upper Nenskra and Nakra valleys. At least one individual was found dead by avalanche, there was one sighting of a Leopard feeding on Tur carcass and another chasing Tur. The status of the species in Svaneti is unclear, but some of the few Leopards remaining in the Western Caucasus could be threaten after the construction of the Nenskra Hydropower Project by disturbance, poaching and disappearing of the main prey species - Western Tur.

The Western Tur is endemic to the western part of the Great Caucasus Mountains in Georgia and Russia. Listed as Endangered because of a serious population decline, estimated to be more than 50% over the last three generations. The total world population was given at 5,000-6,000 animals by Weinberg (2004), and might now be lower. Approximately 1,000 tur live in Svaneti region in Georgia (NACRES, 2006). Our estimation is that at least 150 animals live in the Nenskra and Nakra valleys, but the numbers could be much higher. The construction of the Nenskra Project could threaten 3-4% of the world population by poaching, disturbance and destruction of winter habitats.

5.4 Impacts on birds

5.4.1. Booted Eagle (*Hieraaetus pennatus*)

1-2 pairs could be breeding in the area to be flooded by the dam. One adult (dark phase) was registered on 06.06.2016 west of the school in Chuberi. One adult (light phase) was registered on 11.06.2016 at the Khudoni dam site, west of Khaishi (see attached photo). The area of the project is suitable for several pairs of the species. The Booted Eagle is assessed with population D in the proposed Emerald site GE0000012 Svaneti, but our opinion is that this assessment is underestimated.

5.4.2. Red-breasted Flycatcher (*Ficedula parva*)

During the fact finding mission on Nenskra Project one breeding pair was registered on 08.06.2016 south of the Nenskra dam site and 5 more pairs on 15.06.2016 in old-growth beech forest west of Nakra village

50 to 100 pairs possibly inhabit the area affected by the project. The area that could be flooded by Nenskra Dam is suitable for 10 to 20 pairs. The species is missing from the Emerald Data Standard Form for Svaneti 1.

5.4.3. Caucasus Chiffchaff (*Phylloscopus lorenzii*)

One of the target species for declaring Important Bird Area 012 Svaneti. Endemic to the Caucasian Mountain. On 09-10.06.2016 five pairs were registered in the Nakra River valley:

On 11.06.2016 two more in the Enguri River valley close to Khaishi. The area to be flooded by the Nenskra dam possibly holds several dozens of pairs.

5.4.4. Caucasian Snowcock (*Tetraogallus caucasicus*)

Healthy population in the Nenskra and Nakra river valleys would be threatened by increased permeability of habitat. According to local people - easy to spot above tree line. In winter descends to lower altitudes, including the dam site. One of the target species for declaring Important Bird Area 012 Svaneti. Endemic to the Greater Caucasus - Russia, Georgia and Azerbaijan. Poaching is a major threat in Svaneti. 2-3% of the population in Svaneti could be affected by the project.

5.4.5. Caucasian Grouse (*Lyrurus mlokosiewiczii*)

This species is listed as Near Threatened species in the IUCN Red Data Book. Healthy population in the Nenskra and Nakra river valleys would be threatened by increased permeability of habitat. On 10.06.2016 at 2100 masl a lek site was registered at the river Nakra with 8 displaying males.

The species is regularly poached but some lek sites have more than 30 males according to local people. The population of Nenskra and Nakra valleys is possibly more than 200 calling males. More than 5% of the population in Svaneti could be affected. One of the target species for declaring Important Bird Area 012 Svaneti.

5.4.6. Green Sandpiper (*Tringa ochropus*)

On 10.06.2016 an adult was registered feeding at the banks of the Nakra River:

This locality is outside the known breeding area of the species.¹⁸ **If a breeding population is proven in the project area it could be the first for Georgia.**

5.4.7. Other endemic subspecies of birds:

The Nenskra Hydropower Project will affect many other endemic to the Caucasus subspecies of birds (registered in June 2016), including: *Picoides minor colchicus*, *Picoides major tenuirostris*, *Anthus spinoletta coutellii*, *Troglodytes troglodytes hyrcanus*, *Cinclus cinclus caucasicus*, *Prunella modularis obscura*, *Erithacus rubecula caucasicus*, *Sylvia atricapilla dammholzi*, *Aegithalos caudatus major*, *Parus ater michalowskii*, *Sitta europaea caucasica*, *Certhia familiaris caucasica*, *Carpodacus erythrinus kubanensis*, *Carpodacus rubicilla rubicilla*, *Pyrrhula pyrrhula rossikovi*, *Garrulus glandarius krynicki*:

5.5 Impacts on fish species

5.5.1. ESIA and SP documents do not provides any scientific proof that there is only one fish species in the Nenskra and Nakra Rivers while drafting such conclusions. "The aquatic biodiversity survey had to rely on a habitat assessment and the examination of fish caught by local anglers as electro-fishing was not licensed in Georgia at the time of survey." is written in the Supplementary Package. But later in the same document other techniques were proposed: "To catch adult fish the following devices will be used: box traps, casting net, fishing rods, trollines and seine netting. The

¹⁸ <http://maps.iucnredlist.org/map.html?id=22693243>

juvenile trout will likely be caught using seine/landing nets, drift traps and cone traps."¹⁹ Lack of fish data is one of the biggest problems of the biodiversity assessment.

5.5.2. It is not even clear which species or subspecies of trout (*Salmo* sp.) is/are present in the affected rivers. The trout caught by local fisherman and photographed were not examined afterwards to determine the species. "*The survey team encountered a local fisherman who caught 10 trout on-site. Detailed dissection of fish was not possible on site given that the fish were food for the fisherman*". Genetic studies in the last years have split *Salmo trutta* into many species throughout its distribution.

5.5.3. If any quantitative fish survey techniques was used we suppose that the 8 other fish species of which 5 endemic would be caught in the Nenskra and Nakra rivers or middle stretches of Enguri river: Transcaucasian sprinlin (*Alburnoides fasciatus*, endemic species), Colchic minnow (*Phoxinus colchicus*, endemic species), stone loach (*Barbatula barbatula*), Angora loach (*Oxynoemacheilus angorae* or other endemic species of *Oxynoemacheilus*), Crimean barbel (*Barbus tauricus*), Colchic khramulya (*Capoeta sieboldi*, endemic species), Colchic nase (*Chondrostoma colchicum*, endemic species), spined loach (*Cobitis taenia*, or other species of *Cobitis*).

Leaving 5% of the river flow in the Nenskra River and 13% in Nakra River would lead to complete extermination of these fish species (before they are even assessed).

5.6 Cumulative impacts

5.6.1. No information is provided about the current working regime of Enguri Hydropower Plant, the planned working regime of Nenskra HPP or other hydropower projects in the Enguri basin. No biodiversity surveys were made in the Enguri river at all.

5.6.2. Significant cumulative impacts on fish species can be expected if the Nenskra HPP project is built. Adding up to all impacts on the middle stretches of Enguri River and its tributaries (Nenskra and Nakra) it is expected that also lower stretches of Enguri River will be affected. The Enguri Dam (Jvari HPP) already has an significant impact on the lower Enguri River by releasing more water in winter and less in summer than the natural hydrological regime. The Nenskra Dam will add up to that problem by regulating even more the outflow from Enguri Dam. This could lead to the complete extinction of species like the critically endangered Russian Sturgeon (*Acipenser gueldenstaedtii*), Ship Sturgeon (*Acipenser nudiiventris*), Stellate Sturgeon (*Acipenser stellatus*) and European Eel ([*Anguilla anguilla*](#)). These species are reported from the lower Enguri river and depend on high water levels in the warm season for reproduction. No assessment on this species (or any species of fish, except habitat of trout) has been done.

¹⁹ ES Nenskra_Vol 4_Biodiversity_Feb 2017, page 164

REPORT ON ENVIRONMENTAL PROBLEMS OF SHUAKHEVI HYDRO POWER PLANT, ADJARA, GEORGIA

commissioned by Association Green Alternative, Georgia
prepared by BALKANI Wildlife Society, Bulgaria

Andrey Ralev, Elena Tsingarska-Sedefcheva, Kostadin Valchev, Simeon Arangelov, Andrey Kovatchev

July 2017

INTRODUCTION

Balkani Wildlife Society were asked to support with biodiversity expertise Association Green Alternative, complainant of Complaint No. 2016/9 - Possible threat to "Svaneti 1" candidate Emerald site (GE0000012) from Nenskra Hydro Power Plant development (Georgia).

The 184 MW Shuakhevi Hydro Power Plant is under construction on the Adjaristsqali river and two of its main tributaries in the Autonomous Republic of Adjara, Georgia. The design envisages it as a run-of-the-river plant with capacity of diurnal storage in two reservoirs, allowing Shuakhevi HPP to store water for up to 12 hours and sell electricity at peak demand times. By July 2017 most of the construction phase is finalized, but the HPP is still not in operation because of problems with water diversion through tunnels and connection to transmission lines. This means that major changes in the river ecosystems are still to come.

The Adjaristsqali river is the biggest tributary of the Chorokhi river. A pilot river basin management plan is being developed for the basin of both rivers²⁰. Asti HPP was built in the middle section of Adjaristsqali river in 1937 with a weir giving some possibilities for fish migration upstream. In the last 5 years the Chorokhi Hydro Power Plant²¹ was finalized impeding completely the connectivity of Adjaristsqali river with the Black Sea.

Shuakhevi HPP is the first and uppermost scheme of Adjaristsqali Hydropower Cascade Project with two more schemes planned.

The purpose of the current document is to evaluate some of the most important impacts on biodiversity during construction phase of Shuakhevi HPP and to advert on similar problems to be expected for the Nenskra HPP in Upper Svaneti, Georgia.

METHODS

Experts of Balkani Wildlife Society carried on biodiversity surveys on fish, mammal, bird species and natural habitats in the area of Shuakhevi HPP, Adjara, Georgia in July 2017. Field surveys were complemented with literature review and questionnaires with people who visit the natural habitats regularly for determining the relative number of mammals and fish and aquatic fauna in the most favorable habitats for them and for identifying threats to their conservation.

RESULTS AND CONCLUSIONS

Natural habitats:

We discovered 93 ha of natural habitats destroyed during construction of Shuakhevi HPP (see polygons in violet below) - 56 ha for the two dams, the weir and the powerhouse; 30 ha for spoiled deposits and 7 ha for contractor's colonies.

²⁰ <http://blacksea-riverbasins.net/en/pilot-basins/chorokhi-adjaristskali-basin>

²¹ <https://cdm.unfccc.int/Projects/DB/RINA1356641431.9/view>

Access roads, job facility areas, transmission lines would add to this area at least 30 ha. During operation phase we expect that 46 ha river and riparian habitats (like Alluvial forests of *Alnus barbata*) will additionally be destroyed due to completely changed hydrological and sediment regime. **The total area of destroyed habitat will be around 170 ha** without taking into account the impacts downstream of Shuakhevi Powerhouse and on the Chorokhi Delta (Important Bird Area and Emerald site). The delta is already severely impacted by other HPP projects and Shuakhevi HPP will have an significant cumulative impact.

Offsetting or compensation was proposed only for forest habitats: "*The forest creation scheme will include the planting of 9.2 ha of mixed species forest*". The tree planting was not done before the habitats were destroyed as it is required according to EU Directives. The forest offsetting/compensation will not ever create habitats with similar ecological functions like the destroyed habitats. There are several reasons for that:

1. Trees planted over areas of deposits will never create a forest or other natural habitat, like the area below which was unsuccessfully planted with 49 trees:

2. Some plantations are made destroying natural grasslands.

Fish species:

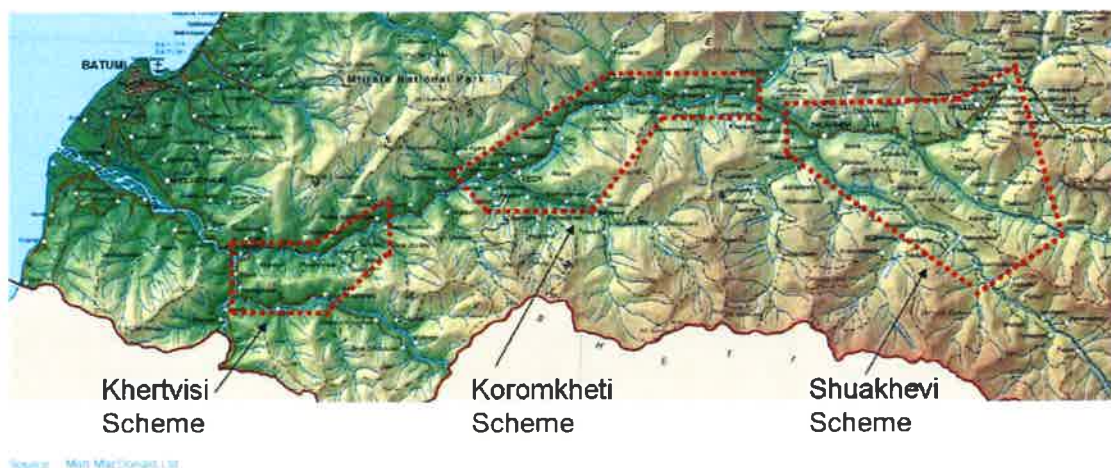
A total of 12 interviews were made with local people that (used to) go regularly fishing from 8 villages in the area of Shuakhevi HPP. Fish used to be an important source of protein for local population and around 60% percent of households used to have at least one member that went fishing in the area. 10 out of 12 interviewees said they fished more than 3 kg per day in the best days and 2 out of 12 said they fished between 1 and 3 kg per day. The most common catch was trout and barb.

By July 2017 (Shuakhevi HPP construction almost completed) for sections of the rivers Adjaristsqali, Skhalta and Chirukhistsqali bellow the dams/weir 3 out of 11 interviewees declare they can't catch any fish, and 8 declare they can catch under 300 grams. For sections above the dams only one person (village of Uba Barnali) declared 300-1000 grams in the best days. Most of local people have quit fishing as they can wait a whole day without catching a single fish.

No	Municipality	Settlement	Date	% of families fishing	Fish/day before	Fish/day bellow dam/weir	Fish/day above dam/weir
1	Shuakhevi	Maakhalakidzebi	9.7.2017	60-100%	>3kg	0-300gr	0-300gr
2	Shuakhevi	Maakhalakidzebi	9.7.2017	60-100%	>3kg	0-300gr	0-300gr
3	Shuakhevi	Paposhvilebi	9.7.2017	20-40%	1-3kg	0-300gr	?
4	Shuakhevi	Maakhalakidzebi	9.7.2017	?	>3kg	0gr	?
5	Shuakhevi	Maakhalakidzebi	9.7.2017	60-100%	>3kg	0gr	?
6	Khulo	Uba Barnali	10.7.2017	20-40%	>3kg	?	300-1000gr
7	Khulo	Kinchauri	10.7.2017	40-60%	>3kg	0-300gr	0-300gr
8	Khulo	Schalta	10.7.2017	40-60%	1-3kg	0gr	?
9	Khulo	Vashlovani	11.7.2017	?	>3kg	0-300gr	?
10	Khulo	Vashlovani	11.7.2017	20-40%	>3kg	0-300gr	?
11	Khulo	Cheri	11.7.2017	20-40%	>3kg	0-300gr	?
12	Khulo	Diakonidzeebi	11.7.2017	60-100%	>3kg	0-300gr	?

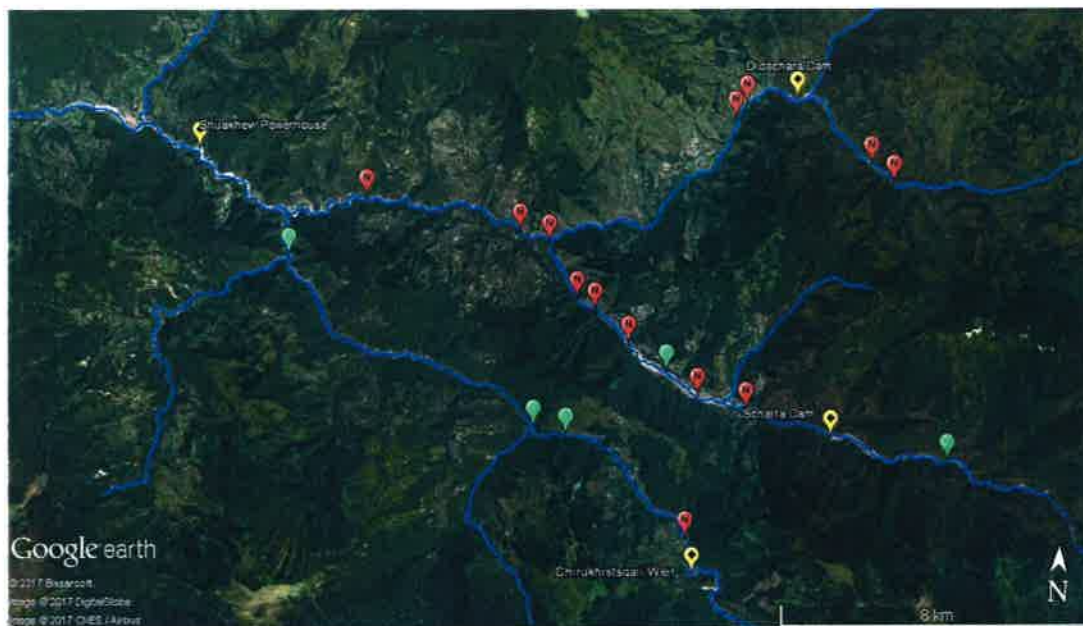
CONCLUSION:

Even before Shuakhevi HPP is in operation fish populations are almost completely extinct for several kilometers bellow the 2 dams and the weir. The fish species could not survive the poisoning with chemicals and the changes in water quantities and quality (as it was pointed out by all local people). The remaining fish populations above the dams/weir are also in a bad state. Special conservation is needed for the unconstructed middle section of Adjaristsqali river and the remaining tributaries so that any aquatic life is left in the basin. This means plans to build Koromkheti and Khertvisi schemes should be abandoned.

Eurasian otter (*Lutra lutra*):

18 transects of 600 meters each were made on the shores of upper Adjariistsqali river and its tributaries by our experts searching for otter scats and footprints. Otter was found in 5 sections of the rivers (green on the map) and was absent in 13 sections (red on the map):

Otter was also found in one transect in middle Adjariistsqali river 28 km bellow the Shuakhevi powerhouse. The species is probably extinct in the upper part of the river, above and under Didachara Dam (7 transects).

It is still present in Chirukhistsqali river only because two major tributaries hold important fish populations (3 transects). Otter is extinct bellow the Chirukhistsqali weir, locals declare seeing it before construction of tunnel and weir.

Otter scats were found on the Skhalti river above the constructed dam. Between the dam and the confluence with Adjariistsqali otter was found only in 1 out of 6 sections (after the confluence of a tributary).

CONCLUSION:

The Adjaristsqali basin is of great importance for the conservation of the Eurasian otter, a red list species in Georgia. Even before the Shuakhevi HPP operation starts otter is extinct bellow the 2 dams and the weir. Special conservation is needed for the unconstructed middle section of Adjaristsqali river and the remaining tributaries so that otter remains in the basin. We doubt it can anymore hold a healthy population if the minimum ecological flow of 10% only remains in the rivers and if there are daily changes in the Shuakhevi powerhouse water release. Otter population surveys show very similar results to fish and aquatic fauna questionnaires as fish is the main prey of the species.

Birds and bats:

Offsetting/compensation for protected mammal populations was proposed by "*installation of up to 100 bat boxes in each scheme*". The same measure was proposed for bird species. The bat and bird boxes were installed in November 2016, already after more than 100 ha of suitable habitats (for different species) were destroyed. The design of the boxes is adequate for common species, but not specialized for rare species.

During the Emerald Biogeographical Seminar (Tbilisi, 1-2 December 2016) the final conclusions on the representation of bird species from Res. No. 6 (1998) of the Bern Convention in proposed Emerald sites in Armenia, Azerbaijan and Georgia²² indicate that Emerald sites in Adjara should be enlarged to include the most important territories for bird migration. The area of the

²² <https://rm.coe.int/16806f40b0>

transmission line to Shuakhevi HPP hold more than >3000 raptors or cranes per migration season (according to special census made²³) and so should be included in Emerald site according to Bern Convention criteria. The new transmission lines are an important migration barrier for more than 1% of the world populations of European honey buzzard (*Pernis apivorus*), steppe buzzard (*Buteo buteo vulpinus*), black kite (*Milvus migrans*), Eurasian sparrowhawk (*Accipiter nisus*), Levant sparrowhawk (*Accipiter brevipes*), Montagu's harrier (*Circus pygargus*), pallid harrier (*Circus macrourus*), lesser spotted eagle (*Aquila pomarina*), greater spotted eagle (*Aquila clanga*) and booted eagle (*Aquila pennata*).

Many species of the Chorokhi Delta are not sufficiently protected according to the Biogeographical Seminar results.

CONCLUSION:

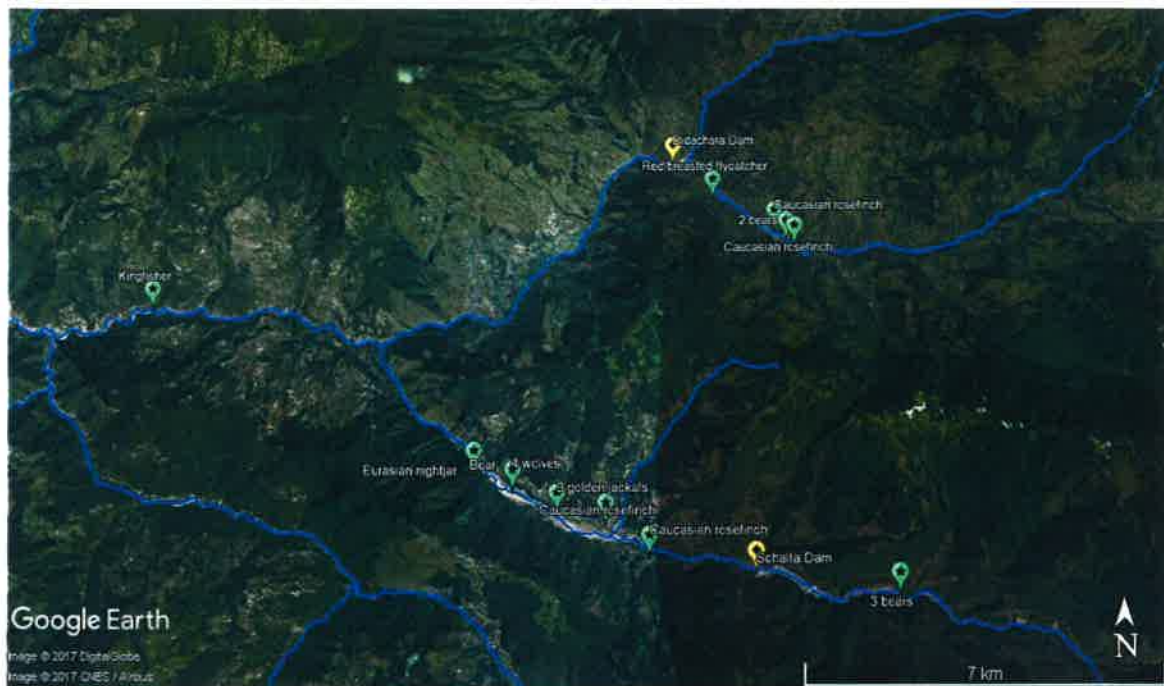
Installment of bird and bat measure is totally inadequate as it can't offset the loss of natural habitats, especially riparian habitats. The natural habitat where the boxes were put in November 2016 have enough old trees with hollows so rare species of birds and bats are unlikely to occupy them.

Two main impacts on bird species are not addressed adequately - the migration barrier effect and the impact on the Chorokhi delta because of changed hydrological and sedimentation regime.

Other species:

In three days our experts found along the river shores traces of 6 different individuals of brown bear, a pack of 4 wolves, we heard at least 3 golden jackals, 1 Eurasian nightjar, 4 Caucasian rosefinches and saw 1 kingfisher and 1 red-breasted flycatcher.

²³ <http://www.ebrd.com/english/pages/project/cia/45335bap.pdf>

Conclusion: the river shores are a biodiversity hotspot and no offsetting is possible, as there is no "free" space for creation of new rivers.

To: Ms. Eva Maria Mayerhofer
Senior Environment and Biodiversity Specialist

Mr. Sebastien Husson De Sampigny
Regional representative, Regional representation for the South Caucasus

Mr. Bartholomew Judd
Environmental Specialist - ECSO

European Investment Bank (EIB)

August 18, 2017

Dear Ms. Mayerhofer, Mr. Husson De Sampigny and Mr. Judd,

We are writing to you to express our concerns regarding the format and disclosure of the new round of public consultations on Nenskra hydropower plant, announced by JSC Nenskra Hydro over facebook and via sms sent to affected community members.

As you know, the updated ESIA has been published in 14th March and during the public disclosure period number of public hearings have been held, that raised dissatisfaction both from CSOs as well as affected communities, as the numerous questions and concerns raised has not been answered at all or with some hesitance, including but not limited questions on contract transparency, land compensation, community safety, indigenous people's policy and etc. The major focus was on so-called positive aspects of the project - as employment, assurances that everybody will receive compensation etc. As a result, the meetings rather raised the tension between project supporters and opponents leaving lots of the unanswered questions.

The part of community concerns were sent both to management and Board of Directors of those IFIs, that has been asked for funding by JSC Nenskra Hydro, as well as widely spread via media. However, no written or oral responses on concerns raised by community members or CSOs have been given by JSC Nenskra Hydro.

On 15th of August, JSC Nenskra disseminated statement and video¹, claiming that

- "22-23 August in Chuberi, and 24th August in Nakra will be organized the next round of public hearings to discuss the Nenskra Hydro project environmental and social Impact assessment report;
- The public hearings will be conducted in updated format – based on individual consultation principle;
- Local community representatives and any interested persons can be involved in hearings from 09.00 to 19.00 and get the comprehensive responses on her/his questions from different specialists individually: land acquisition, environmental protection, dam safety, community development and employment of local people.

¹ <https://www.facebook.com/NenskraHPP/videos/1486061801429792/>

- The project staff as well as invited specialists will be available.”

The announcement raises our concerns as the individual consultation on ESIA does not represent the good practices of public participation, as well as contradicts the requirements of Aarhus Convention and/or IFIs requirements to consult with stakeholders in a meaningful and culturally appropriate manner and increase transparency and efficiency of the project. In addition, the rounds of new consultations not disclosed in a timely manner considering it is a 7-day (or 5 working day) notification only, without any new information supplied to affected communities.

The project has already quite bad history of public participation and intimidation on people protesting the project. The public participation process was the ticking the box exercise in 2015, prior of issuance of environmental clearance from Ministry of Environment and National Resources Protection of Georgia. It leads also towards the polarization of views among communities, as some people are supporting construction, while others are against of Nenskra hydro².

Taking into accounts the flaws of ESIA report, including the supplementary studies, it is clear that till now JSC Nenskra Hydro failed and could not manage to ensure the meaningful public participation process and to provide people with comprehensive information on issues as land compensation, dam safety, environment and etc.

Therefore we question the legitimacy of the so-called ‘updated format’ for the new rounds of public consultations. The chosen format of consultation to be conducted on an individual basis may in fact dissuade project affected peoples from participating, increase tensions and suspicions in communities, while cannot guarantee ‘atmosphere free of intimidation or coercion’ as required by IFIs safeguards³⁴.

Sincerely yours,

Manana Kochladze

Chair

² “For policy application, *meaningful consultation* is a process that (i) begins early in the project preparation stage and is carried out on an ongoing basis throughout the project cycle; (ii) provides timely disclosure of relevant and adequate information that is understandable and readily accessible to affected people; (iii) is undertaken in an atmosphere free of intimidation or coercion; (iv) is gender inclusive and responsive, and tailored to the needs of disadvantaged and vulnerable groups; and (v) enables the incorporation of all relevant views of affected people and other stakeholders into decision making, such as project design, mitigation measures, the sharing of development benefits and opportunities, and implementation issues” * ADB. Safeguard Policy Statement, June 2009, para 54, p. 20 at <http://www.adb.org/Documents/Policies/Safeguards/Safeguard-Policy-Statement-June2009.pdf#page=6>

³ EBRD environmental and Social Policy, PR 10, Meaningful Consultation

¹⁸ “Meaningful consultation is a two-way process. The consultation process with affected parties will be undertaken in a manner that is inclusive and culturally appropriate, and which represents the views and specific needs of various groups as identified in the SEP or made aware to the client during the implementation of the SEP. The consultation will also include, beyond the affected parties, any groups or individuals who have been identified as other interested parties. The client will take into consideration the main language preferences of the affected parties, their decision-making process, and the needs of disadvantaged or vulnerable groups. The client will ensure that the consultation will be free of external manipulation, interference, coercion, or intimidation”

Nenskra HPP project, Georgia

The Asian Development Bank (ADB) is in the process of assessing a loan for the 280 megawatt Nenskra hydropower plant in Georgia. In March supplementary environmental and social impact assessments (ESIA) were released in order to bring the project in line with the standards of the prospective international financiers. Yet the new ESIA is 'too little, too late' for a project that is underlined by no strategic assessments and inadequate evaluations of social and environmental consequences.

For more information

Manana Kochladze
Green Alternative Georgia
mananak@greenalt.org
+995 599 916 647

Transparency of the project contract

The key contractual terms of the project remain unclear as the agreement between the government and the investor is confidential. The public is uninformed about the government's guaranteed power purchase agreement, tariffs, taxes, land ownership and other terms that have significant consequences for the individual consumer. This is even more alarming given that the project is developed under a public-private partnership scheme.

According to the ESIA, a power purchase agreement signed by the state and the investor is based on the 'take or pay' model. It guarantees purchase of 1.196 GWh, which equals the Nenskra dam's proposed average annual production. This means that the project will have preferential treatment over other Georgian electricity producers, including the state-owned Enguri dam. Georgia will be responsible for the construction of the related infrastructure, including high voltage transmission lines. This together with the transfer of rights to the land used by Svan indigenous communities raises the questions about the project's benefits. Without contract transparency it is impossible to judge the soundness of the project's social benefits and its cost effectiveness.

Indigenous peoples

The Nenskra dam area is inhabited by Svans, an ethnic group that leads a unique, self-sufficient lifestyle. The ESIA does not recognize Svans as indigenous peoples, on the grounds that they do not meet all five criteria of indigenous peoples as set in the policies of the prospective international financiers. Green Alternative and Bankwatch find this judgement arbitrary and contrary to the United Nation's definition of indigenous peoples. The UN has not developed a definition or criteria of 'indigenous peoples' and instead it puts forward an underlying principle of self-identification.

- Svans self-identify themselves as Svans.
- The Svan language is different than the Georgian languages that originated in the eighteenth century BCE. According to UNESCO, the Svan language is recognised as endangered and should be protected.
- Svans maintain a traditional justice and governance system. Not only does it define mechanisms for dispute resolution and mediation, it also deals with criminal cases, and laws on ownership and property. It guides the decision-making practices within Svan communities.

- Isolated by its remote geography, the Svaneti region has preserved a strong local identity, rooted in a strong martial tradition that has resisted incorporation into neighboring politics. Baptised in 4–6th century the Svan religion is a syncretic indigenous system, Mazdaism and Orthodox Christianity.
- Svans have kept traditional ways of life predominantly based on subsistence farming and livestock grazing. Svans have a strong cultural attachment to their region.

Social impact assessment

The ESIA concludes that only 80 families in both gorges would be directly impacted by the project, therefore the social impacts are not that significant. According to estimates from Green Alternative and Bankwatch, the project's impacts will be much broader and encompass segments of population for which social consequences have been unaccounted for, such as women, the elderly and internally-displaced people. The ESIA also fails to recognize these groups as vulnerable, despite they are to suffer most profoundly from the loss of land and changes to their traditional livelihoods. The major criteria for vulnerability are economic (families living under poverty line) and women-headed families.

While the ESIA claims that the project would have no gender-specific impacts, it is clear that the introduction of a male workforce for construction would impact negatively on women. The ESIA does not take into consideration that as the work for the dam will divert men from subsistence activities like agriculture and cattle breeding, the workload of women will increase.

Land acquisition

The ESIA recognises that the Svaneti land tenure system is characterised by the co-existence of a legal system and locally-recognised customary land rights. While the project proponents claim that they will reimburse the land in spite of the absence of formal land ownership-status, the ESIA does not specify how the permanent loss of customary land for people who have no formal land titles or recognisable claims will be handled. On the one hand, the project sponsor will assist traditional landowners in registering their land

when it is possible. On the other, some of these lands are listed as property of a state forest fund that is characterised as land with non-recognisable claims.

The Land Acquisition and Livelihood Restoration Plan (LALRP) does not provide answers to these questions. Neither has it provided a full compensation scheme that would also cover the associated facilities. The LALRP fails to address the impacts of the 220 kV transmission line, the Nakra road upgrading and widening, 35 kV and 110 kV electric service lines and the locations of the disposal areas and the construction camp at the powerhouse.

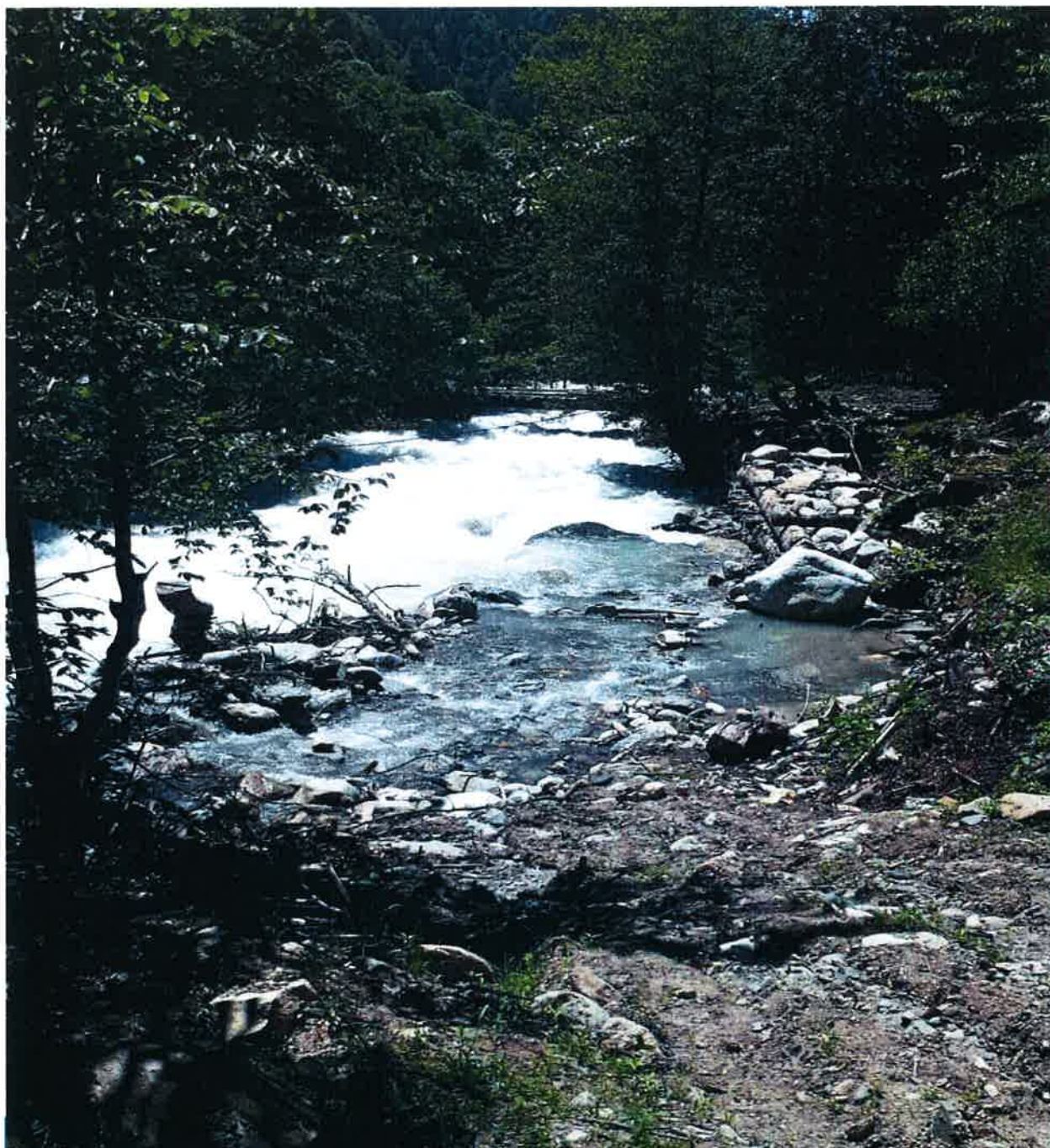
Bern Convention

The project site was originally proposed to be included within the European system of protected areas as the 'Svaneti 1' Emerald site. In January 2016 the Georgian government attempted to exclude all territories to form part of the planned Nenskra project, without providing any evidence that the Nenskra and Nakra valleys are less important in terms of biodiversity than the rest of the Svaneti region. This resulted in a complaint to the Bern Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats for a violation of a number of articles of the convention. This complaint will be addressed by the convention bodies in September 2017.

Conclusions

Based on our preliminary review of the ESIA, we ask that the IFIs postpone a decision on funding for the Nenskra project until:

- The full contract between K-Water and Georgian government is released, together with other related documents that would allow a robust cost-benefit assessment;
- Independent experts, like the Dutch Commission on EIA, conduct societal cost-benefit analyses for the project, together with wide public consultations;
- Requirements of the Bern Convention are fully respected;
- The indigenous peoples status of Svans is recognised and the appropriate indigenous peoples policies are applied.

**Comments on Nenskra Hydropower Project
Supplementary Environmental & Social Studies,
by JSC Nenskra hydro**

July 2017

Acknowledgements:

Balkani Wildlife Society
CEE Bankwatch Network
Association Green Alternative

July 2017, Tbilisi, Georgia
© Green Alternative

Contents

Introduction	3
1. Key problems of the Project not addressed by ESIA supplementary package	5
1.1 Confidentiality of the Contract between the government of Georgia and JSC Nenskra Hydro	5
1.2 Environmental Flow	6
1.2.1 Environmental flow and microclimate	8
2. Project Need and Alternatives	9
2.1 Need of the project and the project alternatives	9
2.2 . Lacking broader costs and benefit analysis for Georgia	14
2.3. Project costs and overrun	15
2.4 Fiscal risks	17
2. 5 Analysis of Alternatives	18
3. Overview of the project and overall social impact assessment scope	20
4. Socio- Economic Baseline information and Its quality	22
4.1 Baseline data collection	22
4.2 Identification of Vulnerable Groups and Impacts	24
4. 3 Gender Impacts	24
4.4 Internally Displaced People (IDPs)	25
4.5 Eco-migrants	26
5. Ethnicity, language and religion	26
5.1 Inappropriate application of indigenous people's policy	26
5.2 UN and Indigenous people	27
5. 3 Compliance of Svan's to UN criteria to indigenous people	29
5.4 Implication of non recognition of Svan's as indigenous people	35
6. Land rights in Svaneti and Land Compensation related problems	35
6.1 Failure to propose the clear mechanisms for land compensation	35
6.2 Associated Facilities and compliance with EBRD's PRI	39
7. Community Safety	40
7,1 Project workforce influx on gender	40

7. 2 Health risks of the impacts on water resources	42
7.3 Concerns regarding the Climate Change impact on health	44
7. 4 Natural Hazards and Dam Safety	45
7.5 Community Investment Program	46
8. Stakeholder's engagement and Public participation	47
9. Biodiversity Impact Assessment	48
9.1. EU and international substantive environmental standards infringements	48
9.2 Environmental and social impact assessment procedure infringements:	49
9.3 Unclear description of the project and of other projects:	50
9.4 ESIA and Supplementary Package of poor quality	51
10. Most significant risks for biodiversity	53
10.1. Impact on habitats	53
10.2. Impacts on plants	55
10.3. Impact on mammals	55
10.4 Impacts on birds	56
10.5. Impacts on fish species	58
11. Cumulative Impact Assessment	58
Annex 1. Bern Convention Complaint	60
Annex 2. Quality report review of the hydrogeological and natural hazards ESIA studies for Nenskra HPP, Georgia. Sylwester Kraśnicki, Ph. D. Ludów Polski, May 2017	60
Annex 3. Information Desk and Grievance Box in Chuberi, Nenskra Project Area	60

Introduction

The 280 MW Nenskra hydropower plant (HPP) is one of 35 hydropower plants slated for development in Upper Svaneti, small mountainous region in Georgia. Over 70 per cent of the hydropower plants planned for Upper Svaneti would be sited inside or with a direct impact on the proposed protected areas – the Upper Svaneti National Park and the Upper Svaneti Protected Landscape.

The project is planned to be implemented by the JSC Nenskra Hydro, a joint venture between the Georgia's state-owned Partnership Fund and the Korean K-Water state company under the BOT scheme (Build–Operate–Transfer). International Financial

Institutions such as the European Investment Bank (EIB), the European Bank for Reconstruction and Development (EBRD), the Asian Development Bank (ADB) and the Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB) have considered the 1.054 million USD project for financing. Italian Export Credit Agency (SACE) and Korean Development Bank (KDB) are also part of the financial package. The project will be constructed by Salini Impregilo, Italian construction company known for its controversial track record.¹²

The government of Georgia issued the construction permit in fall 2015 on the basis of a national Environmental Impact Assessment (EIA) process. However, the EIA study was low quality.³ IFIs requested the project sponsor to undertake a full range of supplementary studies, including assessment of hydrology, biodiversity, social impacts and natural hazards.

The supplementary package released on 14th of March 2017 by a number of IFIs and JSC Nenskra Hydro constitutes a new ESIA document. It does not answer numerous questions and concerns raised by civil society organisations (CSOs) and public. Another problematic issue is that the current ESIA is based on findings of the original ESIA.

According to the project sponsor "Applicable Standards must comply with all Project activities (the "Project Standards"). Project Standards comprise: applicable Georgian Standards, Georgian EIA requirements, other commitments to and requirements of Georgian Government, authorities, lenders standards and other applicable international standards and guidelines, applicable JSC Nenskra standards, policies and procedures and other industry guidelines which JSC "Nenskra Hydro" has committed to comply with."

However, under the applicable JSC Nenskra Hydro standards, policy and procedures and other industry guidelines which the company has committed to comply with the only additional commitment undertaking is to develop a community investment strategy (CIS) based on the IFC's "Strategic Community Investment- A Good Practice Handbook for Community Investment".

¹ https://www.oecdwatch.org/cases/Case_459

² <http://www.romaniajournal.ro/motorways-company-files-criminal-complaint-against-italian-company-impregilo-for-the-closed-and-demolished-lot-of-the-sibiu-orastie-highway/>

³ Review of Nenskra HEP ESIA Study To Ministry of Environment and Natural Resources of Georgia 13 May 2015, Prof. Dr. Frank Schrader International Consultant on Hydropower ESIA

JSC Nenskra Hydro also claims "this CIS seeks to support the broad community relations objectives of JSC Nenskra Hydro – in line with the broad requirements of the European Bank for Reconstruction and Development (EBRD), the Asian Development Bank (ADB), the European Investment Bank (EIB), the Korean Development Bank (KDB) and SACE (Italian Credit Agency) to avoid, minimise and mitigate Project-related impacts".

1. Key problems of the Project not addressed by ESIA supplementary package

1.1 Confidentiality of the Contract between the government of Georgia and JSC Nenskra Hydro

Confidentiality of the contract regarding the Nenskra hydro project is one of the most concerning issues. Despite the fact that supplementary study reveals some previously undisclosed information, the majority of questions such as the information on purchasing price of electricity, distribution of roles between the Government and the company and obligations of each party still remain unanswered. Without full disclosure of the information it is impossible to verify the need for the project nor to assess the benefits the state expects to receive from the project and whether the benefits outweigh the losses such as impacts on biodiversity, subsistence agriculture, ecotourism potential, etc. The confidentiality of the contract not only violates the main principle of the Energy Community but it also complicates transformation of the energy sector of Georgia.

It should be stressed that National Regulatory Agency (NRA) is not part of the contract. The contract was exclusively defined by the Ministry of Energy and Partnership Fund together with K-water without the involvement of NRA. As a result the government took an obligation to construct all the project related associated facilities including the Transmission lines (35, 110 and 220 KV), access roads, substation. The government already transferred around 200 ha of customary used land to the company under the right to build for the cost of 1 USD. Georgia signed the Association Agreement with European Union in 2014. In the energy sector, Georgia undertakes commitment to become part of European Energy Community Treaty that was signed by Georgia in October 2016. According to the Energy Community rules "the Third Package do not in principle limit the government in establishing its national energy policy within which the NRA must operate, e.g. concerning security of supply, renewables or energy efficiency targets. This, however, shall not result in interventions in the NRA's autonomy. While, e.g., a general policy commitment towards the support of renewable energy sources would be uncritical, the definition of a specific support level must be seen critical in case setting of support fees is a competence of the NRA".

In case of the Nenskra dam "a specific support level" has been defined solely by the Ministry of Energy and Partnership Fund, with full omission of NRA.

The obligations taken by state parties regarding Nenskra include construction of associated facilities (TLs, substation and access roads), guaranteed power purchase agreement on generated electricity, transfer of the land plots and forest lands to the company's property. Therefore it puts the project into the preferential position over other Georgian electricity producers, including the state-owned Enguri dam and excludes any possibility to involve the company in the competitive energy market planned to be created in Georgia on the long run.

The Nenskra power purchase agreement signed by the state and the investor is based on the 'take or pay' model that guarantees purchase of 1.196 GWh (12% of the total generation capacity of Georgia) no matter whether the state needs it or not while cheaper electricity generated by the already existing HPPs including Enguri HPP (price – USD 0.005) will be put on hold representing not only market distortion but also it is contradictory to public interests.

1.2 Environmental Flow

The issue related to the "ecological flow" and its impacts is scattered throughout the ESIA supplementary package, namely Volumes 2, 3, 4, 5 and 8. However, the document does not provide information about the methodology that has been used to determine the flow rate itself. According to the ESIA mandatory ecological flows were determined as part of the 2015 EIA but the EIA does not provide methodology used to determine the flow rate either.

Despite the abovementioned claims the "ecological flow" rate in Nenskra river even decreased from 0.9 m³/s defined in 2015 EIA to 0.85 m³/s presented in the ESIA supplementary studies without providing any justification for the change. According to the document in the Nakra river it is projected to leave 12.9% (1.2 m³/s) of Average Annual Flow (AAF) of the river (9.3 m³/s) while in Nenskra river mandatory ecological flow is defined on 5.05% (0.85 m³/s) of AAF of Nenskra river (16.8 m³/s). This even contradicts the existing problematic practice of Georgia regarding ecological flow rates set at 10% of AAF.

It should be noted that information provided either in the ESIA supplementary documents or the ESIA (2015) regarding the flow is not sufficient and fails to address project related environmental and social impacts, such as the impact on river

ecosystems, microclimate and health. The supplementary package claims that environmental and social impacts of the flow left downstream will be nonsignificant as the document proposes monitoring and adaptive management in order to avoid drastic impacts. The ESIA states that in case of need the company can use certain measures like "larger flow release if required for aquatic biodiversity reasons" and "the decision to take this action will be supported by an ecological / hydrological / water quality monitoring programme and clear thresholds (that can be monitored by that programme) for triggering adaptive management"⁴ while timings and thresholds for implementing measures will be defined in future.

Impacts of the flow on fish and invertebrate will be defined based on monitoring process as well like in case of other aspects (e.g. sediment transportation). It states that "Monitoring will be undertaken, pre, during and post construction as set out in the Environmental Monitoring section of this document. The monitoring will also include quantifying the use of the Nakra weir fish pass, gaining further information of the movement of the fish throughout the Nenskra and Nakra watersheds and their use of spawning areas as the river hydrology changes. Invertebrate surveys will be used to inform the health of the river system. The information gathered will also be used to inform the management of the fish habitat on the Nenskra river (creation of spawning areas) as well as the need for remedial measures on the Nakra (keeping the river navigable to fish)."⁵ It should be noted that such approach is violation not only of the Georgian legislation but also EBRD's Environmental and Social Policy. The compliance review reports issued by the EBRD Project Compliance Mechanism (PCM) in the case of Paravani and Dariali HPPs reached the similar conclusions.

According to the conclusion of the PCM on Paravani HPP project "percentage of average annual flow (AAF) should be validated through calibration against local conditions established through an appropriate baseline assessment of the River ecology, morphology and flow rates in advance of the EBRD investment decision". In Dariali case, the PCM states that before approving the project, up to date data regarding the river flow has been available. It is a violation of PR 1 under the EBRD's environmental and social policy.⁶

In addition, it is notable that the Government of Georgia decided to establish national methodology and stepwise procedures for environmental flows and to support the Water Framework Directive (WFD) obligation taken by the Association Agreement with EU in 2014. For this purpose adjusted methodology for defining the environmental

⁴ Volume 8; "5.1.4 Management Actions during the Operation phase";

⁵ Volume 8; "5.9.1 Wildlife conservation";

⁶ "The Bank did not comply with PR 1.5 because the ESIA did not include up-to-date data regarding river flow" page 35 of Dariali compliance review report: <http://www.ebrd.com/work-with-us/project-finance/project-complaint-mechanism/pcm-register.html>

flow and guidance was prepared by international experts with the support of the USAID at the beginning of 2017. It is based on the best international practice. It should be noted that representatives of the Ministry of Environment and Natural Resources Protection and a number of consultants including Gamma consulting (the author of the 2015 ESIA) also participated in the practical trainings on application of the methodology.

According to the guidance document 14 concrete steps were set that need to be taken in order to define environmental flow. These steps are: (1) Scoping and initiation of Environmental Flow Assessment (EFA); (2) Appointment of EFA team; (3) Delineation of study area and selection of EFA sites; (4) Desktop and field hydrological, morphological, ecological and social analyses and surveys; (5) Definition of reference conditions; (6) Identification of river type(s); (7) Classification of present status of each site; (8) Setting of environmental flow objectives; (9) Hydrological characterisation of each site; (10) Determination of the survival flow; (11) Determination of ecologically and socially relevant low flow periods; (12) Determination of ecologically and socially relevant high flow events; (13) Completion of the Environmental Flow Requirement schedule; (14) Monitoring and reporting.

While the methodology has not been approved yet it is highly important to conduct additional studies of the rivers and determine proper environmental flow rates based on the up to date data before starting the construction. Otherwise it will be violation of not only of the local legislation but also the Environmental and Social Policy of the EBRD like in the case of Paravani and Dariali HPPs.

1.2.1 Environmental flow and microclimate

One of the shortcomings of the supplementary package is related to the lack of assessment of microclimate change in the Chuberi and Nakra communities as a result of reduced "ecological flow". The project assesses only impacts on microclimate resulting from the Nenskra reservoir but it does not assess the role of these rivers in forming climate in the villages. Both communities are located along the rivers and these rivers play significant role in airing and conditioning of the valleys throughout the year.

In case the river flow decreases on the level proposed by the project locals fear that living conditions in these communities will be significantly deteriorated especially during the summer when the temperature increases significantly. Such impacts were not assessed at all neither in 2015 ESIA nor in supplementary documents.

It is notable that 2015 ESIA⁷ also recognised significant changes in these valleys from the microclimate point of view stating that "its [reservoir's] effects on the climate will be substantial in spring, when the ice starts melting and breaking, and in late autumn, before ice phenomena begin. Sharp difference between water and air temperatures and strong wind will intensify evaporation. Evaporated moisture will cover buildings and fruit trees in a form of hoar frost and damage them. The damage caused by early frosts is graver as it will damage buds and sprouts, and ultimately result in premature aging, fruitlessness and dying of plants. For the people, that experience from rheumatism and/or need treatment respiratory or cardiovascular diseases the health condition will further aggravate."

This assessment is absent from the supplementary documents. Contrary to the 2015 ESIA findings, the supplementary document states that "the impacts on micro-climate that could result from the impounding of the Nenskra reservoir are expected to affect the immediate areas around the reservoir and could possibly be detected at Tita but probably no further down the valley. The possible effects could be slightly increased humidity and slightly lower temperatures in the summer months and slightly warmer temperatures in the autumn months" without providing information what is assumed in slightly increased humidity, slightly lower and slightly warmer temperatures. Therefore the conclusion that "it is probable that any changes to the micro-climate will be negligible compared to the effects of climate change on a regional scale" is absolutely inappropriate and unfounded.

2. Project Need and Alternatives

2.1 Need of the project and the project alternatives

Taking into account the confidentiality of the contract between the government and the project sponsor, it should not be surprising that disclosed supplementary studies lacks proper assessments of the needs for the project as well as properly analysis of project alternatives.

Supplementary package contains certain chapters in order to justify project need such as: "1.3 need and rationale" of the volume 2, and chapter 3 "positive impacts and benefit sharing" in the volume 3 which on its hand contains subchapters: "3.1 National electricity production"; "3.2 Employment opportunities and supply chain"; "3.3 Upgrading of main roads"; "3.4 Tax; 3.5 Community investment programme". However, the information provided in these chapters is neither sufficient nor it is detailed enough to justify the need of the project. In addition, the ESIA documents lack the

⁷ subchapter 6.15.3.2 "Possible Cumulative Effects of Reservoirs on Different Climate Scales"

societal cost-benefit analysis that would demonstrate how the country will benefit from the project.

Volume 2, Chapter 1.3 “Need and rationale”

The supplementary study states that the project is “part of the larger plans to increase the country power generation capacity while reducing the dependency from (i) fossil fuel-fired power plants and from (ii) imported power from neighbouring countries (mostly from Russia, Turkey and Azerbaijan)” following by description of existing power system. It is characterized “by a low demand and high generation in summer, and high demand and low generation in winter”. Thus “the Project is to guarantee energy during the winter season to meet higher domestic demand and promote exports by Electricity Market Operator (EMO, former ESCO) during the summer season”.

It is unclear what is meant by the authors under “the larger plans” as no reference to the plans is provided. In fact, the country still misses National Energy Strategy⁸ that would be based on energy needs assessment and it does not have clear targets or directions of how the hydropower development decreases energy dependence and fit together with renewable energy and energy savings alternatives.

In 2013 the Netherlands Commission for Environmental Assessment (NCEA⁹) received a request by the Ministry of Environment of Georgia to review the ESIA report of the planned Khudoni HPP project and drew recommendations. NCEA made assessment based on international best practices for hydropower projects, including EU legislation and guidelines from the World Bank and the International Finance Corporation (IFC). In May 2013, the Commission came up with a final report¹⁰ underlining number of recommendations related both to the project, as well as addressing the general deficiencies of development of large hydropower projects in Georgia:

- *“A national policy on energy, preferably supported by a strategic environmental assessment (SEA), typically providing an overview of present and expected future social and economic development, resulting development in energy demand, an inventory of power generation potential of the country, alternative options to meet the future energy demand based on different sources of energy (fuel mix), the desired level of self-sufficiency etc.” and*

⁸ While the Ministry of Energy disclosed “Energy Development Strategy” in 2016, it can not be counted as proper document substantiating any project as it is focused only on electricity, not based on energy needs assessment and lacks measurable strategy goals. See below:

<http://www.energy.gov.ge/projects/pdf/news/Sakartvelos%20Energetikis%20Ganvitarebis%20Strategia%2020162025%20Samushao%20Dokumentielektroenergetikis%20Natsili%201642%20geo.pdf>

⁹ www.eia.nl

¹⁰ http://api.commissiemer.nl/docs/os/i05/i0501/20-06-2013_final_advise.pdf

- *"An integrated water resources (or river basin) management plan for the Enguri River, also supported by an SEA, describing the available water resources, its present users and uses, its development potential based on, for example, an ecosystem services assessment, and identification of sites of unique natural or cultural heritage in need of protection".*

The report concludes that *"Due to the absence of such policies or plans (and related SEAs) a proper justification of the project is not possible".*

The same recommendations were made in the updated advisory report by the Dutch sustainability unit on June 1, 2017 stating that "based on an analysis of the need for additional energy/water/food supply, system-based studies are done on a mix of options. Large dams are one of those options, based on assessments of the social and environmental consequences and the governance context".¹¹

The Supplementary package does not provide any information about the terms and price of the electricity that Electricity Market Operator (EMO, former ESCO) has to purchase from the facility. Without such data assessing increased power generation capacity as unambiguously the largest positive impact and the main factor for reducing energy shortage during winter times is misleading neither it does justify the need of the project.

The document claims that the project will promote energy exports during the summer season. It raises a number of questions. First of all, if the project assumes export possibilities of the generated electricity to Turkey what is the rationale behind handing the responsibility to export electricity to Electricity Market Operator (EMO) instead of to the company?

Additionally, the price of electricity is confidential by the contract. Taking into account the high construction costs (USD 4 mln per 1 MW, more than proposed Khudoni HPP construction price – USD 1.7 mln per 1 MW) it can be assumed that in order to ensure feasibility of the project EMO will be obliged to purchase electricity with high price¹² from Nenskra. This will happen in the context of the significant decrease in the electricity price in neighboring Turkey. According to the Galt and Tagart report on Electricity Market Watch¹³, the Turkish market clearing price is volatile. This has led to a reduction in the number of companies ready to export electricity from Georgia to

¹¹ Better Decision-Making about Large Dams with a View to Sustainable Development, Dutch Sustainability Unit, NCEA; http://api.commissiener.nl/docs/os/i71/i7199/7199_revised_advice_on_better_decision-making_about_large_dams_1june2017.pdf

¹² Guaranteed power purchase agreement on Khudoni is US\$ 10.5 per KWh

¹³ <http://galtandtaggart.com/dw/downloadReport.php?fl=503>

Turkey. Even in June 2017 the price on electricity in Turkey decreased further to USc 4.1/kWh which is already less than price in Georgia (USc 4.7/kWh). Thus it is unclear what benefits EMO and the state will earn by exporting the electricity produced by Nenskra to Turkey and why the project is promoted as a big contribution to Georgian economy.¹⁴

Volume 3. Chapter 3.1 National electricity production

The text in chapter 3.1 is copied fully from chapter 1.3 (see above). In addition, it contains a paragraph that claims that the project will contribute to Georgia's economic development through other means of leverage: improvement of "scoring by international notation organisations" such as "Doing Business" and "World Investment Index". The explanation how the Nenskra investment will improve the scoring and how the scoring relates to business regulation is not provided. World Bank's Doing Business Methodology indicators presented and analyzed in *Doing Business* measure business regulation and the protection of property rights—and their effect on businesses, especially small and medium-size domestic firms.¹⁵ Therefore, it is not clear how the investments in the Nenskra HPP will impact the scoring proposed to assess the business environment.

Volume 3. Chapter 3.2 Employment opportunities and supply chain

According to the ESIA the "construction phase employment is expected to peak at 1,100 workers over the 5 years period. Construction activities may take place 24 hours a day, seven days a week which will require two or three shifts during peak periods. Of the job opportunities, 25% will be for unskilled workers with fewer skilled technical and managerial roles. A key social effect will be the provision of an income source for workers and their families contributing to their wellbeing and enhancing their quality of life". The study however fails to provide details related to average salaries, positions, terms and timelines of employment.

Moreover, project assumes trainings of locals in order to increase their skills needed for the positions. The company plans to start construction works in September 2017, however it is not clear when the trainings will be organized nor what the topics would be.

The ESIA 2015 report approved by the Georgian government highlights that:

¹⁴ <http://dektmk.org.tr/upresimler/turkish-energy-market-outlook.pdf>

¹⁵ <http://www.doingbusiness.org/Methodology/Methodology-Note>

- “Noteworthy that there is certain risks of negative impacts in connection with employment, in particular: employment expectations and discontent of local population;
- Recruitment policy will be developed and published at a local, municipal and regional levels;
- Recruitment will be carried out through relevant testing.”

The experience from other projects demonstrates that the local population gets low-paid jobs. Also the access to the jobs is marred with difficulties (for example, in the case of the Paravani HPP, ordinary workers were required to know English and to have university diplomas). Taking into account that it is unclear when the recruitment policy will be developed or what kind of testing the company plans to hold, aim of the company to recruit at minimum 80% of Georgian citizens is exaggerated. e.g during the construction works in Shuakhevi HPP or BTC /SGC pipelines, working period of many locals were not exceeding 3 months after which the company was firing them and hiring their neighbors.

Volume 3. Chapter 3.3 Upgrading main roads

The supplementary package considers the upgrade of the main roads in valleys as one of the main benefits of the project. ESIA claims, that “overall, about 20 km of public road in the Nenskra valley, and about 9 km of public road in the Nakra valley, will be upgraded during the construction period” and “the conditions of the road network within the two valleys will be significantly improved as a result of the Project activities. It should be noted that according to the procurement statement of the Mestia Municipality rehabilitation of the Chuberi and Nakra roads have been financed by the local budget including ongoing Khaishi–Sagergili–Chuberi road rehabilitation¹⁶[1]. Therefore it is unclear if the part of the main roads important for the local population of Nakra and Chuberi (From highway to villages) will be upgraded by state funding why upgrading of the rest of the roads (From village to Dam sites) needed for the project is considered as project benefits.

Volume 3. Chapter 3.4 Tax

The tax code of Georgia¹⁷ defines two types of taxes: state and local. The state taxes includes income tax, profit tax, value Added Tax (VAT), Excise Tax, and Tax on Import accumulating in state budget; Meanwhile the Property and land Tax is

¹⁶ http://contest.procurement.gov.ge/files/c_690648_1222.pdf

¹⁷ http://www.rs.ge/common/get_doc.aspx?doc_id=10174

represented as local tax accumulated in local municipality budgets. each municipality defines it individually based on land price.

Information provided in this chapter is confusing. According to the ESIA document "the Project will be required to pay a yearly Property Tax to the Mestia Municipality based on 1% of the value of their assets. The Nenskra HPP will further be required to pay a Land tax in proportion of the land used for construction purpose and of land used permanently for the operation phase".

Surprisingly, document states nothing about other taxes, paid by businesses, including hydro power plants. Therefore questions whether the company was excluded from these taxes through the contract and if yes, why, becomes relevant.

2.2 . Lacking broader costs and benefit analysis for Georgia

One of the key shortcomings of the Supplementary package is lack of societal cost-benefit analysis of the project for the country.

The NCEA report on Khudoni Hydro power plant from 2013, based the project scale and "its expected social, economic and environmental impacts, in addition, a financial analysis of the project's profitability to the investor, a supplementary extended social cost-benefit analysis is typically recommended in order to get insight into the costs and benefits of the project for Georgia. Such an analysis should answer the following questions: · Is the project beneficial to the country as a whole? By how much? · Who benefits and who loses? By how much? · How will those who lose (land, property, livelihood, cultural heritage) be compensated? By how much? · How will be benefits be shared? · Is this the most inexpensive way to generate additional energy capacity in Georgia". Taking into account the fact, that Nenskra hydro project related costs and impacts are comparable with Khudoni project, the same instrument should be used.

Recently disclosed "Memorandum of Economic and Financial Policies (MEFP)"¹⁸ between Government of Georgia and International Monetary Fund, recommends to use the cost benefit analysis and Value for Money (VfM) analysis in the energy projects approval process. It should be one of the main instruments used by the Ministry of Finance during the PPP schemes and Power Purchase Agreements (PPAs) in order to minimize the costs and maximize the benefits from the PPPs¹⁹.

¹⁸ <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2017/04/13/Georgia-Request-for-Extended-Arrangement-Under-the-Extended-Fund-Facility-and-Cancellation-44834> Amendment 1 "Memorandum of Economic and Financial Policies (MEFP)";

¹⁹ Paragraph 13 of the memorandum "Adopt a new PPP law and associated regulations"; Page 56;

<https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2017/04/13/Georgia-Request-for-Extended-Arrangement-Under-the-Extended-Fund-Facility-and-Cancellation-44834>

Taking into consideration the scale and ownership structure (20% owned by the state company) of the Nenskra HPP, also its negative environmental and social impacts, preparation of the broader cost-benefit analysis for the country is highly important.

It should be underlined that cost benefit analysis is one of the requirements of Asian Development Bank²⁰ "with an aim to supporting ADB's strategic priorities" as "promoting rigorous economic analysis helps ensure that ADB finances projects and programs that are not only economically viable, but also represent the most efficient use of scarce resources". The guideline indicates that "the starting point for project economic analysis (or cost-benefit analysis [CBA]) is that a financial perspective alone will not capture the gains to society at large and that a quantitative assessment of economic costs and benefits is necessary. Thus CBA has to be "an analytical framework for converting the costs and benefits of a project to comparable monetary units, so they can be compared systematically and incorporated in a measure of project worth²¹." therefore, without given study justification and need of the project can not be verified.

2.3. Project costs and overrun

The special attention should be paid to the total project costs and RoI (Return on Investment). International Financial Corporation in 2015 estimates that, the project cost fluctuates within USD 650–750 million²² State Partnership fund in 2015 claims that it would cost up to USD 1 billion. Recently disclosed Project summary document of the AIIB^[1] estimates the cost of the project to USD 1.035 mln.

It is notable that investment costs not include construction of key associated facilities of the Nenskra HPP. According to the Chapter 3.9 "Associated facilities: grid connection and power transmission" (Volume 2) of the supplementary package, "The 220 Transmission Line and the required Khudoni substation, as well as any access roads or borrow areas required for construction or operation", Georgian State Electrosystem (GSE) will design, construct, install, commission, own, operate and maintain them. Thus the project is fully subsidized by the State contradicting principles of the energy community. Policy guidelines directly determines that specific

²⁰ <https://www.adb.org/sites/default/files/institutional-document/33788/files/cost-benefit-analysis-development.pdf>

²¹ <https://www.adb.org/sites/default/files/institutional-document/33788/files/cost-benefit-analysis-development.pdf>

²² Letter from the country officer of the IFC dated July 15, 2015: "The total estimated project cost ranges from approximately \$650 million to \$750 million, depending on exchange rates, inflation, financing costs, the duration of the construction program, and contingencies, etc."

supporting level has to be developed by the National Regulator Agency (NRA) and not by the Government.

Taking into account the obligations taken in the contract by the state, Georgian State Electrosystem (GSE) most probably will take additional loan from the international financial institutions to arrange number of transmission lines (35 KV, 110 KV and 220 KV), substation and access roads without any additional benefits. Therefore the project can be considered rather additional burden for the country than project of strategic importance²³.

It is notable that according to the supplementary document "At the time of writing, the TL route and the location of the tie-in point have not been defined. The tie-in point will probably be the Khudoni HPP substation. However, the position of the switchyard – and options under consideration – are not currently available" that means that project appraisal not takes into account (iii) the facilities and activities associated with the project. It represents violation of the environmental and social policy of the EBRD²⁴.

EBRD's "E&S Eligibility Criteria for Hydropower Projects" states that "the term "Project" refers to the hydropower project considered for financing, including all of its associated facilities as defined by EBRD 2014 Environmental and Social Policy. This includes typically, but not limited to, access roads, temporary sites, borrow and spoil areas, and the connection to the grid"²⁵.

In order to assess the economic viability of the project and conduct proper cost benefit analysis (CBA) it's important to reveal all project related costs, rather to use the salami tactics in order to decrease its costs to gain the support.

The ESIA does not contains any potential scheme how the project will deal with costs overrun. Meanwhile, already in 2000 World Commission on Dam's stressed the issue of the cost overruns and its impacts both on projects and country's energy systems²⁶.

The 2013 Oxford University study regarding the actual costs of Hydropower Megaprojects²⁷ finds out that "the construction costs of large dams are on average +90% higher than their budgets at the time of approval, in real terms. This result is before accounting for negative impacts on human society and environment, and without including the effects of inflation and debt servicing; including these items,

²³ According the the International experts Panel, EBRD will finance the loan to GSE. (see below)

²⁴ Environmental and Social policy of the EBRD; Paragraph 30;

²⁵ <http://bit.ly/2sHCjzv>

²⁶ Title: Should we build more large dams? The actual costs of hydropower megaproject development, <https://arxiv.org/ftp/arxiv/papers/1409/1409.0002.pdf>

²⁷ IBID

costs and cost overruns are much higher". The study based on analysis of all large dams which were built between 1934 and 2007 (245 projects in 65 countries) showing that constructing of the Large dams can increase fiscal risks for the country and pose threats to sustainability of the country.

The issue regarding the project costs overrun and information about obligations and responsibilities of the contract parties neither provided in the ESIA nor mentioned during the public hearings. Therefore it is not clear in case of exceeding costs who will be responsible for the loan as well as what obligations are determined in the contract for the parties.

2.4 Fiscal risks

PPPs and guaranteed Power Purchase Agreement (PPA) represents the issue of concerns, as it has potential to expose the negative impact on either state budget or economy of the country, or both.. According to the ESIA ESCO is obliged to purchase 1.96 bln KWh electricity generated by the Nenskra HPP annually, does not matter do the system needs it or not.

During the public consultation meeting the deputy director of the Partnership fund indicated that the price of the electricity that will be purchased from the Nenskra HPP will not exceed current price of the thermal power plants.

According to the electricity market operator (EMO) average weighted price of balancing electricity in 2017 is 11.9 Tetri (USc 4.9). Therefore, it should be assumed that price of the electricity defined in the contract is not exceeding USc 5. Taking into account the total investment costs of the Nenskra (Around USD 4 mln per MW), USc 5 can not ensure RoI on the project even theoretically.

E.g. the total income of the project, 20 years of operation, in case of price USc 5 (not including expenses such as taxes, salaries, expenses and interest rates on loans) would not exceed USD 1.2 bln (1.2 bln KW.h*USc 5*20 years). Therefore, it is clear that USc 5 per 1 KWh not ensure acceptable RoI.

Even if the average annual interest rate of loans will be 5% during 20 years from the International Financial Institutions the company has to pay additionally more than USD 1 bln as interest for the loan taken. Therefore, in order to ensure RoI on the investment the price of the electricity has to be more than USc 10 per 1 KW/h. It is notable that apart from loan and interest the plant will have other expenses as well such as salaries, taxes and technical services that needs to be covered. Thus

guaranteed Power Purchase Agreement (PPA) poses serious fiscal risks for stability of the country.

It should be noted that same risks have been identified by the International Monetary Fund as well. According to the recently disclosed "Memorandum of Economic and Financial Policies (MEFP)" signed between Government of Georgia and IMF.²⁸

Under the agreement Government of Georgia recognizes that power purchase agreements (PPAs) in energy sector contains fiscal risks associated with the State Owned Enterprises (SOEs) and Public Private Partnerships (PPPs). In order to minimize the risks and maximize benefits from the PPPs and Power Purchase Agreements (PPAs) the government committed to adopt a new PPP law complied with the best international practices. Namely, the law will include sound elements following best international practice: "(i) a wide institutional and sectoral coverage of PPPs (including PPAs in the energy sector) and a clear definition focused on optimal risk sharing; (ii) a strong integration of PPP projects with the overall investment strategy and budget cycle; (iii) a strong role for the MoF in the approval process (using cost-benefit and VfM analysis), checking budget affordability, and assessing fiscal risks (Fiscal Risk Management Unit)); (iv) transparent and competitive procurement processes (e.g. prohibiting direct agreements); and (v) providing for transparent reporting, accounting, and auditing of all PPP arrangements, including a ceiling on government exposure from such partnerships."

It is clear that Nenskra project contradicts recommendations of the IMF and obligations taken by the Government. Moreover, the role of the MoF in decision making or assessing project related fiscal risks is fully ignored.

2. 5 Analysis of Alternatives

The supplementary package confirms that project was chosen on the basis of the political decision and not on formal sectoral or regional environmental assessments; it claims, that "the selection of alternatives at strategic level by the Government of Georgia was not based on (i) a Sectoral Environmental Assessment to distinguish among alternative strategies and investment programs within the power sector, or (ii) a Regional Environmental Assessment to compare alternative development scenarios."

Therefore, both technical as well as optional alternatives provided in the ESIA have formal character, just to tick boxes under the requirements of IFIs safeguard policies.

²⁸ <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2017/04/13/Georgia-Request-for-Extended-Arrangement-Under-the-Extended-Fund-Facility-and-Cancellation-44834>

The ESIA also underlines that during the earlier stages of project preparation environmental and social aspects were taken into consideration by the Engineering Team while selecting the dam location, type and height documented into two technical documents that are confidential²⁹.

However, the PR1 of the EBRD requires that "the ESIA will include an **examination of technically and financially feasible alternatives** to the source of such impacts, including the non-project alternative, and document the rationale for selecting the particular course of action proposed. It will also identify potential improvement opportunities and recommend any measures needed to avoid, or where avoidance is not possible, minimize and mitigate adverse impacts". The document not only not provides "an examination of technically and financially feasible alternatives to the source of such impacts" but not assessing non-project alternative at all.

According to the authors, renewable energy sources, such as solar and wind energy, do not represent realistic alternatives of the proposed Nenskra and therefore its consideration is deemed unnecessary. Document claims that "Most of all, using wind farm would not guarantee a continuous and minimum production during the winter months as planned with the Nenskra HPP; forecast of production of wind farms is difficult due to complexity of wind forecast";

While in case of solar authors claim "However, solar power would face the same constraint of lack of reliable power production during the winter months as with wind power. Solar energy could not be an alternative to the Nenskra HPP without other forms of energy storage (e.g. hydro-cumulative power plants) to compensate the absence of power generation during the night or during cloudy days". Strangely document not mentions new storage batteries that currently are spreading on the market with ability to store electricity and compensate absence of power.

The report does not consider possibility of development of individual solar micro-stations capable to connect to the grid, that is widely accepted practice in Germany and other European countries or Energy efficiency and/or rehabilitation of existing HPPs and etc.. There are numerous alternatives fully ignored in the document representing violation of the PR1 of the EBRD.

²⁹ 1.Preliminary Feasibility Study prepared in 2010 by Stucky for Engurhesi Ltd; and 2. Feasibility Study - Phase 1, prepared in 2011 by Stucky for Georgian Railway Construction).

3. Overview of the project and overall social impact assessment scope

According to SIA the purpose of the SIA is to "identify potential impacts on the local communities so that any adverse negative consequences can be avoided, minimised or mitigated and positive impacts enhanced." However, the "SIA is based on the current Project's status described in the report Vol.2 – Project Definition". However, it's clear that "Despite the fact the transmission lines are recognised to be an associated facility to the Nenskra dam, they are not included within the scope of the SIA nor in the Land Acquisition Plan.(1.1.4 Associated facilities) The lines are located inside project's area of influence and will pose additional impacts. The cumulative social risks of both the dam and the powerline ought to be identified within the Nenskra project ESIA. The international donors should follow the best practice put forward by the World Bank's IFC whose Performance standards require that "Where the project involves specifically identified physical elements, aspects, and facilities that are likely to generate impacts, environmental and social risks and impacts will be identified in the context of the project's area of influence.

That actually means that the project social impact assessment neither on communities nor terms of land impact and involuntary resettlement is not well grounded or sufficient.

The project plans to use in total 861 ha of the land, 407 ha for permanent facilities and 454 ha for temporary facilities. For those purposes, it finds out that the land intake impacts would be limited, as "there will not be any physical displacement caused by the Project. A total of 80 households will be affected by loss of land, non-residential structures, trees and annual crops, out of which 28 are vulnerable, including 9 woman headed households. In total, affected households will lose 36 ha of land, 14 wooden cabins, fences, 1180 trees, 0.1 ha of maize and 0.1 ha of potatoes. 3 pasture areas will be also affected, namely, *Kvemo Memuli* and *Mashritchala* at the Nenskra dam and reservoir site, and *Lagiri* at the Nakra water intake site."

However, 80 households is not a final number. First of all, it does not include the households that would be impacted during the construction of associated facilities as 35 kV supply line, the 110 kV transmission line and the Nakra road widening. According to the ESIA "The land acquisition is expected to be in the order of 90 hectares, but the alignment of the transmission line and supply lines will be defined later and the Nakra road widening works have not been defined, and so the number of affected households and type of land affected will be defined at a later stage and an updated LALRP covering these areas will be prepared prior to any land take."

In addition, ESIA totally ignores the number of the households that would be impacted by construction of the 220 kv Transmission line "to evacuate the electricity produced by the Nenskra scheme is an associated facility that GSE will design, construct, install, commission, own, operate and maintain. The land requirements for the 220 kV TL are therefore not included in this assessment". Therefore, it's almost not possible to assess the overall impact of the project on the land ownership in the area.

It should be stressed, that International Panel of Experts for Nenskra, also stress that "The overhead transmission line from the Nenskra switchyard to the Khudoni sub-station is yet to be addressed (a route was not available at the time the LALRP was prepared): while the planning and construction of this associated facility is under Georgian State Electrosystem (GSE) responsibility, the IPOE understands that the EBRD recently launched on behalf of GSE a call for tenders in regards of an ESIA and Resettlement Framework that covers this facility. It is essential that land impacts for this facility are addressed in conformance with compensation policies developed for the Nenskra project (and more generally with lenders policies). JSC Nenskra Hydro may have limited leverage to ensure it in this case. However, the IPOE recommends that EBRD, which is understood to seek involvement in the transmission line component, should ensure consistency (and compliance with its own resettlement and land acquisition standard)."

The attempt of salami slicing of the project is clear. Therefore, it's not complies the Directive 2011/92/EU.³⁰ According to EU, Salami slicing refers to the practice of splitting an initial project into a number of separate projects, which individually do not exceed the threshold set or do not have significant effects on a case-by-case examination and therefore do not require an impact assessment but may, taken together, have significant environmental effects.³¹

In Nenskra case, the environmental and social impact of 220 Kv transmission line would be significant, taking into account the geological factors and landscape in Nenskra gorge, as well as density of the people in the area. Therefore, present SIA by JSC Nenskra Hydro does not assess adequately the impacts of associated facilities.

The EIB's environmental and social practices handbook stressed "For all other countries, operations supported by the EIB are expected to follow the relevant EU environmental and social principles, standards and practices, taking into account such aspects such as affordability, local environmental considerations, and international

³⁰ Directive 2011/92/EU of the European Parliament and of the Council of 13 December 2011 on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment.

³¹ See COM/2003/0334 final, <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=CELEX:52003DC0334>).

best practice and with reference to such factors as the costs of application. Where there are gaps between national and EIB E&S standards and requirements, **the EIB E&S standards will bridge these gaps.**"

4. Socio- Economic Baseline information and Its quality

According to the the ESIA 85 households with 300 permanent residents live in the village of Naki. These numbers differ significantly from the Mestia Municipality records. In 2016 the Municipality recorded 120 households with 396 inhabitants in Naki. There is a risk of underestimating social impacts with the use of the wrong demographic data.

4.1 Baseline data collection

Forestry and access to energy resources

Due to the timing of the baseline data collection (september 2015), the SIA underestimates the economic dependency of the affected communities on logging. The impacts that the new licensing system will have on people's livelihoods have not been analysed properly despite these are expected to inflict negatively on the economic well-being of the families.

Both for Chuberi and Nakra the forestry has been main source of the income for years. However, since September 2015 there were ban on forest products export from Svaneti. As the region, has only one entrance, the police and environmental inspectorate are well controlling the exit. Taking into account that logging used to be the key economic activity in the Nenskra and Nakra valleys it is to be expected that the new license system will bring fundamental changes in the local economy. Due to the lack of alternative economic activities the new system is likely to trigger impoverishment of multiple families.

In addition, people are highly dependent on forestry products for cooking and heating. Despite the fact that svaneti region receives free electricity as bonus of Enguri hydropower dam construction since late 70ties, the distribution network is in very poor condition and often damages during the winter times plus the electricity is not stable, that often creates problems for its use³².

In general, people attribute the ban on exporting of forestry products to governmental pressure to ensure agreement with Nenskra project from locals (Bankwatch/Green Alternative FFM , July 2016).

³² In 2014 local teachers complained about the computers that has been severely damaged by frequency change.

Additional and accurate mapping of the economic dependency on logging should be prepared as a part of the SIA to have a correct baseline data set. While sources speak of over 15 sawmills operating in Chuberi, our estimate is that the number of family businesses and individuals active in logging and wood processing is much higher. At least one family member in every second family we interviewed in Chuberi in June 2016 was engaged in forestry.

Pastures (2.3.3.2)

The SIA claims that some locals collect hay in the mountains only if the hay in the vicinity of the villages is not sufficient. According to Bankwatch survey in summer 2016, the quality of hay in the lower parts of the valleys is poor so dozens of families resort to using mountain meadows for hay collecting.

Tourism (2.3.11)

The ESIA underestimates the overall tourism potential of the area.

On whitewater sport potential

The SIA authors say that: "In the last four years (since 2012) only two tourists have been seen by locals white-water rafting or kayaking in the Nenskra valley. This is probably underestimated; in 2015, SLR observed twice some kayak activities in the Nenskra River downstream of the powerhouse. (Figure 1 in May 2015 Figure 2 in October 2015)."

As demonstrated by travel logs, blogs and other internet testimonies, there is an active interest inside the kayakers community in the Nenskra river. Some of the outdoor specialists have called the river "one of the most beautiful rivers of Svaneti region"³³.

On hiking potential

The ESIA claims that "in the Nakra valley, all informants declared that they have not seen any tourists in the valley for years". This statement is inaccurate. During Bankwatch survey we collected data about a number of travellers visiting a place each

³³please see some just random google search links on this issues

- <http://www.whitewater.ru/wiki/index.php/%D0%9D%D0%B5%D0%BD%D1%81%D0%BA%D1%80%D0%B0;>
- [http://www.ticket2ride.ru/2011/09/blog-post_11.html;](http://www.ticket2ride.ru/2011/09/blog-post_11.html)
- [http://www.pyranha.com/blog/?p=16891;](http://www.pyranha.com/blog/?p=16891)
- [http://two-blades.com/destinations/trip-to-georgia/;](http://two-blades.com/destinations/trip-to-georgia/)
- [http://www.kayaksession.com/ridetheplanet-georgia-whitewater/;](http://www.kayaksession.com/ridetheplanet-georgia-whitewater/)
- [http://www.pyranha.com/blog/?p=4366;](http://www.pyranha.com/blog/?p=4366)
- [http://www.ridetheplanet.ru/gruziya-verhnyaya-svanetiya/;](http://www.ridetheplanet.ru/gruziya-verhnyaya-svanetiya/)
- [https://www.youtube.com/watch?v=gzW7l8fSkPs;](https://www.youtube.com/watch?v=gzW7l8fSkPs)

year, mostly coming from Central and Eastern Europe. We were also informed of at least three individuals who make living by guiding tourists in the local mountains in Nakra alone.

Moreover, we are informed that the area is planned to be connected to the [Transcaucasian Trail](#), specifically to the [100 km section leading from west of Utviri pass to Mestia](#). The Transcaucasian Trail team has lauded the area for its "[spectacular raw natural beauty](#)" and claimed to make improvements on this "3–4 day hike through the lush #valleys and quaint villages of this very special region", a [destination recommended by National Geographic](#).

The SIA indirectly mentions the tourist potential of Chuberi when mentioning that the visits of the village by the police officer from the Khaishi post are more frequent in the summer when tourists visit the area (section C.1 Nenskra valley (Chuberi))

4.2 Identification of Vulnerable Groups and impacts

Identification of vulnerable groups affected by the project is not complete. The major criteria for vulnerability are economic (families living under poverty line) and women-headed families.

The project consider the following "households, as vulnerable:

- Registered as poor in the local social services;
- Women-headed households;
- Elder-headed households (≥ 70 years old) without any other bread-winner in the household;
- Households headed by disabled people."

However, even in this particular case it address only 80 families in that would be affected directly impacted by the project, therefore considers that social impacts would not be that significant. It does not assess the impacts that would be encompass segments of population for which social consequences have been unaccounted for, such as women, the elderly and internally-displaced people, even not directly affected.

4.3 Gender Impacts

The ESIA does contains gender disaggregated data and some analysis of gender relations, dynamics and inequalities in the project area. It identifies among directly impacted households, the ones headed by women as vulnerable. (compliance with

PR1). It describes more in detail the impact on women that according to the project will be directly impacted, as part of vulnerable households.

The ESIA propose to increase benefits of project to women through introduction of the non-discrimination and equal opportunity policy, the women employment target and development of Equal opportunity Action Plan under the Community Investment Plan³⁴.

According to the Environmental and Social guidance note on hydropower projects " All potential gender-specific risks and opportunities associated with hydropower schemes development, modernisation or operation should also be clearly and systematically identified within the frame of their assessment". From that point of view the ESIA supplementary package is still not complete. In case of identification of "other potential impacts on vulnerable groups," regarding the women, ESIA stress its attention also on women, " notably in regards to employment opportunities", but missed to recognize other impacts. E.g It does not analyses in depth all challenges that may rise in terms of gender impact assessment from workers influx and risks for health (see below). The project plans to hire 1,100 workers. even if 25% (275 workers) would be locals from Nakra and Chuberi, 825 non-local native workers influx for 3 years, in these small gorges would have sufficiently high impact on communities life even if as the project promised that 75% of the all workers employed would be citizens of Georgia.

The specific health impacts of workers influx on gender is considered in Community Safety Charter.

4.4 Internally Displaced People (IDPs)

The ESIA does not recognise internally displaced people (IDPs) residing in Chuberi and Naki as vulnerable groups with regards to the project's Impacts arguing that "they are Svan and have settled in the local communities, with whom they had kinship ties". This conclusion is arbitrary and not backed by reference to any internationally recognised standards. Contrary to this statement, we believe that IDP status needs to be taken into account as a vulnerability criterion due to the scale of the IDP population in the project area, the economic conditions of IDP families and the pronounced impacts of the project they are likely to feel.

The Mestia Municipality registers 171 IDPs in Chuberi and 46 in Nakra. In both villages the IDPs constitute nearly 15% of the residents. According to the national policy, an IDP receives a monthly allowance, free primary and secondary schooling, a plot of arable

³⁴ Community Investment Strategy, Annex 5

land and assistance with finding employment. Yet, not all of these welfare instruments are operationalized in Chuberi and Nakra. Due to the land scarcity in the mountain gorge, there is unavailability of extra plots to be given out to IDPs. Nor there are income earning opportunities that the IDPs could reach to. The state support in the area is hence limited to the monthly welfare and free education.

The interviews conducted by Bankwatch in June 2016 revealed that no livelihood programs are in place that would support the IDPs in Chuberi or Nakra to move to self-dependency. Overall, the economic status of IDPs is rather poor. The local IDPs rely on state allowances, other state benefits and on the support of the host families and relatives. As the IDPs grow old, the need of assistance and material support for medication is putting an increasing pressure on the family budget.

Alternative economic and employment opportunities should be explored as part of the livelihood restoration program of IDPs in the affected area. Alternative energy sources and eco-tourism are examples of unexplored areas identified by UNHCR's report on [Protection of Internally Displaced Persons in Georgia: A Gap Analysis](#).

4.5 Eco-migrants

The SIA does not reflect on the phenomenon of climate refugees in the Nenskra and Nakra villages despite the fact that both valleys are inhabited by people affected by natural disasters. Some of them had fled their homes and returned back to the place of origin because of unsustainable housing conditions, economic hardship and inability to adapt to a new place. In addition, several households in Nakra were identified by Bankwatch to live in houses endangered by natural risks and unsafe conditions. The eco-migrants we have interviewed lived under the poverty line. Climate refugees constitute a specific vulnerable population; the impacts on the eco-refugees should be assessed within the SIA.

5. Ethnicity, language and religion

5.1 *Inappropriate application of indigenous people's policy*

The ESIA states "Although Svans do possess, to a certain extent, some of the characteristics of "Indigenous Peoples", overall the affected Svan communities do not fully meet the Lenders' definition of "Indigenous Peoples", and therefore the Lenders "Indigenous Peoples" policies are not triggered."

The project document claims that 'The definition of Indigenous Peoples used in this SIA is quoted from EBRD's Performance Requirement 7 'Indigenous Peoples'. Although

slightly different in wording, policies used by other lenders involved in the Project (i.e. policies of the ADB, EIB and IFC) are similar in substance and spirit³⁵

The facts and analysis brought by the authors of the ESIA is full of the mistakes and misleading, both in terms of interpreting of the IFI's indigenous people's policy, as well as poorly assessed history and development of Svans. That would also have far reaching heavy implications on Svans communities in case they would not be considered as indigenous (including issues as adequate land compensation, broad community support, cultural heritage and etc. all those issues will be stressed in relevant chapters).

5.2 UN and Indigenous people

First of all, the ESIA based its conclusion on EBRD's performance standards on indigenous people, however, we find out that the arguments conflict with the UN approach on indigenous people's that defines that "most fruitful approach is to identify, rather than define indigenous peoples. This is based on the fundamental criterion of self-identification as underlined in a number of human rights documents". It also stressed, that "The term "indigenous" has prevailed as a generic term for many years. In some countries, there may be preference for other terms including tribes, first peoples/nations, aboriginals, ethnic groups, adivasi, janajati. Occupational and geographical terms like hunter-gatherers, nomads, peasants, hill people, etc., also exist and for all practical purposes can be used interchangeably with "indigenous peoples³⁶".

EIB Environmental and Social handbook (2013) on indigenous people

According to the EIB's Environmental and Social handbook (2013) Volume 2, Rights and Interests of Vulnerable groups, Definition³⁷ claims "Indigenous peoples are defined as a distinct social and cultural group, **possessing some or all of the following characteristics in varying degrees:** a) Self-identification as indigenous; b) A shared experience of oppression or colonisation; c) Historical continuity within a given region prior to colonisation or annexation; d) Collective entitlement and/or attachment to ancestral lands, territories and natural resources in their habitats and use thereof; e) An indigenous language, often different from the national or regional language; f) Distinct social, economic and political systems; g) Activity in non-dominant sectors of society; h) Distinct languages, spiritual traditions, culture, beliefs and knowledge; Land/natural resources-dependent means of existence; primarily self- sufficient

³⁵ Page 26 , footnote

³⁶ Who are Indigenous people http://www.un.org/esa/socdev/unpfii/documents/5session_factsheet1.pdf

³⁷ page 65 ; http://www.eib.org/attachments/strategies/environmental_and_social_practices_handbook_en.pdf

production; and j) A shared wish to maintain and develop a distinctive shared identity, spirituality as well as social economic, cultural and political institutions. In different countries indigenous peoples may for example be referred to as "ethnic minorities", "aboriginals", "hill tribes", "minority nationalities", and "tribal groups". Determining whether a particular group is considered indigenous peoples normally requires reference to the concerned country's own legislation. However, as indigenous people may sometimes not be recognised by their own national context, attention should be paid to evidence of self-identification as indigenous people, to the activity of indigenous people's representative organisations and institutions, to relevant international or regional intelligence, and to shared IFI knowledge and practice. Finally, the technical judgement of qualified social scientists should be sought. "

Furthermore, handbook stressed that "indigenous peoples are a specific case in terms of their history, their social and political organisation, their land-dependent livelihood strategies, their rights to self-determination and the need to safeguard both their collective and individual human rights. Where EIB operations encounter, affect or threaten the customary rights and interests of indigenous peoples, and where specific actions and outputs are required from promoters, particular attention to social due diligence is mandated. The UN Declaration on the Rights of Indigenous Peoples (UNDRIP)²⁴ is the guiding document of reference in this respect for the EIB."

EBRD's Indigenous People's Performance standard

Itself EBRD's PR 7 on indigenous people, was set by EBRD having in mind that " In practice, the PR is deemed relevant only in Russia as it has been assessed that no group in other EBRD countries of operations (COOs) is known to meet the five criteria set out in para. 10 of PR 7 (see Box 1)." Meanwhile the same guidance stressed that "The application of PR 7 outside of Russia may, however, need to be reviewed on a case by case basis if projects in other COOs were observed to impact upon groups that could potentially meet the five criteria of para. 10 of PR" . However, EBRD's five criterias and requirements that should be fully met and substantially differs from the criterias of EIB (discussed above) , ADB, IFC ³⁸ and UN.

³⁸ E.g. Actually for both IFC and ADB definition on application and criterias of IP are more close as it is seen from ADB IP Good Practices Sourcebook and IFC Guidance Note on IP 7. In both case, we read, considered that "term "Indigenous Peoples" is used in a generic sense to refer to a distinct social and cultural group possessing the following characteristics in varying degrees: Self-identification as members of a distinct indigenous cultural group and recognition of this identity by others; Collective attachment to geographically distinct habitats or ancestral territories in the project area and to the natural resources in these habitats and territories; Customary cultural, economic, social, or political institutions that are separate from those of the mainstream society or culture; or A distinct language or dialect, often different from the official language or languages of the country or region in which they reside" ; http://www.ifc.org/wps/wcm/connect/50eed180498009f9a89bfa336b93d75f/Updated_GN7-2012%20pdf?MOD=AJPERES
<https://www.adb.org/sites/default/files/institutional-document/33748/files/ip-good-practices-sourcebook-draft.pdf>

Therefore, claiming that "The definition of Indigenous Peoples used in this SIA is quoted from EBRD's Performance Requirement 7 'Indigenous Peoples'. Although slightly different in wording, policies used by other lenders involved in the Project (i.e. policies of the ADB, EIB and IFC) are similar in substance and spirit" is irrelevant.

Below we assessed the ESIA judgment from the point of view of UN criteria's and approach regarding the Svan's people's indigenous rights.

5.3 Compliance of Svan's to UN criteria to indigenous people

1. Self-identification as indigenous peoples at the individual level and accepted by the community as their member.

The Svan's are qualified under the 1st criteria of EBRD's IP. ESIA (page 28, volume 3). The ESIA states, that

- "Svans are included in the official Georgian census as ethnic Georgian. Their way of life is akin to that of Georgians in other mountainous areas of Georgia. Svans identify themselves as Georgians and are proud to be one of the groups of **Kakhetians** ³⁹that had constituted the Georgian nation. They consider themselves a part of Georgian nation and state;
- Svans – including people living in the Project area – do identify themselves as Svan, are identified as such by others, and have kept specific ancient traditions and ethnographic features". Their specific cultural identity is recognised by themselves and by others."

2. Historical continuity with pre-colonial and/or pre-settler societies and Strong link to territories and surrounding natural resources;

The Svaneti is inhabited by Svan (Mushuani in Svan) who lead secluded and self-sufficient lives. Svans have known about the developments that could alter their traditional ways of life.

Archaeological, toponymic and linguistic evidence indicate that the ancestors of the Georgian people have inhabited the west-central part of the southern Caucasus region for at least 5,000 years and probably much longer. In the third millennium B.C. one group of Kartvelians migrated to the northwest, reaching

³⁹ We guess that there should be Kartvelians, as using here the word Kakhetians sounds more than strange and non-understandable

the east coast of the Black Sea. Placenames believed to be of Svanetian origin are found in this area. Somewhat later, these ancestors of the Svans moved upland into what is now Svaneti. Axes and other artifacts—as well as the ruins of foundries for the production of bronze and iron—dating to the early Bronze Era have been discovered in Svaneti. This indicates that the local population was engaged in metalworking in the second and first millennia B.C. The Greek geographer Strabo mentions Svan's at the end of the first century B.C.

Svan's families still rely on subsistence agriculture, animal grazing and forestry. The attitude towards development of the local economy, in accordance with different surveys, leans towards sustainable use of natural resources and tourism. E.g. last years Svan's has been using the forestry as major survival tool that has been reflected badly on forest quality. In numerous conversations, Svan's claim that most sustainable way for development of Svaneti should be support of the sustainable forestry, including production of non-timber products and recycling of timber leftovers, vegetables and fruits processing small factories, using the existing variety of mineral waters for bottling and spa activities, etc.

Since ancient times Svaneti represents the place where gold was extracted. Strabo explains the legend of the Golden Fleece for which Jason sought by saying that the natives strained the gold from their mountain streams through fleecy. It should be mentioned that nowadays Svan gold hunters use wooden pans and similar methods to recover gold⁴⁰. One of the common methods handed down from their ancestors is to place a sheepskin, fleece upwards, in the river or burn to catch the flakes of gold as they wash down⁴¹.

3. Distinct social, economic or political systems

According to ESIA, the Svans were not found to have distinct social, economic or political systems in accordance with EBRD's IP requirement "descent from populations who have traditionally pursued non-wage (and often nomadic/transhumant) subsistence strategies and whose status is regulated by their own customs or traditions or by special law or regulations". ESIA claims that "The third characteristic does not apply to Svans. The Svans are descended from tribes that were sedentary and the Svan society has been closely linked and integrated to that of the rest of Georgia since the 9th century AD. There are no specific laws or regulations applying to Svans."

There is few problems with that statement:

⁴⁰ <http://www.eurasianet.org/node/62997>

⁴¹ Strabo, the Greek geographer, recorded this method in the 5th century and this may well be the origin of the legend of The Golden Fleece

- Considering the Indigenous people as only those who have nomadic origin or those whose status regulated by law goes against ADB and UN criteria's for indigenous people. In accordance with UN "the term "indigenous" has prevailed as a generic term for many years. In some countries, there may be preference for other terms including tribes, first peoples/nations, aboriginals, ethnic groups, adivasi, janajati. Occupational and geographical terms like hunter-gatherers, nomads, peasants, hill people, etc., also exist and for all practical purposes can be used interchangeably with "indigenous peoples".
- ESIA claims that Svaneti is closely linked with rest of Georgia since 9AD, goes again of any researches conducted in the area, claiming that "Isolated by it extremely remote and hazardous geography, the Svaneti historically remained a strong local identity, rooted in a strong marital tradition and resisted easy incorporation into neighboring politics. Svaneti was loosely incorporated into the centralized kingdom from 1008–1442⁴²". Svaneti managed to avoid the Mongolian invasion and stay principality, and become part of Russian Imperia only after 1858.
- During the XI–XV centuries two Svaneti were formed free (nonfeudal Svaneti) and Dadeshkelian's Svaneti. The project area is located in place of so called Free , Non Feudal Svaneti were for thousands of years there were very strong traditions of self-governance, that's even practiced now.

4. Resolve to maintain and reproduce their ancestral environments and systems as distinctive peoples and communities;

ESIA finds out that Svan's do not satisfy the 4th requirement of EBRD "customary cultural, economic, social or political institutions that are separate from those of the dominant society or culture".

According to the ESIA, " Svans do attach importance and value to traditional practices, including a traditional dispute resolution system involving village elders; However :

- The same systems can be found in other areas of Georgia and are not specific to Svaneti;
- In the Project area, where elders cannot resolve the dispute, it is resolved through official Georgian institutions such as local authorities and/or justice.
- All Svans living in the Nenskra and Nakra valleys receive the same national education as rest of the Georgia.

⁴² above

– The Svaneti region has always been fully integrated into the overall legal, socio- economic and political institutions of Georgia. “

The first of all, However, first of all the Svan justice and governance system is much broader than just dispute resolution and absolutely different from “the same systems” that can be found in other areas of Georgia. The Svan system includes, not only dispute resolution and mediation courts, but defines the ownership and property laws, including land, also community decision making practices. The traditional custody laws are still in use, including Makshvi Council⁴³ and Popular Assembly – Lalkhor, as well as Svan Court Morvali, that represents the early form of Jury and Mediator Courts⁴⁴.

Each community elects the elder – Makshvi, that also convoke the community assembly and held consultation with experienced, smart, and honest people and held consultations with them before drawing conclusions on specific problems and familiarized the assembly with the conclusions. The problems concerned whole svaneti has been usually discussed at Lalkhor (large community Assembly).⁴⁵

This tradition still alive in Svaneti, e.g. the latest gathering of all 17 community Makshvis happened in 2014, where the issue of construction of Khudoni hydro power plant was discussed. It should be stated, that the format is more or less recognized by the government, as before the gathering, the number of high officials meet with Elderlies council⁴⁶. The community assemblies allow participation of both woman and man.

Another important element of traditional law still used in Svaneti widely is oath on icon. “it is a contract, but it also has an important religious dimension. In the presence of an image of a saint and in the presence of representatives from a village, men swear, for example, that they agree to a decision or that they are innocent of a crime. As the icon is a direct link to the divine, the oath is pronounced before God, but also before the community. God and the village witness the process of oath taking⁴⁷.” The oaths are used in everyday life of

⁴³ Iran and the Caucasus 17 (2013) 153-169, Koninklijke Brill NV, Leiden, 2013 DOI: 10.1163/1573384X-2013- 0203, Oath of Memory: The Taking of Oaths on Icons in Svan Villages of Southern Georgia, Stéphane Voell, Philipps University, Marburg www.academia.edu

⁴⁴ <http://www.msajuli.ge/index.php?m=794>

⁴⁵ In Khevsureti and Mountainous Racha woman were not allowed and participate in popular assembly. Phasis 13-14, 2010-2011, Tamar Tarkhnishvili (Tbilisi) THE POPULAR ASSEMBLY IN GREECE AND GEORGIA'S HIGHLANDS,

⁴⁶ <http://www.interpressnews.ge/ge/regioni/269112-sozar-subari-da-viqtor-jafaridze-khaishis-mosakhleobas-khvdebian.html?ar=A>

⁴⁷ Actually, this tradition is still widely used in Svan communities resettled from Svaneti in Shida Kartli and Kvemo Kartli, Oath of Memory: The Taking of Oaths on Icons in Svan Villages of Southern Georgia (2013)

Svan's. In recent practice, there were number of case where the oaths has been used against the hydroes. First time in 2013, when around 200 man from Khaishi and other parts of Svaneti takes the oath on icon that they will not allow construction of Khudoni dam and resettlement of Kaishi and surrounding villages. Second time, the number of Chuberi villagers make the same oath against Nenskra hydro. ^{48 49}

It should be stressed that, Svaneti and Svan traditions has been survived during the centuries and even during the Soviet time⁵⁰. The Soviet Government policy was directed towards depopulation of almost all major mountain regions in Georgia (Tusheti, Khevsureti, Racha) through uneven socio-economic policies and/or direct reselect of people to lowlands. The major idea behind was better control of the people, those customary law, religious and cultural traditions does not directly fits mainstream Georgian/Soviet culture. E.g. Khevsureti was depopulated by direct order of Stalin, that issue decree to resettle Khevsurs to Kakheti by the force during 1951–1952. As a result, of that policy in Khevsureti nowadays lives around 800 people.

The policy towards Svan's was different. E.g. After drastic avalanche in 1980s when half of the Chuberi village was buried, the Soviet Government forced to resettle some households in lowland, refusing strongly supported restoration of those who remained in the gorge. The depopulation of Svaneti, was connected both with construction of Enguri HPP 1947–1960 when around 10 Svan villages has been flooded, as well as in 1980–1990, when government starts promotion of Khudoni HPP⁵¹. Another depopulation of Svaneti happened in 2008, when around 2000 svans from Kodori Gorge in Abkazia has been forcible fled to Chuberi after Georgian–Russia–South Ossetia Conflict, when Georgia lost control over the gorge.

In addition, to the given argument that Svan's have access the same national education system, raise the questions widely addressesd by recent report of

⁴⁸ According to Georgian church oath on Icon is nothing to do with christianity and represents the paganism tradition.
<http://presa.ge/new/?m=bp&AID=24367>

⁴⁹ In ombudsman report for 1st half of 2008, was described the case when in front of local elections 21st may 2008, local chief of policy requires from his subordinates to make oath that they will support the ruling party candidates and would not speak loudly that they support M.Saakashvili for presidential elections. One of the policeman, whose close relative was candidate from opposition party refused to gave oath regarding the supporting the ruling party representatives in forthcoming elections. As a result, on 22nd of May he was fired from the job. http://www.parliament.ge/ge/ajax/downloadFile/18658/report_2008_1 (page 26-27).

⁵⁰ <https://projectgeorgia.wordpress.com/2011/04/25/does-traditional-law-has-a-historical-continuity-or-is-it-a-recent-creation/>

⁵¹ during the construction of Khudoni village , return back as soon as the construction of the hydro was stopped in early 1990ts.

Inspection panel⁵². The indigenous people should not be considered as poor people without access to education, to shelter, health, sanitation and work. The fact that Svans enjoy the benefits of national education system and have more or less access to healthcare does not change the sense of indigenosity. The Svans are right holders on land and natural resources they are using. The problem of assessment is that from one side it acknowledges the issue (see chapter 4. Land acquisition and involuntary resettlement page 98_) and from another side it rejects the rights of Svan's towards the land and natural resources.

5. Distinct language, culture and beliefs

The unwritten Svan language, represents the pro-Georgian language⁵³. Svan is thought to be branched off the Kartvelian Languages ancestor in the 18th Century BCE, and according to the major researches holds the most signs of pro-Georgian language. The Svan language is not mutually intelligible with any Languages of the Family.⁵⁴

According to UNESCO language is recognized as endangered and needs protection and believed to be spoken around 30000 people⁵⁵. By last census, only 10 000 people are living in Svaneti.

While ESIA recognize that Svan language existence and its compliance with IP, simultaneously it tries to diminish its significance. It states "With very few exceptions, Svans are bilingual: they speak their own, unwritten Svan language, as well as Georgian, which is the official state language and is used for communication with other Georgians and in written communication." For example

It acknowledges that ", Svan qualifies as a separate language and is different from Georgian. While studies by linguists indicate that Svan, Megrelian and Laz all belong to the same Kartvelian group of languages, Svan is believed to have differentiated as a separate language in the 2nd millennium BC."

⁵² <http://documents.worldbank.org/curated/en/447361478156710826/Inspection-Panel-Indigenous-peoples>

⁵³

⁵⁴ Source- Ethnic groups of Europe; An encyclopedia , edited by Jeffrey Cole

⁵⁵ The language, called Lushnu in Svan, is one of the Kartvelian language family, that includes also Georgian, Megrelian and Laz. The three languages are officially regarded by Georgian authorities and institutions as dialects of Georgian, in spite of opinions expressed by linguists and other experts, who emphasize different linguistic histories of the three regiolects and classify them as separate languages. Lack of any support from Georgian state and the low prestige of Svan have resulted in an increased rate of language decay and endangerment. In recent years some of the traditional Svan settlements have been destroyed by land- and mudslides, resulting in the long-established clannish Svan communities being resettled to the southern, extremely poor, abandoned and plain areas, mainly along the borders with Armenia and Azerbaijan. The resettlement also supports decreasing of amount of the people speaking in Svan language.

Culture – Svaneti is well known for its rich and unique culture, that includes the famous Svanetian towers, erected mainly in the 9th–12th centuries, around one hundred Georgian Orthodox churches, with unique frescoes paintings and icons; The churches preserve the unique samples of Georgian culture, workcrafts and handicrafts from gold, bronze and earthen wares, traditional festivities from pagan times, and polyphonic Svan music.

Baptised in 4–6th century the Svan religion is a syncretic indigenous system, Mazdaism and Orthodox Christianity. Therefore, they still have number of the fates, as Lamaria, Lipanili, Murkvmoba, that addressed the old pantheon of gods.

5.4 Implication of non recognition of Svan's as indigenous people

There is number of practical implication of not recognizing Svan's as "indigenous people", including the impact on land rights, as well as broad community support to the project and meaningful consultation.

During the public hearings government and project representatives try to play with fact that the term according to them in IFIs means ethnic minority, while Svan's are Georgian's ethnicity⁵⁶ and not "ethnic minority"⁵⁷.

This approach contradicts the UN approach, that states "In many cases, the notion of being termed "indigenous" has negative connotations and some people may choose not to reveal or define their origin. Others must respect such choices, while at the same time working against the discrimination of indigenous peoples".

In addition, government is specifically against recognizing the Svan's as indigenous communities and giving them the right for Free Prior Consent even within under this particular project due to the planned projects for development of 35 Hydro power plants in Svaneti, as well as plans to develop the gold mining. Both almost decades, fiercely opposed by local communities.

6. Land rights in Svaneti and Land Compensation related problems

6.1 Failure to propose the clear mechanisms for land compensation

ESIA document recognized that "land tenure in the Nenskra and Nakra valleys is characterized by the coexistence of the legal system and locally recognized customary land rights". It also acknowledges that "0.02 % of the land to be used by the Project is

⁵⁶ <https://www.youtube.com/watch?v=fj3OvqpuyFk>

⁵⁷ Meaning ethnic minorities like Azeris or Armenians or Greeks settled in Georgia

privately owned and registered. This represents 0.19 ha, distributed along the Nenskra road to be widened, between 11 households. These privately registered areas to be acquired range from 10 to 438 square meters. The rest of land to be used by the Project is either customary owned (by individuals or communities) but not registered, or State Land. These last two categories are overlapping in some areas".

In non Technical Summary of the project, its stated that "Legalizable land will be registered in the name of landowners before acquiring. Customary ownership will be recognised by the Project even if there is no legally recognizable claim to the land."⁵⁸

The ESIA volume 3, in pages 22–23 describes the land tenure in the affected area, "Customary land tenure is well recognized in the local communities. Within the settlements, individual land plots all well demarcated, and almost always fenced. Outside the settlements, in the forested areas, customary ownership is also most of the time well defined. Specific areas are owned by groups of families sharing the same ancestry and customary right of use of these areas are inherited. Ownership and right of use of pasture areas is defined by customary rights. These customary rights for pasture areas are not recognized by the Georgian legal system".

In addition, the ESIA states that the project will compensate all land losses in affected area. According to the document, all "Legalizable land will be registered in the name of landowners before acquiring. Customary ownership will be recognized by the Project even if there is no legally recognizable claim to the land." The project will use so-called the Property Rights Recognition Commission⁵⁹ for those, "whose land is not registered but is residential or agricultural land adjacent to the residential plot ("non-rightful land owners", according to definition of Georgian regulations)". So project takes responsibility that it traditional landowners to register their land plots whenever its feasible. Last year, the Parliament of Georgia, December 28th adopts the changes in the law, that gives possibility to the people with unlawful possession of the land (that in practice, for the land they simply have no documentation) to get title for a land, up to 5 ha. However, that law does not support any legalization of possession rights on State Forest Fund territories.

There is no clear explanation SIA does not respond how the project will deal situations;

- 1) When there clear overlapping of the private and state ownership?
- 2) How the land plots that fall under the State forest Fund territories, that could be characterized as the land with non-recognizable claims⁶⁰ will be

⁵⁸ Page 16, Non Technical Summary

⁵⁹ Each Georgian municipality has commission for recognizing the land rights under non lawfull ownership

⁶⁰ <https://napr.gov.ge/p/302>

compensated?

The situation becomes even more complicated as we move towards the JSC Nenskra Hydro – Nenskra HPP – Land Acquisition and Livelihood Restoration Plan, volume 9, which claims that “JSCNH has the overall responsibility for the implementation and monitoring of the LALRP. However, the management of the Land Acquisition and Livelihood Restoration process is shared by JSCNH and GoG; the Land Acquisition Process is managed jointly by the Government and JSCNH, and the Livelihood Restoration measures are implemented by JSCNH.”

According to ESIA :

- Land registration, prior to compensation: boundaries and land owners/users of affected land plots are identified, legalizable land is registered in the name of traditional owner and non-legalizable land is registered in the name of the State.
- Negotiation, between the affected households and JSCNH, on level of compensations for loss of lands. Agreements are formalized through (i) a Sales and Purchase Agreement between NASP and landowner if the affected land is registered in the name of landowner, or (ii) a Compensation Agreement between JSCNH and landowner if the affected land is registered in the name of the State.
- Payment made by JSCNH.”

While in case of non-legalisable land the project takes same obligations as in case of the legal owners, as it claimed in Table 30 – Entitlement matrix, it's still unclear how the project will pay to non legalized land owners, especially if the land is already owned and registered by the State.

In 2016 the same government registers almost all the land identified for the dam under Georgian state⁶¹. According to Reuters report “this included 600 hectares of pasture and forest beneath the reservoir used communally by the Svans, the two homes in the power house and land owned by families”. Governmental representatives does not challenge the Reuters findings, even more, the deputy Minister “ Eloshvili told the Thomson Reuters Foundation that land registration by individuals takes time and “for the government to start construction, it cannot just sit around and wait until people get property rights”.

government provides around 200 ha of the land under the right to build agreements for next 55 years.⁶² 98 ha of those lands in Chuberi has been already privatized by JSC

⁶¹ Caucasus “land grab” feared in remote UNESCO heritage site <http://www.reuters.com/article/us-georgia-landrights-dam-idUSKBN15Z1FD>

⁶² Governmental Decrees N 1122 - 13.06.2016, N 2162 - 7.10.2016, N492-14.03,2017 www.matsne.gov.ge

Nenskra for 1 USD in 2016, while another 98 ha has been given by state under the right to build agreement for next 55 years in March 2017 in Chuberi and Nakra. However, the ESIA neither mentions those facts neither describes how it will impact the land acquisition in the area.

By 31st of June, 2017 those lands has been still registered under the State⁶³, despite the promise of the State Partnership Fund representatives that “re-register lands in the name of local families was not in writing, but would be upheld”⁶⁴.

This setup makes creates the danger that the affected people with non-recognizable land claims will be forced to accept any compensation from the company, rather than get adequate compensation. Therefore, PR5 requirements “All affected and impacted people must be consulted prior to agreements. Compensation must be agreed prior to handover of assets and prior to civil works commencing in affected area” in this particular case has no sense. Therefore, in order to ensure the adequate compensation for those whose rights are under threat, the best way out should be recognizing for the project purposes that customary ownership under the PR7, that would give far more guarantees adequate compensation for private and community properties.

it's not clear how through this particular approach project will comply with PR1 &PR10 of EBRD Safeguard policy that requires “to ensure that the consultation will be free of external manipulation, interference, coercion or intimidation” and how it can be meaningful and good faith.

In the best case scenario, the company will “compensate economically displaced persons who are without legally recognizable claims to land (see paragraph 31 (iii)) for lost assets (such as crops, irrigation infrastructure and other improvements made to the land) other than land, at full replacement cost,” as it is requirement by PR5 of EBRD.

In July 2017, Bankwatch and Green Alternative team undertake the Fact Finding missions in Chuberi and Nakra gorges. people that has been agreed to receive compensation mainly claim, that ““government will do it anyway, so at least we get some money for it”.

The quality of negotiations were more than poor. Actually, it was partially clear due to vague process described in the land acquisition, as well as the Community Engagement parts (please see below). e.g. People were informed mainly through text messages

⁶³ Caucasus "land grab" feared in remote UNESCO heritage site, <http://www.reuters.com/article/us-georgia-landrights-dam-idUSKBN15Z1FD>

⁶⁴ IBID

about the meetings and those who express their negative attitude towards the project were not anymore involved or informed about the compensation.

In addition, the person whose traditional property land has been already used by project, stress that there were no negotiation. The decision about the land, he received number of letters with constantly changes information; process is full incomprehensible – e.g. people working for the company were claiming the project will not have any impact and collecting signatures on a blank paper. In addition, he says that company compensates only part of his customary land, while other part that will not be used but become inaccessible would not be compensated.

6.2 Associated Facilities and compliance with EBRD's PR1

The ESIA does not assess the environmental and social impact of the full scale development, including the associated facilities, essential for the project's viability, including the 220kv transmission lines;

it does not also assess the impacts of 35 kv and 110 kv transmission lines and access roads that represent the part of the project. Meanwhile the EBRD's Environmental and Social Guidance Note for Hydropower Projects, states "The EBRD's PRs do not apply to these associated activities or facilities but the environmental and social assessment process will need to identify and characterise potentially significant environmental and social issues associated with them, as defined by Performance Requirement 1 (PR1), paragraph 9".

The EBRD's guidance note stressed that "affected population and vulnerable persons/groups are identified on the basis of a good understanding of the project's impacts (not limited to people living in the reservoir area)", that is the case with the major parts of present ESIA.

in addition, its goes against of ADB's requirement that "Project impacts and risks should be analyzed in the context of the project's area of influence. The area of influence may span:

"Associated facilities not funded by the project but whose existence and viability are entirely dependent on the project and whose services are essential to project operation. Examples of associated facilities are a transmission line constructed by government for the sole purpose of connecting an ADB-supported hydropower project to the existing electricity grid, and a gas pipeline installed by the gas supplier to supply an ADB-supported thermal power plant. Even though the impacts and mitigation measures from the development of associated facilities do not have to be

analyzed in detail in the EIA/IEE of the project financed by ADB, basic information about the main design features, their location, the significance of potential impacts, the required approval process, and institutional arrangements should be described in the EIA/IEE. ADB reviews these facilities as part of its due diligence to determine if the associated level of impacts and risks to the environment and people is acceptable, recognizing that the borrower/client should address these impacts and risks in a manner that is commensurate to the borrower/client's control and influence over the associated facilities."⁶⁵

7. Community Safety

7.1 Project workforce influx on gender

The project will affected two small villages where total number of settlers not exceed 1400 people. In this circumstances, the fact that project plan to attract at least 1,100 workers creates even with the assumption that at least 75 % of all workers will be from Svaneti and Georgia, does not dismiss the fact that the construction phase and workforce influx will have the significant impact on the communities and will also affect the gender relations in the gorge.

The EBRD guidance note also stressed that for the projects in remote locations, specific provisions related to labour and workers' accommodation should be taken into consideration in early project planning stages, in accordance with IFC/EBRD guidance notes on workers' accommodation⁶⁶. That has not been done.

e.g. in accordance with guidance notes, it's important to assess the "specific environmental and social challenges arising from the temporary and permanent disturbances generated by the project development, the presence of workers and the increase of human activities such as traffic, pressure on resources, noise and pollution risks, and so on." The ESIA does not present any gender related assessment and in general considered that impact of the project construction on the community would be moderate.

The project does not recognize in depth, how to prevent **an increase of communicable diseases in the communities and within the project's workers**. The document plans to "organize awareness raising campaigns on health issues for settlements close to camps and its associated facilities (via posters, leaflets, through health clinics, community meetings)", as well as health screening of local communities to set the

⁶⁵ <https://www.adb.org/sites/default/files/institutional-document/33739/files/environment-safeguards-good-practices-sourcebook-draft.pdf>

⁶⁶ **Workers' Accommodation: Processes and Standards** , IFC/EBRD 2009, [img icon, 2016/10/16](#)

baseline. It plans to ensure the number of Environmental and Social Specifications of the EPC contract, including:

- Health screening for all personnel, including sub-contractors;
- Health awareness training for workers including sexually transmitted diseases and
- HIV/AIDS at induction and then periodically throughout their employment;
- Availability of condoms from the first aid and medical installation at the construction sites and construction camps, without charge;

However, from this point of view, it's important to ensure that the project would not lead towards not only increased STDs, but also trafficking and sexual abuse. It should be also clearly addressed under the security & human rights. The ESIA does not "Involve both women and men in efforts to prevent the spread of STDs and HIV/AIDS, especially when a temporary and/or mobile workforce is involved." (non compliance with PR 4).⁶⁷

Another problem, is that while project plan through CIS program some activities to improve the health services and its accessibility, it's not considered the foremost priority. The ESIA clearly, mentions that poor local health service (one clinic in Chuberi and none in Nakra gorge), when for any more or less serious treatments, including delivery, the patients should be transferred in Zugdidi or Mestia. Therefore, the question regarding the capacity of local health clinics to deal with increased demand, becomes quite serious.

Despite project efforts to ensure increased employment of women, as in case of most constructions, the majority of the employees up to 75% will be the man.

The ESIA does not assess the impacts on women as the economic power redistribution within the families, increased women's vulnerability in case of inflation and increased prices for food, increased violence and etc.⁶⁸

The assessment of transport impact on community includes assessment of the only project's construction related traffic. According to the ESIA "The construction activities will generate additional traffic on public roads over the 4 years of main construction, the densest project traffic will be created from March 2018 to April 2020, and the increase in traffic can be summarised as follows:

⁶⁷ EBRD Gender Matrix 1

<http://www.ebrd.com/cs/Satellite?c=Content&cid=1395241747328&pagename=EBRD%2FContent%2FDownloadDocument>, identifies relevant gender issues in relation to each of the EBRD's ten Performance Requirements (PRs).

⁶⁸ Project plan to monitor inflation rates, however, no mitigation is proposed

- Khaishi, on the road to Mestia – one truck every 46 minutes and one light vehicle (car, minibus or light truck) every 7 minutes.
- Nenskra road downstream of the future bridge across the Nenskra River – one truck every 48 minutes and one light vehicle every 8 minutes.
- Between that future bridge and the dam – one truck every 10 minutes and one light vehicle every 13 minutes,
- Nakra village – one truck every day and one light vehicle every hour."

While ESIA assess the some impact on safety of transportation schemes and provides mitigation measures, in same time it diminishes the overall impact of the construction over villages; As it does not estimates the transportation of those workers that would work on the construction. These people will also will need to commute for their own personal needs.

7. 2 Health risks of the impacts on water resources

The health risk impacts on water resources and impact on downstream communities are not assessed adequately. 2.5.5 chapter of SIA describes correctly the local water supply system as one that comprise long plastic pipes that convey groundwater by gravity from nearby springs or seeps, the information that it function 24 hours a day, and throughout the year is not accurate. During Bankwatch research in the summer 2016, households in Nakra complained about the water shortages in the summer and argued that this is one of the reasons they move to the mountains to have access to the potable water.

While the SIA anticipates there will be no impacts from the project on potable and domestic water supply systems, the hydro-geological review commissioned by Bankwatch demonstrates that the project may impact the sources of groundwater. In chapter "Analysis of the hydrogeology and natural hazards raised in the ESIA of the Nenskra Hydropower" (see Quality report review of the hydrogeological and natural hazards ESIA studies for Nenskra HPP, Georgia. Sylwester Kraśnicki, Ph. D.), the reviewer notes "Hydrologic research with some hydrogeological problems described in the Environmental and Social Impact Assessment concentrates on the part of the Nenskra River catchment downstream from the projected dam site, but it does not analyse the impact on groundwater around the projected reservoir".

The local communities expressing concern regarding the fact how the leaving only 5% of water in Nenskra river and 10% of Nakra river will impact also on access to drinking and irrigation, and how it will impact the springs they use. In Nakra, the people with

whom we met, stressed that "investor proposed alternative supply from the reservoir further away, but we don't believe him". Actually, improving of water supply system is mentioned as one of the 12 priorities that JSN Nenskra commits to work during 2012–2017 under Community Investment program totaling 4 mln USD (see below in respective chapter) .

In addition, the ESIA does not study any impact on water resources that may occur and have drastic impact on the water quality and people, as oil spill " not directly to the water, but into the ground, it is still a threat because groundwater vulnerability for pollution in this area is very high⁶⁹". SIA chapter 6.6 Health risks of impacts on water resources , just mentions that there is some concerns around that but does not really follows and or study the issue.

Addressing the Women's Perception of the project

Both ESIA, as well as our studies revealed that women are quite sensitive towards potential microclimate changes and its impact on livelihood of the people as well as the safety of dam and its both in Nenskra and Nakra gorges.

In old ESIA (2015) it was written "Its impact on climate will be essential in spring, when the whole ice cover will start melting-breaking and in the late autumn, before the ice events will start. The significant difference between water and air temperature in these periods and strong wind will activate evaporation. Evaporated moisture in form of snow-ice will lie on buildings, fruit trees and will damage them. The damage caused by early freezes is heavier, because the freezes cause the death of buds and sprouts, due to which the useful plants start premature aging, infertility and death. The population living in the vicinity of the reservoir will get a heavy living conditions, who are sick with rheumatism or/and respiratory and require vascular system treatment."

The Supplementary package claims that "In terms of micro-climate change, it is possible that there may be localized micro-climate change in the vicinity of the dam-reservoir – but not extending down the valley further than Tita – with slightly lower temperatures in summer and slightly higher humidity in the summer. No detectable changes are expected in the winter months. However, it is more likely that the micro-climate changes are negligible compared to regional climate changes as a result of global warming".

⁶⁹ see Quality report review of the hydrogeological and natural hazards ESIA studies for Nenskra HPP, Georgia. Sylwester Kraśnicki, Ph. D

Therefore, the question arose, should the women in Nenskra and Nakra fully forget the old ESIA documentation, potential problems caused by micro and regional climate change in the area and rely only supplementary package?

7.3 Concerns regarding the Climate Change impact on health

In general, the ESIA supplementary study lacks assessment of health status. It claims that "No data were available at the local level on public health profile", while "According to data from National Centre for Disease Control and Public Health of Georgia, the public health Profile of the Mestia Municipality corresponds to the general public health profile of the country with two noteworthy exceptions: (i) injuries and accidents and (ii) endocrine diseases.

Meanwhile, The micro-climate and regional climate impacts on the healthcare of the local population and the environment should be considered in a global climate change context. For example, "Results of the study conducted within Georgia's Third National Communication to the UNFCCC revealed that the frequency of climate-dependent diseases, such as injuries, pathologies of the cardiovascular and the respiratory systems, mental disorders increases in Upper Svaneti and specifically in Mestia Municipality. The reason of such changes may be the change in climate parameters, namely: The average annual air temperature at the beginning of the current century in comparison with the previous century (the average values of the years of 1986–2010 are compared with the same figures of 1961–1985 period) increased by 0.3 °C, the annual amount of precipitation increased by 10%, while the total number of hot days during the 25-year period, when the air temperature exceeded 25 °C, increased by 178.⁷⁰

"By taking into account the survey conducted within Georgia's Third National Communication to the UNFCCC, non-communicable diseases, including injuries should be mainly considered relevant for Upper Svaneti from the climate-dependent diseases. From the chronic pathologies – mental disorders, cardiovascular diseases (especially hypertension), respiratory diseases and the number of death caused by them should be mainly considered relevant. The incidence and the prevalence⁷¹ of these pathologies in Upper Svaneti region exceed the same data from other regions of Georgia..... The prevalence of transmitted diseases (infections) is high in Upper Svaneti, the dynamics of the increased frequency is also observed, although the rate still cannot be considered as alarming at this stage."

⁷⁰ Upper Svaneti Adaptation Strategy to the Climate Change, Tbilisi 2014 ; © UNDP Georgia 2014

⁷¹ Incidence - the primary infection; Prevalence - the total incidence;

In addition, the same study finds that e.g. some increase of non-communicable (like mental disorders and cardiovascular diseases) as well as communicable diseases (like hepatitis and influenza) that may be connected with ongoing climate change processes in Svaneti⁷².

Taking into account that WHO recommends the full scale Health Impact Assessment for large Dam projects. The report highlights that health is considered to be: "...a state of complete physical, mental and social well-being, and not merely the absence of disease and infirmity". In addition, the WHO among the human health issues related to dam construction and operations recognises the following communicable diseases (vector-borne, water-borne, sexually transmitted, zoonoses, other parasitic), non-communicable diseases (poisoning by minerals, biological toxins, pesticide residues, industrial effluent, circulatory and skeleton diseases, injuries and malnutrition), as well as psychosocial disorders.⁷³

7. 4 Natural Hazards and Dam Safety

There is number of wide spread risks regarding Nenskra hydro project from the natural hazards point of view among population. the locals considered especially the risks related to the decreased of the water flow in Nakra river and its impact on Naki village.

Itself ESIA Volume 6, Natural Hazards and Dam safety acknowledges that is "increased risk of flooding in the Nakra valley that is an indirect result of the Project. The Nakra River is vulnerable to a risk of flooding as a result of mudflow events occurring on lateral tributaries. The mudflow events lead to temporary blocking of the Nakra River, creating temporary flooding upstream of the blockage, and downstream flooding when the river breaches the blockage. Without mitigation measures, the Project could result in an increase in this risk because the capacity of the river to flush away sediment will be reduced and there will be a tendency for sediment to accumulate in the river. To address this risk the Project will periodically open gates on the weir and close a gate on the Nakra transfer tunnel in order to reinstate the natural flow of the Nakra River. A study will be undertaken to establish the best solution for managing the existing sediment accumulation in the Nakra and to ensure that the exposure to floods is finally reduced and not increased."

According to IPOE⁷⁴ report "The revised Nakra Weir layout, which includes gates to control the flow through the Transfer Tunnel, provides safe control of floods and an appropriate arrangement to manage sediment, environmental flows and fish passage. "

⁷² Upper Svaneti Adaptation Strategy to the Climate Change, Tbilisi 2014 ; © UNDP Georgia 2014

⁷³ <http://apps.who.int/iris/handle/10665/66163>

⁷⁴ <http://nenskra.ge/file/2017/04/IPOE-Report-27-Feb-2017.pdf>

It should be admitted that in contrast with ESIA 2015 the project more accurately assess the factual situation on the ground, including the acknowledgement of existence tributary mudflow rivers that represent the major concern for local population. That also lead towards of changing of the design of weir and intake place of Nakra tunnel.

In order, "to minimise the risk of flooding of the Naki village, as a result of solid material transported by the Lekverari and the Laknashura torrent a study will be carried out to determine the most suitable actions to be implemented". However, the study should be part of the ESIA in order to define the accurate measures.

In addition, according to the studies "the glacier's exaration (destruction and removal of rocks) is not only glacial, but also a geological phenomenon. Along with exaration, the so-called glacial mudflows formation is associated with glaciers. The latter phenomena are characterized by unexpectedness and extreme degree of negative manifestation. Glacial mudflows have occurred a number of times in Upper Svaneti and in the context of climate global warming we have to expect "surprises" from those in the future"⁷⁵

The same study finds "mechanical erosion of the rocks will increase, while the role of waterborne erosion will decrease. The rise of temperature will accelerate the process of glacier melting; Therefore, the formation of glacial mudflows is expected. " Therefore it's important to study Nakra river mudflow tributaries threats to local community in light of climate change should be modelled and their impact on the projected hydropower plant should be predicted.

7.5 Community Investment Program

The ESIA claims that the biggest contribution of the project will be provision of electricity to the country (not free of charge). On local level, "in addition to employment, contracts, payment of taxes, the voluntary Community Investment Program will offer an important additional avenue for enhancing positive impacts and socioeconomic benefits."

As part of the Community Investment Programme, the Project plans to "work with local authorities to obtain funding for the rehabilitation and support the existing health facilities to address additional pressure from newcomers, as well as to support

vulnerable groups, rehabilitate schools and kindergartens, design water supply system and etc.

ESIA stress that "Although the Implementation Agreement signed by JSC Nenskra Hydro and GoG in 2015 and the local legislation do not require any provision of Community Investment, the owners are committed to high international standards." and allocates 4 mln USD for 2017–2022 under community investment Strategy.

8. Stakeholder's engagement and Public participation

"At this point, and although some consultation did take place (focus groups and face-to-face interaction), there is yet limited evidence that proposed consultation and livelihood restoration are agreeable to affected communities, as measures as they stand in the LALRP are yet to be consistently consulted upon. This will take place during the disclosure period. Similar to recommendations above, this will have to be documented and related evidence will have to be included and publicly disclosed (as part of an updated version of either the SEP or the LALRP), " as stated by EPOE conclusion, 27/02/2017.

However, during the project disclosure period there were two meetings in Tbilisi, one for NGOs and one for Svans living outside of Svaneti and three meeting in affected project areas (Lakhami, Chuberi, Nakra). However, it should be stressed that most of the questions and concerns raised have not been answered, or answered with some hesitance, including on questions on Transparency of Contracts, community safety, indigenous people's policy and etc. The major focus was on so called positive aspects of the project – as employment, assurances that everybody will receive compensation and etc. As a result, the meetings rather raised the temperature between project supporters and opponents and leaves lot's of the questions unanswered.

It should be also noted that in case of Nakra, the company appointed Rodam Gvamriani as the Public Relations Officer⁷⁶. Simultaneously, he is elected representative of Mestia Sakrebulo, head of Commission⁷⁷. Despite the fact, that he represents the project, he also gives the interview as representative of local community⁷⁸ stressing that in his community the majority of people are supporting the project.

⁷⁶ Nenskra Hydropower Project Supplementary Social & Environmental Studies Volume 7, Stakeholder Engagement Plan, page 109 (attachments).

⁷⁷ <https://declaration.gov.ge/Home/DownloadPdf/29675>

⁷⁸ <https://www.facebook.com/SakmisKursi/videos/1181077675335085/>

The project established the grievance mechanism. However, the updated information about received grievances not available. In addition, please see the photoes of grievance box that BWN/GA team takes in Chuberi in 5th of July, 2017. (see Annex 3.)

9. Biodiversity Impact Assessment

"Biodiversity Impact Assessment" is a separate volume within the Supplementary Package. As in case of other parts assessments are of very poor quality: surveys were made mostly in September 2015 when the period was not appropriate for most of the species, endangered species threatened by enhanced permeability of the habitat were not evaluated at all, no real survey on fish species has been made. A review of key biodiversity and environmental problems follows, taking into account the Environmental and Social Impact Assessment, 2015 (ESIA), the Supplementary Package, 2017 (SP) and the Bern Convention complaint, 2016

9.1. EU and international substantive environmental standards infringements

The Nenskra HPP doesn't meet EU and international substantive environmental standards and, subsequently, EBRD and EIB standards⁷⁹.

The project has already provoked the violation by the Georgian Government of Article 4, point 1 and 2, Article 5 and Article 6 of the Bern Convention. Complaint No. 2016/9 – Possible threat to "Svaneti 1" Candidate Emerald Site (GE0000012) from Nenskra Hydro Power Plant development (Georgia) is being currently assessed by the Standing Committee of the Bern Convention. The construction permit could lead to destroying significant protected habitats and species from Resolution No. 4 (1996) and Resolution No. 6 (1998) of the Standing Committee of the Bern Convention situated in Emerald Site GE0000012 "Svaneti 1" as adopted at the Biogeographical Seminar held between 27th and 29th of May 2015. The Emerald site included most of the Nenskra HPP area – Nenskra River, headrace tunnel, power house, Nakra intake, Nakra transfer tunnel and half of Nenskra Dam and reservoir, as well as most of the roads and transmission lines. Moreover Georgian Government disregarded procedures for evaluation of sufficiency of proposed Emerald sites as adopted by the Standing Committee in 2013 (T-PVS/PA (2013) 13), when in February 2016 (a month after a meeting with project promoter) excluded from Emerald Site GE0000012 "Svaneti 1" all territories part of Nenskra HPP⁸⁰.

⁷⁹ "The EBRD, as a signatory to the European Principles for the Environment, is committed to promoting the adoption of EU environmental principles, practices and substantive standards by EBRD-financed projects, where these can be applied at the project level, regardless of their geographical location. When host country regulations differ from EU substantive environmental standards, projects will be expected to meet whichever is more stringent." Art. 7. of the Environmental and Social Policy (ESP) <http://www.ebrd.com/news/publications/policies/environmental-and-social-policy-esp.html>

⁸⁰ ES Nenskra_Vol 4_Biodiversity_Feb 2017, page 121

The project is also an infringement of Art. 4 of the Habitats Directive by using criteria of a non-scientific nature for excluding the area of Nenskra HPP from the Emerald site. The Emerald Network is an ecological network which was launched by the Council of Europe in compliance with Resolution 3 of the Bern Convention adopted in 1998. It is based on the same principles as Natura 2000, and represents its *de facto* extension to non-EU countries⁸¹. When selecting sites for inclusion in the list (of potential Natura 2000 and respectively – Emerald sites) the states should follow three conditions:

- only criteria of a scientific nature may guide the choice of the sites to be proposed;
- the sites proposed must provide a geographical cover which is homogeneous and representative of the entire territory of each state (...);
- the list must be complete, that is to say, each state must propose a number of sites which will ensure sufficient representation of all the natural habitat types listed in Annex I and all the species' habitats listed in Annex II to the Directive (respectively Resolutions of the Bern Convention for non-member states) which exist on its territory.⁸²

If the project is carried on it will additionally lead to infringement of Art.6 of the Habitats Directive. It will lead to drastic impacts on 9 habitats and 8 species from Resolution No. 4 (1996) and Resolution No. 6 (1998) of the Standing Committee of the Bern Convention found in Svaneti 1 Emerald site. (Annex)

The project could also lead to the violation of Article 8 of the Convention on Biological Diversity by affecting populations of globally endangered species – Western Tur (*Capra caucasica*, endangered species[5]), Persian Leopard (*Panthera pardus saxicolor*, critically endangered in the region[6]) and Caucasian Grouse (*Lyrurus mlokosiewiczii*, near threatened⁸³).

9.2 Environmental and social impact assessment procedure infringements:

9.2.1. Construction permit was issued before consultation and evaluation procedures were finalized.

⁸¹ <http://biodiversity.europa.eu/topics/protected-areas>

⁸² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61999CJ0220>

⁸³ <http://www.iucnredlist.org/details/22679483/0>

9.2.2 Construction started in 2015 before biological, geological and social surveys were finalized and the Supplementary Package was issued. The construction works included renovation of existing roads, building of new roads, building of permanent settlements for workers, etc.

9.2.3. Alternatives for the project design were not evaluated – according to Supplementary Environmental & Social Studies, Volume 2, Project Definition (page 6) *"project identification had largely been completed, and elements of the Project fixed (in two confidential documents from 2010 and 2011)". "The objective of the present chapter is not to justify, a posteriori, why the proposed Nenskra HPP is the least-impact alternative to achieve the power production objectives required by the Government. There are other considerations such as politics preference (...) which have – and will – prevail-(ed)".* Afterwards in the 2015 ESIA and 2017 Supplementary Studies all environmental and social impacts were evaluated only for Alternative 1: Nenskra Storage and Nakra Diversion Project. This is an infringement of Georgian and EU Legislation as all alternatives should have been evaluated before choosing the alternative that will not have a significant environmental and social impact.

9.2.4. There were *"conceptual changes in the design since the completion of the feasibility study and issue of the 2015 ESIA"* with slight modifications of some project parts. No new Environmental Permit has been awarded though.

9.3 Unclear description of the project and of other projects:

Even after the Supplementary Package was made public there are uncertainties in the project design, construction and operation, as well as in other hydropower projects, which do not allow to evaluate the environmental and social impacts:

9.1. It is unclear how much water will the project use. Monthly flows of Nenskra and Nakra Rivers are missing. The lack of specific on-site studies has unsuccessfully been compensated by hydrological modeling done as part of the ESIA. If there is no monthly information on the inflow to Nenskra Dam and Nakra diversion tunnel – impact over riparian ecosystems downstream can't be evaluated.

9.2. Precise description of the operation regime is lacking.

9.3. Any description of Enguri Hydropower Plant is lacking – current operation regime, change in the operation regime expected if Nenskra HPP is built, current impacts on the Enguri River downstream and upstream of the Enguri Dam. In fact there is

absolutely no information on the current biological value of Enguri River below and above the Enguri Dam.

9.4 ESIA and Supplementary Package of poor quality

9.1. Insufficient and inadequate field surveys to evaluate the impacts on biodiversity

9.1.1. Key species were not evaluated: Persian Leopard (*Panthera pardus saxicolor*, endangered subspecies assessed by IUCN), Caucasian Tur (*Capra caucasica*, endangered species endemic to the western part of the Great Caucasus Mountains), Booted Eagle (*Hieraaetus pennatus*), Red-breasted Flycatcher (*Ficedula parva*), Caucasus Chiffchaff (*Phylloscopus lorenzii*), Caucasian Snowcock (*Tetraogallus caucasicus*), Caucasian Grouse (*Lyrurus mlokosiewiczii*, near threatened species). Fish species were not evaluated at all (except habitat survey of trout), as well as many reptiles, amphibians and invertebrates.

9.1.2. No survey on fish species was made – "*Accurate estimation of the population and density of fish within the Nenskra and Nakra rivers is not possible without employing standard quantitative fish survey techniques. One such technique is based upon electrofishing (...) However at the time of survey (2015) electrofishing in Georgia was illegal so could not be undertaken (...) ⁸⁴*." It is obvious that other quantitative techniques could have been used as they were proposed in the Mitigation Strategy: box traps, casting net, fishing rods, trotlines and seine netting.

9.1.3. Key habitats were not evaluated: Riverine scrub (EUNIS code F9.1), Continental humid meadows (EUNIS code E3.46), Montane river gravel habitats (EUNIS C3.552), Unvegetated river gravel banks (EUNIS C3.62), Continental river bank tall-herb communities dominated by *Filipendula* (EUNIS code E5.414), Continental tall-herb communities of humid meadows (EUNIS code E5.423, Euxinian ravine forests (EUNIS code G1.A47). The habitat Ponto-Caucasian montane *Alnus* galleries (EUNIS code G1.127) was only mentioned.

9.1.4. Field surveys were conducted in inappropriate season for many species and habitats. It is stated that "*the investigations were conducted from August to November 2015 and additional surveys in May to June 2016 in the project-affected area. (...) The (May/June) surveys were designed to search for Eurasian lynx and brown bear at a watershed level*"⁸⁵. Breeding birds were not evaluated at all as breeding season in the Caucasus Mountains ends in June or July depending on the species. Plants flowering in

⁸⁴ ES Nenskra_Vol 4_Biodiversity_Feb 2017, page 103

⁸⁵ ES Nenskra_Vol 4_Biodiversity_Feb 2017, page 5

spring/early summer and grassland habitats could not be evaluated according to internationally recognized methodology.

9.1.5. Geographical insufficiency of the surveys: for many species and habitats only the area of the Nenskra Dam is investigated but not the Nenskra and Nakra valleys above the water catchments (problem with increased accessibility for sensitive habitats and species). The 17 km of Nenskra River (17 km) between the dam and the confluence with Enguri and 9 km of Nakra River between the catchment and confluence with Enguri were investigated very roughly, not taking into account all project impacts: drastic change in hydrological regime and extreme floods, drastic change in temperature, sedimentation and oxygen regime, future change in microclimate (that could lead to change in the vegetation of both valleys). The Enguri River was not surveyed at all.

9.1.6. Lack of quantitative data – there is no data on number of breeding pairs of bird species, areas of river habitats or alluvial forests to be affected, etc.

9.2. False mitigation strategy

Most of the mitigation, enhancement and compensation measures are not really planned, but additional "monitoring", "inventory", "mapping" and "surveys" are proposed before the on-site measures. This means that the most important impacts of the project on biodiversity are not *de facto* assessed (or have been hidden):

9.2.1. There is no idea how large is the population of the endemic plant *Paracynoglossum imeretinum* that will be destroyed at the reservoir site.

9.2.2. The real value of the habitats is unknown, so additional detailed floristic inventory and habitat loss areas mapping and survey is proposed.

9.2.3. Monitoring brown bear populations is proposed but no anti-poaching measures.

9.2.4. Only trees which have been certified nest free will be felled during breeding season, but it is unclear what will be the methodology to assess each and every tree. No bird surveys during breeding season were done until now.

9.2.5. Potential effects on downstream biodiversity are not understood. "*After a number of years of operation, the first reservoir sediment flushing operation will be required. As part of the preparation for this event an impact assessment will be*

*performed to understand the potential effects which may occur on downstream biodiversity."*⁸⁶

9.2.6. Invertebrates sampling for Nenskra and Nakra Rivers, using European Union (EU) standard methods (EN ISO 5667–3, ISO 7828, EN ISO 8689) is proposed for the future, but no base information is available.

9.2.7. A negotiation with the Government is proposed to identify "*conservation project(s) to (part) fund to aid in the creation of the proposed Svaneti Protected Area*". But the protected area boundaries were modified before its creation in order to exclude the Nenskra and Nakra valleys.

10. Most significant risks for biodiversity

10.1. Impact on habitats

10.1.1. Nine habitats of European importance will be affected by the project. From 2% to 12% of the total area of distribution of those habitats in Svaneti will be destroyed or will suffer severe degradation. For more information on the impacts on these habitats see Bern Convention complaint and Appendix 1.

All these habitats should be considered of conservation concern as they are listed in Resolution No. 4 (1996) of the Standing Committee of the Bern Convention. Annex 1 of EC Habitats Directive is still not updated with all Caucasian habitats, so should not be considered. The 9 habitats also contain viable populations of Georgian Red List species – lynx, brown bear, brown trout, etc.

The assessments in the ESIA and SP documents that the "*habitats present in the CHAA are not considered to be highly threatened or unique ecosystems*"⁸⁷ and "*the area in which the reservoir is to be located, while forested, has been modified by man and so does not represent pristine natural habitat*"⁸⁸ are either a result of poor quality field work or are manipulated. Photos provided in the ESIA , Supplementary Package and Bern Convention complaint clearly show that the project will affect some unique ecosystems – pristine and old-growth forests, natural river and riparian habitats and semi-natural grassland habitats in favorable conservation status because of the sustainable use by local people through the centuries.

⁸⁶ ES Nenskra_Vol 4_Biodiversity_Feb 2017, page 157

⁸⁷ ES Nenskra_Vol 4_Biodiversity_Feb 2017, page 117 [12] ES Nenskra_Vol 4_Biodiversity_Feb 2017, page 150

⁸⁸ ES Nenskra_Vol 4_Biodiversity_Feb 2017, page 150

10.1.2. For habitat Caucasian beech forests (EUNIS code G1.6H , called in the Supplementary Package Colchic relic broad-leaved mixed forest) in the area affected by the Nenskra Dam stands of old growth forests predominate, because of inaccessible slopes.

The wrong conclusion that the habitat is "*degraded, forming an ordinary phytocenosis*" can be explained by the locations of floral survey points. All points from 2011–2014 and 2015 surveys (shown on the Broad habitat maps⁸⁹) are located in areas with easy access (not on the steep slopes). The expected impact of the project will be significant related to direct destruction due to road and dam construction and especially flooding after the dam construction. The direct destruction of the habitat will occupy an area of about 200 ha, which is about 7% of the total area of the habitat in Svaneti. The construction of new roads for the project have already destroyed several hectares of old-growth beech forests.

10.1.3. Possibly the most representative stands of alluvial forests in Svaneti (EUNIS code G1.127 – Ponto-Caucasian montane *Alnus* galleries) will be affected. Large part of the Nenskra Dam area is covered by an unique forest of *Alnus barbata* and the river banks of Nenskra and Nakra Rivers are covered with *Alnus* galleries. Botanical descriptions during the environmental impact assessment procedures didn't show any scientific prove of the degradation of the habitat as stated in the Supplementary Package⁹⁰.

10.1.4. River and riparian habitats are not assessed as the impacts over them will be irreversible. Riverine scrub (F9.1, 17,5 ha affected), Montane river gravel habitats (C3.552, 16 ha affected), Unvegetated river gravel banks (C3.62, 60 ha affected) and Continental river bank tall-herb communities (E5.414, 30 ha affected) will be destroyed not only because of the Nenskra Dam, but also over the 17 km of Nenskra River downstream and 9 km of Nakra River because of complete change in hydrological and sedimentation regime. The mandatory ecological flow for Nenskra River will be only 5% of the average annual flow. For Nakra River it will be 13%. The impacts on Enguri River habitats up to Enguri Dam should also be significant because of unpredictable operation of Nenskra powerhouse causing floods totally different from natural.

⁸⁹ ES Nenskra_Vol 4_Biodiversity_Feb 2017, page 21-24

⁹⁰ ES Nenskra_Vol 4_Biodiversity_Feb 2017, page 117

10.2. Impacts on plants

10.2.1. One of less than 20 locations in the world where the Georgian endemic Imeretian hound's tongue (*Paracynoglossum imeretinum*) is found would be destroyed at the Nenskra reservoir site. Only one individual plant was found, but this is because of inappropriate survey season. The conclusion that "*the habitat is not considered critical for this species as it is likely to sustain a population less than 1% of the global population*" has no scientific proof.

10.2.2. The Great Caucasian Mountains are a biodiversity hotspot and many other Caucasian endemic plants will be destroyed. No assessment is made.

10.3. Impact on mammals

10.3.1. Even with the limited data collected it was proven that the area of the Nenskra reservoir is core area of great importance for the brown bear with as many as 14 signs of the species found in 2015 and 2016. The conclusions that the impacts are not significant are not justified with any scientific methodology and we assume this is made in order not to change the location of the reservoir. No special surveys were made to search for bear, wolf and lynx dens, so there is no proof that reproduction areas for these species will not be affected by the project.

Direct destruction of habitats, increased disturbance and poaching will affect the population in the upper Nenskra and Nakra valleys, our estimation is for 4–6% of brown bear and 7–10% of lynx population in Svaneti.

10.3.2. The most significant impact on mammals is the increased permeability of the habitat. New roads will be constructed and existing ones will be rehabilitated. Roads will be maintained all-year-round giving access to the upper parts of Nenskra and Nakra valleys. Permanent human presence associated with the project (500–600 people during construction for 4.5 years, 50–60 people during operation), lack of real control on poaching in Georgia and lack of any anti-poaching measure could lead to the disappearing of two endangered species – the West Caucasian tur and the Persian leopard.

According to data provided by the Russian Federation – the Leopard is present in the Great Caucasus just north of the construction site of Nenskra Hydropower Project:

Interviews with local hunters and shepherds from Nakra and Chuberi communities made in October 2016 show that the species is present in the upper Nenskra and Nakra valleys. At least one individual was found dead by avalanche, there was one sighting of a Leopard feeding on Tur carcass and another chasing Tur. The status of the species in Svaneti is unclear, but some of the few Leopards remaining in the Western Caucasus could be threatened after the construction of the Nenskra Hydropower Project by disturbance, poaching and disappearing of the main prey species – Western Tur.

The Western Tur is endemic to the western part of the Great Caucasus Mountains in Georgia and Russia. Listed as Endangered because of a serious population decline, estimated to be more than 50% over the last three generations. The total world population was given at 5,000–6,000 animals by Weinberg (2004), and might now be lower. Approximately 1,000 tur live in Svaneti region in Georgia (NACRES, 2006). Our estimation is that at least 150 animals live in the Nenskra and Nakra valleys, but the numbers could be much higher. The construction of the Nenskra Project could threaten 3–4% of the world population by poaching, disturbance and destruction of winter habitats.

10.4 Impacts on birds

10.4.1. Booted Eagle (*Hieraaetus pennatus*)

1–2 pairs could be breeding in the area to be flooded by the dam. One adult (dark phase) was registered on 06.06.2016 west of the school in Chuberi. One adult (light phase) was registered on 11.06.2016 at the Khudoni dam site, west of Khaishi (see attached photo). The area of the project is suitable for several pairs of the species. The Booted Eagle is assessed with population D in the proposed Emerald site GE0000012 Svaneti, but our opinion is that this assessment is underestimated.

10.4.2. Red-breasted Flycatcher (*Ficedula parva*)

During the fact finding mission on Nenskra Project one breeding pair was registered on 08.06.2016 south of the Nenskra dam site and 5 more pairs on 15.06.2016 in old-growth beech forest west of Nakra village

50 to 100 pairs possibly inhabit the area affected by the project. The area that could be flooded by Nenskra Dam is suitable for 10 to 20 pairs. The species is missing from the Emerald Data Standard Form for Svaneti 1.

10.4.3. Caucasus Chiffchaff (*Phylloscopus lorenzii*)

One of the target species for declaring Important Bird Area 012 Svaneti. Endemic to the Caucasian Mountain. On 09–10.06.2016 five pairs were registered in the Nakra River valley:

On 11.06.2016 two more in the Enguri River valley close to Khaishi. The area to be flooded by the Nenskra dam possibly holds several dozens of pairs.

10.4.4. Caucasian Snowcock (*Tetraogallus caucasicus*)

Healthy population in the Nenskra and Nakra river valleys would be threatened by increased permeability of habitat. According to local people – easy to spot above tree line. In winter descends to lower altitudes, including the dam site. One of the target species for declaring Important Bird Area 012 Svaneti. Endemic to the Greater Caucasus – Russia, Georgia and Azerbaijan. Poaching is a major threat in Svaneti. 2–3% of the population in Svaneti could be affected by the project.

10.4.5. Caucasian Grouse (*Lyrurus mlokosiewiczii*)

This species is listed as Near Threatened species in the IUCN Red Data Book. Healthy population in the Nenskra and Nakra river valleys would be threatened by increased permeability of habitat. On 10.06.2016 at 2100 masl a lek site was registered at the river Nakra with 8 displaying males.

The species is regularly poached but some lek sites have more than 30 males according to local people. The population of Nenskra and Nakra valleys is possibly more than 200 calling males. More than 5% of the population in Svaneti could be affected. One of the target species for declaring Important Bird Area 012 Svaneti.

10.4.6. Green Sandpiper (*Tringa ochropus*)

On 10.06.2016 an adult was registered feeding at the banks of the Nakra River:

This locality is outside the known breeding area of the species.⁹¹ If a breeding population is proven in the project area it could be the first for Georgia.

10.4.7. Other endemic subspecies of birds:

The Nenskra Hydropower Project will affect many other endemic to the Caucasus subspecies of birds (registered in June 2016), including: *Picoides minor colchicus*, *Picoides major tenuirostris*, *Anthus spinoletta coutellii*, *Troglodytes troglodytes hyrcanus*, *Cinclus cinclus caucasicus*, *Prunella modularis obscura*, *Erithacus rubecula caucasicus*,

⁹¹ <http://maps.iucnredlist.org/map.html?id=22693243>

Sylvia atricapilla dammholzi, *Aegithalos caudatus major*, *Parus ater michalowskii*, *Sitta europaea caucasica*, *Certhia familiaris caucasica*, *Carpodacus erythrurus kubanensis*, *Carpodacus rubicilla rubicilla*, *Pyrrhula pyrrhula rossikovi*, *Garrulus glandarius krynicki*.

10.5. Impacts on fish species

10.5.1 ESIA and SP documents do not provide any scientific proof that there is only one fish species in the Nenskra and Nakra Rivers while drafting such conclusions. "The aquatic biodiversity survey had to rely on a habitat assessment and the examination of fish caught by local anglers as electro-fishing was not licensed in Georgia at the time of survey." is written in the Supplementary Package. But later in the same document other techniques were proposed: "To catch adult fish the following devices will be used: box traps, casting net, fishing rods, trotlines and seine netting. The juvenile trout will likely be caught using seine/landing nets, drift traps and cone traps⁹²." Lack of fish data is one of the biggest problems of the biodiversity assessment.

10.5.2. It is not even clear which species or subspecies of trout (*Salmo* sp.) is/are present in the affected rivers. The trout caught by local fisherman and photographed were not examined afterwards to determine the species. "The survey team encountered a local fisherman who caught 10 trout on-site. Detailed dissection of fish was not possible on site given that the fish were food for the fisherman". Genetic studies in the last years have split *Salmo trutta* into many species throughout its distribution.

10.5.3. If any quantitative fish survey techniques were used we suppose that the 8 other fish species of which 5 endemic would be caught in the Nenskra and Nakra rivers or middle stretches of Enguri river: Transcaucasian sprinlin (*Alburnoides fasciatus*, endemic species), Colchic minnow (*Phoxinus colchicus*, endemic species), stone loach (*Barbatula barbatula*), Angora loach (*Oxynoemacheilus angorae* or other endemic species of *Oxynoemacheilus*), Crimean barbel (*Barbus tauricus*), Colchic khramulya (*Capoeta sieboldi*, endemic species), Colchic nase (*Chondrostoma colchicum*, endemic species), spined loach (*Cobitis taenia*, or other species of *Cobitis*).

Leaving 5% of the river flow in the Nenskra River and 13% in Nakra River would lead to complete extermination of these fish species (before they are even assessed).

11. Cumulative Impact Assessment

Taking into account the fact that 35 Hydro projects are planned on Enguri River Basin in Zemo Svaneti region, the Cumulative impact assessment report (CIA) supposed to objectively study the cumulative impacts of all hydro's in the region as well as associated facilities. However, CIA deliberately underestimates the cumulative impacts even in cases when drastic negative impacts are obvious. E.g. report claims that "Reduced flow in certain reaches of the Nenskra River's tributaries caused by small

⁹² ES Nenskra_Vol 4_Biodiversity_Feb 2017, page 164

run-of-river schemes may represent a loss of fish habitat even though ecological flows will be maintained and fish passes constructed at the run-of-river weirs” however, “with effective ecological flows and use of fish passes, the residual impact is expected to be low and not significant.” Or “No significant cumulative impacts are predicted on terrestrial ecosystems and biodiversity because there is no spatial overlap of the affected areas of the different projects. On a watershed scale, the overall loss of resources is not significant”.

CIA claims that three potential large hydros (Khaishi, Tobari and Pari HPPs) planned upstream of the potential Khudoni HPP have been excluded from assessment, based on the verbal consultations with Ministry of Energy while confirmation is not documented officially.

The CIA claims that “Valued Environmental and Social Components” (VECs), important for assessing environmental and social risks, were identified with the participation of the local communities⁹³. However, it turned out that group of 10 people with whom CIA authors conducted consultation on April 5, 2016 consisted of 2 representatives of JSC Nenskra, 1 representative of SLR and 4 representatives of local municipality.

Cumulative Impact Assessment chapter does not provide any information about the current working regime of Enguri Hydropower Plant, the planned working regime of Nenskra HPP or other hydropower projects in the Enguri basin. No biodiversity surveys were made in the Enguri river at all.

Significant cumulative impacts on fish species can be expected if the Nenskra HPP project is built. Adding up to all impacts on the middle stretches of Enguri River and its tributaries (Nenskra and Nakra) it is expected that also lower stretches of Enguri River will be affected. The Enguri Dam (Jvari HPP) already has a significant impact on the lower Enguri River by releasing more water in winter and less in summer than the natural hydrological regime. The Nenskra Dam will add up to that problem by regulating even more the outflow from Enguri Dam. This could lead to the complete extinction of species like the critically endangered Russian Sturgeon (*Acipenser gueldenstaedtii*), Ship Sturgeon (*Acipenser nudipectus*), Stellate Sturgeon (*Acipenser stellatus*) and European Eel (*Anguilla anguilla*). These species are reported from the lower Enguri river and depend on high water levels in the warm season for reproduction. No assessment on this species (or any species of fish, except habitat of trout) has been done.

⁹³ According to the CIA, Consultation meeting was held on April 5, 2016;

Annex 1. Information Desk and Grievance Box in Chuberi and Nakra, Nenskra Project Area

1. Information board in Nakra⁹⁴

2. Comments box in Chuberi

3. Availability of grievance registration forms in Chuberi;

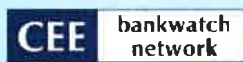
4. Information board in Chuberi;

Annex 2. Bern Convention Complaint

Annex 3. Quality report review of the hydrogeological and natural hazards ESIA studies for Nenskra HPP, Georgia. Sylwester Kraśnicki, Ph. D. Ludów Polski, May 2017

⁹⁴ Comments box is missing in Nakra;

CEE Bankwatch Network
E-mail: main@bankwatch.org
<http://www.bankwatch.org>

Annex 6

Report Prepared by Bankwatch September 2017

Failing local communities

Report on the Land Assessment and Livelihoods Restoration Plan for the Nenskra Hydropower Project

September 2017

Contents

I. Summary	3
II. Introduction	4
III. Methodology	5
IV. Discrepancies in socio-economic data collection and mapping of impacts on project affected people	6
1. Affected people mapping	7
2. Mapping of the affected structures	11
3. Mapping of the affected crops and number of animals	12
4. Vulnerability mapping	13
5. Associated facilities not included	18
V. Systemic disparities in compensation	20
1. Land acquisition	20
2. Affected structures compensation	21
3. Pasture compensation	22
4. Vulnerability allowances	23
5. Livelihood restoration programme	24
VI. Local grievance mechanism	25
VII. Conclusions and recommendations	25
VIII. Annex 1 – Letters of concern	27

I. Summary

A field investigation conducted by CEE Bankwatch Network in the Nenskra and Nakra valleys in Upper Svaneti in Georgia during two visits in July 2017 has found direct evidence that the Land Acquisition and Livelihood Restoration Plan (LALRP) developed by JSC Nenkra Hydro is inaccurate and fails to properly map, assess and provide adequate compensation for project affected persons (PAPs), especially for those that are significantly and severely affected by the planned Nenskra hydropower plant. The LALRP and its implementation so far do not comply with the requirements of international financiers' policies concerning involuntary resettlement and economic displacement.

The main findings of the field investigation include:

- Pasture land and wooden cabins used by multiple users are recorded as being used by only one household, leaving entire households out of the compensation scheme.
- Some affected crops were not recorded at all
- Some wooden cabins were not recorded at all
- Incorrect numbers of people were recorded in two households
- Number of cattle owned was not taken into account
- The criteria for identifying vulnerable people leave out Internally Displaced Persons and potentially others who have a low income (those who practice subsistence farming, those affected by recent changes in logging licensing and indebted households).
- The land take impacts of associated facilities such as transmission lines, access roads and the new substation are not included, nor are the land impacts of the disposal sites.
- Systemic disparities in the compensation to which PAPs are entitled as a result of the inaccurate mapping of users of affected land and assets.
- Highly insufficient stakeholder engagement processes of the PAPs.

The gaps in the land acquisition and compensation process are particularly alarming in light of the fact that, according to the supplementary ESIA, compensation and purchase agreements were planned to be signed with all the affected households in the Nenskra and Nakra valleys by April and August 2017, respectively. This has not happened, but it is unclear what the new timeline is.

In the view of the disconcerting findings, the report concludes that the project's land acquisition and compensation measures and practices are in violation of the policy requirements of the prospective international lenders both with respect to the timing (significant delay), process (lack of information and participation) as well as fairness of compensation (systematic flaws in mapping).

Therefore, international financial institutions need to suspend their consideration of the project for financing until the gaps identified in the report are satisfactorily resolved.

II. Introduction

In February 2017, JCS Nenskra Hydro released a supplementary package of documents to the Environmental and Social Impact Assessment (2015) for the Nenskra Hydropower project in order to comply with financing requirements by the European and Asian multilateral development institutions. The package contains a Social Impact Assessment and Land Acquisition and Livelihood Restoration Plan that map the socio-economic profile of the impacted communities, assess the land acquisition impacts and outline the compensation for PAPs.

As PAPs include the Svans, who manifest indigenous features, have traditional ways of life and depend largely on customary land for subsistence agriculture and livestock grazing, Bankwatch has been concerned about the threat the Nenskra hydropower project will pose to Svan livelihoods and cultural heritage. Despite practising customary land use rights for several generations, Svans do not have their rights recognized by the Georgian government. The weak legal status related to Svan land rights in the national legislation combined with their dependence on the land for their livelihoods makes Svans vulnerable. Adherence to international financiers' safeguard policies therefore plays a vital role in this case.

On July 1–5 and July 17–19 2017, CEE Bankwatch Network travelled to the project site to better understand the scale of land acquisition and the state of the compensation process outlined in the Nenskra hydropower project documentation. Bankwatch teams interviewed heads of 20 households or their direct relatives to be impacted by permanent or temporary land loss in the Nakra and Nenskra valleys. The field investigation unveiled systemic gaps in the mapping of project affected people, assessment of impacts, compensation and related stakeholder engagement. Alarming, the majority of respondents in the Bankwatch survey claimed they had not been visited by consultants gathering socio-economic data in a house-to-house survey and that no-one had explained to them their rights related to land loss and the compensation instruments. Their contact with the company on the matter has been limited to one visit by a Tbilisi-based compensation officer who told them about compensation sums for wooden cabins and pasture land, without any consultation.

Presumably the officer had been able to make estimates based on public registries, talking to other users and making on the spot assessments, however this cannot be a substitute for real consultation. No one we spoke with was informed about all compensation instruments including for loss of agricultural land, vulnerability allowances, and allowances for severely affected people. Some of the respondents, in particular in Nakra, had not even been visited by the compensation liaison staff, and according to information gathered after the field visits, still have not been visited.

It is important to note that the extent of the concerns is broader than what is captured in this report. So is the number of the affected people who have shared their concerns. **However, several respondents feared repercussions and asked us not to communicate their problems with the land loss and compensation scheme.** Generally, the interviewed households expressed concerns that their opinions and positions are not accounted for properly, and that their land rights are threatened without sufficient protection and guarantees for fair and participatory processes of negotiations and decision-making.

The purpose of this report is to draw the attention of the prospective project financiers to a number of specific disparities between the information provided by the LALRP and the reality on the ground. The shortcomings in the LALRP and its implementation so far have caused violation of international financiers' involuntary resettlement standards. After laying out the methodology (Section 3), Section 4 of the report presents our findings related to discrepancies in socio-economic data collection, the mapping of affected people and impacts on their livelihoods, while Section 5 details disparities in the proposed compensation to PAPs.

III. Methodology

The Bankwatch teams conducted semi-structured interviews with 20 PAP households in the Nenskra and Nakra valleys. Sixteen interviews were carried out with the head of the household and four interviews were conducted with either their spouse or adult offspring. The team conducted complementary interviews with 4 local teachers.

Due to capacity and time restrictions, the team focused on the PAPs with land and assets in the dam and reservoir area and the construction camp area in the upper Nenskra valley and the PAPs with land and assets in the Nakra weir and transfer tunnel intake area. Twelve of the interviewed households were located in the Chuberi administrative area and 8 households in Nakra. Bankwatch considers the number of people interviewed to be a representative sample of the significantly and severely affected population (totalling 47 households/212 people). As we found structural flaws in the way that PAPs were mapped

and compensation assessed, we believe that the concerns identified during the interviews are shared across the wider group of PAPs.

The field investigation was supplemented with desk research of the project documentation and performance requirements and policy safeguards of international lenders.

The report does not include the concerns of people who asked for confidentiality due to fears of repercussion by the state or the company.

IV. Discrepancies in socio-economic data collection and mapping of impacts on project affected people

According to the project documentation, socio-economic baseline data for the supplementary studies on social impacts and livelihood restoration – the Social Impact Assessment (SIA) and LALRP, respectively – was collected through a combination of surveys and focus groups. Specifically, the SIA and LALRP identify the following key sources of data for the socio-economic profile of the communities in general and more specifically, the PAPs:

1. Socio-economic survey undertaken in September and October 2015 encompassing all households in the Nenskra and Nakra valleys;
2. Focus groups organized with women and with other strategic groups such as farmers in September 2015, focusing on gender relationships and livelihoods;
3. Complementary socio-economic surveys undertaken between October and December 2016 targeting only the households affected by the Nenskra dam and reservoir site, the Nakra weir intake site and the powerhouse site;
4. An inventory of community infrastructure (schools, clinics, shops) carried out during the household surveys.

However this section outlines serious gaps in the data collected, which may lead to people losing out on compensation.

1. Affected people mapping

According to the LALRP¹, in total 80 households representing 363 individuals are affected by land acquisition for the Nenskra dam project. Out of these, 47 households and 212 individuals would be affected in the three areas covered by the Bankwatch survey. As per the project documentation, their distribution across dam and reservoir, construction camp site and the Nakra intake tunnel is as follows:

Table 1: Affected people mapping

Area	Number of affected households	Numbers of individuals affected
Dam and reservoir area 1: Dam structure and reservoir	9	51
Dam and reservoir area 2: Construction camp site	11	50
Nakra weir and transfer tunnel intake channel	27	111
TOTAL	47	212

The LALRP says that PAPs in these areas will be mainly affected by the temporary or permanent loss of pastures for their animals, the loss of summer cabins and additional structures such as fences as well as the loss of small agricultural plots.

1 Land Acquisition and Livelihood Restoration Plan. p 15. <http://www.ebrd.com/work-with-us/projects/esia/nenskra-hpp-portage.html>

Lenders' policy requirements – the EBRD

Article 34 of the EBRD Environmental and Social Policy requires clients to identify stakeholders potentially affected by projects, disclose sufficient information about the impacts of the projects and consult with stakeholders in a meaningful and culturally appropriate manner. Stakeholder engagement should be carried out according to the spirit and principles of the UNECE Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-Making and Access to Justice in Environmental Matters.

Performance Requirement 10 outlining Information Disclosure and Stakeholder Engagement defines effective community engagement and establishes its main functions. On one hand it should benefit the affected individuals and community and on the other, it should promote sound and sustainable environmental and social performance, which can lead to improved financial, social and environmental outcomes. Effective engagement, which among other criteria needs to be initiated at an early stage of the project cycle, is a process which involves: (i) public disclosure of appropriate information; (ii) meaningful consultation with stakeholders; and (iii) an effective procedure or mechanism by which people can make comments or raise grievances (Art 2 of PR 10).

Unrecorded co-use of pastures and assets

Bankwatch's investigation has revealed that the number of people to be affected by land and/or asset losses is higher than the figures presented in the LALRP. **The root cause of the differing calculations is that the LALRP lists only one household as the owner/user of the pastures and cabin structures. In reality, pastures and cabins have more users.** Multiple families (households) belonging to a family clan use the high mountain land and wooden structures. The families are equally existentially dependent on the grazing land and the infrastructure. Bankwatch has come across pastures and cabins that are used by as many as four or five different households. **The very rough estimate made by the interviewees is that the total number of families to be affected by land loss in the reservoir and construction camp area is double the LALRP estimate².** Bankwatch did not have the capacity to follow up this finding with exhaustive mapping of the affected families that co-use the pastures and structures.

Seven households interviewed by Bankwatch in the Nenskra valley and three families in the Nakra valley that are included in Tables 25 and 26 as private owners and sole users of pasture areas and structures in reality have shared assets with a number of other households, ranging from two to four other families.

2 Table 25 – Impacts at the Nenskra dam & reservoir site. Land Acquisition and Livelihood Restoration Plan. p.59. <http://www.ebrd.com/work-with-us/projects/esia/nenskra-hpp-portage.html>

Socio-economic surveys undertaken in 2015 and 2016 did not record co-use of the pastures and cabins and did not reflect on this in the project documentation. However some of the Bankwatch survey respondents mentioned that the Tbilisi-based compensation liaison officer is aware of the phenomenon of co-use and has proposed that compensation is shared among the multiple users in selected cases. **The absence of accurate mapping of all the co-users and the lack of official written record of the real number of the affected people may lead to arbitrary compensation and risks that co-users will be omitted from the compensation system.**

The following discrepancies in the mapping of co-use of affected pastures and related structures have been revealed by our field investigation:

- Co-use of a cabin and pastures has not been recorded in the case of a female-headed household in Sgurishi. The household is one of five households that use a wooden cabin in the Kvemo Memuli pasture area. The cabin was erected by the woman's now deceased husband. She is not listed as the owner of the cabin in Table 25 in the LALRP. Neither does the LALRP indicate that multiple families co-use the cabin, so they would lose out on compensation. For details, see the letter of concern addressed by Iso Chkhvimiani to the company and the banks in Annex 1.
- A family clan consisting of households of five brothers co-uses a cabin and pastures in Kvemo Memuli. In addition, one of the brothers has a private cabin and pastures. The owner of the private cabin has been informed of his entitlement to compensation and this cabin is included in Table 25 (household 8). However, for the other, co-used cabin, only one of the brothers has been informed of eligibility for compensation, and the cabin and pastures are not reported as being co-used by the others.
- A household that will be permanently affected by loss of pasture land and a wooden cabin at Mashrichala informed Bankwatch that the assets are used by six families and that the compensation liaison officer offered compensation to only one family, who would be responsible for sharing the amount with the remaining co-users.
- At least two families co-use a cabin located on the left side of the Nakra river inside the land take area for the water intake tunnel. Guram Gvarmiani co-uses his cabin with at least one more family – a female-headed household. The cabin is not listed among the affected structures in the LALRP.

Incorrect data about those living in PAP households

Bankwatch's survey has detected further inaccuracies in the mapping of the number of people residing in each household. This might have caused distortion of the economic power of the families and their entitlement to vulnerability allowances. The mapping gaps included:

- An affected household in the Nakra valley that owns a wooden cabin and pasture land in the Lagiri pasture area (in the land take area for the water intake tunnel), is not properly assessed by the LALRP.³ The documents mention that there are 3 men and 3 women living in the household while in reality there are 5 women and a man.
- In the case of a female-headed household included in the Table 25 in the LALRP, the project documentation mentions that there are four people living in the household. In reality there are seven, including internally displaced people. Contrary to Table 25, the family makes no profit from agricultural activities.

The case of Iso Chkhvimiani from Sgurishi, Chuberi

Co-use of a cabin and pastures not recorded

A female-headed household in Sgurishi is one of five users of a wooden cabin in the Kvemo Memuli pasture area. The cabin was erected by the woman's now-deceased husband. Iso Chkhvimiani is not listed as the owner of the cabin in Table 25 in the LALRP. Neither does the LALRP indicate that multiple families co-use Iso Chkhvimiani's cabin. For details, see the letter of concern addressed by Iso Chkhvimiani to the company and the banks in Annex 1.

Inadequate compensation proposed

Interviews with Iso Chkhvimiani and other families co-using the cabin revealed that the compensation liaison officer has informed the affected families that the compensation for the cabin would not be awarded to Ms. Chkhvimiani but to another user of the cabin. The co-user was advised by the compensation officer to split the financial compensation among the co-users in varying sums.

Additionally, no compensation was offered for the temporary loss of the pasture area in Kvemo Memuli. It is unclear whether the transitional supply of fodder (in cash or in kind) would be offered and whether it would also be split among the co-users.

Lack of consultations

Furthermore, the case is symptomatic of the absence of proper consultations with PAPs. Ms. Chkhvimiani was informed about the compensation for the cabin in mid-July 2017. The information was shared with her verbally without having been presented with any written document or having received any copy of the proposal. She had no opportunity to express her opinion. She was neither informed of her right to the compensation for temporary pasture loss, nor of her right to a specific vulnerability allowance or livelihood restoration measures for significantly affected people.

3 Table 26 – Impacts at the Nakra water intake. Land Acquisition and Livelihood Restoration Plan. <http://www.ebrd.com/work-with-us/projects/esia/nenskra-hpp-portage.html>

Incorrect socio-economic data about PAPs

Under the only female-headed household included in Table 25 in the LALRP, it is mentioned that there are four people living in the household. In reality there are seven, including internally displaced people. Contrary to Table 25, the family makes no profit from agricultural activities.

Pronounced vulnerability not fully mapped

The case of Iso Chkhvimiani brings to the surface another important shortcoming of the ESIA and its implementation so far – the gap in mapping vulnerable people as detailed in the chapters below. Despite the fact the project documentation does not register the household as poor, it is reliant on IDP allowances that prevent it from receiving the poverty allowance. The family has recently received some income through preferential employment of a female family member.

While the Bankwatch team, out of limitations in resources and time, only spoke to a limited number of severely and significantly affected people that own and use pasture land at the project sites, the examples provided above show clearly that there are clear gaps in the mapping of the number of people affected by the take of land and assets. This is mainly due to the fact that both pasture lands and cabins are co-used by a number of households, each equally dependent on the pastures for livestock grazing and hay collection. The shortcomings in the mapping of the affected people threatens to leave some people without compensation or under-compensated.

2. Mapping of the affected structures

The LALRP maps structures belonging to households that will be severely and significantly affected by their permanent or temporary loss⁴. These include mostly wooden cabins and fences. **Bankwatch's field visit however identified households whose structures have not been listed among the affected ones. Our findings cast doubt on whether the mapping of structures in the ESIA is exhaustive.**

The structures unaccounted for in the LALRP according to the Bankwatch field visits include two wooden cabins located on the left bank of the Nakra river, approximately 100 m from the only cabin registered in the LALRP as an affected structure in the water intake tunnel area. The locals consider the location of the structure to be within the Lagiri pasture area and the project documentation marks the area as inside the land take area. (See map below).

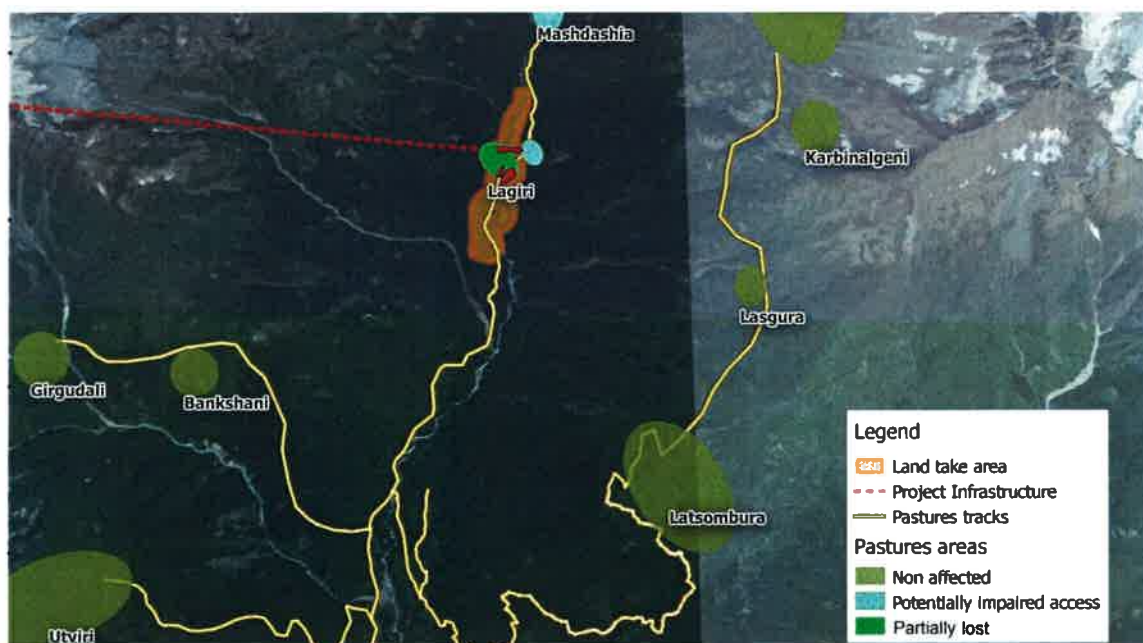
The owner of one of the cabins, Soso Othkvani from Nakra, has not been contacted at all and has submitted a letter (see Annex 1) requesting that the company and the bank

4 Tables 25 and 26. Land Acquisition and Livelihood Restoration Plan

reassess the project impacts on the pasture land and the cabin and include them in the compensation plan. Furthermore, as Soso Othkvani lives under the poverty line, the failure of the company to assess his situation should be an alarm signal for the project financiers as the household will lose its main source of income.

Guram Gvarmiani, head of another household in Nakra, has informed Bankwatch about his ownership of a second cabin located on the right side of the Nakra river inside the land take area for the water intake tunnel. Guram Gvarmiani co-uses his cabin with at least one more family – a female-headed household. Alarming, neither of the households has been consulted on the possible loss of or impaired access to the pastures or about the compensation scheme.

Figure 1: Map of Nakra valley and affected areas. Source: LALRP, page 64

3. Mapping of the affected crops and number of animals

Bankwatch found that the mapping of the affected crops contains discrepancies compared with the situation on the ground. Some of the small mountain plots adjacent to cabins and pastures and used mostly for potato growing have not been recorded in Table 25 of the LALRP. In the case of Malkhazi Chkhvimiani, the LALRP fails to record that the household practises agricultural activities on part of the pasture land to be affected by the project. **The Malkhazi household hence runs the risk of not being adequately compensated by the**

company for the loss of its agricultural produce (see the letter from Malkhazi Chkhvimiani in Annex 1).

Another crucial gap is the lack of data on and consideration of the number of cattle that people graze in the pasture area to be taken by the project. This is important as people rely on the cattle for subsistence produce. Additionally, some families sell the surplus dairy products. **The failure to map the number of cattle owned by the affected households leads to situations in which households owning 15 cows and bulls would receive the same amount of compensation as households owning 2 cows** (this issue is elaborated in more detail in the section on compensation). **For the sake of fair allocation of compensation among all the pasture users, it is critical that the LALRP takes into consideration the number of co-users and the animals owned by each affected family.**

4. Vulnerability mapping

The LALRP and the Social Impact Assessment assess four main categories of people who might be affected more or risk being marginalized by the effects of the project, especially by expropriation of land or other assets. These include:

- (i) female-headed households with dependents;
- (ii) disabled household heads without labour or means of support;
- (iii) poor households as defined by the official poverty line;
- (iv) elderly households with no labour or means of support;
- (v) cultural or ethnic minorities.

According to the project documentation, the company has to pay particular attention to the needs of vulnerable groups and provide extra assistance to them, especially in the land acquisition and compensation programme, including during the livelihood restoration activities. This is critical as vulnerable households might be entirely dependent on the income generated from their pasture lands and their vulnerability might impede them from developing alternative sources of income by themselves.

It is not completely clear how the LALRP authors analysed who falls into the categories above. Poor households appear to have been identified through the national registry on who is receiving poverty payments and other information appears to have been taken from the consultants' survey and/or public consultations.

Twenty-seven of the 80 affected households fall into at least one of the criteria above and are considered in the LALRP as vulnerable.⁵

Table 2: Distribution of vulnerable households by vulnerability criteria

Vulnerability category	Number of affected households
Total vulnerable households	27
Total households receiving poverty allowance	17
Total woman headed households	9
Total elder-headed households without any other bread-winner in the household	7
Total disabled head of household	0

Source: LALRP, p. vi

However our findings show that this may be a substantial underestimate. This is for two reasons:

- The LALRP does not recognise the vulnerable status of internally displaced people (IDPs), thus omitting a whole category of people who we consider likely to be vulnerable.
- The consultants' classification classifies people by category rather than analysing the surveyed households' situation on a case by case basis. This approach may wrongly exclude people from being classified as vulnerable. This issue is exacerbated by overestimation of income from sources including logging and farming, which makes people appear to have more income than they really do.

Internally Displaced Persons (IDPs)

IDPs make up around 15% of the population in Chuberi and Nakra and are also among the affected families.

Our survey identified one IDP family in Chuberi and two IDP families in Nakra that co-use the pastures in the land take areas and will be directly affected by the project.

The SIA does mention the presence of IDPs from Abkhazia that reside in the Nenskra and Nakra valleys and receive a refugee allowance. However, the study considers the IDPs to

⁵ On the national level 11% of the Georgian population is registered as living under the poverty line. Almost a fifth of all the families in the project area (65 of 353 households or 18.4%) report receiving poverty subsistence allowance. Fifteen of the affected households (or 19%) are receiving this poverty allowance. Women-headed households represent 23% of the total households residing permanently in Nenskra and Nakra valleys. They represent 11% of the affected households (9 households out of 80).

have settled well in the local community with whom they have kinship ties and share Svan origins. The SIA concludes that their refugee status is not considered as a vulnerability criterion in relation to the project's impacts.

However, Bankwatch interviews with the affected IDP households in the Nenskra and Nakra valleys as well as with key informants (school staff) revealed that IDP families live in a disadvantaged position in the community because they have not been allocated housing or live in houses with no ownership titles. Although IDP families eventually settled in houses in the villages, they live in a state of constant insecurity because of difficulties connected with registration of the houses and/or receiving land and housing from the government. As an IDP woman informed Bankwatch (see letter from Nazibrola Kharziani in Annex 1), she has been living in other people's houses for years as the government has not provided her with housing. Also, according to Chuberi and Kari school teachers, IDP students are visibly less well off than their classmates.

The Mestia Municipality registers 171 IDPs in Chuberi and 46 in Nakra. According to national policy, an IDP receives a monthly allowance, free primary and secondary schooling, a plot of arable land and assistance with finding employment. Yet, not all of these welfare instruments are operationalized in Chuberi and Nakra. Due to the land and housing scarcity in the mountain valley, there is a shortage of extra plots or houses for IDPs. Nor there are income earning opportunities. The state support in the area is limited to the monthly refugee welfare payment and free education. Bankwatch is not aware of any livelihood development programmes that supports the IDPs in Chuberi or Nakra to move towards self-sufficiency.

The Georgian welfare system does not allow people living on the refugee allowance to also receive a poverty allowance. Therefore, many IDP households that live close to or under the poverty line are not recognized as poor and therefore are not considered vulnerable in the company's assessment of project impacts. Bankwatch's survey identified 2 households in Nakra with IDP residents and 1 such household in Chuberi that will be affected by pasture loss. The IDPs receive 45 GEL (18 USD) per person per month. They would qualify as households living under the poverty line despite receiving no poverty allowance.

Bankwatch firmly believes that IDP status needs to be taken into account as a vulnerability criteria due to the economic conditions of IDP families, the challenges they face in realising their rights (eg. to state housing) and the pronounced impacts of the project they are likely to feel. The omission of IDPs in the affected households mapping and the lack of recognition of refugee allowance as a form of social welfare constitutes a major flaw in the vulnerability assessment of the project.

Possible underestimate of vulnerable households and overestimates of income

As far as we have been able to ascertain, vulnerable households have been selected by categories, not through a case by case assessment. Female-headed households, those headed by elderly people without any other breadwinner, and those receiving poverty payments are presumably possible to identify from the consultants' survey and public consultations, however we are concerned that this approach may exclude some people who are in fact vulnerable.

This is because the Georgian poverty payments system is not likely to capture all those people who are living in poverty, especially those whose income has decreased in recent years. We have identified three factors which appear to have led to overestimates of some people's incomes.

Logging

The supplementary SIA and the LALRP baseline surveys present logging as the key income-generating activity and the main factor influencing the economic status of families in the Nenskra and Nakra valleys. However, the studies omit to acknowledge the sharp decline in local forestry as a result of a new logging licence system that the government has been enforcing in Upper Svaneti since September 2015. Bankwatch has observed that due to the new licensing system, many households that had previously earned income from logging have no longer been able to access logging permits or pursue forestry works and their income has significantly decreased. By failing to assess the developments in the local logging industry after September 2015, the ESIA presents a distorted economic profile of the affected households and inflates their real income.

Both the SIA and the LALRP demonstrate that the authors of the supplementary package were informed of the new licensing system. Yet, the consultants did not conduct any further survey to explore thoroughly the system's economic impacts on the communities in 2016 and 2017. They referred to the new licensing system as a cause of difficulties when obtaining relevant logging data from survey respondents: *"At the time of the field surveys, Government had sent in officers to enforce the new system. There was, therefore, an understandable reluctance on the part of the local population to speak openly about their involvement in the logging and sawmill industries, either in households' interviews or during thematic interviews or focus groups."*⁶

The LALRP authors concluded that the economic significance of logging is likely to be higher due to the respondents' lack of openness to talk about the topic: *"Logging activities may have been underreported by the respondents. Logging was acknowledged as the main cash income source at the community level in both valleys during the baseline surveys. But*

6 LALRP, section D. Logging, p.22.

at the household level, it was not possible to get reliable answer regarding involvement of individuals in this activity.”⁷

Yet logging is presented in the LALRP as an actively pursued economic activity and the changes are not reflected. The consultants speculate about volumes of wood that can be sold and at what price,⁸ however without further information on who is concretely engaged in logging and differentiation between the volumes that are being legally and illegally logged, such guesses do not bring us closer to knowing who earns what from logging.

Sources⁹ spoke of over 15 sawmills that operated in Chuberi in 2014. Bankwatch’s estimate is that the number of family businesses and individuals that were active in logging and wood processing prior to the enforcement of the new licensing system in 2015 was much higher than now. Based on a separate socio-economic survey conducted by Bankwatch in June 2016 at least one family member in every second family we interviewed in Chuberi had been engaged in forestry. However the new licensing system has left many people without income.

The LALRP fails to map the changes in the logging-related sources of employment after the enforcement of the new licensing system and as a consequence the economic status of the families is likely to be inflated. This means some PAPs’ income levels might be much lower than what has been described. The families may be vulnerable in reality, even if they are not in any of the categories and not receiving poverty payments.

Considering the extent of dependence on logging and the potential loss of income caused by the new licensing system, the economic mapping should be revised to ensure correct baseline data. Without accurate mapping, the project risks underestimating the socio-economic impacts and failing to properly target its initiatives on PAP households in poverty or close to the poverty line.

Agriculture

Farming is listed as a source of income for a number of impacted households at the Nenskra dam and reservoir site (see Table 25 in the LALRP). However, the field visit revealed that some of the project-affected households listed as recipients of income from agriculture practise farming only as a subsistence activity and gain no profit from it (for illustration see the case of Iso Chkhvimiani from Sgurishi, Chuberi, above).

Some of the fields are not even sufficient to feed a family, let alone to produce a surplus. Bankwatch is concerned that the mapping in Table 25 overstates the economic situation of

7 Ibid., section 3.3.4.1 Sources of income, p. 18.

8 LALRP, section D. Logging, p.22.

9 Assessment of Wood and Agricultural Residue Biomass Energy Potential in Georgia. Field Study. World Experience for Georgia. 2014

the affected families by wrongly considering subsistence farming as an income-generating activity. **The mapping of contributions of farming in the households' budgets should be revised. Careful distinctions should be made between subsistence agriculture and farming generating a saleable surplus. Households with poverty-level incomes should be classified as vulnerable whether or not they are receiving poverty allowance payments.**

Furnishing and equipment as an indicator

Information on households' furnishing and equipment, described in section 3.3.5 of the LALRP concludes that the households have "standards of living that cannot be achieved by relying solely on small-scale farming activities existing in both valleys". The LALRP further suggests that the furnishing and equipment come from undeclared incomes such as logging. Bankwatch surveys conducted in 2016 and 2017 revealed that a number of families have used loans to finance household appliances and other basic needs such as boarding for university students. The ESIA surveys have neglected to map the indebtedness of households and micro-credit as a possible source of domestic appliances. **Additional research into indebtedness should be carried out as part of the ESIA to obtain a full understanding of the economic situation of the affected families.**

5. Associated facilities not included

In addition, it is clear from our desk research that the LALRP does not cover land issues related to the associated facilities of the project such as the 35, 110 and 220 KV transmission lines, access roads and the new substation needed to connect Nenskra plant to the energy system. According to the supplementary studies, "*Georgian State Electrosystem (GSE) will design, construct, install, commission, own, operate and maintain this Transmission Line and connection facilities*"¹⁰ and "*GSE has confirmed that ESIA and the land acquisition processes of the proposed transmission line will be undertaken by GSE taking due consideration of the Lenders E&S policies standards.*" It is also stated that "*The preparation of the ESIA for the 220 kV Transmission Line will be the responsibility of GSE and is expected to start when the feasibility study is underway, i.e. from mid-2017*" but currently it is not clear whether such studies are ongoing.

Taking into account the fact that Nenskra gorge is quite narrow and settlements are densely located downstream of the powerhouse (Lakhami village, agricultural lands, forests etc.) the impact of the associated facilities (transmission lines, access roads and the substation) on land owned by the population will be significant and needs to be assessed within the LALRP. Otherwise, moving the project forward without assessing these impacts will violate IFIs' policies. Paragraph 30 of the EBRD Environmental and Social Policy section on *Overall*

10 Volume 2 "Project Definition" of the supplementary studies "3.9 Associated facilities: grid connection and power transmission"; page 79;

approach to project appraisal states that: "The environmental and social appraisal includes consideration of three key elements: (i) the environmental and social impacts and issues associated with the project; (ii) the capacity and commitment of the client to implement the project in accordance with the relevant PRs; and (iii) to the extent appropriate, the facilities and activities that are associated with the project, but are not financed by the EBRD."

Disposal areas

The LALRP also does not cover the disposal sites' location. According to the Supplementary studies,

"The total volume of excavated material that could not be reused for construction purposes and will have to be disposed of is 3.1 million cubic metres", out of which:

"– 1.94 million cubic metres generated during the excavation works for the foundation of the structures, 50% being produced at the dam site;

– 525,000 cubic metres of spoil from tunnelling activities (Nakra Transfer tunnel), and

– 625,000 cubic metres of overburden excavated from quarry areas and borrow areas."

Further in the document it is indicated that *"330,000 cubic metres could be stockpiled over 10 hectares (3.5 metres high)"* at the Nakra Water Intake site. At the powerhouse site, *"570,000 cubic metres could be disposed of over several sites over about 16 hectares (3.5 metres high). This volume would be made of 300,000 cubic metres of tunnelling spoil (headrace tunnel) and 270,000 cubic metres of structural excavation (powerhouse and penstock trench)".* According to the Supplementary studies despite quite significant areas that will be used for disposal are within the narrow gorge, but *"the location of the disposal areas at the powerhouse area were still under investigation when the present report was completed."* Therefore assessment of the impacts on the land plots needed for disposal is omitted in the LALRP, and could not be investigated in detail in our field trip. However it is clear that this is a significant omission that represents a violation of the IFIs' policies.

V. Systemic disparities in compensation

1. Land acquisition

The project documentation acknowledges the customary/traditional land ownership in the Svaneti region, meaning that land is transmitted from family to family including pasture and forest lands. It also acknowledges that people are reliant on pasture lands for grazing their animals and agricultural activities and on the forest for firewood and logging activities (though now to a lesser extent than in the past).

The main land acquisition for the project has been carried out by the company and the state. The Partnership Fund was appointed to manage the land acquisition process in coordination with JSC Nenskra Hydro. It was the responsibility of the Fund to examine, amend – if needed, and approve the land take (according to the Land Report prepared by JSC Nenskra Hydro) required for the Project. The Partnership Fund is also responsible for land classification and transfer.

According to the Georgian public registry¹¹, 96.2 hectares (equivalent to 962,936 sq metres) were granted to JSC Nenskra Hydro for 1 USD in Chuberi and 600.0252 hectares (equivalent to 6,000,252 sq metres) were granted to JSC Nenskra Hydro to use for 55 years. In total almost 700 hectares of mostly forested land were granted to the project promoter.

The LALRP stipulates that people would be compensated for affected structures, and for lack of food for their animals, meaning that they would receive cash compensation for assets such as wooden summer cabins and an annual amount of cash or hay to compensate for the temporary or permanent loss of pastures. The LALRP also includes information about compensation for land loss, more exactly, it includes a budget line for compensating 36ha of land belonging to 61 households¹². **However, the tables with affected households and the entitlement matrix do not define the specific compensation the households are entitled to for the land take. This generates a non-transparent situation and poses risks to accountable implementation.**

The interviews conducted by Bankwatch show that people have only heard of compensation in the form of financial compensation for cabins and hay or financial support for animal food for a number of years. It is therefore unclear who is entitled to compensation for the land itself, and not only for pastures lost as a result of the project.

¹¹ <https://naprweb.reestri.gov.ge/#/search>

¹² LALRP, page 123, <http://www.ebrd.com/work-with-us/projects/esia/nenskra-hpp-portage.html>

Lenders' policy requirements – the EBRD

Compensation must be fair and appropriate (Art.10 of PR 5), provided in a transparent, consistent and equitable manner. It is geared to mitigating adverse social and economic impacts from land acquisition or restrictions on affected persons' use of and access to assets and land (Art. 5 of the PR). Its purpose is to restore, and potentially improve, standards of living and/or livelihoods of displaced persons to pre-displacement levels.

The EBRD Environmental and Social Policy's Performance Requirement 5 related to Land Acquisition, Involuntary Resettlement and Economic Displacement (PR 5) defines economic displacement, which is considered to be a type of involuntary resettlement, and outlines the associated rights of affected persons and obligations of the Bank's clients . PR 5 also requires compensation for displaced persons who have no recognisable legal right or claim to the land they occupy, such as the affected Svan community.

2. Affected structures compensation

As mentioned in the previous sections, there is a major mismatch in the way the ESIA authors assess the number of households that use the cabins and their entitlement to compensation. Co-use of pastures and cabins is not recorded in the affected households mapping. Oral communication between the compensation liaison officer and the selected stakeholders insinuates that a number of households would have to share the amount of compensation for their assets, receiving thus very small amounts. At the same time, this may create conflicts among the different users, as the compensation would be given directly to just one user who is afterwards responsible for sharing the amount with the remaining recipients.

According to the project documentation and the information collected on the ground, PAPs would be compensated for temporary or permanent loss of access to wooden cabins and other structures such as fences. Compensation for summer cabins ranges from 5000 GEL to 16000 GEL, depending mostly on the technical parameters of the cabin.

The letters of concern from locals in two households in the Nenskra valley and discussions with other two households in Nakra valley reveal that 4 to 5 households would have to share compensation of 8000 GEL for wooden cabins that are co-used, meaning less than 2000 GEL for one household. Given the fact that these households would lose access – either temporarily, for seven years during construction, or permanently – to their summer cabins, **the sum of 2000 GEL is not adequate to make up for the loss of the subsistence resources for the affected people. Furthermore, there are differences in the number of people living in the households that co-use the cabins as well as differences in the way their income or living costs are affected, which means they should be assessed individually and also screened for vulnerability.**

The LALRP fails to provide accurate information regarding the amount of compensation granted for each structure lost based on the number of households using it and the way in which their income and living costs will be affected. It is critical that consultations on the amount of compensation for each user takes place with each household and not only with one of the co-users. Failure to do so can lead to situations such as that of Ms Iso Chkhvimiani from Sgurishi, Chuberi, in which another user is being compensated for the wooden cabin built by Ms Chkhvimiani's deceased husband.

3. Pasture compensation

Similarly to the issue of co-use of structures such as cabins, the assessment of compensation to which PAPs are entitled for the loss of or impaired access to pasture land fails to take into account multiple use of pastures. Additionally, the LALRP does not take into account the number of cattle that depend on the pasture and that are kept by each household.

During the field investigation, Bankwatch was informed that the affected people were offered either 20 tonnes of hay or 20 000 GEL per year as compensation for the loss of pasture, for a period of up to seven years. **However, in the case of multiple-user pastures, the monetary or fodder compensation is offered only to one of the users, thus risking that not all users are properly compensated for pasture loss and potentially generating conflict among the families.** This is the case of Iso Chkhvimiani who will lose access to the Kvemo Memuli pasture area and who has been offered no fodder or monetary compensation for the pasture even though the household owns cattle and grazes it actively on the affected pasture land. The fodder/monetary compensation has been offered to only one of the co-users of the pasture, Ms Zhuzhuna.

This is very disturbing considering the fact that a high percentage of people who have used pasture lands that will be temporarily or permanently lost at Kvemo Memuli, Mashrichala and Lagiri own cattle that are dependent on these pastures. **The failure to properly map all the users of the summer cabins and of the affected pasture areas has created a chain of effects leading to either unequal compensation for fodder when co-user households have to split the material or monetary compensation among themselves or to a complete lack of compensation as in the case of Ms Iso Chkhvimiani.**

Moreover, all the respondents who have been approached with a compensation proposal, have been offered the same level of compensation for the pastures disregarding the number of cattle owned by their family. **The selected households have been offered universal compensation consisting of either 20 tonnes of hay per year or 20 000 GEL per year despite the fact that the number of cattle owned by the individual affected families varies significantly from 4 to 30 cows.** The respondents' estimate is that one tonne of hay is required per cow for the winter season only. Some of the PAPs have deemed the fodder

compensation highly insufficient and stated that this is why they have chosen monetary compensation instead. Those who have more cows and those who would have to split the money with co-users regard the monetary compensation as too low, too.

Another solution included in the LALRP to compensate people for the lost pastures is to improve access to new pasture areas such as Zeda Memuli or Schkvandiri for PAPs from the Nenskra valley through new cow routes. However, according to the interviewees, these pasture areas already belong and are actively used by other families. Moreover, access to the areas is marked as "potentially impaired" in the LALRP.

In addition, **not all the PAPs have been informed about the pasture compensation measures.** A family owning a cabin and pastures at Khurkhtsari has been offered money for the cabin but no fodder or monetary compensation for pastures.

Lenders' policy requirements – the EBRD

According to Art 12 of PR 5, the affected persons are to be given the opportunity to participate in consultation on the eligibility requirements, negotiation of the compensation packages and to have the compensation procedures and other related information provided in an understandable way so that they know what to expect at the various stages of the Project (Art 38 of PR 5). Moreover an effective grievance mechanism is to specifically address in a timely fashion specific concerns about compensation (Art 21 of PR 5).

4. Vulnerability allowances

According to the entitlement matrix in the LALRP¹³ there are two special allowances that are allocated for vulnerable households, as assessed by the LALRP, and for households that are severely affected by the project. Vulnerable households are entitled to an allowance of 326 GEL as minimum subsistence income per month for 3 months, reaching a total of 978 GEL per project affected household. Severely affected households are also entitled to a severe impact allowance which is the equivalent to 3 months of minimum subsistence income of 326 GEL, as minimum subsistence income per month for 3 months, reaching 978 GEL per potentially affected household.¹⁴ It is unclear how it has been decided that three months is a relevant length of time for such payments.

13 Table 30: Entitlement Matrix, LALRP, page 71, <http://www.ebrd.com/work-with-us/projects/esia/nenskra-hpp-portage.html>

14 Idem, page 73

These two allowances are presented in the LALRP without further argumentation on the manner in which these sums have been agreed on and more importantly, without providing information on whether these have been consulted with the households that fall within the two PAP categories. **The information collected by Bankwatch during discussions with both severely affected people and vulnerable people shows that none of the households interviewed and belonging to these groups had any information about their rights to the vulnerability allowances.** These include: a widow-headed household with a pasture at Kvemo Memuli, a household with a disabled member and poverty allowance with a pasture at Kvemo Memuli, four severely affected households with pasture areas at Lagiri and two severely affected households with pastures at Mashrichala. **No consultations or compensation agreements have been signed with these households for the additional vulnerability allowances they are entitled to.**

5. Livelihood restoration programme

Section 7 of the LALRP describes the additional compensation that will be granted to significantly and severely affected households (these include vulnerable households according to the entitlement matrix) in the form of a livelihood restoration programme. According to the table below, 47 households are included in the livelihood restoration programme and should benefit from measures such as preferential hiring and skills training and assistance in developing alternative means of income. However, interviews conducted by Bankwatch during the field investigation have shown that **people have no information about the measures included in the livelihood restoration plan even though some of them have had contact with company representatives on issues related to the compensation of summer cabins and pastures.**

Project component	Resources and productive assets lost	Number of households losing pasture area	Number of households significantly impacted	Number of households severely impacted
Dam site & reservoir area	Land and pasture areas	20	11	9
Nenskra road	Trees, structures and land	---	---	---
Powerhouse	Arable land and orchards	---	---	4
Nakra water intake	Land and pasture areas	27	---	---

Another worrying aspect related to the livelihood restoration plan is the lack of consultation with the groups that will benefit from it in order to align their priorities and needs with the measures included in the plan. Furthermore, some measures such as preferential employment and skills training are turning out to be a barrier for people to express concerns related to the project or to compensation out of fear of losing their workplace.

This is the case with two severely affected households interviewed by Bankwatch, of which one requested complete anonymity.

VI. Local grievance mechanism

Affected community members are largely unaware of the existence of the grievance mechanism. The community Information Center in Chuberi and the Grievance Mechanism were supposed to be established and implemented in the first quarter of 2017. The grievance registers and project billboards in each village outlining the grievance mechanism process are either difficult to find or non-existent, according to Bankwatch's field visit in July 2017. During the Bankwatch visit only small information boards could be found in central Chuberi and Nakra with general information about the project – not about the grievance mechanism. In Chuberi there was also an opened wooden box for letters and comments. In Nakra the wooden box was sealed with screws.

These measures raise doubts about the system's ability to guarantee the confidentiality of the senders and complainants, plus the rate of delivery and frequency of checks on the content of the grievance box, undermining the efficiency of the mechanism for communicating sensitive information or for encouraging members of affected community to seek redress.

VII. Conclusions and recommendations

Based on information collected during two Bankwatch field visits in July 2017 to the project sites of the Nenskra Hydro Power Plant project, this report presents a number of worrying gaps in the socio-economic data collection and mapping of impacts on potentially affected people as well as in the way compensation is being assessed and livelihood restoration measures are being considered. These are likely to result in numerous people missing out on compensation that they should be entitled to, and worsening livelihoods for many people in the valleys.

In light of the numerous violations of international standards on expropriation and compensation for assets that are essential to Svans, Bankwatch finds the project highly unfit for international support. The gaps in impact assessments and compensation identified in this report are proof of the highly insufficient stakeholder engagement processes by the project company that are violating lenders' environmental and social policies.

International financial institutions ought to suspend their consideration of the project for financing till the loopholes identified in the report are satisfactorily resolved. These include namely:

- Redesigning the consultation processes with more careful consideration of the performance requirements of international lenders and in consultation with civil society groups that are familiar with the local context
- Revised baseline data collection and socio-economic profile mapping of PAPs including the number of people in a household, sources of income, impacts of the new logging licensing system, vulnerability and IDP status
- Including the land impacts of associated facilities such as transmission lines, access roads and the new substation, as well as the land impacts of the disposal sites.
- Careful revision of the mapping of the temporary and permanent loss of pastures and other assets and in the assessment of the impacts of the project on PAPs so that the mapping reflects co-use of pastures and other assets
- Reconsideration of the compensation to which PAPs are entitled to as a result of the inaccurate mapping of users of affected land and assets and taking into consideration the dependency of people of the forest land that has been mostly granted by the government to the project company
- Granting compensation to only one user of multi-user cabins and pastures, with the idea that they will later informally divide it between all users, is to be avoided.

VIII. Annex 1 – Letters of concern

ბატონებო,

მოგმართავთ თხოვნით, მე გახლავართ იძულებით გადაადგილებული პირი აფხაზეთიდან და ვცხოვრობ ჭუბერში. ჩემს ორ შვილთან და მათ ოჯახებთან, ოთხ შვილიშვილთან და ბებიასთან ერთად (9 ადამიანი). სამწუხაროდ, სახლი, სადაც ჩვენ ვცხოვრობთ, არ არის საჯარო რეესტრში რეგისტრირებული. მიუხედავად უკანასკნელ წლებში უამრავი მცდელობისა და საქართველოს მთავრობისთვის მიმართვისა. ჩემს გარდა ჭუბერში ცხოვრობს 171 იძულებით გადაადგილებული პირი, რომელთაც ანალოგიური პრობლემები აქვთ ქონების რეგისტრაციასთან დაკავშირებით. რეგისტრაციის პრობლემის გარდა, საქართველოს მთავრობას ჩვენთვის არ გამოუვლია საკომპენსაციოდ არც მიწის ნაკვეთი და არც სოფლად სახლი. შესაბამისად, ჭუბერის სხვა მაცხოვრებლებისგან განსხვავებით, ჩვენ დევნილებს უარეს ყოფაში გვიწევს ცხოვრება.

ჩვენი შემოსავლის ძირითად წყაროს წარმოადგენს შემწეობები (48 ლარი). მიუხედავად იმისა, რომ ვიმყოფებით სიღარიბის ზღვარს ქვემოთ და გვეკუთვნის სოციალურად დაუცველთათვის გათვალისწინებული შემწეობაც, საქართველოში მოქმედი კანონმდებლობის მიხედვით, ჩვენ მხოლოდ შეგვიძლია დახმარების ერთ-ერთი სახეობის არჩევა.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, გთხოვთ, პროექტის ფარგლებში შეაფასოთ იძულებით გადაადგილებულ პირთა როგორც მოწყვლადი ჯგუფების მდგომარეობა ჭუბერში და ასახოთ ის, როგორც საკომპენსაციო პაკეტში, ისე საზოგადოებრივ საინვესტიციო პროგრამაში.

ნაზიბროლა ხარზიანი პ/ნ 62004017945 მობ. +995 599 27-46-02

ნ. ხარზიანი

Ժամանակը խորհրդանշական
 է, որ կենդանու զգացմունքները, որ զգացող
 կենդանու նշանակությունը և զգացմունքները
 ևս են զգացող սթրեսի, համարյալ շեղված
 լուծումը, որ ընդունում են ծանրության տեսանկյունից
 սթրեսային տեսակետով, որ ևս ծանրագույն
 ծանրագույնը նշանակալից զգացմունքներ
 ընդունում են, որոնցում նշանակալից է լինում ինչպիսի
 ծանրություն, որ, զգացող, ևս ծանրության տեսանկյունից
 սթրեսային տեսակետով, որ ևս կենդանու
 զգացմունքները ընդունում են:

Դրանով, ծանրագույն սթրեսային տեսանկյունից
 կենդանու զգացմունքները:

Նախապես,

ԴՆԿ ԴՆԿ

19 03 17 Կ

+995 (591) 05 3980

Դ. Դանիելյան

To: JSC Nenskra Hydro

July 18, 2017

Dear Sirs,

My name is Iso Chkhvimiani and I am a resident of Sgurishi, Chuberi. I am writing to express my concern over compensation for my pastures and related structures in connection to the Nenskra dam project.

I am a user of two summer pasture cabins. One is located at Okrili, the other in Kvemo Memuli. My husband built the latter cabin and we have been sharing it with four other households based in Sgurishi.

There are seven people living in my household. This includes me, my three daughters and my daughter's three children. The children are registered Internally Displaced People (IDPs) and receive refugee allowances. In addition to this, my 2 sons are registered residents in the house.

I used to receive poverty allowance. After the death of my husband my poverty status was reviewed and I stopped receiving the allowances. We rely solely on my pension of 200 GEL and since recently on my daughter's salary.

I have not been approached about compensation till mid-July 2017 when a company representative visited me in my house. I was informed that the total compensation for the loss of the cabin is 8,000 GEL and that this sum is to be split among the four families using it. I disagree with such an approach as I think each user should be entitled to the equal amount of compensation because each of them loses the equal resource and will not be able to pursue animal grazing. Therefore, the compensation sum should not be split and each user should receive 8,000 GEL. Additionally, I was told the compensation sum will be transferred to the bank account of a co-user who would then pay me approximately 1,000 GEL out of the received sum.

All the information exchanged was delivered to me verbally and there is no written record of the talk. I have not been presented with any written proposal of a future agreement.

I own six cows and three bulls. Yet, I have been offered no fodder for the animals. If I have no access to hay and pastures, my animals will die and my family will lose the only source of livelihood.

I understand my family is recorded as one affected by a temporary loss pasture at Kvemo Memuli in the list of households in the Table 25 of the Land Acquisition and Livelihood Restoration Plan (LALRP). My understanding is that my family is listed as a woman-headed vulnerable household HH1. If this is the case, then I would like to notify you that the details describing HH1 are incorrect. The description fails to specify that I am a holder of a wooden cabin at Kvemo Memuli. It lists farming as a wrong source of income. I practice only subsistence farming on the premises of my house plot which is not even enough to feed the family and leaves me with no surplus. In contrast to the information provided in the table, my family relies on my pension, IDP allowances of my daughter's children and recently a salary of my daughter employed by the company. Lastly, the number of household members is not up to date.

I would like to ask you to take the following steps:

Iso Ohkhyimlani

Contact details: +995 551 53 96 79 (Eliko, daughter of Iso Chkhvimiani)

Contact details: +995 551 53 96 79 (Eliko, daughter of Ito Chikvimiani)

From: Malkhazi Chkhvimiani
Sgurishi, Chuberi, Georgia
+995 551 59 03 52

To: JSC Nenskra Hydro

18th July 2017

Dear Sir/Madam,

I am contacting you as a head of a household which is due to be affected by the construction of Nenskra HPP in Georgia. I am a resident of the Sgurishi village where I am living in with other 4 family members. My concerns surround the quality of Land Acquisition and Livelihood Restoration Plan (LALRP), under which affected structures and assessment of vulnerable households are detailed.

The affected structures section in Table 25 of the aforementioned document correctly lists a cabin and a fence under my properties. However, the document fails to address the existence of a potato field in Kvemo Memuli pasture area currently in my possession. I urge you to reassess the method of defining affected structures and include the named agricultural land under my properties. In addition, a just method of compensation should be proposed under the current circumstances.

I would like to get reassurance that the fact that I am listed as a vulnerable household implies that I am entitled to receiving specific assistance and allowance for vulnerability as per the Table 30 – Entitlement Matrix in the LALRP. This includes specifically: "Allowance equivalent to 3 months of minimum subsistence income=326 GEL as minimum subsistence income per month for 3 months= 978 GEL per Project Affected Household. Specific assistance to benefit from activities developed as part of the Community Investment Programme". If this is the case, I ask you to specify this in any future agreement.

Finally, can you clarify in the draft agreement that as a significantly affected household, me and my family members can benefit from the Livelihood restoration measures listed in the 7.3 Livelihood restoration for significantly affected households in the LALRP and specify those that are relevant for my family and will be implemented? The measures include:

1. Preferential hiring and skills training;
2. Assistance for management of received financial compensation;
3. Support to improve existing economic activities;
4. Support for initiatives to develop alternative sources of income, and
5. Assistance for legalisation of land ownership.
6. Improvement of existing tracks to non-affected pasture areas
7. Restoration of pasture lost on temporary facilities
8. Cattle track by-passing the reservoir

I request that all compensation and restoration measures applicable to my household are written in a draft agreement and presented for my consent and signature. I ask that I am left with a copy of the document.

Sincerely,

Mr. Malkhazi Chkhvimiani

მალკაზი ჩხვიმიაი

მისი მამაკაცი

მალკაზი ჩხვიმიაი

Annex 6

Media Clippings

NENSKRA HPP ENVIRONMENTAL & SOCIAL IMPACT ASSESSMENT REPORT DISCLOSED

🕒 April 28, 2017 👁 917 Views

On the April 27th the Nenskra Hydropower Project Environmental & Social Impact Assessment Report public hearing was held in Tbilisi. The event was attended by representatives of both the civil society organizations and the governmental officials.

The report comprises of supplemental studies carried out in accordance to the high standards of the International Financial Institutions, such as EBRD (European Bank for Reconstruction and Development), ADB (Asian Development Bank), EIB (European Investment Bank), KDB (Korean Development Bank), SACE (Italian Export Credit Agency) and AIIB (Asian Infrastructure Investment Bank).

The Involvement of the aforementioned Financial Institutions will secure the financial stability of the project and will also guarantee its correspondence to the highest standards in terms of being socially and environmentally sound, safe, technically advanced and sustainable.

The supplementary studies were carried out by international and local companies.

"We are determined to base our work on the principles of on transparency. Today's public hearing will mark the beginning of our continuous dialogue with civil society, which is crucial for implementation of such a high-profile project of state importance as Nenskra HPP", JSC Nenskra Hydro Chief Executive Officer, Mr. Byoung Seub Choi has noted.

JSC Nenskra Hydro is a special purpose vehicle established in Georgia in 2015 as a result of cooperation between South Korean state company K-Water and JSC Partnership Fund. The purpose of the company is to construct the Nenskra Hydropower Plant in Nenskra and Nakra rivers' valleys in Mestia Municipality of Svaneti region. The power plant will generate 1.2 GWh of electricity, which will be fully consumed by the local market.

20

REAL ESTATE

STARTUP

Harvard Business School Shows Interest in Georgian Experience of Implanting Blockchain Technologies in Public Registry

Papuna Ugrekhelidze, head of National Agency of Public Registry (NAPR), met with Harvard Business School

[Read More »](#)

Class A Business Center in Georgia King David is now open for Business

PwC Georgia and Samsung Georgia are Now Represented at the King David Business Center

Foreign Investors Launch Implementing Investment Project in Kutaisi

New Company to Carry out Energy efficient Construction Projects in Georgia

RehabGlove – Winner of Seedstars 2017 to Get a Chance to Win 1 Million USD

Tbilisi innovation competition Seedstars 2017 was held on September 16, at Innovation and Technology Park

[Read More »](#)

Georgian Startup Invents Safe Alternative to Antibiotics

URBAN GREENS – Micro Herbs Startup by Tusa and Keta

VRex Immersive Inc Creates a Unique Way to Visit Places Virtually

21 Year-Old Startup Karenina – Book Cover Bags

Nenskra hydropower project environmental and social impact assessment report disclosure process continues

Forbes.ge

16 ივნისი, 2017 • News In English

Nenskra Hydropower Project company JSC Nenskra Hydro continues the disclosure process of its Environmental and Social Impact Assessment (ESIA) Report.

The results of supplementary studies, on which the report is based, were disclosed in March 2017. The entire package of the documents is available online both in Georgian and English languages on the Project company's [website](#). Moreover, hard copies of all 10 volumes of the report are available for all the stakeholders at the Project company's office in Tbilisi, at the special informational centers in the villages of Chuberi and Nakra in Mestia municipality, as well as Mestia municipality office.

The report comprises of supplementary studies carried out in accordance to the high standards of the International Financial Institutions, such as EBRD (European Bank for Reconstruction and Development), ADB (Asian Development Bank), EIB (European Investment Bank), KDB (Korean Development Bank), SACE (Italian Export Credit Agency) and AIIB (Asian Infrastructure Investment Bank).

It is noteworthy, that Nenskra Hydropower Project takes into consideration the needs and interests of the local population of Nenskra and Nakra valleys: there is absolutely no resettlement to be carried out, at the same time, Project aims at employing a vast number of the locals. In addition to this, a special Community Investment Strategy was created, that aims to invest into infrastructural, agricultural, educational and other sectors in the valleys.

The ESIA report disclosure process will continue for another several month.

"During this period of time our first priority is to inform the local population of Nenskra and Nakra valleys on the findings in the report, as well as the planned mitigation measures. A team that is made up of our specialists, as well as external experts is working to make this happen. We have already conducted approximately 20 meetings with the local population in both valleys, in a form of community meetings, public hearings and even individual meetings when necessary. This is a mutual process, during the meetings we do our best to give the comprehensive answers to all the questions. At the same time, we are keeping track of all the

ფორბს-ბლოგი

სოციალური
მენეჯმენტის
ინდიკატორები

ნარკო რეკლამა
21 სექტემბერი, 2017

მშე
დასავლეთიდან
ამოღის

გიორგი საბანაძე
21 სექტემბერი, 2017

ახალგაზრდა
თაობის
ეკონომიკური

რატი აბულაძე
19 სექტემბერი, 2017

CSR vs
ფილანთროპია

მარიკა მჭედლიძე
19 სექტემბერი, 2017

კომპეტენციების
"ტესტირება"
კარიერული

მაკო ჯაოშვილი
11 სექტემბერი, 2017

ბიზნესი
საზოგადოებაში -
ახალი მოდელები

მარიკა მჭედლიძე
08 სექტემბერი, 2017

CSR და
დაინტერესებულ
მხარეთა თეორია

მარიკა მჭედლიძე
05 სექტემბერი, 2017

comments from the local population, so we can take them into consideration during the project implementation process", JSC Nenskra Hydro Chief Operations Officer, Mr. Teimuraz Kopadze states.

JSC Nenskra Hydro is a special purpose vehicle established in Georgia in 2015 as a result of cooperation between South Korean state company K-Water and JSC Partnership Fund. The purpose of the company is to construct the Nenskra Hydropower Plant in Nenskra and Nakra rivers' valleys in Mestia Municipality of Svaneti region. The power plant will generate 1.2 GWh of electricity, which will be fully consumed by the local market.

წინა სტატია

За 7 месяцев, ветряная электростанция в Картли выработала на 30% больше энергии, чем

შემდეგი სტატია

Within 4 months, seaports handled 5,7 tons of cargo

0 Comments

Sort by Oldest

Add a comment..

Facebook Comments Plugin

Forbes Georgia in English

Forbes Woman

Forbes Health

მილიარდერების რეიტინგი - Real Time

ინილეთ
ყველა

მთავარი / ჩვენ შესახებ / რეკლამა / კონტაქტი

26.09.2017 | 14:11

ნენსკრა ჰესის პროექტი უმსხვილესი შვეიცარული კომპანია "შტუკის" უშუალო ჩართულობით ხორციელდება

კატეგორია: ბიზნესი

ნენსკრა ჰესის პროექტი უმსხვილესი შვეიცარული კომპანია „შტუკის“ უშუალო ჩართულობით ხორციელდება - ის საპროექტო კომპანიასთან ტექნიკური კონსულტანტის რანგში მუშაობს.

„შტუკი“ (Stucky Ltd) - მოწინავე საპროექტო და საკონსტრუქტორო კომპანიაა, რომელიც დაარსების დღიდან (1926) ჰიდროტექნიკური ნაგებობების მშენებლობისა და ეკონომიკური არსებობის განმავლობაში „შტუკის“ ინჟინრებმა და სხვა სპეციალისტებმა შვეიცარიაში და მის ფარგლებს გარეთ კამპიებისა და ჰიდროელექტროსადგურების 100-ზე მეტი წარმატებული პროექტი შეიმუშავეს. კომპანიის პორტფოლიოში 150 მეტრზე მეტი სიმაღლის 20-ზე მეტი კამპიალია.

„შტუკის“ საქართველოში მუშაობის 20-წლიანი გამოცდილება აქვს. კომპანიის პირველი პროექტი აქ 1990 წლებში ენგურჰესის რეაბილიტაცია და კამხლის უსაფრთხო სამუშაოების ჩატარება იყო.

„შტუკი“ საერთაშორისო მასშტაბით აღიარებული ექსპერტია კამხლების უსაფრთხოების დარგში. ამ მიმართულებით იგი თანამშრომლობს არა მარტო კერძო კომპანიებთან, მაგალითად ჩინეთთან, ალჟირთან, ვიეტნამთან და სხვებთან.

სწორედ ამ გამოცდილების გათვალისწინებით შეირჩა „შტუკი“ ნენსკრა ჰესის პროექტის ტექნიკურ კონსულტანტად.

ნენსკრა ჰესის კამხლის უსაფრთხოების უზრუნველყოფა „შტუკის“ უმთავრესი პრიორიტეტია. სვანეთის, კერძოდ ნენსკრას ხეობის მსგავს მაღალმთიან ადგილზე, სადაც 1 ასფალტის ეკრანის მქონე ქვანაყარი კამხალი აშენდება, უკლებლივ ყველა ბუნებრივი მოვლენის გათვალისწინებაა საჭირო. ამისათვის დაპროექტების ეტაპზე კომპანიის თაოსნობით არაერთი კვლევა ჩატარდა, დეტალურად იქნა შესწავლილი გარემო, შეფასდა ყველა შესაძლო რისკი. შემგომ უსაფრთხოების დარგებში ექსპერტთა საერთაშორისო ჯგუფის ჩართულობით პროექტში ისეთი ცვლილებები განხორციელდა, რომელიც თუნდაც მცირე საფრთხის თავიდან აგდებს.

„ნენსკრა ჰესი უსაფრთხოების უმაღლესი სტანდარტების დაცვით არის დაპროექტებული. იგი მსგავსია არაერთი იმ პროექტისა, რომელიც შვეიცარიის ალპებში განგვიხორციელებს, რომ ყველაზე მაღალ ბუნებრივ მოვლენას გაუძლოს, თუმცა ჩვენი ჩართულობა მხოლოდ დაპროექტების ეტაპზე მუშაობით არ შემოიფარგლება: მშენებლობის და კამხლის უსაფრთხოების უზრუნველყოფაც ჩვენ დაგვევალება,“ - აღნიშნავს „შტუკის“ ოპერაციების მართვის დირექტორი ბრენდან ქვიგლი.

სს „ნენსკრა ჰიდრო“ კორპორაციის სახელმწიფო კომპანია K-Water-ისა და სს „საპარტნიორო ფონდის“ თანამშრომლობის შედეგად 2015 წელს შეიქმნა. მის მიზანს მესტი ნენსკრასა და ნაკრას ხეობებში მაღალკამხლიანი ჰიდროელექტროსადგურის - ნენსკრა ჰესის მშენებლობა წარმოადგენს. ჰესი საქართველოს ყოველწლიურად 1.2 გიგავატოვით მთლიანად ადგილობრივ ბაზარს მოხმარდება.

Like

Share

Share

Print

შპს ნენსკრა

611

ნახვა

0 Comments

Add a comment...

Facebook Comments Plugin

შტუკის ინჟინრები

თქვენს გვერდზე გაუშვარდა ავტოგენერირებული პარამეტრების ბარათები გასცემდნენ

Search on Georgia Today

Nenskra HPP Project Launches New Website

The Nenskra Hydro Power Plant project company, JSC Nenskra Hydro, has launched a new website – www.nenskrahydro.ge.

Alongside the general information on the project, 10 volumes of Environmental and Social Impact Assessment (ESIA) Reports are available on the website, both in English and Georgian. In the

future all project related monitoring reports will also be uploaded to the website.

Additionally, a special online form of the project's grievance procedure can also be found on the website. The company has implemented a grievance procedure in order to address complaints that may arise from affected community members of the project.

„While operating a project of this significance, working based on the principles of maximum transparency and having an open dialogue with all the stakeholders are among our top priorities. The new website is one of the tools required to accomplish that“, - JSC Nenskra Hydro Chief Operations Officer, Mr. Teimuraz Kopadze states.

JSC Nenskra Hydro is a special purpose vehicle established in Georgia in 2015 as a result of cooperation between the South Korean state company K-Water and JSC Partnership Fund. The purpose of the company is to construct the Nenskra Hydropower Plant in Nenskra and Nakrarivers' valleys in the Mestia Municipality of Svaneti. The power plant will generate 1.2 GWh of electricity, which will be fully consumed by the local market.

11 July 2017 16:45

0 Comments

Sort by Oldest

Add a comment...

[Facebook Comments Plugin](#)

[Agency of Protected Areas Publishes Visitor Satisfaction Research Findings](#)

[Nenskra Hydro Power Plant Construction Gets a Boost](#)

[NASA's Rob Manning & John Casani Meet Georgian Startups](#)

[Energy in the Taste: A New Wine from Georgian Mountains](#)

[Tbilisi to Host Digital Marketing Conference](#)

[Prime Minister of Georgia Opens New Terminal at Tbilisi International Airport](#)

[New Terminal Opens at Tbilisi International Airport](#)

[Business Optimism Turns to Realism](#)

[ISET: Quick and Dirty Decisions Are Not Always Smart!](#)

[Hailstorm Hits Villages in Kakheti](#)

[Home](#)
[About Us](#)
[Contact Us](#)
[Electronic Version](#)
[Archive](#)
[Subscribe](#)
[Old Website](#)

Copyright © 2006-2017 "Georgia Today"

Using materials of the site the reference on "Georgia Today" with the indication of the author's copyright is

NENSKRA HYDROPOWER PLANT PROJECT DONATES HYUNDAI H-350 BUS TO MESTIA MUNICIPALITY

🕒 August 7, 2017 👁 297 Views

Within the framework of Community Investment Program, established on the initiative of Nenskra HPP Project, JSC Nenskra Hydro have donated to Mestia municipality the 16-seater minibus Hyundai H-350 Bus, which would satisfy special needs of population from Nenskra and Nakra valleys (children's sightseeing tours, etc.).

Several weeks ago, also within the framework of the same program, schools of Nenskra and Nakra valleys received sports equipment and computers, and kindergartens – kitchen equipment and toys.

Community Investment Program was developed by the Nenskra Hydropower Plant Project based on needs assessment of Nenskra and Nakra valleys' population. This program, which will be actively implemented from September onwards, stipulates an improvement of infrastructure, facilitation of development of agriculture and tourism, development and improvement of skills of local youths.

"Community Investment Program is an integral part of Nenskra HPP Project. We pay much attention to the sustainable development of that region, in which the project is implemented. Maximal employment of local workforce is envisaged, as during the construction phase, as well as in the operational phase of HPP. Community Investment Program is mainly focused on the development of agriculture and tourism in Nenskra and Nakra valleys, but we will not limit ourselves with this and our goal is to improve living conditions of population in these two valleys. Donating a minibus is an example of this policy", – JSC Nenskra Hydro Chief Executive Officer. Mr. Byoung Seub Choi has noted.

JSC Nenskra Hydro is a project company that was established as a result of cooperation between Korea Water Resources Corporation K-Water and JSC Partnership Fund in 2015. The purpose of the company is the construction of Nenskra Hydropower Plant in Nenskra and Nakra rivers' valleys in Mestia Municipality of Svaneti region. Nenskra HPP, installed capacity of which is 280 MW, will generate 1'200.00 GWh of electricity annually, which will be fully consumed by the local market.

REAL ESTATE

Harvard Business School Shows Interest in Georgian Experience of Implanting Blockchain Technologies in Public Registry

Papuna Ugrekhelidze, head of National Agency of Public Registry (NAPR), met with Harvard Business School ...

[Read More »](#)

Class A Business Center in Georgia King David is now open for Business

PwC Georgia and Samsung Georgia are Now Represented at the King David Business Center

STARTUP

RehabGlove – Winner of Seedstars 2017 to Get a Chance to Win 1 Million USD

Tbilisi innovation competition Seedstars 2017 was held on September 16, at Innovation and Technology Park ...

[Read More »](#)

Georgian Startup Invents Safe Alternative to Antibiotics

URBAN GREENS – Micro Herbs Startup by Tusa and Keta

VRex Immersive Inc Creates a Unique Way to Visit Places Virtually

Search on Georgia Today

Nenskra HPP Project Public Hearings to Be Held in Chuberi and Nakra

Nenskra Hydropower Plant Project Company, JSC Nenskra Hydro, will hold yet another round of public hearings on the project's Environmental and Social Impact Assessment (ESIA) report for the population of villages of Chuberi and Nakra, on 22-23 and 24 of August, respectively.

Public hearings will be held in a format of open house sessions: from 09:00 until 19:00, all stakeholders will have a possibility to ask

questions and receive comprehensive answers from specialists in the following fields: land acquisition, health, safety and environment, dam safety, community investment program and employment of local population. Project personnel, as well as external specialists will be working on the place.

The results of supplementary studies, on which the report is based, were disclosed in March 2017. The entire package of the documents is available online both in Georgian and English languages on the Project company's [website](http://www.nenskrahydro.ge).

The report comprises of supplementary studies carried out in accordance to the high standards of the International Financial Institutions, such as EBRD (European Bank for Reconstruction and Development), ADB (Asian Development Bank), EIB (European Investment Bank), KDB (Korean Development Bank), SACE (Italian Export Credit Agency) and AIIB (Asian Infrastructure Investment Bank).

"We believe that we can implement Nenskra HPP Project successfully only if our work is based on the principles of full transparency and active engagement of the local population. The upcoming round of public hearings is intended for achieving exactly these two objectives", - Chief Operating Officer Mr. Teimuraz Kopadze has noted.

JSC Nenskra Hydro is a project company that was established as a result of cooperation between Korea Water Resources Corporation K-Water and JSC Partnership Fund in 2015. The purpose of the company is the construction of Nenskra Hydropower Plant in Nenskra and Nakra rivers' valleys in Mestia Municipality of Svaneti region. Nenskra HPP, installed capacity of which is 280 MW, will generate 1'200.00 GWh of electricity annually, which will be fully consumed by the local market. www.nenskrahydro.ge

Agency of Protected Areas
Publishes Visitor Satisfaction
Research Findings

Nenskra Hydro Power Plant
Construction Gets a Boost

NASA's Rob Manning & John
Casani Meet Georgian Startups

Energy in the Taste: A New Wine
from Georgian Mountains

Tbilisi to Host Digital Marketing
Conference

Prime Minister of Georgia Opens
New Terminal at Tbilisi International
Airport

New Terminal Opens at Tbilisi
International Airport

Business Optimism Turns to
Realism

ISET: Quick and Dirty Decisions
Are Not Always Smart!

Hailstorm Hits Villages in Kakheti

18 August 2017 17:27

1 Comment

Sort by Oldest

Add a comment...

Exploring Georgia "The Country"

Great. The country is developing fast.

Like · Reply · Aug 21, 2017 2:48pm

Facebook Comments Plugin

Home

About Us

Contact Us

Electronic Version

Archive

Subscribe

Globe Website

Copyright © 2017 Georgia Today

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or by any information storage and retrieval system, without the prior written permission of Georgia Today.

HIGH INTEREST SHOWN IN COMMUNITY MEETINGS FOR NENSKRA HYDROPOWER PLANT PROJECT

🕒 August 24, 2017 👁 658 Views

Local community members expressed high interest in information provided by JSC Nenskra Hydro at public hearings this week in Chuberi and Nakra of Mestia Municipality, Svaneti Region.

Experts from each of the project's technical teams were available to consult with community members from 9 a.m. to 7 p.m. August 22 and 23 in Chuberi and are still available on August 24 in Nakra. The meetings were well attended by all the communities potentially impacted by the Nenskra Hydropower Plant project.

Community members asked project specialists about local employment, dam safety, land acquisition and livelihood restoration, community investment program and environmental management.

JSC Nenskra Hydro representatives welcomed this level of engagement and subject matter experts were available to provide comprehensive responses to community concerns and expressed commitment to continue engaging communities on regular basis.

Georgia has yet to obtain energy independence, as the country experiences a deficit in electricity supplies in autumn and winter due to less water available from rivers and increased internal energy consumption.

The average annual energy import during the winter time reaches 610.00 GWh from Russia, Azerbaijan and Armenia. Once commissioned, Nenskra Hydropower Plant will generate approximately 1'200.00 GWh annually, allowing Georgia to substantially reduce its reliance on imported energy and improve the economy of the country.

The supplementary studies of the Environmental and Social Impact Assessment Report were first disclosed in March 2017. The entire package of documents as well as summaries are available in Georgian and English languages in JSC Nenskra Hydro office in Tbilisi, on the project's website and in the project information centers in Chuberi and Nakra.

JSC Nenskra Hydro is a project-based company established 2015 as a result of cooperation between Korea Water Resources Corporation K-Water and JSC Partnership Fund. The company will construct the Nenskra Hydropower Plant in the Nenskra and Nakra river valleys in Mestia Municipality of the Svaneti region. The 280-MW Nenskra Hydropower Plant will generate approximately 1'200.00 GWh of electricity annually, which will be fully consumed by the Georgian market. www.nenskrahydro.ge

REAL ESTATE

STARTUP

Harvard Business School Shows Interest in Georgian Experience of Implanting Blockchain Technologies in Public Registry

Papuna Ugrehelidze, head of National Agency of Public Registry (NAPR), met with

RehabGlove – Winner of Seedstars 2017 to Get a Chance to Win 1 Million USD

Tbilisi innovation competition Seedstars 2017 was held on September 16, at Innovation and Technology Park.

[Read More](#)

ქლიარი თვითმგებარტველობა

მხარჯთაღმწიკდი

အသံအသွယ်အသွယ်
အသံအသွယ်အသွယ်

ნუგეზონელი პოლიტიკოსი და
თვითმხარეველობის კომიტეტი

ქლიპარი სეპარატორი

(<http://b-media.goodweb.ge/www/delivery/ck.php?>

oaparams=2_bannerid=44_zoneid=12_cd=ff0ec93f24_oadest=https%3A%2F%2Fwww.facebook.com%2F%25E1%2583%25A0%25E1%2583%2594%25E1%2583%259E%25E1%2583%259D%25E1%2583%259A%25E1%2583%2598%25E1%2583%25A2%25E1%2583%2598%25E1%2583%2599%25E1%2583%259I%25E1%2583%2593%25E1%2583%2590-%25E1%2583%2597%25E1%2583%2595%25E1%2583%2598%25E1%2583%2597%25E1%2583%259B%25E1%2583%259B%25E1%2583%2590%25E1%2583%25AC%25E1%2583%2599%25E1%2583%259D%25E1%2583%259B%25E1%2583%2598%25E1%2583%25A2%25E1%2583%2594%25E1%2583%25A2%25E1%2583%259I375622245901921%2F)

etanews.ge

ღრუბლი ინფორმაცია
 (<http://www.etanews.ge/geo>)

NEWS

უში გმირულად დაღუპული პირების ჯილდოზე წარდგენით მიმართა (<http://www.etanews.ge/geo/main/index/58491>)

სამხრეთ კორეის მთავრობამ საშარტველოს ხუთი
მინი ავთობუსი საჩუქრად გადასცა

24.05.2017

ამხრეთ კორეის მთავრობამ საქართველოს მთავრობას დახმარების პროგრამის ფარგლებში, 5 მილიონ ავტობუსი საჩუქრად გადასცა.

თბილისში "ჰიუნდაის" ცენტრში გამართულ ოფიციალურ ცერემონიას დაესწრნენ საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრის მოადგილე დავით ჯალაღანია და საქართველოში კორეის საელჩოს დროებითი რწმუნებული კიმ ინ ჰვანი.

როგორც დავით ჯალალნიამ განაცხადა, მინი ავტობუსების საერთო ღირებულება 200 000 ამერიკულ დოლარამდეა. საჩუქარი ცენტრალურ მთავრობაში, ასევე სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონში გადანაწილდება.

დავით ჯალაღანიას თქმით, ბოლო წლებში ახალი ინტენსივობა

შეიძინა საქართველოსა და სამხრეთ კორეის თანამშრომლობამ, როგორც ორმხრივ, ისე მრავალმხრივ ფორმატივში.

მისივე შეფასებით, მნიშვნელოვანია, რომ კორუფა წარმატებული ინვესტიორი ქვეყანაა და ერთ-ერთი მნიშვნელოვან პროექტს ზემო სვანეთში, ნენსკრას ჰიდროელექტროსადგურის სახით, კორეის ერთ-ერთი ყველაზე ცნობილი საერთაშორისო დონის კომპანია "ქეი ვითერი" საპატრნიოლო ფონდთან თანამშრომლობით ახორციელებს.

საგარეო საქმეთა მინისტრის მოადგილემ ყურადღება გაამახვილა, რომ წელს საქართველო და სამხრეთ კორეა დიპლომატიური ურთიერთობის დამყარების 25 წლისთავს აღნიშნავენ.

საქართველოს მთავრობას მადლობა გადაუხადა კორეის საელჩოს დროებითმა რწმუნებულმა.

კომენტარები

0 კომენტარი

Sort by ყველაზე ძველი

დაამტკიცა 2015 წლის

Facebook Comments Plugin

სხვა სიანხლები

იკოთეხი სესხი ცეხში

ბაზისბანკი

BASISBANK

9%-დან

9.5%-დან

საშალაქათო
უპროექტო

3 თვე

ბიზნესი | მეცხოვრობ
მეცხოვრობიკვერთი აბრე

“მწვანე ალტერნატივა” ნენსკრა ჰესისა და „ქსანი – სტეფანწმინდას“ პროექტებზე საჯარო დისკუსიას გამართავს

🕒 10:00 26.10.17

თბილისი (BPI) – არასამთავრობო ორგანიზაცია “მწვანე ალტერნატივა” ნენსკრა ჰესისა და „ქსანი – სტეფანწმინდას“ პროექტებზე საჯარო დისკუსიას გამართავს.

შეხვედრა სასტუმრო „ბეტსიში“ (მაცაშვილის ქუჩა 32-34) 27 ივნისს 11:00 საათზე გაიმართება.

შეხვედრაზე წარმოდგენილი და განხილული იქნება აღნიშნულ პროექტებთან მიმართებაში შექმნილი მდგომარეობა და პრობლემური საკითხები. კერძოდ, რამდენად არის დასაბუთებული წარმოდგენილი პროექტების საჭიროება. მათი ზეგავლენა ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე, მიმდინარე სასაზღვრო პროექტის 500 კვ გადაწყვეტა ხაზზე და სანივარი ბერის კონვენციის ნენსკრა ჰესის თაობაზე. შეხვედრაზე საკუთარ პოზიციას პროექტებთან დაკავშირებით დააფიქსირებენ ყაზბეგის რაიონის, ნაკრისა და ქუბერის თემის წარმომადგენლებიც.

შეხვედრაში მონაწილეობას მიიღებენ როგორც ენერგეტიკის, გარემოსდაცვის, ადამიანის უფლებების დაცვისა და გენდერულ საკითხებზე მომუშავე სამოქალაქო საზოგადოების, ისე ადგილობრივი მოსახლეობის წარმომადგენლები ბემო სვანეთიდან და ყაზბეგის რაიონიდან.

👍 2 people like this. Be the first of your friends.

«
უკან
batumelebi: ლისაბონში ქეთევან
დედოფლის პანოს
რესტავრაციისთვის საქართველო
16325 ევროს იხდის

»
შეძგვ:
პროფესიული კოლეგის
სტუდენტები პრაქტიკას
გაერთიანებული წყალმომარაგების
კომპანიაში გაივლიან

RELATED

პრემიერი: ახალი
მეტროსადგური
აღჭურვილია
თანამედროვე
უსაფრთხოების
სისტემებით

🕒 10:00 26.10.17

თბილისში ბიზნეს-
გამოფენა „აფხაზეთი
2017“ გაიმართა

🕒 10:00 26.10.17

საქართველო
ენერგოეფექტურობის
საკითხებზე
საგანმანათლებლო
პროგრამას მასპინძლობს

🕒 10:00 26.10.17

რომელი ბანკის საკრედიტო ბარ
უპირატესობას?

- ☐ საქართველოს ბანკი
- ☐ თიბისი ბანკი
- ☐ ბაზისბანკი
- ☐ ლიბერთი ბანკი
- ☐ ვითიბი ბანკი
- ☐ ტერაბანკი
- ☐ ხალიკბანკი
- ☐ სხვა

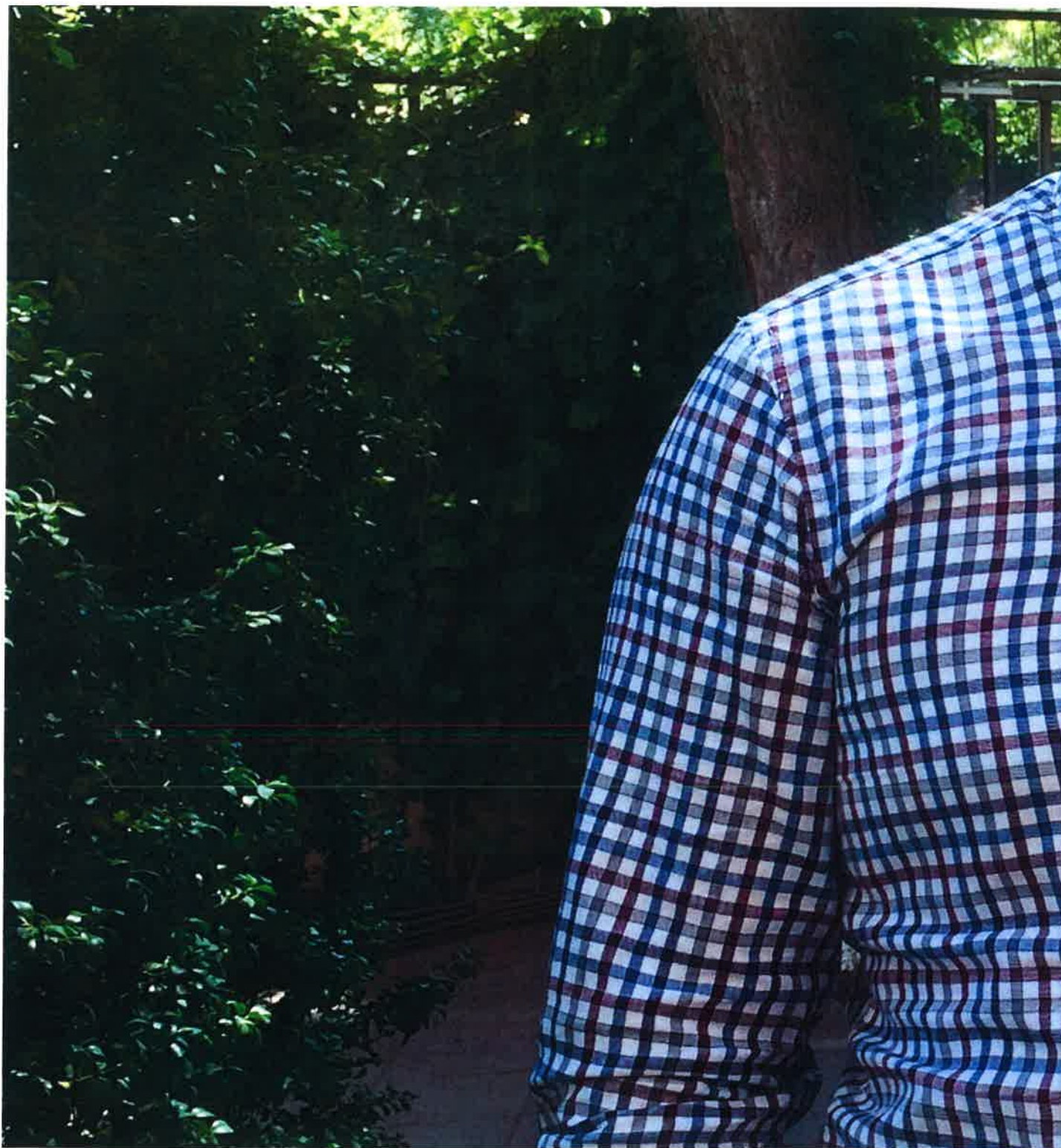
რეზიტივაცია

Vote

View Results

რეკლამა

[Interviews, slideshow](#)

გაორგი დვასაძე - 28.06.2017

ენერგეტიკის სამინისტრო აკეთებს ყველაფერს, რაც თავისი საქმე არაა – ინტერვიუ დავით ჭიპაშვილთან

28

ნენსკრა ჰესისა და ქსანი-სტეფანწმინდის 500 კვ მაღალი ძაბვის გადამცემ ხაზზე არასამთავრობო ორგანიზაცია “მწვანე ალტერნატივამ” 27 ივნისს მორიგი კონფერენცია გამართა, რომელსაც სპეციალისტებთან ერთად ადგილობრივი მოსახლეობის წარმომადგენლებიც დაესწრნენ. საქართველოში დაგეგმილ მიმდინარე ენერგოპროექტებსა და მასთან დაკავშირებულ პრობლემურ საკითხებზე ნეტგაზეთი “მწვანე ალტერნატივის” წარმომადგენელს, დათო ჭიპაშვილს ესაუბრა.

- პირველ რიგში, გვაინტერესებს, შეიცვალა თუ არა რაიმე ნენსკრა ჰესის ან ქსანი-სტეფანწმინდის ხაზების პროექტებთან დაკავშირებით მოსახლეობის მხრიდან გამოხატული პროტესტის შედეგად?

დავიწყეთ ნენსკრა ჰესით – მოგვხსენებთ, 24 აპრილს იყო დამატებითი კვლევების საჯარო განხილვა, რომელიც გამოაქვეყნა კომპანიამ. ბოლო ვადად ამ დოკუმენტებზე შენიშვნების წარდგენისთვის განისაზღვრა 12 ივლისი. პირადად მე ველოდი, რომ გაცილებით კვალიფიციური კვლევები იქნებოდა წარმოდგენილი და კვალიფიციურად იქნებოდა დასაბუთებული. თუმცა, ჩემდა სამწუხაროდ, ეს დოკუმენტები, რომლებიც თითქმისდა რომელიღაც საერთაშორისო ორგანიზაციის მიერ მომზადდა, რეალურად, ისეთ საკვანძო საკითხებს, როგორიც არის: პროექტის საჭიროების დასაბუთება, სოციალური ზემოქმედება, კომპენსაციების საკითხი, ზემოქმედება ბუნებრივ გარემოზე, მათ შორის, ბერნის კონვენციით დაცული გეგმარების ზღვრულყოფიერება და ა.შ. ამ საკითხებზე, სამწუხაროდ, დოკუმენტებმა პასუხი ვერ გასცა. უფრო მეტიც, არაფერია ფაქტობრივად დასაბუთებული ამ პროექტში, რომლის საფუძველზეც ადამიანი იტყოდა, რომ აუცილებელია ეს პროექტი, ან მისი საჭიროება არის დადგენილი. უახლოეს მომავალში გავუგზავნით კომპანიას ამ შენიშვნებს.

- ნენსკრა ჰესის საჭიროების დასაბუთებაში კომპანია წერს, რომ მისი მიზანია ქვეყნის ელექტროენერგიის გენერაციის მოცულობის გაზრდა და დამოკიდებულების შემცირება. რამდენად დამაჯერებელია ეს ჩანაწერი თქვენთვის?

აქ საინტერესოა ის, რომ თვითონ ეს ჩანაწერი, როგორც მინიმუმ, არის არასრული; სინამდვილეში ეს არის ის ტრადიციული და სტანდარტული განცხადებები, რასაც ჩვენი ენერგეტიკის სამინისტრო აკეთებს ხოლმე. გენერაციის გაზრდა ენერგეტიკული თვალსაზრისით ფიზიკურად არაფერს ნიშნავს, თუ არ გვეცოდინება, რა ელერება ეს გაზრდილი გენერაცია და რა ზემოქმედებას იქონიებს ეს გაზრდილი გენერაცია. თუნდაც ეკონომიკაზე, ადამიანებზე და სახელმწიფო ბიუჯეტზე. სიტყვაზე, I კვ საათი თუ დაგვიჯდა I ლარი. ეს არ ნიშნავს, რომ ენერგოდამოუკიდებელი ვართ.

მეორე საკითხი ეხებოდა ვალუტის გადინებას: თურმე ჩვენ ჩვენი ჰესი გვექნება და თანხას, რომელსაც ჩვენ იმპორტში ვიხდით, აღარ გავა ეს თანხა და გარკვეულწილად გაამყარებს ჩვენს სავალუტო კურსს. ესეც არის ტყუილი... ამ პროექტს, ისევე როგორც სხვა პროექტებს, ახორციელებს უცხოელი ინვესტორი, შესაბამისად, მისგან იყიდი ამ შემთხვევაში ელექტროენერგიას, თუ იმპორტით შემოიტან, მაინც დამაინც დიდ განსხვავებას არ იძლევა.

- ენერგოპროექტების დიდი ნაწილი ხშირად ოფშორებში დარეგისტრირებული კომპანიებს ეკუთვნით, თუმცა სახელმწიფო ამბობს, რომ ამ პროექტებით ქვეყანა უნდა გაზდეს ენერგოდამოუკიდებელი. სწორია თუ არა ეს მიდგომა და რეალურად რა სარგებელს ნახავს ქვეყანა ჰესებით? რა შეიძლება მოვიგოთ და რა წავაგოთ?

მოგებით, ვერ გეტყვით. რა შეიძლება მოვიგოთ, მაგრამ ზიანით კი – ძალიან სერიოზული ზიანის მომტანი იქნება, თუნდაც ენერგეტიკული თვალსაზრისით, ყველაფერს რომ თავი დავანებოთ, რადგანაც, კვლავ ვიმეორებ, ეს არის 280 მეგავატის ჰიდროელექტროსადგური, რომლის ღირებულებაც განისაზღვრა I.I მილიარდით. I მეგავატზე რომ დავიანგარიშოთ, ეს არის პრაქტიკულად ყველაზე ძვირი ობიექტი საქართველოში და არა მგონია, მსოფლიოშიც თმობდეს ლიდერობას ამ კუთხით. გარდა ამისა, ეს დამატებით გაზრდის სახელმწიფო ვალებს, მათ შორის, საგარეო ვალს იმიტომ, რომ სწორედ სახელმწიფომ აიღო ვალდებულება, რომ ის ააშენებს გადამცემ ხაზს ამ ჰიდროელექტროსადგურისთვის, ის გააკეთებს მისასვლელ გზებს და სხვა დანარჩენ ინფრასტრუქტურას. შესაბამისად, საიდან დაფინანსდება ამ ინფრასტრუქტურის მშენებლობა? ალბათ, სესხიდან, რომელსაც ავიღებთ საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებისგან, რომელიც ისევ ჩვენი გადასახდელი იქნება.

- გარემოსდაცვითი ორგანიზაციები დიდი ხანია საუბრობენ, რომ არ არის დაანგარიშებული, რა ზიანი შეიძლება მიაყენოს ამა თუ იმ პროექტმა გარემოს, ადგილობრივი მოსახლეობას, კულტურულ მემკვიდრეობას და ა.შ. არის თუ არა ეს კომპეტენციის პრობლემა? რა დასკვნა შეიძლება გამოვიტანოთ?

ერთ-ერთი საკითხი, რასაც ჩვენ მუდმივად ვაყენებთ ხოლმე, არის ის, რომ ვითხოვთ ენერგეტიკის განვითარების სტრატეგიულ გეგმას, რომ ვიცოდეთ, საერთოდ რა გვინდა. ეს გეგმა უნდა ეფუძნებოდეს ქვეყნის საჭიროების შეფასებას – ვგულისხმობ ენერგეტიკულ საჭიროებებს როგორც დღეს, ისევე მომავალში. უნდა ვიცოდეთ, რა მდგომარეობაში ვიქნებით მომავალში. სიტყვაზე, 10 წლის შემდეგ, ან რა ალტერნატივები გვაქვს. რომ თუ ვთვლით, მოხმარება იზრდება, როგორ უნდა შევამციროთ მისი ზრდის ტემპი ან მთლიანად მოხმარება და ა.შ.

ჩვენ ვითხოვთ დანახარჯებისა და სარგებლის ანალიზის გაკეთებას ქვეყნისთვის. ამას მხოლოდ ჩვენ არ ვითხოვთ; ასეთი რეკომენდაცია ჰქონდა ჯერ კიდევ ხუდონის დროს ჰოლანდიურ გარემოზე ზემოქმედების კომისიას, რომელიც, სხვათა შორის, დაიქირავა იმავე გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრომ და დაავალა, გადაეხედა “ტრანსელექტრიკა ლიმიტედის” მიერ წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების ანგარიში (გზმ). თუ დანახარჯებში და სარგებლობის ანალიზი ქვეყნისთვის არ დაიანგარიშეს, სხვანაირად შეუძლებელია საუბარი, რომ ამ პროექტს სარგებელი უფრო მეტი მოაქვს, ვიდრე ზიანი. უნდა დავინახოთ, ფურცელზე მაინც უნდა ეწეროს ერთ მხარეს, რა სარგებელი მოაქვს და მეორე მხარეს – რა ზიანი მოაქვს.

- წლების განმავლობაში ამაზე ვსაუბრობთ, თუმცა არაფერი იცვლება. ხშირად ისმის ბრალდებები კონკრეტული თანამდებობის პირების მიმართ, რომლებსაც ძირითადად ადგილობრივი მოსახლეობა ახმიავენ. ისინი ამბობენ, რომ ამ ენერგოპროექტებში თანამდებობის პირების, მათი ბიზნესკლანების ინტერესებია და არა ქვეყნის. რამდენად აქვს საფუძველი ამ ბრალდებებს?

საერთოდ, ძალიან ძნელია, როდესაც კონკრეტული საბუთი არ გიჭირავს ხელში, კორუფციაზე ისაუბრო, მაგრამ თავად ის ფაქტი, რომ პროექტში ყველაფერი გასაიდუმლოებულია: გასაიდუმლოებულია არა მარტო, ვთქვათ, განხორციელების საიმპლემენტაციო ხელშეკრულება, ასევე ისეთი საკითხი, როგორიც არის, მაგალითად, ალტერნატივების ანალიზი, რა თქმა უნდა, გონივრული ეჭვი იბადება. ფაქტია, რომ 280 მეგავატი ჯდება I.I მილიარდი, ხოლო 700-მეგავატიან ხუდონზე გამოცხადებული იყო, რომ ჯდება 1.2 მილიარდი. აქ იბადება ძალიან მარტივი კითხვა: რად გვინდა ასეთი ძვირიანი ელექტროსადგური? რა ფასად უნდა ვიყიდოთ? ხუდონზე ჩადებული ტარიფით სახელმწიფომ აიღო ვალდებულება, რომ I კილოვატი საათში 10.5 ცენტი ღირს. ეს ნიშნავს იმას, რომ ნენსკრაზე ადგილზე შესასყიდი ტარიფი შეიძლება გაცილებით მაღალი იყოს. როდესაც ეს კითხვები ისმება საზოგადოებაში და შესაბამისი პასუხები არ ეცემა. ეს ნიშნავს იმას, რომ მაქვს გონივრული ეჭვის გამოთქმის შესაძლებლობა და უფლება, რომ ვივარაუდო, პროექტში რაღაც ისე ვერ არის, საქმეც ეს არის, თორემ ძალიან სამწუხაროა, რომ არ გვაქვს კორუფციის დამადასტურებელი კონკრეტული დოკუმენტები. ძალიან ძნელია ბრალდებები, ამაზე ცალკე სახელმწიფო სტრუქტურა უნდა მუშაობდეს. ფაქტია, რომ ყველაფერი არის დამალული და დაფარული. შესაბამისად, გონივრული ეჭვის გამოთქმის უფლება ყველას აქვს.

- როდესაც ტარიფებზე ვსაუბრობთ, შეიძლება ბევრს სემეკი გაახსენდეს, რომელიც ამ პროექტებთან მიმართებაში საერთოდ არ ჩანს. თქვენ როგორ და სად წარმოგიდგენიათ საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის ჩართულობა ამ პროცესებში?

მემორანდუმების დადების პრაქტიკა არის უკვე მანკიერი. აქ ახლა სემეკის ჩართვაზე არ არის საუბარი. ზოგადად, ეს პროცესი ასე არ უნდა ხდებოდეს. როდესაც ტარიფი ისაზღვრება ენერგეტიკის მინისტრისა და კომპანიის წარმომადგენელს შორის დიალოგის საფუძველზე, ეს არ არის ნორმალური პრაქტიკა. ჩვენ გავწევრიანდით ენერგოთანამეგობრობაში, რატიფიკაციაც მოვახდინეთ. მართალია, ახლა მოხდა, აპრილში, მაგრამ ასოცირების ხელშეკრულება 2014 წელს გავაფორმეთ. შესაბამისად, ენერგეტიკის სამინისტროს, წესით, უკვე უნდა დაეწყო მუშაობა სწორედ ამ კარგი პრაქტიკის დამკვიდრებისკენ. არ შეიძლება ყველას ჰქონდეს ინდივიდუალურული პირობები განსაზღვრული და ერთი უფრო უპირატეს მდგომარეობაში აღმოჩნდეს. ვიდრე მეორე.

ენერგოპოლიტიკის განსაზღვრის ვალდებულება აქვს ენერგეტიკის სამინისტროს, მაგრამ არა პროექტების განხორციელების და მოლაპარაკებების წარმოების. ისედაც, ჩვენი კანონმდებლობითაც, ნებართვის გამცემია ეკონომიკის სამინისტრო და არა ენერგეტიკის სამინისტრო. სემეკი, რომელიც რეალურად უნდა იყოს დამოუკიდებელი ორგანო და რომელმაც უნდა იზრუნოს კონკურენტული ბაზრის ჩამოყალიბებაზე, ის საერთოდ არ მონაწილეობს ამ პროცესში. ჩნდება ასეთი შეკითხვა: როდესაც შენ პრიორიტეტულად ყიდულობ, ვთქვათ, ნენსკრა ჰესს და სემეკი 3-5 წლის შემდეგ შექმნის ამ კონკურენტულ ბაზარს ენერგეტიკის სფეროში, მოახდენს თუ არა ეს ამ ბაზრის მოდელის დამახინჯებას იმიტომ, რომ აქ, ერთი მხრივ, ვცდილობთ კონკურენტულ პირობებში ჩამოყალიბდეს ფასი, მაგრამ, მეორე მხრივ, ვხედავთ, რომ არიან კომპანიები, რომლებსაც აქვთ უპირატესი და პრივილეგიებული მდგომარეობა იმ გაფორმებული ხელშეკრულებების თუ მემორანდუმების ხარჯზე, რაც მათ აქვთ გაფორმებული [ენერგეტიკის სამინისტროსთან]. ეს აბსოლუტურად საპირისპირო მიმართულებით სიარულია იმისკენ, რისი მიმართულებით სიარულისთვისაც აკიდეთ ჩვენ ვალდებულება.

- შემდეგი საკითხია სოციალური ზემოქმედება და ადგილობრივი მოსახლეობა. საქართველოს თითქმის ყველა რეგიონში ადგილობრივები აპროტესტებენ დიდ ენერგოპროექტებს. ისინი ხედავენ საფრთხეს, ხოლო ჩვენ ვისმენთ მინისტრის განცხადებას, რომ თურმე თქვენი ორგანიზაცია აბუნტებს ხალხს და ა.შ. თქვენი აზრით, მათ არ უნდათ რეალური პრობლემის დანახვა, თუ რა არის ამის მიზეზი? შესაძლოა თუ არა კონსენსუსის შედეგად გონივრული გადაწყვეტილების მიღება, რომელიც ყველა მხარისთვის შეიძლება მისაღები იყოს?

ალბათ, ეს კითხვა მათ უნდა დაუსვავთ, თუ რატომ არ უნდათ, მაგრამ გეტყვით ჩემს აზრსაც იმიტომ, რომ საერთოდ ეს მართლაც ამ პროექტებზე არ არის; საზოგადოების მონაწილეობის და დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის საკითხები ძალიან პრობლემურია არა მარტო საქართველოში, არამედ ზოგადად ისეთ ქვეყნებში, სადაც დემოკრატიის ხარისხი მაინცდამაინც მაღალი არ არის და ხშირად იმიზეზებენ ხოლმე, რომ საზოგადოების მონაწილეობა აღიქმება როგორც ინვესტიციებისადმი ხელის შემშლელ ფაქტორად და შეფერხებად, რომ ინვესტორი თურმე დროულად ვერ დებს ინვესტიციებს და თურმე სად აქვს ინვესტორს იმის დრო, რომ ელაპარაკოს მოსახლეობას და გაითვალისწინოს მათი აზრი. ეს არის მიუღებელი და, სხვათა შორის, ერთ-ერთი სტატია იყო შვეიცარიაზე, როდესაც ოქროს მოპოვებას ეხებოდა საქმე და როდესაც ერთ სოფელში ჩატარდა რეფერენდუმი, სადაც უთხრეს, რომ არ აგამინებინებთ და მორჩა – არ ააშენებინეს. ამ შემთხვევაში, შვეიცარიას ვერ შევედრებით ვერც დემოკრატიის ხარისხით და ვერც ეკონომიკის მდგომარეობით. არ შეიძლება საზოგადოების ჩართულობას თავი ავარიდოთ იმიტომ, რომ ინვესტორებს ხელი არ შეეშალოთ რამეში.

- მთავრობამ რამდენიმე თვის წინ წარმოადგინა სოფლის განვითარების გეგმის დიდი დოკუმენტი, სადაც აღნიშნულია, რომ ეს არის ფრანგული მოდელი, რომელიც ითვალისწინებს საზოგადოების ჩართულობით ყველა მნიშვნელოვანი პროექტის განხორციელებას, თუმცა იქვე ხაზგასმულია, რომ ეს უნდა იყოს კომპეტენციის ფარგლებში. ანუ, თუ მოსახლეობას არ ესმის საკითხი, შესაძლოა მაინც განახორციელონ ესა თუ ის პროექტი. თქვენი აზრით, რამდენად გულწრფელია მთავრობა ამ შემთხვევაში? როგორი დამოკიდებულება აქვს მას ადგილობრივებისა და საკუთარი მოსახლეობის მიმართ?

მე ამ დოკუმენტს არ ვიცნობ, სამწუხაროდ. უბრალოდ, ფაქტია, რომ მთელი საქართველოს ტერიტორიაზე არ დარჩა არც ერთი ენერგოობიექტი, რომლის მშენებლობასაც თან არ სდევს საპროტესტო აქციები. ასეთი მიდგომა რომ ეფექტური იყოს, იდეაში, ახლა, როგორც მინიმუმ, უნდა ვხედავდეთ მოგვარებულ კონფლიქტებს მაინც, მაგრამ აქ არის ერთი მაგრამ და რას გულისხმობს ეს – მაგალითად, იმავე მიწის გაყიდვის აკრძალვასთან დაკავშირებით... არ მინდა ახლა ამ თემას ჩავუღრმავდე. უბრალოდ, იქ არის ერთი ასეთი ჩანაწერი, რომ უცხოელებზე მიწის გაყიდვა არ შეიძლება, მაგრამ ფაქტია, რომ გამოწვევების სახით შეიძლება, თუ სახელმწიფო ამას ჩათვლის საჭიროდ. რა თქმა უნდა, პირველ რიგში, იგულისხმება ენერგოპროექტები. ანუ თითქმის ეს არის, უბრალოდ, იმის ნათელი დადასტურება, თუ რა დამოკიდებულება აქვს სახელმწიფოს საკუთარი მოსახლეობისადმი და მათი მოსაზრებებისადმი; თუ რაღაცისთვის არ შეიძლება მიწის გაყიდვა, არ მინდა ამ თემაზე დებატებში შესვლა, მაგრამ, ვთქვათ, არ შეიძლება. მაშინ ჰესისთვის რატომ შეიძლება?

დათო ჭიპაშვილი, მწვანე ალტერნატივას წევრი. ფოტო: ნეტგაზეთი / გიორგი დიასამიძე

- საქართველოს მრავალი წელია რატიფიცირებული აქვს ორჰუსის კონვენცია, რომელიც ასევე ავალდებულებს ქვეყანას, რომ ადგილობრივი მოსახლეობის ჩართულობის გარეშე არ შეიძლება დიდი პროექტების განხორციელება. რეალურად, მიუხედავად იმისა, რომ ამდენ საერთაშორისო დოკუმენტზე აქვს სხვადასხვა პერიოდში საქართველოს ხელი მოწერილი, მოკმედ თუ წინა ხელისუფლებას ყოველთვის მაინც თავისი გაჰქონდა. ვინ უნდა აიძულოს ხელისუფლება, რომ ნაკისრი ვალდებულებების შესრულება დაიწყოს?

პრინციპში, სასამართლო პროცესები, რაც ჩვენ გვქონია, გამომდინარეობდა ამ ორჰუსის კონვენციიდან. მაგალითად, ჩვენ გვაქვს საჩივარი ბერნის კონვენციაში, რომელიც ამ შემთხვევაში ეხება ბიომრავალფეროვნების საკითხს. სწორედ ნენსკრას პროექტი იგეგმებოდა ბიომრავალფეროვნების ზონაში. 2016 წლის თებერვალში ეს ზონა ამოიღეს და ჩაითვალა, რომ იქ არ იყო ისეთი მნიშვნელოვანი ჰაბიტატი და სახეობები გავრცელებული, რომ საჭირო ყოფილიყო დაცული ტერიტორიის შექმნა. სწორედ ამასთან დაკავშირებით ვიჩივლეო ჩვენ ბერნის კონვენციაში და ძალიან საინტერესოა, რომ ბერნის კონვენციამ მოსთხოვა ჩვენს გარემოს დაცვის სამინისტროს საკონსერვაციო გეგმის წარმოდგენა და ვადა მისცა ამისთვის ამ წლის 31 ივნისამდე. ძალიან საინტერესოა, როგორ დამთავრდება ეს პროცესი.

ჩვენ სასამართლოსაც ვიყენებთ ხოლმე, მაგრამ მაინც არ იცი, რა მოხდება. ამიტომ ვცდილობთ სხვა მექანიზმების გამოყენებას. მაგალითად, თუ საუბარია საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტების მონაწილეობაზე ამა თუ იმ პროექტში, ვცდილობთ მანდ შევიტანოთ საჩივრები. პრინციპში, ვიმარჯვებთ კიდეც, უბრალოდ, აქ მეორე საკითხი დგას – რა არის შედეგი? მაგალითად, ჩვენი საჩივარი დაკმაყოფილდა ფარავანი ჰესთან დაკავშირებით, დაკმაყოფილდა დარიალი ჰესზე; EBRD-ის დამოუკიდებელი გასაჩივრების მექანიზმმა აღიარა, რომ არ იყო შესწავლილი ზანკის მიერ, როდესაც გადაწყვეტილებას იღებდა ის რისკები, რაც იყო დაკავშირებული დევდორაკთან. თუმცა, როდესაც ის დასკვნა დაიდო, ამ შემთხვევაში დარიალი ჰესი უკვე აშენდა, ამიტომ ახლა რაც შეიძლება მოხდეს, არის ის, რომ შემდეგი პროექტის დაფინანსების დროს გარკვეულწილად გაიზიარონ გამოცდილება.

რა თქმა უნდა, არის მექანიზმები და ყველა მექანიზმი უნდა იყოს გამოყენებული, თუმცა ამ მექანიზმების გამოყენება ავტომატურად არ ნიშნავს, რომ პროექტს გააჩერებ ან შეცვლი. რა თქმა უნდა, არის გავლენა, მაგრამ ჩვენი სასამართლო სისტემა არ არის იმ დონეზე, როგორც, მაგალითად,

ევროკავშირის ქვეყნებში, რომ თავისუფლად შევძლოთ საჩივრის შეტანა და სასამართლომ ძალიან კვალიფიციურად განიხილოს ეს საკითხი. ახლა ჩვენ გვაქვს შეტანილი სარჩელი სასამართლოში იმავე სტეფანწმინდის გადამცემ ხაზებთან დაკავშირებით.

- სხვა პროექტებთან შედარებით, მოსახლეობის პროტესტმა მთიულეთში თითქმის რაღაც შედეგი მაინც გამოიღო. ადგილობრივებს თვითონ აქვთ იმედი, რომ ენერგეტიკის სამინისტრო უკან დაიხევს და ამის ნიშნებიც შეიმჩნევა. თქვენი აზრით, მთავრობა იმას აკვირდება, თუ რამდენად მეტი ადამიანი გამოვა აქციაზე?

სამწუხაროდ, დაახლოებით მეც ეგეთი შთაბეჭდილება მრჩება, ვინ უფრო მყარად დგას და, როგორც იტყვიან, ვინ იყიდება და ვინ არა. თავად ეს პროექტი არის ძალიან უაზრო, მისი დანიშნულებიდან გამომდინარე. რისთვის ვაშენებთ ამ გადამცემ ხაზს და რას ვუერთებთ, არ ვიცით. ეს არის ხაზი, რომელსაც ვერაფერს მიუერთებ იმიტომ, რომ არც რუსეთიდან მოდის ხაზი და არც საქართველოს მხარეს არის მზაობა – ეს არის პროექტი არაფერზე.

როდესაც კომპანიის წარმომადგენელი აცხადებს, რომ პროექტი გათვლილია 35-40 -წლიან პერსპექტივაზე, უკაცრავად, მაგრამ ეს არის უკვე ძალიან დიდი სისულელე. 35-40 წლის შემდეგ თუ დაგჭირდება გადამცემი ხაზი, ახლა რატომ აშენებ? 25 და 30 წლის შემდეგ ააშენე. ამ ხაზის გაყვანას მაინცდამაინც დიდი დრო არ სჭირდება. ამას უნდა მაქსიმუმ 2-3 წელიწადი. ეს არ არის ის ობიექტი, რომელზეც ამხელა პერსპექტივაში უნდა იფიქრო. მეორე, რას ნიშნავს, რომ დაგჭირდება? სად წერია, რომ, სიტყვაზე, 35 წლის შემდეგ ეს ხაზი იქნება მნიშვნელოვანი ჩვენთვის? იდეაში, ამ ხაზით ვუერთებთ საქართველოს ენერგოსისტემას რუსეთს.

- რადგან ამხელა პერსპექტივისკენ ვიყურებით, განვავრცოთ ეს თემა. უცხოურ მედიაში ხშირად ვხედავთ სასიამოვნო სიახლეებს და ვთარგმნით მზის ან ქარის სადგურებთან დაკავშირებით ახალ ინფორმაციებს, ხოლო ამ ამბავს მკითხველი გამუდმებით იწონებს. რამდენად სერიოზულად უყურებენ ჩვენი თანამდებობის პირები ელექტროენერგიის მოპოვების ალტერნატიულ საშუალებებს? თქვენ როგორ ფიქრობთ, რამდენად რეალურია ქარის ან მზის სადგურებზე გადასვლა საქართველოსთვის უახლოეს პერიოდში?

სხვათა შორის, რამდენიმე დღის წინ ჰქონდათ პრეზენტაცია მიკროსადგურებთან დაკავშირებით ენერგეტიკის სამინისტროში, მაგრამ სასაცილო ის არის, რომ ქსელში ჩართვის შესაძლებლობა უკვე დიდი ხანია ძალშია. რატომღაც წინასაარჩევნო პერიოდში წამოწიეს ეს თემა იმიტომ, რომ აქამდე რაც პიარდებოდა ენერგეტიკის სამინისტროს მხრიდან, ეს იყო ჰესები. არავინ სიტყვას არ მრავდა არც ქარის და არც მზის სადგურებზე. ერთი ქარის სადგური ააშენეს და იმახიან, მეტს ვერ ჩავრთავთ, დაბალანსების პრობლემა გვაქვსო. ეს არის უკვე სერიოზული პრობლემა. მათ მიაჩნიათ, რომ საქართველო მდიდარია მხოლოდ ჰიდრორესურსებით, თითქმის მზე და ქარი მეზობლის არის. ჯერ ერთი, არის თუ არა მდიდარი ჰიდრორესურსებით, ეს ცალკე თემაა და შესაფასებელია იმიტომ, რომ არავის დაუთვლია, თუ როგორ შეიცვალა მდინარეების ხარჯები და როგორ შეიცვლება მომავალში კლიმატის ცვლილების გამო. თუმცა, მეორე მხრივ, თითქმის არც ქარია საქართველოში და არც მზე... რეალურად, ამ სტატისტიკას რომ ჩავხედოთ და ციფრებით ვისაუბროთ, ხელვაჩაური N1 ჰესზე მეტი ენერგია ამ ზამთარს გამოიმუშავა გორის ქარის სადგურმა – 30 მილიონი კილოვატი საათი. 6 ბოძზე დაყენებულმა ტურბინებმა გამოიმუშავა უფრო მეტი დენი, ვიდრე ჭოროხის დატბორვით მიღებულმა ჰიდროელექტროსადგურმა.

გარდა ამისა, როდესაც დაბალანსების პრობლემას ახსენებენ ხოლმე, რატომღაც იქვე ავიწყდებოდა, რომ ახლა არა ვართ იმ ეპოქაში, სადაც ამ ბატარეების ახალი ტექნოლოგიები არსებობს. მშვენივრად არსებობს ეს ტექნოლოგიები უკვე. ოფიციალურადაც იყიდება; მაგალითად, თუ ქარისა და მზის მთავარი პრობლემა იყო, რომ მუდმივად არ გვქონდა და ეს პრობლემას უქმნიდა საქართველოს ენერგოსისტემას, ამ ბატარეების განვითარებამ (და ამ პროცესის განვითარება მიმდინარეობს), თავისუფლად შეიძლება ამან მოგვცეს ის შედეგი, რომ ეს პრობლემა მოიხსნას. ამ მიმართულებით წასვლას რატომღაც არავინ ფიქრობს...

- ანუ საქართველოსაც შეუძლია უკვე ამ მიმართულებით წასვლა?

თუ 2013 წელს ჩვენ ამაზე თეორიულად ვსაუბრობდით, დღეს ეს უკვე რეალობაა და ბაზარზე იყიდება. აქ არ არის მაინცდამაინც აუცილებელი ტესტაზე საუბარი. ჩინელები და იაპონელები იმავეს აკეთებენ. შეიძლება არ ჰქეიათ ისეთი ხმაურიანი სახელი, როგორც ტესლა, თუმცა აქტიურად გამოიყენება.

კალიფორნიაში ზუსტად ტესლას ამ ბატარეების გამო გააუქმეს გაცილებელი ნებართვა 400- მეგავატიან სატუმბ ჰიდროელექტროსადგურს. ანუ ეს ხომ არ არის რაღაც ზღაპრები. ეს არის რეალობა. ვინ წარმოადგენდა 2 წლის წინ, რომ საქართველოში გამოჩნდებოდა არათუ ჰიბრიდები, არამედ ელექტრომობილები? ჩვენი ენერგეტიკის სამინისტროს პრობლემა არის ის, რომ ჩაკეტილია თავის სივრცეში და არ ცდილობს გარეთ გახედვას; ჰგონია, რომ სტრატეგიის დოკუმენტი არის 2 ფურცელზე დაწერილი რაღაც, რომელსაც მთელი ცხოვრება უნდა უყურო და არა ის, რომ ეს არის პროცესი, სადაც მუდმივად აფასებ იმ ტენდენციებს, რაც ხდება მსოფლიოს გარშემო.

განახლებად ენერგიაზე საუბრისას პირველი ჰიდროელექტროსადგურზე რომ ფიქრობ, ეს არის პრობლემა. განახლებად ენერგიაზე საუბრისას უნდა ფიქრობდე მზის და ქარის ენერგოეფექტურობაზე, რომლის კანონიც დღემდე არ გვაქვს. ენერგოეფექტურობის შესახებ ენერგეტიკის განვითარების სამოქმედო გეგმა, რომელიც შარშან მარტში უნდა გამოქვეყნებულიყო, დღემდე არ გამოუქვეყნებიათ.

დღეს ჩვენ ვსაუბრობთ იმაზე, რომ თურმე საქართველოში ენერგომომხარება იზრდება და რა ვქნათ, ახალი ჰესები გვჭირდება... დღეს რომ დაიწყებ მშენებლობას, ხვალვე ხომ არ დასრულდება? მანამდე რას აპირებ? ეს ისეთი საკითხებია, ოპერატიულიც და გრძელვადიანიც, რომ ამაზე უნდა მუშაობდეს ენერგეტიკის სამინისტრო და არა იმაზე, თუ რომელ ჰიდროელექტროსადგურის გახსნაზე წახვალ საკუთარი მანქანით, როგორც ეს კალაძემ გააკეთა შუახევი ჰესის პრეზენტაციაზე, და მივა თუ არა კანცელარიასთან საკუთარი მანქანით, ან გააღებს თუ არა საკუთარი მანქანის კარს თავისი ხელით. ეს არ არის ის თემები, რასაც ენერგეტიკის სამინისტრო უნდა აკეთებდეს. ისინი [ენერგეტიკის სამინისტრო] აკეთებენ ყველაფერს, რაც მათი საქმე არ არის და არ აკეთებს იმას, რაც მათი საქმეა.

[განახლებადი ენერგიადათუ ჰიდროელექტროსადგურები საქმე ენერგეტიკის განვითარების სამოქმედო გეგმის ალტერნატიულ ვariantებზე](#)
[ნეტგაზეთის მასალების სხვა გამოცემებში გადმოქცდის წესი](#)

ყოფილი პარლამენტისა და პარლამენტის მოახლოებული წევრების პოლიტიკური მოტივები

[0422] 27 57 44
გეოგრაფიის ინსტიტუტი

ავტორი

გიორგი დიასამიძე არის ნეტგაზეთის რეპორტიორი 2014 წლიდან. აშუქებს საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ საკითხებს და სხვა მიმდინარე მოვლენებს.

გელა მამულაშვილი

599 45 50 26

294 69 77; qronikaqro

არასამთავრობო ორგანიზაცია „მწვანე ალტერნატივამ“ საქართველოში დაგეგმილი 280 მგვტ სიმძლავრის „ნენსკრა ჰესისა“ და ყაზბეგის რაიონში მიმდინარე 500-კილოვოლტიანი მაღალი ძაბვის გადამცემი ხაზის „ქსანი – სტეფანწმინდის“ პროექტების თაობაზე შეხვედრა გამართა.

„ქრონიკა+“ ა/ო „მწვანე ალტერნატივის“ წარმომადგენელს, დათო ჭიპაშვილს ესაუბრება:

– შეხვედრა ორ მნიშვნელოვან და პრობლემურ პროექტს ეხებოდა, ეს არის ნენსკრას ჰიდროელექტროსადგური და ქსანი-სტეფანწმინდის მაღალი ძაბვის გადამცემი ხაზი. ჩვენი ორგანიზაციის შენიშვნები, კომენტარები და პოზიციები წარმოვადგინეთ. კერძოდ, ყურადღება გავამახვილეთ ამ პროექტების საჭიროებაზე (ეს რამდენად საბუთდება), არის თუ არა სარგებლის მომტანი.

რასაკვირველია, ყურადღება გამახვილდა სოციალურ ზემოქმედებაზე, რაც ამ პროექტებს თან სდევს. მათ შორის რისკები, რასაც ჩვენ ვხედავთ და ამაზე სხვადასხვა მედიასაშუალებაშიც არაერთხელ გახმოვანებულა. მაგალითად, გადამცემ ხაზებთან დაკავშირებით ამ პროექტის საჭიროება, უსაფრთხოების ზონების არარსებობა და ა. შ.

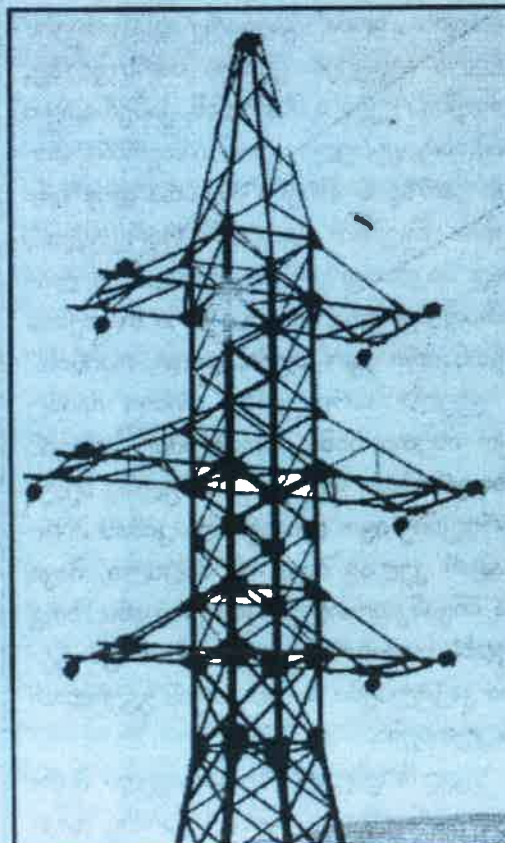
გარდა ამისა, ყურადღება იყო გამახვილებული ბიომრავალფეროვნებაზე ზემოქმედებაზე და შეფასება გავაკეთეთ, თუ რამდენად არის პროექტებში, თუნდაც, გენდერული თანასწორობა უზრუნველყოფილი. რასაც სხვა ჰიდროელექტროსადგურებში ვხედავთ, ამ კუთხით საერთოდ არ შესწავლილა.

– დავიწყოთ პირველი, ანუ სახელმწიფო რამდენად ადასტურებს აღნიშნული პროექტების საჭიროებას?

– „ნენსკრაჰესის“ დოკუმენტაციაში თუ ჩავიხედავთ და ისედაც, ენერგეტიკის სამინისტროს მაღალჩინოს-

ფიზიკურად ელექტროენერგიის გენერაციის გაზრდა ბევრი არაფერია, თუ არ გვეცოდნება ის პირობები, ის ფასი, რის გადახდაც ჩვენ მოგვინევს. ახლა რატომ მიგვაჩნია, რომ ეს პრობლემურია:

მაგალითად, თუ ქვედა დინებაში დაგეგმილ „ხუდონჰესის“ პროექტს ავიღებთ, ეს ხელშეკრულება ღიაა და იქ პირდაპირ წერია, რომ ერთი კილოვატსაათის შესასყიდად სახელმწიფო ათნახევარ ამერიკულ ცენტს გარანტირებულად ადგილზე იხდის. იმის გათვალისწინებით, რომ ეს პროექტი უფრო ძლიერი გამოდის, შესაბამისად, უნდა ვივარაუდოთ, რომ ამ პროექტიდანაც ერთი კილოვატსაათის ღირებულება ათნახევარ ცენტზე ნაკლები არ იქნება. ხუდონჰესისგან განსხვავე-

საპარამუნოო
ფონდი

K water

რამდ

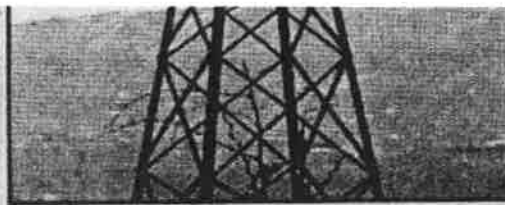
სა

მო

ბედი, მათ თორის, თითისტორი, სიადგორ
ლეებიც აცხადებენ ხოლმე, რომ „ნენ-
სკრაპესი“ იმიტომ არის მნიშვნელო-
ვანი პროექტი, რომ საქართველოს
დეფიციტი აქვს ზამთრის პერიოდში
და რომ აღნიშნული პროექტის განხორ-
ციელების შედეგად ჩვენი ელექტრო-
ენერგიის გენერაცია გაიზრდება. ეს
ერთმნიშვნელოვნად აღიარებულია,
როგორც პროექტის სარგებელი, რაც
ყველა ზიანს გადაწონის.

სინამდვილეში, მთლად მასე არ არ-
ის და აგიხსნით, რატომაც: ამ პროე-
ქტზე კორეის სახელმწიფო კომპანია-
სთან სრულიად კონფიდენციალური
ხელშეკრულება გაფორმდა: არც ერ-
თი დეტალი, ერთი სიტყვაც კი ამ ხე-
ლშეკრულებიდან ცნობილი არ არის.

მართალია, ეს ობიექტი გენერაც-
იას გაზრდის, მაგრამ იქ საუბარი იმა-
ზეა, რომ სახელმწიფომ ამ კომპანი-
ისგან გამოუმუშავებული ელექტროენ-
ერგია გარანტირებულად უნდა შეისყ-
იდოს. თუმცა არ არის წარმოდგენი-
ლი ინფორმაცია, თუ რა ფასად უნდა
შეისყიდოს ეს ელექტროენერგია.

ბით ეს მხოლოდ 280 მეგავატის სიმ-
ძლავრისაა, როცა საინვესტიციო ღირ-
ებულება თითქმის იგივეა, რაც ხუ-
დონპესთან მიმართებით. ანუ მილ-
იარდ ასი მილიონი ამერიკული დოლარ-
ი ჯდება.

თუ ამ პროექტის წლიური გამო-
მუშავება გარანტირებულად მილიარდ
ორასი მილიონი კილოვატსაათი იქნე-
ბა (ვაპირებთ, რომ სახელმწიფო ბიუ-
ჯეტმა იხადოს), ასეთ შემთხვევაში, ეს
პროექტი რამდენად სარგებლობის
მომტანია, აქ უკვე სერიოზული კითხ-
ვის ნიშნები ჩნდება.

როდესაც საბითუმო ბაზარზე ერ-
თი კილოვატსაათი ელექტროენერგი-
ის ღირებულება 4,7 მეათედ ცენტს
შეადგენს, ათნახევარ ცენტად ადგ-
ილზე ნაყიდი ელექტროენერგია მისი
საფასურის მნიშვნელოვნად გაზრდას

გამოიწვევს, რასაც
მოჰყვება სერიოზუ-
როგორც მოსახლეო-
რთველოში მოქმედ-
გან ქვეყანაში წარ-
ქცის თვითღირებუ-
ამასთანავე, საუ-

თითქოს იმპორტი უ-
მაგრამ ვიცით, რო-
პორტი გაცილებით
ჰიდროელექტროსა-
მომუშავებული ელ-
ირება. საუბარი რა-
მომგებიანობაზე ი-
ვაზე, ლიმონათის
რომელიც საქარ-
ბა. ერთი ბოთლი ა-
გვიჯდებაოდეს და
ფასი ლარი იყოს
რატომღაც, საქარ-

დათო ჭიბაშვილი

„მართალია
ფიზიკურ
როგორც
სადაც რე-
ადგილობ-
ტრადიცი-
საქართვე-
საკუთრებ-
სახელმწი-
ადგილობ-
კონსულტ-
ტერიტორ-
დოლარად
ტერიტორ-
ინვესტორ-
გადაეცა
უკითხავს

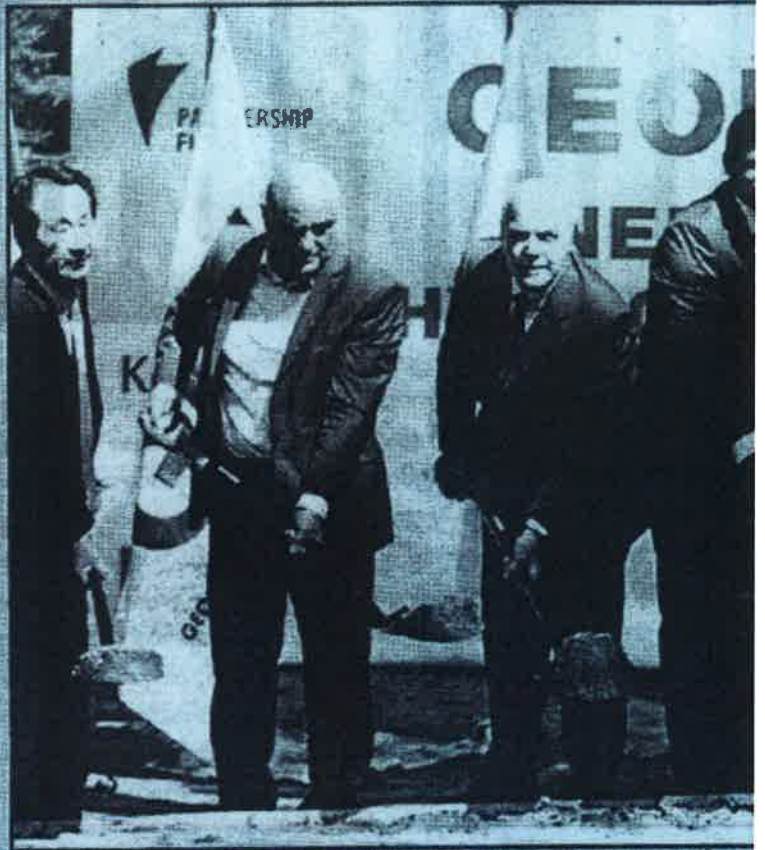
☎ 294 69 77; qronik

დამოკიდებული და ინტეგრირებული იქნება რუსულ ენერგოსისტემასთან.

- პროექტების სოციალურ რისკებზე გადავიდეთ...

- მართალია, „ნენსკრაჰესის“ პროექტი ადამიანების ფიზიკურ განსახლებას არ გულისხმობს (ისე, როგორც ამას „ხულონჰესი“ გულისხმობდა), თუმცა სადაც რეზერვუარი უნდა აშენდეს, ეს ადგილობრივი მოსახლეობის, ანუ ჭუბერლების ტრადიციული საკუთრებაა. რადგანაც საქართველოს კანონმდებლობა ტრადიციულ საკუთრებას არ ცნობს, ამიტომ ეს ქონება სახელმწიფო საკუთრებად მიიჩნევა და ადგილობრივ მოსახლეობასთან ყოველგვარი კონსულტაციებისა თუ მოლაპარაკების გარეშე, ტერიტორიების მნიშვნელოვანი ნაწილი ერთ დოლარად უკვე გადაეცა კომპანის. ასევე ტერიტორიების ნაწილი ერთ დოლარად გაიყიდა, ინვესტორს მიეყიდა, ხოლო ნაწილი აღნაგობით გადაეცა ინვესტორს ისე, რომ არავის არაფერი უკითხავს ადგილობრივი მოსახლეობისთვის.

აქ აღსანიშნავია კიდევ ერთი საკითხი, რომ ამ შემთხვევაში სვანები მკვიდრ მოსახლეობას წარმოადგენენ და მათზე კომპენსაცია უნდა ვრცელდებოდეს, რადგან ამ პროექტის დაფინანსებით საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტები დაინტერესებული არიან. ამ ინსტიტუტების პოლიტიკით მკვიდრი მოსახლეობა უფრო მკაცრი რეგულირების ქვეშ ექცევა. ერთი მხრივ, ადგილობრივი მოსახლეობის წინასწარი თანხმობის გარეშე არაფერი უნდა გაკეთდეს და, მეორე მხრივ, ტრადიციული საკუთრება უნდა აღიარონ მისი კომპენსაციით. ეს ისევე უნდა მოხდეს, როგორც, მაგალითად, ქონება ოფიციალურად საჯარო რეესტრში რეგისტრირებული რომ ყოფილიყო, რაც ამ შემთხვევაში არ კეთდებოდა.

„საერთოდ, რად გვინდა ეს რადგან არს ალბერნატივა არს ადგილობრივ მოსახლეს არავის გაუვლია. პოსტ კალაქის ჩაბრუნება, თი გახსნობის მიზნით, მს

პროცესი მიმდინარეობს.

კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი თემაა გენდერული საკითხი: ამ პროექტების ფარგლებში თითქოს ადგილობრივი მოსახლეობის დასაქმებაზე საუბრობენ. ეს, რეალურად, განმარტებული არ არის. მაგალითად, საუბარია, რომ ჩატარდება ადგილობრივი მოსახლეობის ტრენინგი და შემდგომ მათ დასაქმებენ. თუმცა ტრენინგცენტრები არავის მოუწყვია. ხელისუფლება აცხადებს, რომ მშენებლობა სექტორებში

დატვირთვა სწრაფდება. ამ პროექტში ეს თოდ არ არის ფასებული.

სხვა პროექტებში მაგალითად, შუახანაზღვრულად განსაზღვრულ ლეგებში წყაროები მაკაცები მუშაობის მოტანა კილომეტრებს უწევდა შუახანის შემთ

მეტიც, არც კომპანია, არც სახელმწიფო ტრადიციულ საკუთრებას არ ცნობს. მოგეხსენებათ, მთელი ტერიტორია, რომელიც ჰიდროელექტროსადგურისთვისაა განკუთვნილი (და, რეალურად, ადგილობრივი მოსახლეობის ტრადიციულ საკუთრებას წარმოადგენდა), უკვე ამ კომპანიას გადასცეს.

ოგვე საკითხები შეგვიძლია გადამცემ საზთან მიმართებითაც წამოვჭრათ. გარემოზე ზემოქმედების ანგარიში რაც დაიწერა და ნებართვა გაიცა ქსანი-სტეფანწმინდის 500-ვოლტიან გადამცემ საზზე, ეს დოკუმენტი, პრაქტიკულად, ნახევრფაბრიკატს წარმოადგენს და მასში არანაირი რისკები არ შეფასებულა. ნებართვა ისე გაიცა, რომ თვითონ მარშრუტიც კი დეტალურად არ დადგენილა. ეს არათუ საერთაშორისო, არამედ საქართველოს კანონმდებლობის დარღვევაა. ჩვენ ამ საკითხთან დაკავშირებით სამართლოში შევიტანეთ საქმე. ეს ორგანიზაციამ ადგილობრივ მოსახლეობასთან ერთად გავაკეთეთ და

ში იწყება. როდისღა უნდა მოხდეს ადგილობრივი მოსახლეობის გადაკვალიფიცირება, დატრენინგება და დასაქმება, ეს სრულიად გაუგებარია.

ამასთანავე, ერთ-ერთი საკითხი ისაა, რომ ადგილობრივი მოსახლეობა, ძირითადად, დასაქმებული იქნება არა მაღალანაზღაურებად სამუშაოებზე, არამედ ეს არის დაბალკვალიფიციური, ნაკლებანაზღაურებადი ადგილები რიგითი მუშებისთვის. დეტალურად არავის შეუსწავლია, რამდენი ადგილობრივი მოსახლე დასაქმდება რამდენი ხნით და მომავალში რა უნდა ქნან.

მოგეხსენებათ, სამშენებლო სამუშაოების დასრულების შემდეგ ჰიდროელექტროსადგური ბევრი ადამიანის დასაქმებას აღარ მოითხოვს და დიდი ალბათობით დასაქმება მარტო ამ ობიექტის დაცვით შემოიფარგლება. როდესაც გენდერულ ზემოქმედებაზე ვსაუბრობთ, იმ პერიოდში, როდესაც ამ არაკვალიფიციურ სამუშაო ადგილებზე ადგილობრივი მოსახლეობა დასაქმდება, ოჯახში მთელი

ვფიქრობთ, ნენსკრას შემთხვევა

– რაც შეეხება ოფენბას?

– ეს ადგილი რაპესის" მშენებლის თებერვლ ცულ ტერიტორი ზურმუხტოვან გამხდარიყო. ს გამო გვმარებო რიის საზღვრის თვის" განკუთვ ტერიტორია მი

აღნიშნულთ უკვე 2016 წლ მართეთ ბერნის ფარგლებშიც ს ცული ტერიტო ვანი ქსელი უნდ სოა, რომ ეს სა მეტიც, ბერნის ურად გამოუგ' რთველოს გარ რესურსების სა დინარე წლის

N24(201) 4.07-10.07.2017 წ.

ქუთაისი

ინფორმაცია, რომელსაც შეგიძლია გნდო

საქართველოში, სადაც არც ერთი წელი არ უფიქრია ქალაქში - მათა მურდულია

საქართველოში, სადაც არც ერთი წელი არ უფიქრია ქალაქში - მათა მურდულია

ქუთაისი

მთავრობის გვერდი

პირის თემა

მანდატების გადაცემაზე ქუთაისის მერობის 4 კანდიდატი არ მივიდა

მეფე კალისტრატე ქალაქის ცენტრში, ის ადგილი აკურთხა, სადაც ეკლესია აშენდება (ვიდეო)

ქუთაისში თამარ მეფის ქუჩიდან ჯიბლადის ქუჩის მიმართულებით მოძრაობა აიკრძალა

ქუთაისში სკოლას, საიდანაც ბათუში ჩამოცვივდა, რეაბილიტაცია უტარდება

ვიდეო

ეკოლოგიური კატასტროფის საფრთხის შემცველი ჰესები - შეხვედრა ქუთაისში (ვიდეო)

11:37 - 07.07.2017

ქუთაისში, მდინარე რიონზე და ზემო სვანეთში დაგეგმილი ჰესების მშენებლობის გამო, ადგილობრივი მოსახლეობისთვის შექმნილ საფრთხეებზე ისაუბრეს. "მშენებ ალტერნატივის" და "ცენტრალური და აღმოსავლეთი ევროპის ბანკებზე დამკვირვებელთა ქსელის" წარმომადგენლები, რომლებიც ნამახვანჰესისა და ნენსკრაჰესის პროექტს დეტალურად სწავლობენ. მიიჩნევენ, რომ მსგავსი სიმძლავრის ენერგოობიექტები საფრთხეს უქმნის ადგილობრივ მოსახლეობას და ეკოსისტემას.

მათი თქმით, სახელმწიფომ უნდა იზრუნოს ალტერნატიული რესურსების მოძიებაზე და რისკის ქვეშ არ დააყენოს მოსახლეობის ჯანმრთელობა და სიცოცხლე.

ეკოლოგიური კატასტროფის საფრთხის შემცველი ჰესები

რეიტინგული აგებები

შსს - მიმდინარე წელს ცხრა თვეში ქვეყნიდან 2 910 387 ადამიანი გავიდა, უკან კი 49 445 მათგანი არ დაბრუნდა
21:16 / 03.10.2017

"ბუნებრივი სიკვდილი" - ექსპერტიზის დასკვნა გერმანიაში ქუთაისელი სტუდენტის გარდაცვალებაზე
19:04 / 09.10.2017

ნიუს MIX

წყალტუბოში ხელოვნების ფესტივალი ჩატარდება (პროგრამა)

გამჭრალი სკვერი და მშენებლობას შეწირული ასწლოვანი ხეები

„უბედურება“ - კარნავალი სასაფლაოზე

| Print | E-mail

f t g+

თეგები ჰესი / ნენკრასი / ნამახვანი / მშენებ ალტერნატივა /

ნენსკრაჰესის დენს 36 წლის განმავლობაში სახელმწიფო შეიძენს

ნენსკრაჰესის კრედიტორთა საბოლოო ჯგუფი 2017 წლის მესამე კვარტალში დასახელდება. კომპანიის მიერ მომზადებულ ანგარიშში აღნიშნულია, რომ პოტენციურ დამფინანსებელთა შორის არიან ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკი, აზიის განვითარების ბანკი, ევროპული საინვესტიციო ბანკი და კორეის განვითარების ბანკი.

„ნენსკრა ჰიდროს“ ცნობით, დამფინანსებლების ეს ჯგუფი შეიძლება შეიცვალოს 2017 წლის მესამე კვარტალამდე, სანამ დაიხურება პროექტის დაფინანსების ვადა.

„ჯიბისის“ ცნობით, პროექტის ღირებულება დაახლოებით 1 მი-

ლიარდი დოლარია, საიდანაც 70% მოზიდული იქნება სწორედ ამ ბანკებიდან შელავათიანი კრედიტის სახით.

ნენსკრაჰესის დადგმული სიმძლავრე 280 მვტ-ია. დაგეგმილია 130 მ სიმაღლის და 870 მ სიგრძის კაშხლის მოწყობა მდინარე ნენსკრის ზედა დინებაში, რაც შექმნის დაახლოებით 176 მილიონი კვ/მ მოცულობის წყალსაცავს. ჰესის საექსპლუატაციო ხარჯი წელიწადში 11 მლნ დოლარით არის განსაზღვრული.

აღსანიშნავია ისიც, რომ კომპანიას ესკოსთან 36-წლიანი გარანტირებული შესყიდვის ხელშეკრულება აქვს გაფორმებული.

რამუზიშვილი

საშუალო სიმძლავრის მიწისძვრასაც ვერ გაუძლებს - გეოფიზიკის ინსტიტუტის დასკვნა

14.10.2017 14:27:39

Eng Rus

საზოგადოება

მიმდინარე მშენებლობები საშუალო სიმძლავრის მიწისძვრასაც ვერ გაუძლებს - გეოფიზიკის ინსტიტუტის დასკვნა

21:36 2017-07-15

გეოფიზიკის ინსტიტუტის დასკვნის მიხედვით, საცხოვრებელი კორპუსები, სავაჭრო ცენტრები და ჰიდროელექტროსადგურები საქართველოში დარღვევებით შენდება და ძლიერი მიწისძვრის შემთხვევაში, შედეგები უმძიმესი იქნება.

გეოფიზიკის ინსტიტუტის მეცნიერი, ნინო წერეთელი, კურიერს უყვება, რომ ქვეყანაში მოქმედი სეისმური საშიშროების რუკა, რომელის მიხედვითაც სამშენებლო კოდები იწერება, არასწორია. შესაბამისად, მშენებლობები, რომლის ქვეყნის მასშტაბით და განსაკუთრებით კი თბილისში მიმდინარეობს, საშუალო სიმძლავრის მიწისძვრასაც ვერ გაუძლებს.

ქვეყნის გეოფიზიკის ინსტიტუტის მეცნიერი კურიერს უყვება, რომ დარღვევებით ქვეყანაში არამხოლოდ საცხოვრებელი და კომერციული ობიექტები შენდება, არამედ ჰიდროელექტროსადგურებიც, მათ შორისაა ნესკრაპსიც. კიდევ

ერთი მასშტაბური პროექტი, რომლის მდგრადობასაც სპეციალისტები ეჭვის ქვეშ აყენებენ, პანორამა თბილისია.

სრულად იხილეთ rustavi2.ge

მაია ასათიანის ამბის დამალვა უკვე შეუძლებელია!

სიმართლის დამალვა შეუძლებელია! რუსკა მაყაშვილის ბავშვი იტანჯება...

დიანა ტრაპაიძის ამბავმა მთელი საქართველო შეძრა...

ლიკას საშინელი საიდუმლო ახლა გამჟღავნდა! აი, რატომ არ აუგებენ მას წესს

მსგავსი მასალები:

იპინიაში ძლიერი მიწისძვრა მოხდა
ვილიპინგზე ძლიერი მიწისძვრა მოხდა - არის მსხვერპლი
საქართველოში მიწისძვრა მოხდა

მასალის გამოყენების პირობები

პოზიციზა

„ლიდერი გამოჩნდება და საზოგადოება პოლიტიკურად დასჯის არსებულ ხელისუფლებას“ - ზუხაშვილი კონსტიტუციის ერთპიროვნულ მიღებაზე საუბრობს

FACTCHECK

„ლიდერი გამოჩნდება და საზოგადოება პოლიტიკურად დასჯის არსებულ ხელისუფლებას“ - ზუხაშვილი კონსტიტუციის ერთპიროვნულ მიღებაზე საუბრობს

ყველაზე პოპულარული

ლეონ უჩაიშვილი: „ჩემი ლიკა მაპატიე...საქართველოს აპატიე, რომ დაგივიწყეთ, მარტო დაგტოვეთ, მიგატოვეთ!“

უცნობმა პირმა წუხელ ლიკა ქავეარაძის სახლის კიბეები ვარდის ფურცლებით შეამკო - ვიდეო

ლიკა ქავეარაძის დაკრძალვა - „მარიტა“ „გედიამ“ და „შეთემ“ გამოასვენა (ვიდეო)

პოტენციალი: „ევროპის ქვეყნებს ჰიდროპოტენციალი 90%-ზე მეტად აქვთ
ათვისებული, ჩვენ კი მხოლოდ 20%, რაც ეკონომიკის განვითარების ტემპს
ხელს უშლის“.

გამოავითქეთ

ბანკები და ფინანსები

საქართველო

[მთავარი](#)
[ეკონომიკა](#)
[საზოგადოებო](#)
[კონსტრუქცია](#)
[საზოგადოებო](#)
[მსოფლიო](#)
[ბიზნის პრაქტიკა](#)
[რეკლამა](#)
[Home](#) » [ბიზნისი](#) » [Stucky – ნენსკრა ჰესი შვეიცარული სტანდარტებით აშენდება](#)

რეკლამის ადგილი

620

ბანკები და ფინანსები

ვლადიმერ მილოვი: ავსტრია და სამხრეთ ოსეთი უნდა დაუბრუნდეს საქართველოს
 July 26, 2017

„სილესტეი“ ადასტურებს, რომ 20 000 ლარით დაჯარიმდებით თუ Wi-Fi ზე კაროლი არ გიყენიათ
 May 4, 2017

„ხალა ზელანდია“ თბილისში ბორჯღალოსნების წინააღმდეგ თამაშის სურვილი გამოთქვა
 March 17, 2017

„საფინანსო ინსტიტუტები კომპანიების დაფინანსებისგან თავს იკავებენ“
 February 11, 2016

შვეიცარიაში „მაკდონალდის“ ქსელის უკლებლივ ყველა რესტორანი დახურეს
 June 18, 2016

Stucky – ნენსკრა ჰესი შვეიცარული სტანდარტებით აშენდება

August 28, 2017 • 256 Views

ნენსკრა ჰესი დაპროექტდა და აშენდება იმავე ნორმებით და სტანდარტების დაცვით, როგორც ჩვეულებრივ, შვეიცარიაში, – აცხადებს კომპანია Stucky-ის ოპერაციების მართვის დირექტორი, ბრენდან ქუიგლი.

მისი თქმით, გარდა იმ გამოცდილებისა, რომელიც პროექტს Stucky-მ შემატა, მასზე იმუშავა დამოუკიდებელ ექსპერტთა საერთაშორისო ჯგუფებმა ავსტრალიიდან, იაპონიიდან, დიდი ბრიტანეთიდან და შვეიცარიიდან.

კომპანიაში განმარტავენ, რომ პროექტი ნენსკრას ხეობაში მყინვარიდან ჩამონადენი წყლის კაშხლის მეშვეობით შეკავებას ითვალისწინებს. წყლის ნაწილი ნაკრას ხეობიდან იქნება მოდმოსხროლილი წყალსაცავში, რომელსაც კაშხალი შექმნის და გვირაბის საშუალებით ჰესს მიეწოდება.

„ამრიგად წყლის მცირე რაოდენობით შეგვიძლია მივიღოთ დიდძალი ენერგია“, – აღნიშნავს ბრენდან ქუიგლი.

ის აღნიშნავს, რომ კაშხლის პროექტირებისას გათვალისწინებულია ყველა შესაძლო ბუნებრივი მოვლენა.

ნენსკრა ჰესის დადგენილი სიმაღლე 280 მეტრია. დაგეგმილია 130 მ სიმაღლის და 870 მ სიგრძის კაშხლის მოწყობა, რაც შექმნის დაახლოებით 176 მილიონი კუბ.მ. მოცულობის წყალსაცავს. ჰესის საექსპლუატაციო ხარჯი წელიწადში 11 მლნ დოლარია არის განსაზღვრული.

ნენსკრაჰესის კრედიტორთა საბოლოო ჯგუფი 2017 წლის მესამე კვარტალში დასახელდება. იმ პოტენციურ დამფინანსებელთა შორისაა ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკი (EBRD), აზიის განვითარების ბანკი (ADB), ევროპულ საინვესტიციო ბანკი (EIB) და კორეის განვითარების ბანკი.

პროექტის ღირებულება დაახლოებით, \$1 მილიარდია, საიდანაც 70% მოხიდული იქნება სწორედ ამ ბანკებიდან, შეღავათიანი კრედიტის სახით, დანარჩენი თანხა კი დაფინანსებულია K-water-ის მიერ და 10% არის საპარტნიორო ფონდის შენატარი.

წყარო: GBC

ბანკები და ფინანსების საათი

TRAVEL IN GEORGIA

ბანკები და ფინანსები ელ-ვერსია #510

[slideshow](#), [ახალი ამბები](#), [ვიდეო](#)

[მტკვარეზი](#) - 24.03.2017

მთავრობამ "ნენსკრა ჰიდროს" ჭუბერში 97,5 ჰექტარი მიწა 1 აშშ დოლარად გადასცა

834

საქართველოს მთავრობამ, 14 მარტის დადგენილებით, სს "ნენსკრა ჰიდროს" სოფელ ჭუბერში 97,5 ჰექტარის მიწის ფართობი პირდაპირი მიყიდვის ფორმით ერთ აშშ დოლარად საკუთრებაში გადასცა.

პრემიერის მიერ ხელმოწერილი ბრძანების მიხედვით, აღნიშნული ქონება საპრივატიზაციო პირობაა საქართველოს მთავრობას, სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციულ ოპერატორს“, სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემას“ და სს „ნენსკრა ჰიდროს“ შორის 2015 წლის 31 აგვისტოს გაფორმებული საიმპლემენტაციო ხელშეკრულებით გათვალისწინებული „ნენსკრა ჰესის“ აშენება და

საქართველოს მთავრობის
გამკარგულება № 492
2017 წლის 14 მარტი
ქ. თბილისი

სს „ნენსკრა ჰიდროსთან“ სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების პირდაპირი მიყიდვის ფორმით პრივატიზების შესახებ

1. სახელმწიფო ქონების შესახებ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის მე-3 პუნქტის შესაბამისად, სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული, ამ გამკარგულების დასაბამი მიითითებული უძრავი ქონება პირდაპირი მიყიდვის ფორმით 1 (ერთი) აშშ დოლარის (კუთხედზე) ღირსად, საკუთრებაში გადაეცეს სს „ნენსკრა ჰიდროს“ (სს) 405112220).

2. ამ გამკარგულების პროექტით გათვალისწინებული უძრავი ქონების საპრივატიზაციო პროცესზე განხილვისას:

ა) საპრივატიზაციო თანხის გადახდა მუდმივად ხელშეკრულების ვადის განმავლობაში 1 (ერთი) თვის ვადით;

ბ) საქართველოს მთავრობას, სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორს“, სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემას“ და სს „ნენსკრა ჰიდროს“ შორის 2015 წლის 31 აგვისტოს გაფორმებული საიმპლემენტაციო ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პუნქტის (სივრცის) პუნქტის და შესაძლებლობების მიხედვით;

3. საქართველოს ეკონომიკის და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სისტემაში მუდგადს საჯარო სამართლის იურიდიულმა პირმა - სახელმწიფო ქონების ეროვნულმა სააგენტომ ამ გამკარგულების შესრულების მიზნით, უზრუნველყოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული ღონისძიების განხორციელება.

პრემიერ-მინისტრი
გეორგი კვირიკაშვილი

ექსპლუატაციაში მიღება.

№	განმარტებული ტერიტორია	ფართობი	საპროექტო ღირებულება
1	საპროექტო ტერიტორიაზე მდებარე ტერიტორიები	12278.00 კვ.მ. არასაპროექტო საპროექტო დამოშლულია ბრუნავს	42 15 36.00
2	საპროექტო ტერიტორიაზე მდებარე ტერიტორიები	5996.77 კვ.მ. არასაპროექტო საპროექტო დამოშლულია ბრუნავს	42 15 39.00
3	საპროექტო ტერიტორიაზე მდებარე ტერიტორიები	15439.00 კვ.მ. არასაპროექტო საპროექტო დამოშლულია ბრუნავს	42 15 39.00
4	საპროექტო ტერიტორიაზე მდებარე ტერიტორიები	40928.00 კვ.მ. არასაპროექტო საპროექტო დამოშლულია ბრუნავს	42 15 39.00
5	საპროექტო ტერიტორიაზე მდებარე ტერიტორიები	2058.00 კვ.მ. არასაპროექტო საპროექტო დამოშლულია ბრუნავს	42 15 39.00
6	საპროექტო ტერიტორიაზე მდებარე ტერიტორიები	1831.00 კვ.მ. არასაპროექტო საპროექტო დამოშლულია ბრუნავს	42 15 39.00

დადგენილების დანართი

280 მეგავატის სიმძლავრის ჰესის მშენებლობის დაწყების შესახებ ხელშეკრულებას ხელი 2015 წლის აგვისტოში [ქობულეთში](#) მშენებლობას კორეული კომპანია K waters ახორციელებს. ოფიციალური ინფორმაციით, ჰესი ელექტროენერგიის გამომუშავებას 2019 წლიდან დაიწყებს, ხოლო პროექტის მშენებლობა 2021 წელს დასრულდება.

ჰესის ღირებულება 1 მილიარდი აშშ დოლარია. ჰესის მშენებლობას საბანკო სესხის ნაწილში "[ქობულეთის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკი](#)", "აზიის განვითარების ბანკი" და კორეის "ექსიმ ბანკი" მონაწილეობენ. ჰესის გამომუშავება წელიწადში 1.2 მილიარდი კვტ/სთ იქნება.

ჰესის მშენებლობას აპროტესტებს ადგილობრივი მოსახლეობა.

მესტიის მუნიციპალიტეტის სოფელ ჭუბერში დიდი ჰესების მშენებლობის წინააღმდეგ აქცია 2016 წლის ივლისშიც გაიმართა. აქციის მონაწილეებმა ხელისუფლებისადმი 4-პუნქტიანი მოთხოვნათა წერილი შეიმუშავეს. ისინი განსაკუთრებით ნენსკრაჰესის მშენებლობას აპროტესტებენ, მათ სურთ, რომ შეწყდეს პროექტის დაფინანსების განხილვა, სანამ:

1. არ შეიქმნება ალტერნატიული პროექტი, რომელიც არ გულისხმობს ხეობის დატბორვას;
2. არ იქნება წარმოდგენილი ინფორმაცია, თუ რა სარგებელს მოუტანს პროექტი თემს და რამდენად საპირწონეა ეს სარგებელი იმ ზიანის, რაც მიაღებდა ქვეყანას;
3. არ მოხდება გეოლოგიური საფრთხეების შესწავლა და თემისათვის წარდგენა
4. არ მოხდება პროექტის საჯარო განხილვა, სადაც ჩართული იქნებიან, როგორც საერთაშორისო ექსპერტები, ასევე, სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციები.

[ნენსკრა ჰიდრომშენებლობის](#)

[ნეტგაზეთის მასალების სხვა გამოცემებში გადაბეჭდვის წესი](#)

ყოფილი პარტიზანისა და პარტიზანთა ოჯახების მხარდაჭერის პროგრამა

 [0422] 27 57 44
 გეოქსიკოს მსახურები

ავტორი

გააზიარე სტატია

Annex 7

Press Releases

პრესრელიზი

ნენსკრა ჰესის გარემოზე ზემოქმედების ანგარიში გასაჯაროვდა

სს „ნენსკრა ჰიდრო“ 27 აპრილს გამართულ საჯარო განხილვასთან დაკავშირებით განცხადებას ავრცელებს.

ნენსკრას ჰიდროელექტროსადგურის პროექტის ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის საჯარო განხილვა თბილისში გაიმართა. ღონისძიებას საქართველოს მთავრობისა და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების წარმომადგენლები დაესწრნენ.

ანგარიში მოიცავს იმ დამატებითი კვლევების შედეგებს, რომლებიც საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტების, მათ შორის ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკის (EBRD), აზიის განვითარების ბანკის (ADB), ევროპული საინვესტიციო ბანკის (EIB), კორეის განვითარების ბანკის (KDB), იტალიის საექსპორტო საკრედიტო სააგენტოს (SACE) და აზიის ინფრასტრუქტურის საინვესტიციო ბანკის (AIIB) სტანდარტების შესაბამისად განხორციელდა.

აღნიშნული ფინანსური ინსტიტუტების ჩართულობა უზრუნველყოფს ნენსკრა ჰესის პროექტის არა მარტო ფინანსურ სტაბილურობას, არამედ გარემოსდაცვით და სოციალურ სფეროებში მაღალი საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად განხორციელებას და ამასთანავე, ხელს შეუწყობს რეგიონის განვითარებას.

დამატებითი კვლევები საერთაშორისო და ადგილობრივმა კომპანიებმა განახორციელეს.

“ჩვენი მიზანია, ვიმუშავოთ გამჭვირვალების პრინციპებზე დაყრდნობით. დღევანდელი საჯარო განხილვით კომპანიამ საფუძველი ჩაუყარა ღია დიალოგს სამოქალაქო საზოგადოებასთან, რაც აუცილებელია სახელმწიფო მნიშვნელობის ისეთი ფართომასშტაბიანი პროექტის განსახორციელებლად, როგორიცაა ნენსკრა ჰესი», - აღნიშნა სს „ნენსკრა ჰიდროს“ აღმასრულებელმა დირექტორმა ბიოუნგ სეუბ ჩოიმ.

###

სს „ნენსკრა ჰიდრო“ პროექტის განმახორციელებელი კომპანიაა, რომელიც კორეული სახელმწიფო კომპანია K-Water-ისა და სს „საპარტნიორო ფონდის“ თანამშრომლობის შედეგად 2015 წელს შეიქმნა. მის მიზანს მესტიის მუნიციპალიტეტში, მდინარეების ნენსკრასა და ნაკრას ხეობებში მაღალკაშხლიანი ჰიდროელექტროსადგურის - ნენსკრა ჰესის მშენებლობა წარმოადგენს. ჰესი საქართველოს ყოველწლიურად 1.2 გიგავატ/სთ ელექტროენერგიას მიაწვდის, რომელიც მთლიანად ადგილობრივ ბაზარს მოხმარდება.

პრესრელიზი

თბილისი, 04 აგვისტო, 2017 წ.

ნენსკრა ჰესის პროექტმა მესტიის მუნიციპალიტეტს მიკროავტობუსი HYUNDAI H-350 Bus გადასცა

ნენსკრა ჰესის პროექტის ინიციატივით შექმნილი «თემის განვითარების პროგრამის» ფარგლებში კომპანია სს „ნენსკრა ჰიდრომ“ მესტიის მუნიციპალიტეტს 16-ადგილიანი მიკროავტობუსი HYUNDAI H-350 Bus გადასცა, რომელიც ნენსკრასა და ნაკრას ხეობების მოსახლეობის სპეციალურ საჭიროებებს (საბავშვო ექსკურსიები და ა.შ.) დააკმაყოფილებს.

რამდენიმე კვირით ადრე ამავე პროგრამის ფარგლებში ნენსკრასა და ნაკრას ხეობების სკოლებს - სპორტული ინვენტარი და კომპიუტერები, ხოლო საბავშვო ბაღებს სამზარეულო აღჭურვილობა და სათამაშოები გადაეცათ.

«თემის განვითარების პროგრამა» ნენსკრა ჰესის პროექტმა მესტიის მუნიციპალიტეტის ნენსკრასა და ნაკრას ხეობების მოსახლეობის საჭიროებების შეფასების საფუძველზე შეიმუშავა. პროგრამა, რომლის განხორციელებაზე აქტიური მუშაობა სექტემბრიდან დაიწყო, ითვალისწინებს ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესებას, სოფლის მეურნეობისა და ტურიზმის განვითარების ხელშეწყობას, ახალგაზრდების უნარ-ჩვევების გაღრმავებასა და განვითარებას.

„თემის განვითარების პროგრამა ნენსკრა ჰესის პროექტის განუყოფელი ნაწილია. ჩვენ დიდ ყურადღებას ვუთმობთ იმ რეგიონის მდგრად განვითარებას, სადაც ჰესის მშენებლობა ხორციელდება. გათვალისწინებულია ადგილობრივი მუშახელის მაქსიმალური დასაქმება როგორც მშენებლობისას, ასევე ჰესის ექსპლუატაციაში შესვლის შემდეგ. თემის განვითარების პროგრამის ძირითადი ფოკუსი ნენსკრასა და ნაკრას ხეობებში სოფლის მეურნეობისა და ტურიზმის განვითარება იქნება, თუმცა ამით არ შემოვიფარგლებით და ვცდილობთ, გავაუმჯობესოთ ამ ორი ხეობის მოსახლეობის საცხოვრებელი პირობები. მიკროავტობუსის გადაცემა ამის ერთ-ერთი მაგალითია“, - აღნიშნა სს „ნენსკრა ჰიდრომ“ აღმასრულებელმა დირექტორმა ბიოუნგ სეუბ ჩოიმ.

სს „ნენსკრა ჰიდრო“ კორეის წყლის რესურსების კორპორაცია K-Water-ისა და სს „საპარტნიორო ფონდის“ თანამშრომლობის შედეგად 2015 წელს შეიქმნა. მის მიზანს მესტიის მუნიციპალიტეტში, მდინარეების ნენსკრასა და ნაკრას ხეობებში მაღალკაშხლიანი ჰიდროელექტროსადგურის მშენებლობა წარმოადგენს. ნენსკრას ჰიდროელექტროსადგური, რომლის დადგმული სიმძლავრე 280 მეგავატია, საქართველოს ყოველწლიურად 1'200.00 გიგავატ.სთ ელექტროენერგიას მიაწვდის. გამომუშავებული ელექტროენერგია მთლიანად ადგილობრივ ბაზარს მოხმარდება. www.nenskrahydro.ge

###

ნენსკრა ჰესის პროექტის ახალი ვებ-გვერდი ამოქმედდა

ნენსკრას ჰიდროელექტროსადგურის პროექტის განმახორციელებელმა კომპანიამ, სს „ნენსკრა ჰიდრო“ ახალი ვებ-გვერდი - www.nenskrahydro.ge ამოქმედდა.

პროექტის შესახებ ძირითად ინფორმაციასთან ერთად, ვებ-გვერდზე ქართულ და ინგლისურ ენებზე განთავსდა ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების **შეფასების** (გზშ) ანგარიშის 10 ტომი. შემდგომში აქვე აიტვირთება მთელი საპროექტო პერიოდის განმავლობაში დაგეგმილი მონიტორინგის შედეგები.

ვებ-გვერდზე ხელმისაწვდომია პროექტით გათვალისწინებული გასაჩივრების მექანიზმის ონლაინ-ფორმაც. გასაჩივრების მექანიზმის მიზანი იმ საჩივრებზე რეაგირებაა, რომლებიც შესაძლოა, გაუჩნდეთ ადამიანებს, რომელთაც პროექტი უშუალოდ ეხებათ.

„ესოდენ მასშტაბური პროექტის განხორციელებისას ჩვენი ერთ-ერთი ძირითადი ამოცანაა, ვიმუშავოთ მაქსიმალური გამჭვირვალების პრინციპებზე დაყრდნობით და ვაწარმოოთ ღია დიალოგი ყველა დაინტერესებულ პირთან. ახალი ვებ-გვერდი ამ ამოცანის შესრულებაში დაგვეხმარება“, - აღნიშნა სს „ნენსკრა ჰიდროს“ ოპერაციების მართვის დირექტორმა თეიმურაზ კოპაძემ.

სს „ნენსკრა ჰიდრო“ კორეული სახელმწიფო კომპანია K-Water-ისა და სს „საპარტნიორო ფონდის“ თანამშრომლობის შედეგად 2015 წელს შეიქმნა. მის მიზანს მესტიის მუნიციპალიტეტში, მდინარეების ნენსკრასა და ნაკრას ხეობებში მაღალკაშხლიანი ჰიდროელექტროსადგურის - ნენსკრა ჰესის მშენებლობა წარმოადგენს. ჰესი საქართველოს ყოველწლიურად 1.2 გიგავატ/სთ ელექტროენერგიას მიაწვდის, რომელიც მთლიანად ადგილობრივ ბაზარს მოხმარდება.

###

კონტაქტი:

საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიცერი

ირინა პეტრიაშვილი

ელფოსტა: irina.petriashvili@nenskrahydro.ge

მობ.: 555 253 272

პრესრელიზი

თბილისი, 15 აგვისტო, 2017 წ.

ნენსკრა ჰესის პროექტის მორიგი საჯარო განხილვები სოფელ ჭუბერსა და ნაკრაში გაიმართება

ნენსკრას ჰიდროელექტროსადგურის პროექტის განმახორციელებელი კომპანია, სს „ნენსკრა ჰიდრო“ ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების (გზშ) ანგარიშის მორიგ საჯარო განხილვებს სოფლების ჭუბერისა და ნაკრას მოსახლეობისთვის, შესაბამისად, 22-23 და 24 აგვისტოს გამართავს.

საჯარო განხილვები ღია კარის ფორმატში გაიმართება: 09:00-დან 19:00 საათამდე ყველა მსურველს ექნება შესაძლებლობა, დაუსვას კითხვები და მიიღოს ამომწურავი პასუხები სპეციალისტებისგან შემდეგ დარგებში: მიწების შესყიდვა, გარემოს დაცვა, კაშხლის უსაფრთხოება, თემის განვითარების პროგრამა და ადგილობრივი მოსახლეობის დასაქმება. ადგილზე იმუშავებენ როგორც პროექტის თანამშრომლები, ასევე მოწვეული სპეციალისტები.

დამატებითი კვლევის შედეგები, რომელსაც ანგარიში ეფუძნება, ა.წ. მარტში გამოქვეყნდა. მისი ელექტორნული ვერსია ქართულ და ინგლისურ ენებზე ხელმისაწვდომია საპროექტო კომპანიის [ვებგვერდზე](#).

ანგარიში მოიცავს იმ დამატებითი კვლევების შედეგებს, რომლებიც საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტების, მათ შორის ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკის (EBRD), აზიის განვითარების ბანკის (ADB), ევროპული საინვესტიციო ბანკის (EIB), კორეის განვითარების ბანკის (KDB), იტალიის საექსპორტო საკრედიტო სააგენტოსა (SACE) და აზიის ინფრასტრუქტურის საინვესტიციო ბანკის (AIIB) სტანდარტების შესაბამისად განხორციელდა.

„მიგვაჩნია, რომ მხოლოდ სრული გამჭვირვალების პრინციპებზე დაყრდნობით და ადგილობრივი მოსახლეობის სრული ჩართულობით შევძლებთ ნენსკრა ჰესის პროექტის წარმატებულ განხორციელებას. საჯარო განხილვების მორიგი რაუნდი სწორედ ამ ორ მიზანს ემსახურება“, - აღნიშნა სს „ნენსკრა ჰიდროს“ ოპერაციების მართვის დირექტორმა თეიმურაზ კოპაძემ.

სს „ნენსკრა ჰიდრო“ კორეის წყლის რესურსების კორპორაცია K-Water-ისა და სს „საპარტნიორო ფონდის“ თანამშრომლობის შედეგად 2015 წელს შეიქმნა. მის მიზანს მესტიის მუნიციპალიტეტში, მდინარეების ნენსკრასა და ნაკრას ხეობებში მაღალკაშხლიანი ჰიდროელექტროსადგურის მშენებლობა წარმოადგენს. ნენსკრას ჰიდროელექტროსადგური, რომლის დადგმული სიმძლავრე 280 მეგავატია, საქართველოს ყოველწლიურად 1'200.00 გიგავატ-სთ ელექტროენერგიას მიაწვდის. გამომუშავებული ელექტროენერგია მთლიანად ადგილობრივ ბაზარს მოხმარდება. www.nenskrahydro.ge

###

ნენსკრა ჰესის პროექტის საჯარო განხილვებმა მოსახლეობის მაღალი ინტერესი გამოიწვია

ადგილობრივი თემების წევრებმა დიდი ინტერესი გამოიჩინეს იმ ინფორმაციის მიმართ, რომელიც მიმდინარე კვირას მესტიის მუნიციპალიტეტის სოფლებში ჭუბერსა და ნაკრაში გამართული საჯარო განხილვების დროს სს „ნენსკრა ჰიდრომ“ წარმოადგინა.

ნენსკრას ჰიდროელექტროსადგურის პროექტის პოტენციური ზემოქმედების ქვეშ მყოფი ყველა თემის წევრებთან კონსულტაციებს 22 და 23 აგვისტოს – ჭუბერში, ხოლო 24 აგვისტოს ნაკრაში, დილის 9-დან საღამოს 7 საათამდე პროექტის თითოეული ტექნიკური ჯგუფის ექსპერტები ესწრებოდნენ.

თემების წევრებმა პროექტის სპეციალისტებს კითხვები დაუსვეს ადგილობრივი მოსახლეობის დასაქმების, კაშხლის უსაფრთხოების, მიწის შესყიდვისა და საარსებო საშუალებების აღდგენის გეგმის, აგრეთვე თემის განვითარების პროგრამისა და ეკოლოგიური საკითხების თაობაზე.

სს „ნენსკრა ჰიდრომ“ წარმომადგენლები მიესალმნენ მოსახლეობის ჩართულობის ამ დონეს და იმას, რომ საჯარო განხილვებზე წარმოდგენილები იყვნენ სპეციალისტები თემების წევრთათვის საინტერესო საკითხებზე პასუხების გასაცემად. მათ მზადყოფნა გამოთქვეს, კვლავაც განაგრძონ რეგულარული შეხვედრები თემების ჩართულობის მაღალი დონის შესანარჩუნებლად.

საქართველოს ჯერ კიდევ არ გააჩნია ენერგეტიკული დამოუკიდებლობა. ქვეყანა შემოდგომა-ზამთრის პერიოდში ელექტროენერგიის დეფიციტს განიცდის იმის გამო, რომ ამ დროს მდინარეებიდან შედარებით მცირე რაოდენობის წყლის რესურსებია ხელმისაწვდომი, ენერგიის მოხმარება კი გაზრდილია. რუსეთიდან, აზერბაიჯანიდან და სომხეთიდან ენერგიის იმპორტის საშუალო წლიური მაჩვენებელი ზამთრის პერიოდში 610.00 გგვტ.სთ-ს აღწევს.

ექსპლუატაციაში მიღების შემდეგ ნენსკრა ჰესი 1'200.00 გგვტ.სთ ელექტროენერგიას გამოიმუშავებს, რაც საქართველოს საშუალებას მისცემს, ენერგიის იმპორტზე დამოკიდებულება მნიშვნელოვნად შეამციროს და ქვეყნის ეკონომიკური მდგომარეობა გააუმჯობესოს.

დამატებითი კვლევების შედეგები, რომლებსაც პროექტის ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში ეფუძნება 2017 წლის მარტში გამოქვეყნდა. დოკუმენტების მთელი პაკეტი, ისევე, როგორც შემაჯამებელი ანგარიშები ხელმისაწვდომია ქართულ და ინგლისურ ენებზე სს „ნენსკრა ჰიდრომ“ ოფისში თბილისში, ასევე პროექტის [ვებგვერდზე](#) და პროექტის საინფორმაციო ცენტრებში ჭუბერსა და ნაკრაში.

პრესრელიზი

თბილისი, 24 აგვისტო, 2017 წ.

სს „ნენსკრა ჰიდრო“ კორეის წყლის რესურსების კორპორაცია K-Water-ისა და სს „საპარტნიორო ფონდის“ თანამშრომლობის შედეგად 2015 წელს შეიქმნა. მის მიზანს მესტიის მუნიციპალიტეტში, მდინარეების ნენსკრასა და ნაკრას ხეობებში მაღალკაშხლიანი ჰიდროელექტროსადგურის მშენებლობა წარმოადგენს. ნენსკრას ჰიდროელექტროსადგური, რომლის დადგმული სიმძლავრე 280 მეგავატიც, საქართველოს ყოველწლიურად 1'200.00 გიგავატ.სთ ელექტროენერგიას მიაწვდის. გამომუშავებული ელექტროენერგია მთლიანად ადგილობრივ ბაზარს მოხმარდება. www.nenskrahydro.ge

###

პრესრელიზი
თბილისი, 26 ივნისი 2017 წ.

ნენსკრა ჰესის პროექტი უმსხვილესი შვეიცარული კომპანია „შტუკის“ უშუალო ჩართულობით ხორციელდება

ნენსკრა ჰესის პროექტი უმსხვილესი შვეიცარული კომპანია „შტუკის“ უშუალო ჩართულობით ხორციელდება - ის საპროექტო კომპანიასთან ტექნიკური კონსულტანტის რანგში თანამშრომლობს.

„შტუკი“ (Stucky Ltd) - მოწინავე საპროექტო და საკონსტრუქტორო კომპანიაა, რომელიც დაარსების დღიდან (1926) ჰიდროტექნიკური ნაგებობების მშენებლობისა და ენერგეტიკის სფეროში მოღვაწეობს. კომპანიის არსებობის განმავლობაში „შტუკის“ ინჟინრებმა და სხვა სპეციალისტებმა შვეიცარიაში და მის ფარგლებს გარეთ კაშხლებისა და ჰიდროელექტროსადგურების მშენებლობის, გაფართოების და აღდგენის 100-ზე მეტი წარმატებული პროექტი შეიმუშავეს. კომპანიის პორტფოლიოში 150 მეტრზე მეტი სიმაღლის 20-ზე მეტი კაშხალია.

„შტუკის“ საქართველოში მუშაობის 20-წლიანი გამოცდილება აქვს. კომპანიის პირველი პროექტი აქ 1990 წლებში ენგურჰესის რეაბილიტაცია და კაშხლის უსაფრთხოების ამაღლების უზრუნველსაყოფი სამუშაოების ჩატარება იყო.

„შტუკი“ საერთაშორისო მასშტაბით აღიარებული ექსპერტია კაშხლების უსაფრთხოების დარგში. ამ მიმართულებით იგი თანამშრომლობს არა მარტო კერძო კომპანიებთან, არამედ სახელმწიფოებთანაც, მაგალითად ჩინეთთან, ალჟირთან, ვიეტნამთან და სხვებთან.

სწორედ ამ გამოცდილების გათვალისწინებით შეირჩა „შტუკი“ ნენსკრა ჰესის პროექტის ტექნიკურ კონსულტანტად.

ნენსკრა ჰესის კაშხლის უსაფრთხოების უზრუნველყოფა „შტუკის“ უმთავრესი პრიორიტეტია. სვანეთის, კერძოდ ნენსკრას ხეობის მსგავს მაღალმთიან ადგილზე, სადაც 130 მ სიმაღლისა და 870 მ სიგანის ასფალტის ეკრანის მქონე ქვანაყარი კაშხალი აშენდება, უკლებლივ ყველა ბუნებრივი მოვლენის გათვალისწინებაა საჭირო.

ამისათვის დაპროექტების ეტაპზე კომპანიის თაოსნობით არაერთი კვლევა ჩატარდა, დეტალურად იქნა შესწავლილი გარემო, შეფასდა ყველა შესაძლო რისკი. შემგომ ჰიდროენერგეტიკისა და კაშხლების უსაფრთხოების დარგებში ექსპერტთა საერთაშორისო ჯგუფის ჩართულობით პროექტში ისეთი ცვლილებები განხორციელდა, რომელიც თუნდაც მცირე საფრთხის თავიდან აცილების საშუალებას იძლევა.

პრესრელიზი
თბილისი, 26 ივნისი 2017 წ.

„ნენსკრა ჰესი უსაფრთხოების უმაღლესი სტანდარტების დაცვით არის დაპროექტებული. იგი მსგავსია არაერთი იმ პროექტისა, რომელიც შეეიცარიის ალპებში განგვიხორციელებია. ჰესი დაპროექტებულია იმგვარად, რომ ყველანაირ შესაძლო ბუნებრივ მოვლენას გაუძლოს. თუმცა ჩვენი ჩართულობა მხოლოდ დაპროექტების ეტაპზე მუშაობით არ შემოიფარგლება: მშენებლობისას ნენსკრა ჰესის მონიტორინგი და კაშხლის უსაფრთხოების უზრუნველყოფაც ჩვენ დაგვევალება,“ - აღნიშნავს „შტუკის“ ოპერაციების მართვის დირექტორი ბრენდან ქვიგლი.

სს „ნენსკრა ჰიდრო“ კორეული სახელმწიფო კომპანია K-Water-ისა და სს „საპარტნიორო ფონდის“ თანამშრომლობის შედეგად 2015 წელს შეიქმნა. მის მიზანს მესტიის მუნიციპალიტეტში, მდინარეების ნენსკრასა და ნაკრას ხეობებში მაღალკაშხლიანი ჰიდროელექტროსადგურის - ნენსკრა ჰესის მშენებლობა წარმოადგენს. ჰესი საქართველოს ყოველწლიურად 1.2 გიგავატ/სთ ელექტროენერგიას მიაწვდის, რომელიც მთლიანად ადგილობრივ ბაზარს მოხმარდება.

###

კონტაქტი:

საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიცერი
ირინა პეტრიაშვილი
ელფოსტა: irina.petriashvili@nenskrahydro.ge
მობ.: 555 253 272

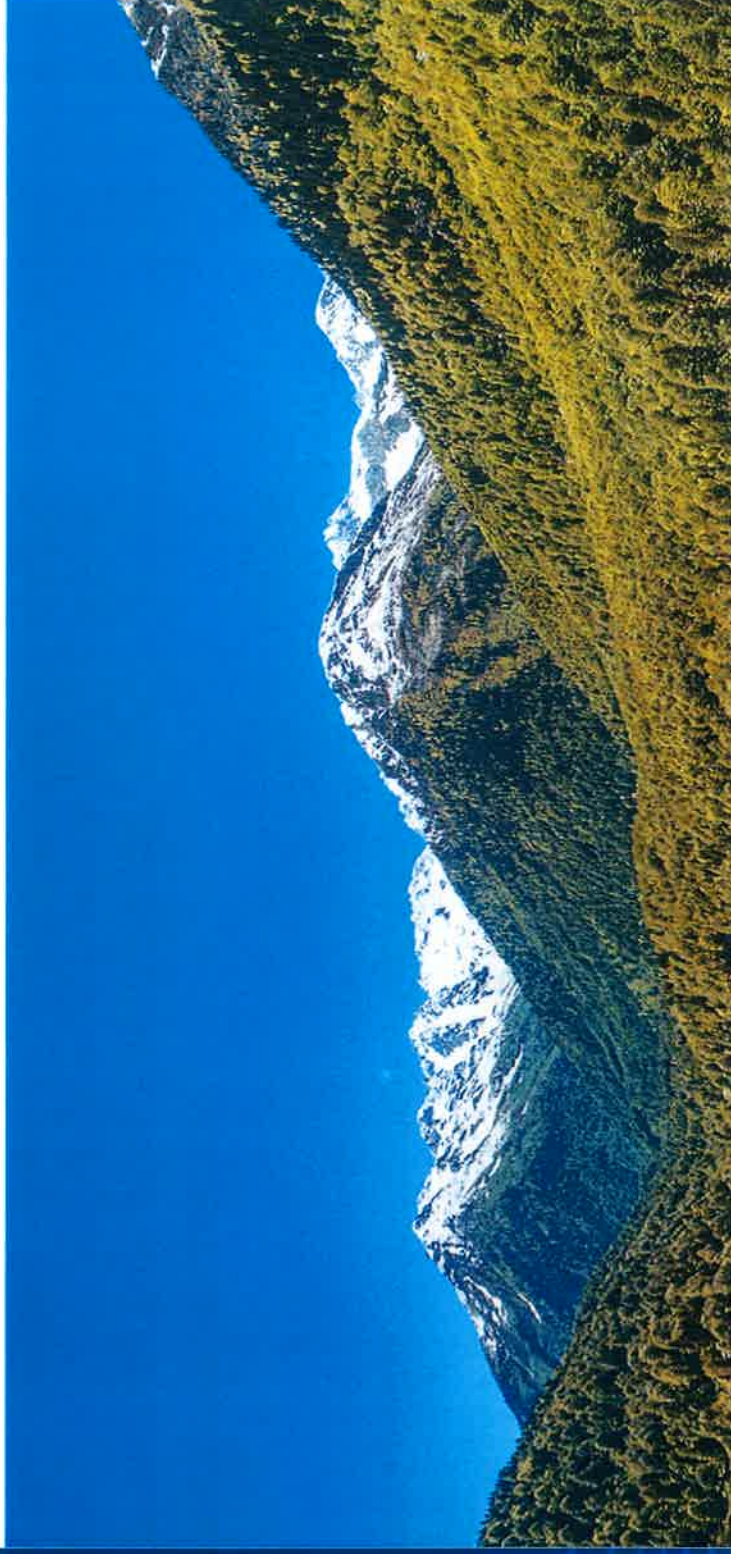
Annex 8

CIP Information

NENSKRA HYDROPOWER PROJECT (Community Investment Program Concept)

September, 2017

PROJECT INFORMATION

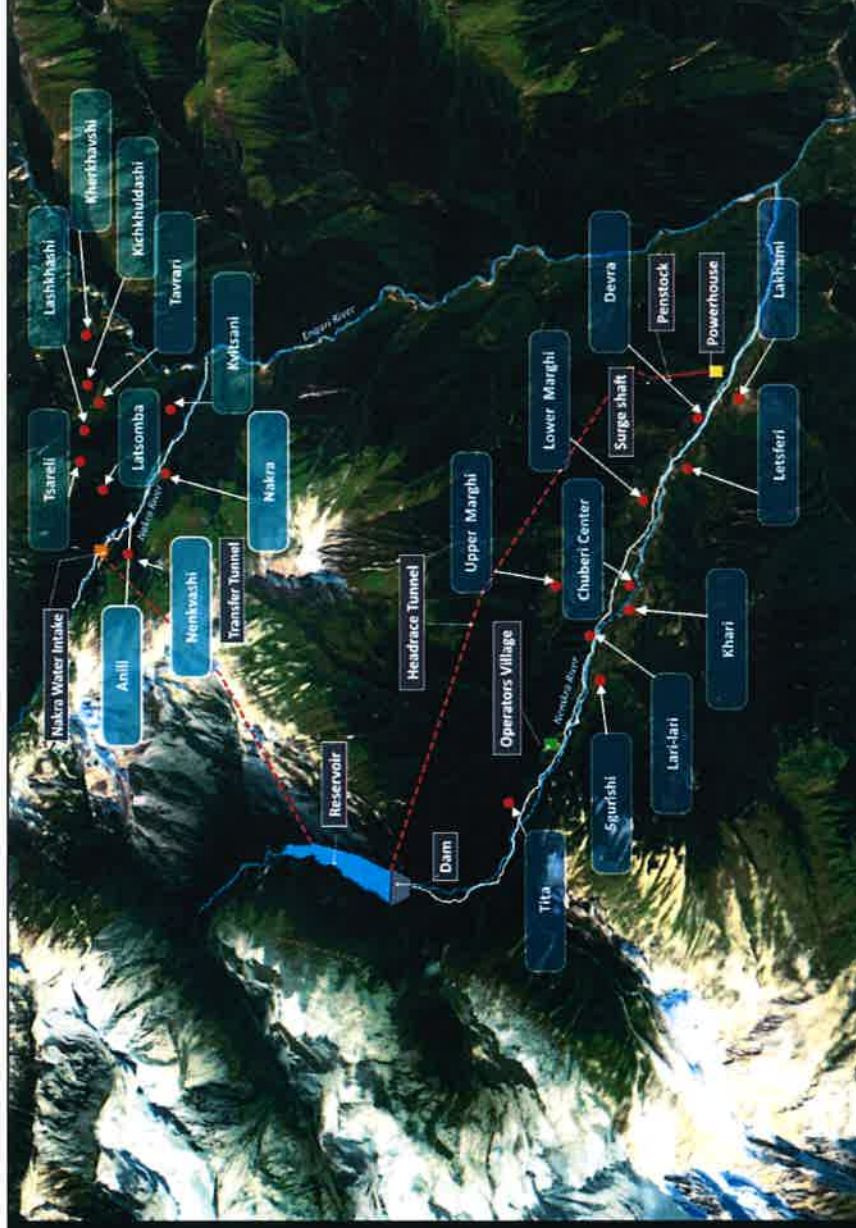
Nenskra Project:

- 280 Megawatt hydropower plant scheme
- Located in the Nenskra and Nakra valleys in the Samegrelo-Zemo Svaneti Region

Main Investors:

- Project Company: JSC Nenskra Hydro (JSCNH)
- Shareholders: K-water (Korea) and Partnership Fund (Georgia)
- Lenders Group (5 Banks):
 - Asian Development Bank (ADB),
 - Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB),
 - European Bank for Reconstruction and Development (EBRD),
 - European Investment Bank (EIB),
 - Korean Development Bank (KDB)

PROJECT MAP

COMMUNITY INVESTMENT PROGRAM

Purpose

- The Company recognizes that the largest benefits of the Project are at the country level and that the communities in the Nenskra and Nakra valleys have a right to share in the benefits – and that this is not compensation for negative impacts. Consequently, a Community Investment Program (CIP) will be implemented, as a means to ensure that the local population in the Nenskra and the Nakra valleys receive positive impacts from the project.
- CIP is a tool to support the local communities to (i) build community capacity, (ii) address development challenges and (iii) take advantage of emerging opportunities.
- Local Community Investment is targeted at communities within the project's area of influence. Considered to be “strategic” as it contributes to local sustainable development priorities and is undertaken in support of the company's business objectives.
- Through the implementation of CIP population of Nenskra and Nakra valleys can have a share of the benefits created by our Project

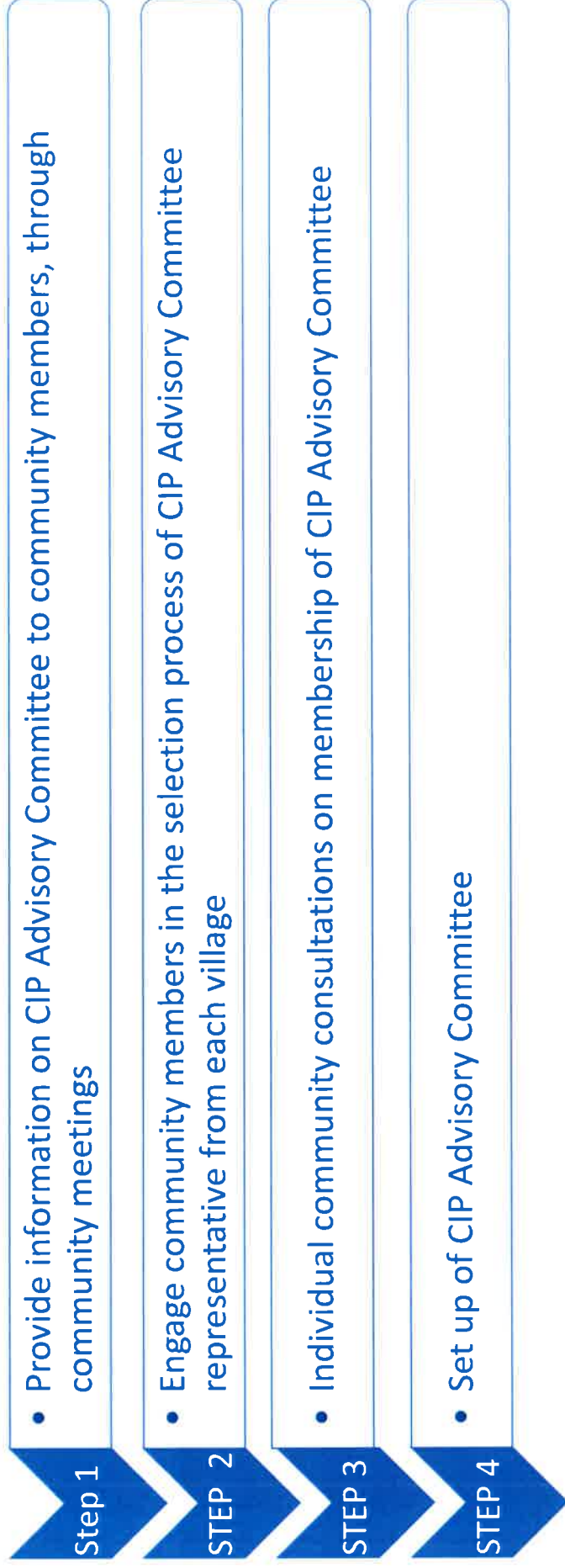
COMMUNITY INVESTMENT PROGRAM ADVISORY COMMITTEE

Composition of CIP Advisory Committee

- CIP advisory committee is established by the communities under the supervision and support of the Company.
- CIP advisory committee members are nominated by the local community residents.
- The membership of this committee is based on voluntary principle, rather than a paid job.
- CIP advisory committee is open for those community members who would like to contribute towards to the overall community development.
- The CIP advisory committee is the key interface in the implementation of this Community Investment.

COMMUNITY INVESTMENT PROGRAM ADVISORY COMMITTEE

Selection process

COMMUNITY INVESTMENT PROGRAM ADVISORY COMMITTEE

Roles and Responsibilities

- CIP AC members should act like a mediator between the Company and community
- CIP AC members should make sure that during the project idea development, majority of community members are consulted
- CIP AC members should obtain project ideas from co-villagers and submit them to the company
- CIP AC members should meet as per need
- CIP AC members should meet at least quarterly, in order to update each other and company representatives on latest development
- CIP AC members should provide information about the CIP to community members as per their request and interest
- CIP AC members should provide information about the implemented projects to wider community through printed materials, formal and informal community meetings
- CIP AC will prepare and signoff each individual agreement
- CIP AC will signoff the completion of each individual project
- CIPAC will monitor progress of each individual project and report back to all member

COMMUNITY INVESTMENT PROGRAM BOARD

Purpose

The main objective of the board is to review small scale infrastructure projects. All initiatives proposed by CIP AC members will be submitted for the revision by the board. The final decision will be made by the board based on the following criteria: urgency, priority, social and environmental impact, feasibility, budget availability.

Composition of the board

The board will consist of Mestia Municipality Trustees in Chuberi and Nakra valleys, Mestia Municipality Sakrebulo representatives and the Company's representatives.

Roles and responsibilities of the board

- Revise submitted proposals, based on agreed criteria.
- Ensure objective revision process of proposals.
- Collaborate with CIP Officer.

COMMUNITY INVESTMENT PROGRAM OFFICER

Roles and Responsibilities

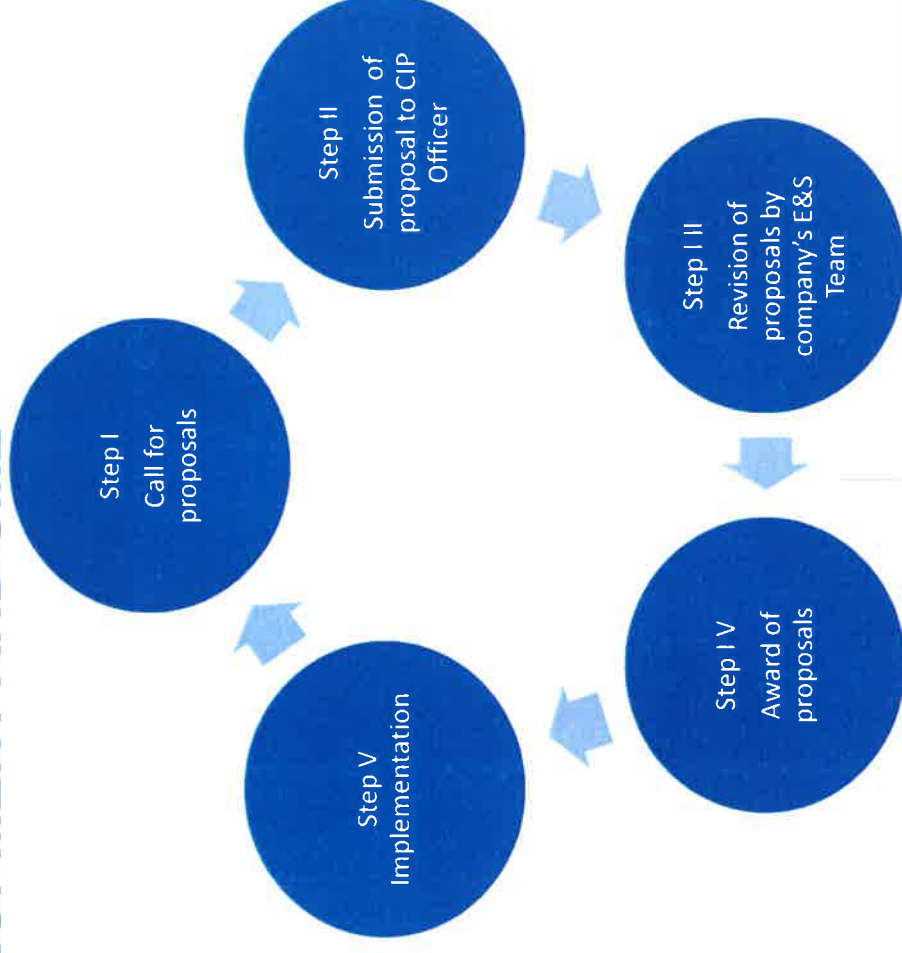
- CIP PO should facilitate CIP AC meetings
- CIP PO should develop MoM on every meeting conducted with CIP AC
- CIP PO should collect evidence on meeting participation (sign in sheets, photos, etc.)
- CIP PO should provide respective capacity building to CIP AC members
- CIP PO should set up application forms submission process
- CIP PO should provide CIP AC members with information and forms for the application submission process
- CIP PO should organize and facilitate application revision and approval process of application
- CIP PO should support CIP AC members in developing key messages on CIP implementation

COMMUNITY INVESTMENT PROGRAM

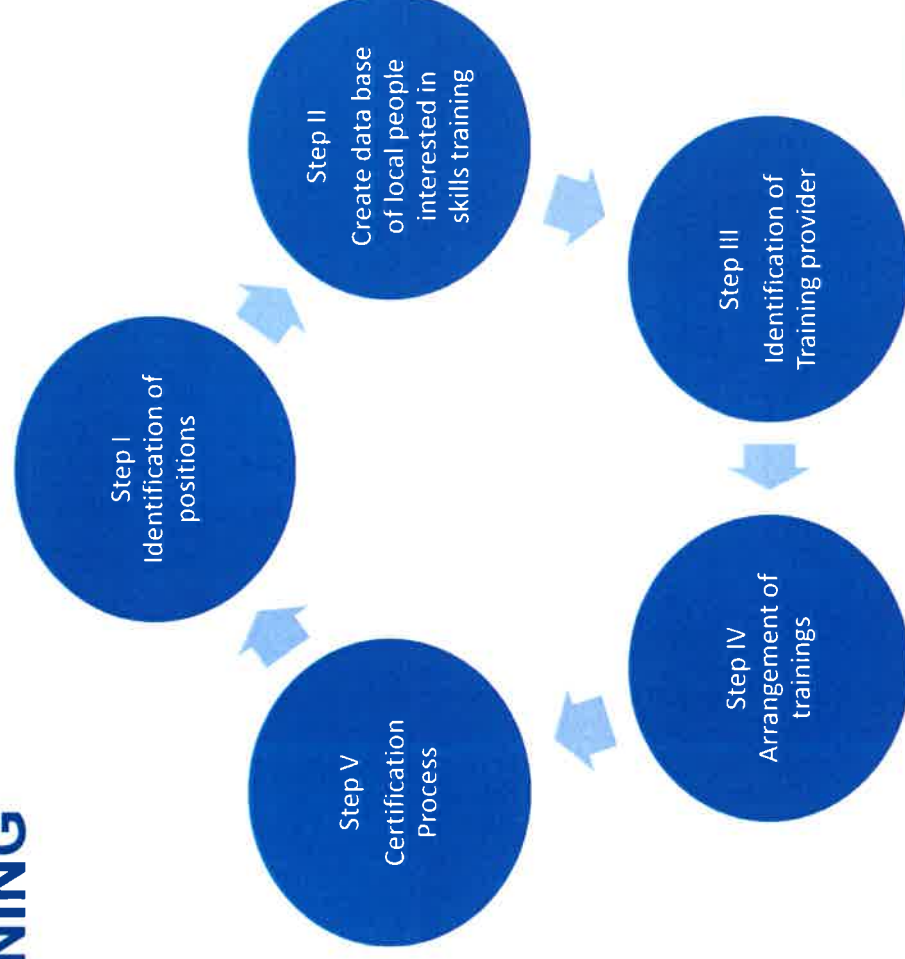
Key Directions

- **Economic Development and SME**
- **Skills Trainings**
- **Small scale infrastructure**
- **Fast Track Projects**

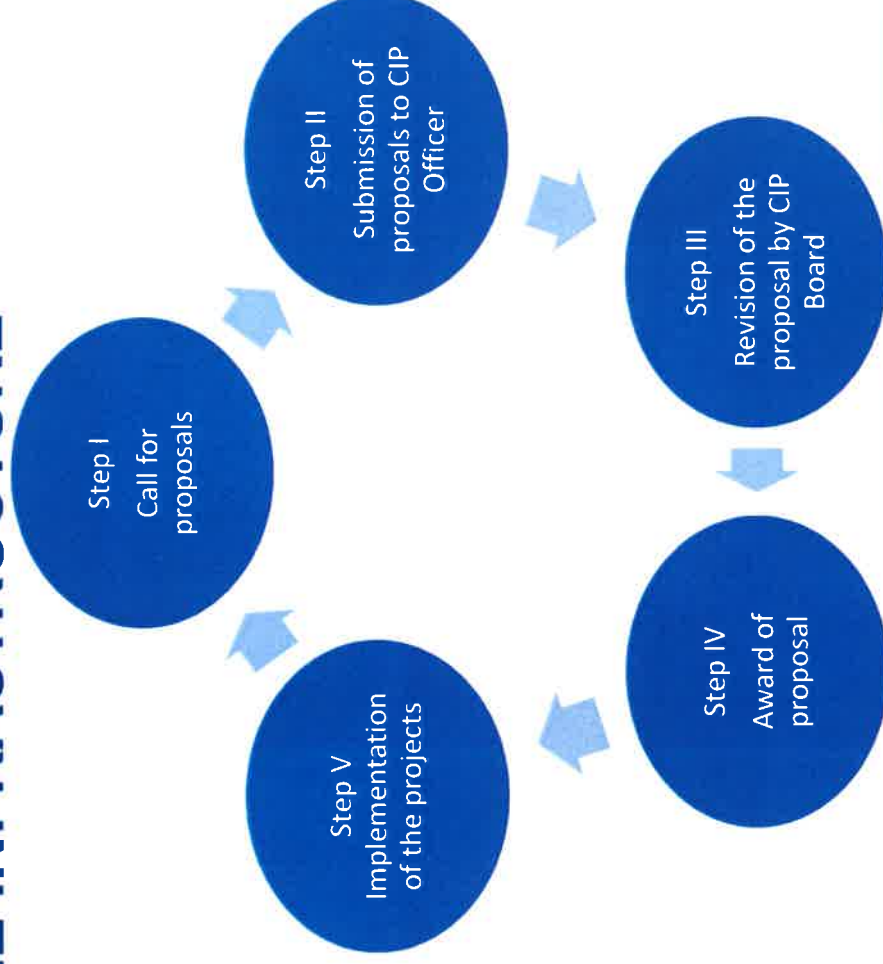
ECONOMIC DEVELOPMENT AND SME

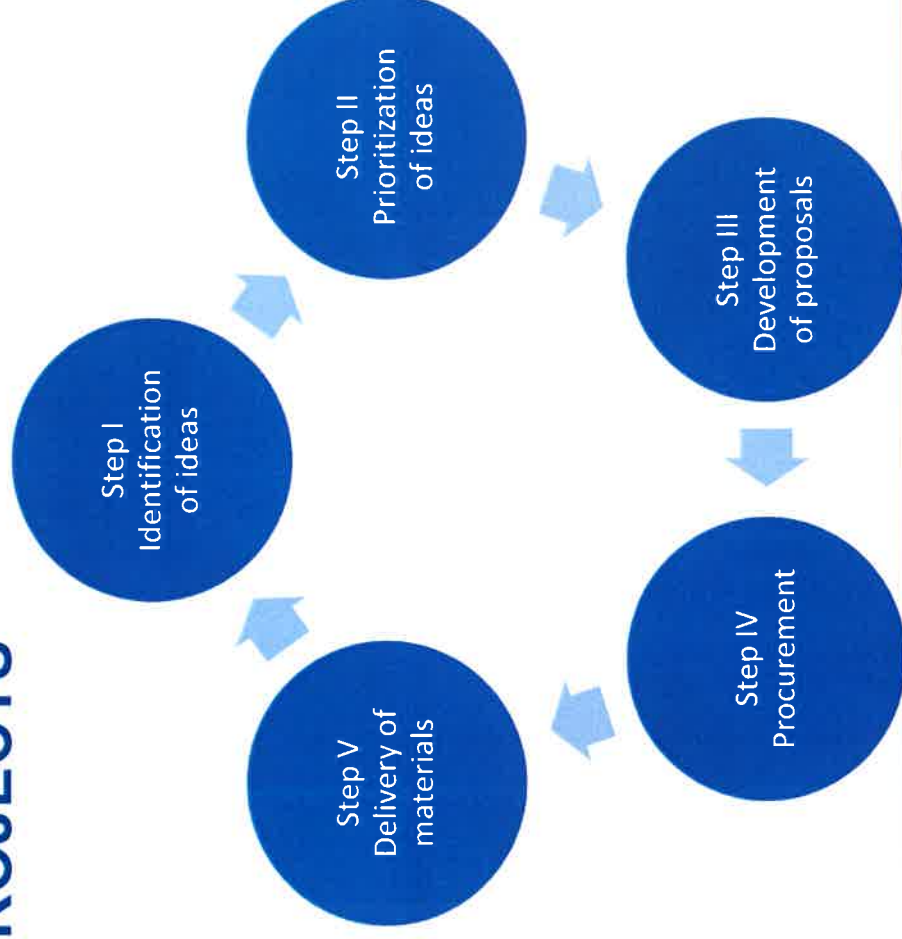
SKILLS TRAINING

SMALL SCALE INFRASTRUCTURE

FAST TRACK PROJECTS

COMMUNITY INVESTMENT PROGRAM

Operational site

- Proposal submission is structured and time bounded (call for proposals are announced every August and February).
- Proposal should be provided in a written form to CIP PO.
- Every proposal funded will have an agreement describing the project and the roles and responsibilities of each entity in the agreement.
- Every proposal funded will explain the in-kind or cash contribution of the beneficiaries.
- Training for CIP AC Committee should take place on continuous basis.
- Accountability and transparency with community should be practiced by the CIP Advisory Committee Members.

COMMUNITY INVESTMENT PROGRAM

Latest updates

- CIP operations package developed (proposal form, budget, evaluation matrix)
- CIP MoU is being developed, the signing is scheduled for the begging of November, 2017
- CIP AC established in Nakra and Nenskra valleys
- Nenskra 21 CIP AC members, Nakra 21 CIP AC . In total 42, out of them 25% women
- Initial meetings conducted in both valleys
- CIP AC members provided with guidelines on how to fill in the proposal forms
- Fast track projects (call for proposals) announced in Nakra and Nenskra
- Out of 10 fast track projects submitted by Nakra CIP AC, 8 has been funded by JSCNH

THANK YOU!

? QUESTIONS